

Nr. 3 – 2003
Side 307 – 476

NORSK LOVTIDEND

Avd. I

Lover og sentrale forskrifter mv.

Nr. 3
Utgitt 26. mars 2003

Innhold

	Side
Lover og ikrafttredelser. Delegering av myndighet	
2003	
Feb. 14.	Lov nr. 11 om endr. i lov om legemidler m.v. (legemiddeloven) og i lov om medisinsk utstyr 307
Feb. 21.	Lov nr. 12 om biobanker (biobankloven) 308
Feb. 28.	Lov nr. 13 om endr. i lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø mv. (overtidsarbeid, stillingsvern for toppledere)..... 311
Feb. 28.	Lov nr. 14 om endr. i lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. og i enkelte andre lover 312
Feb. 6.	Endr. i ikrafttredelse og overgangsregler til lov av 5. juli 2002 nr. 64 om registrering av finansielle instrumenter (verdipapirregisterloven) og endringer i enkelte andre lover (Nr. 140)..... 355
Feb. 14.	Delvis ikrafttr. av lov av 14. februar 2003 nr. 11 om endringer i lov om legemidler m.v. (legemiddeloven) og i lov om medisinsk utstyr (Nr. 152)..... 365
Feb. 14.	Deleg. av myndighet til Kommunal- og regionaldepartementet etter valgloven § 15-1 (Nr. 154)..... 368
Feb. 18.	Endr. i delegering av myndighet til Kystdirektoratet og Kystverkets distriktskontorer etter lov om havner og farvann m.v. (Nr. 177) 383
Feb. 21.	Deleg. av myndighet til Landbruksdepartementet etter lov om dyreverv § 26 annet ledd (Nr. 200) 399
Feb. 26.	Ikrafttr. av lov av 20. desember 2002 nr. 101 om endringer i legemiddeloven og apotekloven (Nr. 219)..... 405
Feb. 28.	Opph. av delegering av mynde til Samferdselsdepartementet til å tilsette vegsjefar (Nr. 239)..... 422
Feb. 28.	Ikrafttr. av lov av 28. februar 2003 nr. 13 om endringer i lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø mv. (overtidsarbeid, stillingsvern for toppledere) (Nr. 240) 422
Feb. 28.	Ikrafttr. av lov av 20. desember 2002 nr. 99 om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) (Nr. 241) 422
Feb. 28.	Deleg. av kompetanse til Fiskeridirektoratets regionkontor etter lov om saltvannsfiske m.v. § 2 og § 11 (Nr. 258)..... 465
Forskrifter	
2002	
Juni 19.	Forskrift om krav til bachelorgraden ved Høgskolen i Finnmark (Nr. 1858) 315
Des. 20.	Forskrift om nærmere bestemmelser om tillatte vekter og dimensjoner for offentlig veg (vedlegg 1 til forskrift om bruk av kjøretøy) (Nr. 1859)..... 316
Des. 20.	Forskrift om nærmere vilkår for dispensasjon og om tillatt lengde og bredde uten dispensasjon (vedlegg 2 til forskrift om bruk av kjøretøy) (Nr. 1860) 316
Des. 16.	Forskrift om forrentning og tilbakebetaling av lån i 2003 (Nr. 1867)..... 331
2003	
Feb. 5.	Forskrift om fordeling av jernbaneinfrastrukturkapasitet og innkreving av avgifter for bruk av det nasjonale jernbanenettet (fordelingsforskriften) (Nr. 135)..... 332
Feb. 5.	Forskrift om tillatelse til å drive jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m., samt tilgang til å trafikere det nasjonale jernbanenettet (tillatelsesforskriften) (Nr. 136)..... 337
Feb. 5.	Forskrift om samtrafikkevennen i det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet (samtrafikkforskriften) (Nr. 137) 344
Feb. 6.	Forskrift om unntak fra registreringsplikt for ihendehaverobligasjoner (Nr. 139)..... 354
Feb. 6.	Forskrift om innhold i og merking av tobakkvarer (Nr. 141)..... 355
Feb. 7.	Forskrift om avgifter til folketrygden for året 2003 for misjonærer mv. som er opptatt i folketrygden i medhold av folketrygdloven (Nr. 143)..... 359
Feb. 7.	Forskrift om avgifter til folketrygden for året 2003 for arbeidstakere utsendt til Norge fra Amerikas forente stater og Canada (Nr. 144) 359
Feb. 14.	Forskrift om rentesatser etter dekningsloven § 6-2 og § 9-7 (Nr. 145)..... 360
Feb. 11.	Forskrift om regulering av fangst av sel i Vesterisen og Østisen i 2003 (Nr. 150)..... 362
Feb. 11.	Forskrift om utøvelse av selfangst i Vesterisen og Østisen (Nr. 151)..... 363

Feb.	6.	Forskrift om omstillingsstøtte til slakterier (Nr. 166)	368
Feb.	7.	Forskrift om regulering av fisket etter bunnfisk ved Færøyene i 2003 (Nr. 167)	369
Feb.	12.	Forskrift om ytelseskrav og driftsbegrensninger for fly (BSL D 1–4) (Nr. 169)	370
Feb.	18.	Forskrift om hold av svin (Nr. 175)	377
Feb.	11.	Forskrift om studier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU) (Nr. 185) .	383
Feb.	17.	Forskrift om regulering av fisket etter brosme, lange og blålange i Islands økonomiske sone i 2003 (Nr. 189)	393
Feb.	18.	Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende svin og avlsmateriale av svin fra Belgia, Frankrike, Tyskland og Luxembourg (Nr. 190)	394
Feb.	21.	Forskrift om gjennomføring av EØS-avtalens vedlegg til Protokoll 3 om nærmere regler for anvendelsen av EF-traktatens artikkel 93 (prosedyreforordningen) (Nr. 198)	397
Feb.	21.	Forskrift om internkontroll for å oppfylle lov om vassdrag og grunnvann (Nr. 199)	398
Feb.	28.	Forskrift om pensjonspremien i Pensjonsordningen for apoteketaten (Nr. 221)	407
Feb.	13.	Forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for 2003 – 2004, kapittel I, III, IV, V og IX (Nr. 223)	413
Feb.	13.	Forskrift om tilskudd til dekning av skolepenger til elever ved utenlandske eller internasjonale videregående skoler (Nr. 224)	413
Feb.	19.	Forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for 2003 – 2004, kapittel II (Nr. 227)	415
Feb.	26.	Forskrift om regulering av fisket etter dyphavsarter i ICES statistikkområder X, XII og XIV utenfor noen stats jurisdiksjon (internasjonalt område) i 2003 (Nr. 233)	419
Feb.	7.	Forskrift om lufttrafikkregler (Nr. 252)	422
Feb.	20.	Forskrift om fremskyndet innføring av krav om dobbeltskrogsdesign eller tilsvarende design for oljetankskip med enkeltskrog (Nr. 254)	452
Feb.	24.	Forskrift om regulering av fisket etter bunnfisk i grønlandsk fiskeriterritorium i 2003. (Nr. 255)	457
Feb.	25.	Forskrift om oppgaveplikt og om redskaper som er tillatt benyttet ved fiske etter anadrome laksefisk (Nr. 256)	458

Endringsforskrifter

2002

Des.	9.	Endr. i forskrift om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner) (Nr. 1863)	317
Sept.	24.	Endr. i forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) (Nr. 1865)	331
Sept.	24.	Endr. i forskrift om bruk av kjøretøy (Nr. 1866)	331

2003

Jan.	31.	Endr. i forskrift om regulering av garnfisket etter breiflabb i 2003 (Nr. 134)	331
Feb.	5.	Endr. i forskrift om gjennomføring av EØS-avtalen for jernbane (Nr. 138)	354
Feb.	7.	Endr. i forskrift om visse forurensende stoffer i næringsmidler (Nr. 142)	358
Jan.	28.	Endr. i forskrift om bostøtte fra Den Norske Stats Husbank (Nr. 146)	360
Feb.	6.	Endr. i forskrift om faktor mv. i fisket etter vinterlodde i Barentshavet i 2003 (Nr. 147)	361
Feb.	10.	Endr. i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak for å hindre spredning av bluetongue fra Italia, Frankrike, Spania og Hellas (Nr. 149)	361
Feb.	14.	Endr. i forskrift om disiplinærreglement for Forsvaret og militært arrestreglement (Nr. 153)	365
Feb.	10.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2003 (Nr. 168)	369
Feb.	12.	Endr. i forskrift om forskuddstrekk for sjømenn bosatt i utlandet og innkreving av trygdeavgift fastsatt av sentralskattekontoret for utenlandssaker (Nr. 170)	375
Feb.	13.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter reker i NAFO-området i 2003 (Nr. 171)	375
Feb.	13.	Endr. i forskrifter om førerkort og førerprøve m.v. (Nr. 172)	375
Feb.	13.	Endr. i forskrift om periodisk kontroll og utekontroll av kjøretøy (Nr. 173)	376
Feb.	17.	Endr. i forskrift om innhold i og merking av tobakksvarer (Nr. 174)	376
Feb.	18.	Endr. i forskrift om førstehåndsomsetning av råfisk (Nr. 176)	382
Feb.	12.	Endr. i generell forskrift for produksjon, import og frambud mv av kosmetikk og kroppspfleieprodukter (Nr. 186)	392
Feb.	14.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter sei sør for 62° N i 2003 (Nr. 187)	392
Feb.	17.	Endr. i forskrift om gjennomføring av forskuddstrekk (Nr. 188)	393
Feb.	18.	Endr. i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 (Nr. 191)	395
Feb.	20.	Endr. i forskrift om retningslinjer for behandling av avkjørslesaker for riksveg, jfr. veglova §§ 40 og 41 (Nr. 193)	396
Feb.	20.	Endr. i forskrift om plassering av skogsvirke ved riksveg (Nr. 194)	396

Feb.	20.	Endr. i forskrift om betaling av tilleggsavgift ved unnlatt betaling av bomavgift (Nr. 195)....	397
Feb.	20.	Endr. i forskrift om anlegg av veg (Nr. 196).....	397
Feb.	20.	Endr. i forskrift om bygging og drift av taubaner og kabelbaner (Nr. 197).....	397
Jan.	21.	Endr. i forskrift om bruk av kjøretøy (Nr. 201).....	399
Feb.	14.	Endr. i forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) (Nr. 202).....	400
Feb.	14.	Endr. i forskrift om bruk av kjøretøy (Nr. 203).....	400
Feb.	19.	Endr. i forskrift om nærmere bestemmelser til patentloven og patentforskriften (Nr. 204)....	401
Feb.	19.	Endr. i forskrift om statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v. (Nr. 205).....	401
Feb.	20.	Endr. i forskrifter om offentlige trafikkskilt, vegoppmerking, trafikklyssignaler og anvisninger (skiltforskrifter) (Nr. 206).....	401
Feb.	20.	Endr. i forskrift om periodisk kontroll og utekontroll av kjøretøy (Nr. 207).....	401
Feb.	20.	Endr. i forskrift om øvingskjøring med motorvogn og om trafikkopplæring m.v. (Nr. 208)...	402
Feb.	20.	Endr. i forskrifter om førerkort og førerprøve m.v. (Nr. 209).....	402
Feb.	20.	Endr. i forskrift om opplæring og kompetansebevis for fører av utrykningskjøretøy (Nr. 210).....	402
Feb.	20.	Endr. i forskrift om gjennomføring av Europeisk avtale om kjøre- og hviletid m.v. for mannskaper på kjøretøyer i internasjonal vegtransport (AETR) (Nr. 211).....	403
Feb.	20.	Endr. i forskrift om kjøre- og hviletid m.v. ved innenlandsk transport og transport innen EØS-området (Nr. 212).....	403
Feb.	20.	Endr. i forskrift om offentlig parkeringsregulering og parkeringsgebyr (Nr. 213).....	403
Feb.	20.	Endr. i forskrift om gebyr for bruk av piggdekk og tilleggsgebyr (Nr. 214).....	404
Feb.	20.	Endr. i forskrift om bruk av utenlandsk motorvogn i riket og om særskilt registrering av motorvogn for midlertidig bruk (Nr. 215).....	404
Feb.	20.	Endr. i forskrift om kompetanse etter vegtrafikkloven § 18 (Nr. 216).....	404
Feb.	20.	Endr. i forskrift om vegtrafikkloven med forskrifters gyldighet på Svalbard (Nr. 217).....	404
Feb.	20.	Endr. i forskrifter for ambulansebil (Nr. 218).....	405
Jan.	30.	Endr. i forskrift om eksamener ved Høgskolen i Tromsø (Nr. 222).....	408
Feb.	17.	Endr. i forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek (Nr. 225).....	414
Feb.	19.	Endr. i forskrift om maskevidde, bifangst, fredningstid og minstemål m.v. ved fangst av fisk og sild (Nr. 226).....	414
Feb.	24.	Endr. i forskrift om adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei for fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2003 (Nr. 229).....	415
Feb.	24.	Endr. i forskrift om autorisasjon og adgang til å utøve virksomhet som veterinær i Norge for statsborgere fra EØS som er utdannet i andre land innen EØS (Nr. 230).....	415
Feb.	25.	Endr. i forskrift om avgifter vedrørende statens luftfartsanlegg og -tjenester (takstregulativet) (Nr. 231).....	417
Feb.	25.	Endr. i forskrifter vedrørende indeksprissystemet for visse legemidler. (Nr. 232).....	417
Feb.	27.	Endr. i forskrift om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer (Nr. 234).....	420
Feb.	27.	Endr. i forskrift om gjennomføring av forskrift om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer (Nr. 235).....	420
Feb.	27.	Endr. i forskrift om samordnet innkreving av avgift på fiskeeksport til Eksportutvalget for fisk og til forskning og utvikling (Nr. 236).....	421
Feb.	28.	Endr. i diverse forskrifter om vegtrafikk (Nr. 238).....	421
Feb.	28.	Endr. i forskrift om vernetiltak ved import av produkter av animalsk opprinnelse fra Folkerepublikken Kina (Nr. 257).....	465
Feb.	28.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter reker i Nordsjøen og Skagerrak i 2003 (Nr. 259).....	466
Feb.	28.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter makrell i 2003 (Nr. 260).....	466
Feb.	28.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen, innenfor grunnlinjene på kyststrekningen Stad – Lindesnes og i Skagerrak i 2003 (Nr. 261).....	467
Feb.	28.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2003 (Nr. 262).....	468
Feb.	28.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter sei nord for 62° N i 2003 (Nr. 263).....	468
Feb.	28.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter hyse med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2003 (Nr. 264).....	469
Feb.	28.	Endr. i forskrift om regulering av fisket etter torsk med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2003 (Nr. 265).....	469
Feb.	28.	Endr. i forskrift om regulering av trålfiske etter torsk og hyse nord for 62° N i 2003 (Nr. 266).....	470
Feb.	28.	Endr. i forskrift om regulering av vinterloddefisket i Barentshavet i 2003 (Nr. 267).....	470

Feb.	28.	Endr. i forskrift om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske etter nordsjøsild sør for 62° N i 2003 (Nr. 268)	470
Feb.	28.	Endr. i forskrift om adgang til å delta i fisket etter sei med not for fartøy under 27,5 meter største lengde sør for 62° N i 2003 (Nr. 269).....	471
Feb.	28.	Endr. i forskrift om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske etter makrell i 2003 (Nr. 270).....	472
Feb.	28.	Endr. i forskrift om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske etter norsk vårgytende sild i 2003 (Nr. 271).....	473
Feb.	28.	Endr. i forskrift om adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei mv. for fartøy på eller over 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap i 2003 (Nr. 272).....	474
Feb.	28.	Endr. i forskrift om adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei for fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2003 (Nr. 273).....	474

Diverse

2003

Feb.	7.	Opph. av forskrifter for typegodkjenning av elektriske fenghetter til bruk ved sprengningsarbeider (Nr. 148)	361
Feb.	20.	Opph. av forskrift om planer for riksveg og fylkesveg (Nr. 192)	395
Feb.	28.	Instruks om Forsvarets bistand til politiet (Nr. 220)	405
Feb.	21.	Kunngjøring av normrente for inntektsåret 2002 til bruk ved anvendelse av forskrift av 18. august 1998 nr. 819 om skattemessig behandling av leie av flyttbar produksjonsinnretning på kontinentalsokkelen (Nr. 228).....	415
Feb.	27.	Ikrafttr. av vedtak av 22. januar 2003 nr. 58 om delegering av kompetanse til å fatte vedtak om ervervstillatelse etter deltakerloven (Nr. 237).....	421
Feb.	14.	Instruks om grensekontrollstasjoner mv. (Nr. 253).....	448

Rettelser

Nr. 14/2002 s. 1678 – 1735 (i forskrift av 16. juli 2002 nr. 1139 om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier)..... 475

Nr. 19/2002 s. 2457 (i forskrift av 20. desember 2002 nr. 1724 om fastsettelse av tariffer mv. for bestemte innretninger)..... 476

Oversikt over rettelser 3. omslagsside
Bestillinger, adresseendringer m.v. 4. omslagsside

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter mv.

Utgitt i henhold til lov 19. juni 1969 nr. 53.

Utgitt 26. mars 2003

Nr. 3

14. feb. Nr. 11 2003

Lov om endringer i lov om legemidler m.v. (legemiddeloven) og i lov om medisinsk utstyr.

Ot.prp. nr. 55 (2001-2002), Innst.O. nr. 53 og Besl.O. nr. 57 (2002-2003). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 23. og 28. januar 2003. Fremmet av Helsedepartementet. Kunngjort 14. februar 2003.

I

I lov 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddeloven) gjøres følgende endringer:

§ 2 nytt annet ledd skal lyde:

Legemiddel kan etter søknad omklassifiseres til næringsmiddel dersom:

- a) legemidlet ikke utgis for å brukes til å forebygge, lege eller lindre sykdom, sykdomssymptomer eller smerter eller påvirke fysiologiske funksjoner hos mennesker, eller til ved innvortes eller utvortes bruk å påvise sykdom, og
- b) søkeren dokumenterer at det er godtgjort at varen kan selges som næringsmiddel uten fare eller ulempe for forbrukeres helse.

§ 2 nytt tredje ledd skal lyde:

Statens legemiddelverk innhenter de nødvendige uttalelser fra næringsmiddelmyndighetene og avgjør om dokumentasjonskravet i annet ledd er oppfylt.

Nåværende annet, tredje og fjerde ledd blir nytt fjerde, femte og sjette ledd.

§ 10 tredje ledd skal lyde:

I forskriftene kan fastsettes avgifter for å dekke utgifter ved søknad om markedsføringstillatelse, kontroll og undersøkelser m.v. av farmasøytiske spesialpreparater samt utgifter ved søknad om omklassifisering etter § 2 annet ledd.

§ 20 første ledd skal lyde:

Det er forbudt i reklame eller lignende, ved tekst eller bilder, direkte eller indirekte, å gi uttrykk for at stoff, droge eller preparat som ikke er legemiddel anbefales som middel til å forebygge, lege eller lindre sykdom, sykdomssymptomer eller smerter eller påvirke fysiologiske funksjoner hos mennesker eller dyr. Når særlige grunner foreligger, kan departementet gjøre unntak fra denne bestemmelse.

II

I lov 12. januar 1995 nr. 6 om medisinsk utstyr gjøres følgende endringer:

Overskriften i § 5 skal lyde:

Merking og markedsføring.

§ 5 nytt tredje ledd skal lyde:

Produkt som ikke er merket i tråd med første og annet ledd, kan ikke utgis for å være medisinsk utstyr.

Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

21. feb. Nr. 12 2003**Lov om biobanker (biobankloven).**

Ot.prp. nr. 56 (2001-2002), Innst.O. nr. 52 og Besl.O. nr. 58 (2002-2003). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 23. og 28. januar 2003. Fremmet av Helsedepartementet. Kunngjort 21. februar 2003.

Endring i følgende lov:

Lov av 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m.

*Kapittel 1 Lovens formål, definisjoner og virkeområde***§ 1. Formål**

Lovens formål er å sikre at innsamling, oppbevaring, behandling og destruksjon av materiale som inngår i en biobank foretas på en etisk forsvarlig måte, og at biobanker utnyttes til individets og samfunnets beste. Dette skal skje i samsvar med grunnleggende personvern hensyn, prinsipper om respekt for menneskeverd, menneskerettigheter og personlig integritet, og uten diskriminering av mennesker som det biologiske materialet stammer fra.

Loven skal legge til rette for at materialet i biobanken kan benyttes til helsemessige formål, herunder diagnostikk, behandling, forskning og undervisning, på en etisk forsvarlig måte.

§ 2. Definisjoner

Med diagnostisk biobank og behandlingsbiobank forstås i denne lov en samling humant biologisk materiale som er avgitt for medisinsk undersøkelse, diagnostikk og behandling.

Med forskningsbiobank forstås i denne lov en samling humant biologisk materiale og opplysninger som direkte fremkommer ved analyse av dette materialet, og som anvendes eller skal anvendes til forskning.

Med humant biologisk materiale forstås i denne lov organer, deler av organer, celler og vev og bestanddeler av slikt materiale fra levende og døde mennesker.

Med giver forstås i denne lov en person som avgir biologisk materiale til en diagnostisk biobank, behandlingsbiobank eller en forskningsbiobank.

§ 3. Virkeområde

Loven gjelder innsamling, oppbevaring, behandling og destruksjon av humant biologisk materiale og opplysninger som inngår i en biobank, samt organiseringen av denne virksomheten.

Med mindre annet følger av denne loven, skal helse- og personopplysninger som utledes fra humant biologisk materiale behandles etter personopplysningsloven, helseregisterloven, helsepersonelloven og eventuelt annen lovgivning som særlig regulerer vern av personopplysninger.

Biologisk materiale som uttas i forbindelse med undersøkelse, diagnostikk og behandling, og som destrueres etter kort tid, omfattes ikke av loven. Loven gjelder likevel dersom materialet blir brukt til forskning.

Loven gjelder på Svalbard og Jan Mayen i den utstrekning Kongen bestemmer. Kongen kan fastsette nærmere regler under hensyn til de stedlige forhold, herunder regler som fraviker bestemmelser i denne lov.

*Kapittel 2 Melding og organisering av biobanker***§ 4. Melding om opprettelse av forskningsbiobanker**

Forskningsbiobanker kan bare opprettes etter å ha blitt vurdert av en regional komité for medisinsk forskningsetikk. Den som ønsker å opprette en forskningsbiobank skal sende melding til departementet hvor det fremgår om komiteen har tilrådd eller frarådd opprettelse av biobanken. Meldingen skal videre inneholde opplysninger om

1. formålet med opprettelsen,
2. hva slags materiale den skal inneholde og hvordan materialet innhentes,
3. hvilke og hvor mange personer materialet er innhentet eller skal innhentes fra,
4. hvordan samtykke skal innhentes og hvilken informasjon som gis i forkant,
5. biobankens varighet og hva som skal skje med materialet ved opphør av biobanken,
6. hvilke sikkerhetstiltak som er knyttet til biobankvirksomheten,
7. hvem som er ansvarshavende etter § 7 og databehandlingsansvarlig eller behandlingsansvarlig etter helseregisterloven og personopplysningsloven og
8. finansiering av biobanken og hvorvidt materialet i biobanken kan gi opphav til økonomisk vinning.

Departementet skal legge betydelig vekt på tilrådingen fra den regionale komiteen for medisinsk forskningsetikk. Dersom etiske hensyn eller tungtveiende samfunnsmessige interesser tilsier det, kan departementet på bakgrunn av meldingen bestemme at biobanken ikke kan opprettes. Dersom departementet innen 45 dager etter at slik melding er mottatt ikke har kommet med innsigelser til biobanken, anses opprettelsen som lovlig.

Ny melding til departementet må gis dersom biobankvirksomheten går ut over det som er angitt etter første ledd i den opprinnelige meldingen.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om hva slags opplysninger som skal meldes etter første ledd.

§ 5. *Melding om opprettelse av diagnostiske biobanker og behandlingsbiobanker*

Biobanker som opprettes i forbindelse med diagnostikk og behandling skal meldes til departementet. Meldingen skal inneholde opplysninger om forhold som nevnt under § 4 første ledd nr. 1–8. Melding må sendes departementet innen 2 måneder etter at biobanken ble opprettet.

Dersom materiale fra en biobank opprettet for diagnostikk og behandling skal brukes til forskning, gjelder § 4.

§ 6. *Biobankregisteret*

Departementet har ansvaret for å føre et register over innmeldte biobanker. Registeret skal være offentlig tilgjengelig.

§ 7. *Ansvarshavende*

Hver biobank skal ha en ansvarshavende person med medisinsk eller biologisk utdanning av høyere grad. Dersom biobanken inneholder opplysninger som kan knyttes til enkeltpersoner, vil den også ha en behandlingsansvarlig etter helseregisterloven eller personopplysningsloven. Den behandlingsansvarlige skal utpeke ansvarshavende. Departementet kan bestemme at enkelte biobanker i tillegg til ansvarshavende person skal ha et styre.

Ansvarshavende og styret skal sørge for at biobanken opprettes og forvaltes i samsvar med denne og annen lov.

Departementet kan ved forskrift fastsette nærmere regler for hvilke biobanker som skal ha et styre, styrets oppgaver og sammensetning mv.

§ 8. *Opphør eller nedleggelse av biobank*

Den som ønsker å nedlegge en biobank eller som ønsker å destruere materialet i en biobank helt eller delvis, skal sende melding til departementet om dette, eller følge på forhånd fastlagte og innmeldte prosedyrer for slik nedleggelse eller destruksjon.

Av meldingen skal det fremgå hvordan nedleggelsen av banken eller destruksjonen av materialet skal skje.

Dersom departementet innen 45 dager etter at slik melding er mottatt ikke har kommet med innsigelser eller bedt om ytterligere opplysninger, kan biobanken helt eller delvis nedlegges eller destrueres i samsvar med meldingen. Dersom departementet finner at biobanken på grunn av sitt innhold ikke bør nedlegges eller destrueres, kan departementet bestemme at biobanken fortsatt skal oppbevares, eller at den skal overføres til en annen biobank. Departementet må da overta det økonomiske ansvaret og sørge for at biobanken blir ivaretatt og forvaltet i tråd med denne lov.

§ 9. *Krav til oppbevaring*

Materiale i biobanker skal oppbevares forsvarlig og i samsvar med regelverk gitt i lov eller i medhold av lov. Oppbevaring skal skje med respekt for giveren av materialet.

Departementet kan ved forskrift gi nærmere regler om hvordan humant biologisk materiale og opplysninger i en biobank skal oppbevares.

§ 10. *Overføring til utlandet*

En biobank eller deler av en biobank kan bare sendes ut av landet etter godkjenning fra departementet, og i samsvar med samtykke fra giveren av materialet. Departementet kan stille vilkår om at materialet ødelegges eller sendes tilbake etter bruk.

Kravet om departementets godkjenning gjelder ikke dersom overføringen til utlandet skjer i forbindelse med ytelse av helsehjelp til enkeltpersoner.

Departementet kan i forskrift gjøre unntak fra krav om godkjenning fra departementet for overføring av prøver og opplysninger som er ledd i alminnelig internasjonalt samarbeid.

Departementet kan gi forskrift om bruk av materiale fra utlandet til forskning i Norge.

Kapittel 3 Informasjon og samtykke**§ 11. *Samtykkebestemmelse for diagnostiske biobanker og behandlingsbiobanker***

Samtykke til helsehjelp etter pasientrettighetsloven §§ 4–1 og 4–2 omfatter også innhenting, oppbevaring og behandling av humant biologisk materiale, herunder bruk av materialet til forebygging, kvalitetskontroll og metodeutvikling.

For personer uten samtykkekompetanse etter pasientrettighetsloven § 4–3, gjelder pasientrettighetsloven §§ 4–4 til 4–8 om samtykke på vegne av andre tilsvarende.

§ 12. *Samtykkebestemmelse for forskningsbiobanker*

Med mindre det foreligger særskilt lovhjemmel eller annet gyldig rettsgrunnlag, krever innsamling, oppbevaring og behandling av humant biologisk materiale til forskningsformål et frivillig, uttrykkelig og informert samtykke fra giveren. Det samme gjelder oppbevaring og bruk av opplysninger knyttet til det biologiske materialet.

Samtykket skal kunne dokumenteres og være basert på informasjon om formål, metode, risiko, ubehag, konsekvenser og annet av betydning for samtykkets gyldighet. Kravene til informasjon og spesifisering må avgjøres etter en vurdering av risikofaktorer, materialets sensitivitet, forsøkspersonenes sårbarhet og lignende.

Materialet i biobanken kan ikke utlånas eller utleveres til andre eller overføres til utlandet, med mindre det følger av samtykket.

For uttak av humant biologisk materiale fra en avdød gjelder transplantasjonslovens regler om presumert samtykke til obduksjon tilsvarende.

For personer uten samtykkekompetanse etter pasientrettighetsloven § 4–3 gjelder pasientrettighetsloven §§ 4–4, 4–5, 4–7 og 4–8 om samtykke til helsehjelp på andres vegne tilsvarende for samtykke til innsamling, oppbevaring og behandling av biobankmateriale til forskning.

§ 13. Endret, utvidet eller ny bruk

Ved endret, utvidet eller ny bruk av tidligere innsamlet materiale og opplysninger som ikke omfattes av det opprinnelige samtykket, skal nytt frivillig, uttrykkelig og informert samtykke innhentes.

Dersom det er umulig eller svært vanskelig å innhente nytt samtykke, kan departementet gjøre unntak fra kravet om nytt samtykke. Det må foreligge en vurdering fra en regional komité for medisinsk forskningsetikk.

Ved bruk av materiale og opplysninger fra en avdød, skal avdødes antatte vilje og materialets sensitivitet legges til grunn for departementets vurdering. Det skal tas tilbørlig hensyn til avdødes familie og slekt.

Endret, utvidet eller ny bruk av anonymisert materiale krever ikke samtykke, men må vurderes av en regional komité for medisinsk forskningsetikk.

§ 14. Tilbakekall av samtykke

Den som har avgitt samtykke etter §§ 11–13, kan til enhver tid tilbakekalle slikt samtykke.

Dersom samtykket tilbakekalles, kan den som har gitt samtykke, kreve at det biologiske materialet destrueres. Likedan kan giveren av materialet i en forskningsbiobank kreve at helse- og personopplysninger, som er innsamlet sammen med materialet eller som er fremkommet ved analyse eller undersøkelse av materialet, slettes eller utleveres.

Adgangen til å tilbakekalle samtykket eller kreve destruksjon, sletting eller utlevering etter første eller annet ledd, gjelder ikke dersom materialet eller opplysningene er anonymisert, dersom materialet etter bearbeidelse inngår i et annet biologisk produkt, eller dersom opplysningene allerede har inngått i vitenskapelige arbeider. Adgangen til destruksjon gjelder heller ikke dersom det ved lov er fastsatt at materialet eller opplysningene skal oppbevares.

§ 15. Andres tilgang til materiale i en biobank

Dersom det foreligger samtykke fra materialets giver i tråd med §§ 11–13, kan andre gis tilgang til det biologiske materialet i biobanken eller nærmere bestemte deler av materialet. Tilgang kan skje ved at det aktuelle materialet stilles til rådighet hos den ansvarlige, ved at materialet utlånes eller ved at materialet eller deler av det utleveres. Den som ber om tilgang, skal redegjøre for hvilke formål materialet er tenkt utnyttet til, hvordan og hvor lenge materialet vil bli behandlet, og om materialet vil bli destruert, slettet eller tilbakelevert når den planlagte bruk er ferdig.

Ved vurderingen av om det skal gis tilgang til materiale etter første ledd, skal det legges vekt på om tilgangen vil umuliggjøre eller vesentlig vanskeliggjøre egen ivaretagelse av lovpålagte plikter vedrørende oppbevaring og behandling av materialet, ivaretagelse av interessene til materialets giver og ivaretagelse av egen og eventuelt andres behandling av materialet. Dersom materialets giver allerede har reservert seg mot slik tilgang, skal dette respekteres.

Dersom materialet ønskes brukt i forskning, skal det foreligge tilråding fra en regional komité for medisinsk forskningsetikk.

Tilgang til personidentifiserbart materiale kan bare gis dersom mottakeren har tillatelse til å behandle det i henhold til helseregisterloven eller personopplysningsloven.

Det kan kreves betaling for kostnader forbundet med å gi andre tilgang til materiale i en biobank etter denne paragrafen.

Dersom den ansvarlige for biobanken avslår anmodningen om tilgang, kan avgjørelsen påklages til departementet. Departementets vedtak kan ikke påklages.

Kapittel 4 Forskjellige bestemmelser

§ 16. Taushetsplikt

Helsepersonellovens bestemmelser om taushetsplikt gjelder tilsvarende for alle som oppretter, oppbevarer, bruker eller på andre måter forvalter eller arbeider ved en biobank.

§ 17. Tilsyn

Statens helsetilsyn skal i samsvar med lov om statlig tilsyn med helsetjenesten føre tilsyn med at lovens bestemmelser overholdes.

Datatilsynet skal føre tilsyn med at behandling av de helse- og personopplysninger som utledes av materialet i en biobank skjer i tråd med personopplysningslovens og helseregisterlovens bestemmelser.

§ 18. Sanksjoner

Departementet kan gi pålegg eller stanse videre drift av biobanker som drives i strid med denne lov eller der hvor driften går ut over det som er meldt til departementet etter §§ 4 og 5. Departementet kan overta den videre driften eller kreve biobanken nedlagt.

Med bøter eller fengsel inntil ett år eller begge deler straffes den som forsettlig eller grovt uaktsomt innsamler, oppbevarer, behandler eller destruerer materiale som inngår i en biobank i strid med denne lov. Medvirkning straffes på samme måte.

§ 19. Erstatning og forsikring

Den behandlingsansvarlige og ansvarshavende etter § 7 skal erstatte skade som er oppstått som følge av at virksomheten er drevet i strid med bestemmelser i eller i medhold av denne lov, med mindre det kan godtgjøres at skaden ikke skyldes feil eller forsømmelse på dennes side. Erstatningen skal svare til det økonomiske tapet som den skadelidte er påført som følge av brudd på bestemmelsene i denne lov. Den behandlingsansvarlige og ansvarshavende kan også pålegges å betale slik erstatning for ikke-økonomisk art (oppreisning) som synes rimelig.

For privat biobankvirksomhet skal det ved forsikring stilles sikkerhet for det økonomiske ansvar som kan oppstå etter første ledd.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om plikten til forsikring.

Kapittel 5 Ikraftsetting, overgangsbestemmelse, endringer i andre lover**§ 20. Ikraftsetting**

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

§ 21. Overgangsbestemmelse

For virksomhet som omfattes av denne lov, og som allerede er i gang når loven trer i kraft, skal det sendes melding til departementet med opplysninger som nevnt i § 4 første ledd nr. 1–8 innen to år etter lovens ikrafttredelse.

§ 22. Endringer i andre lover

Lov 9. februar 1973 nr. 6 om transplantasjon, sykehusobduksjon og avgivelse av lik m.m. § 10 b oppheves.

28. feb. Lov nr. 13 2003**Lov om endringer i lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø mv. (overtidsarbeid, stillingsvern for toppledere).**

Ot.prp. nr. 101 (2001-2002), Innst.O. nr. 31 og Besl.O. nr. 62 (2002-2003). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 6. og 27. februar 2003. Fremmet av Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø mv. gjøres følgende endringer:

§ 50 skal lyde:

1. Alminnelig regel.

Overtidsarbeidet skal søkes fordelt på en slik måte at en unngår for stor belastning for den enkelte arbeidstaker.

Overtidsarbeidet må sammen med den alminnelige arbeidstid ikke medføre en samlet arbeidstid på over 14 timer i et enkelt døgn for noen arbeidstaker. Overtidsarbeidet må ikke overstige 200 timer i kalenderåret.

2. Utvidet overtid etter avtale med arbeidstaker.

Arbeidsgiver og arbeidstaker kan slutte skriftlig avtale om overtidarbeid på inntil 400 timer i kalenderåret.

3. Utvidet samlet arbeidstid etter avtale med tillitsvalgte.

I virksomhet som er bundet av tariffavtale kan arbeidsgiveren og arbeidstakernes tillitsvalgte slutte skriftlig avtale om en samlet arbeidstid på inntil 16 timer i et enkelt døgn.

4. Gjennomsnittlig samlet arbeidstid.

Overtidsarbeidet må fordeles slik at den ukentlige arbeidstiden, inkludert overtid, i løpet av en periode på fire måneder i gjennomsnitt ikke overstiger 48 timer. Perioden for gjennomsnittsberegningen kan utvides til seks måneder i virksomheter som kjennetegnes ved nødvendigheten av å sikre vedvarende tjenester eller produksjon, eller ved avstanden mellom arbeidsstedet og arbeidstakers bosted eller avstanden mellom arbeidsstedene. I virksomhet som er bundet av tariffavtale kan arbeidsgiveren og arbeidstakernes tillitsvalgte slutte skriftlig avtale om at gjennomsnittsberegningsperioden skal være høyst 1 år.

§ 56 nytt tredje ledd skal lyde:

Reglene om oppsigelse i dette kapittel gjelder ikke for øverste leder i virksomheten, dersom vedkommende i forhåndsavtale har sagt fra seg slike rettigheter mot etterlønn ved fratreden.

II

Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer.

28. feb. Lov nr. 14 2003**Lov om endringer i lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. og i enkelte andre lover.**

Ot.prp. nr. 3, Innst.O. nr. 51 og Besl.O. nr. 56 (2002-2003). Odels- og lagtingsvedtak hhv. 23. og 28. januar 2003. Fremmet av Sosialdepartementet. Kunngjort 28. februar 2003.

Endringer i følgende annen lov:

Lov av 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven).

I

I lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. gjøres følgende endringer:

§ 2–4 skal lyde:

§ 2–4. Fylkeskommunens og det regionale helseforetakets ansvar.

Fylkeskommunen er ansvarlig for at de oppgaver som den er pålagt etter §§ 7–1, 7–2, 7–3 og 7–4 blir utført.

Regionalt helseforetak er ansvarlig for at de oppgaver det er pålagt etter § 7–1a blir utført.

Regionalt helseforetak er ansvarlig for at de oppgaver som statens spesialisthelsetjeneste er pålagt etter kapittel 6A blir utført.

§ 2–3 gjelder tilsvarende for fylkeskommunen.

§ 6–1 annet og tredje ledd skal lyde:

Når det er behov for det og klienten ønsker det, skal sosialtjenesten bistå med å etablere et behandlingsopplegg. Dette opplegget kan blant annet omfatte oppnevning av støttekontakt, etablering av støtteopplegg på arbeidsplassen og kontakt med primærhelsetjeneste, spesialisthelsetjeneste eller spesialiserte sosiale tjenester og omsorg i og utenfor institusjon.

Kan behovet for slik institusjonsplass ikke dekkes, skal sosialtjenesten om nødvendig sørge for midlertidige tiltak.

§ 6–2 første ledd skal lyde:

Dersom noen utsetter sin fysiske eller psykiske helse for fare ved omfattende og vedvarende misbruk, og dersom hjelpetiltak etter § 6–1 ikke er tilstrekkelig, kan det vedtas at vedkommende uten eget samtykke kan tas inn i en institusjon utpekt av regionalt helseforetak, jf. § 7–1a, for undersøkelse og tilrettelegging av behandling, og holdes tilbake der i opptil tre måneder.

§ 6–2a første ledd skal lyde:

Det kan vedtas at en gravid rusmiddelmissbruker uten eget samtykke skal tas inn på institusjon utpekt av regionalt helseforetak, jf. § 7–1a, og holdes tilbake der i hele svangerskapet dersom misbruket er av en slik art at det er overveiende sannsynlig at barnet vil bli født med skade, og dersom hjelpetiltak etter § 6–1 ikke er tilstrekkelig. Fylkesnemnda skal samtidig ta stilling til om det skal være adgang til å ta urinprøver av den gravide under institusjonsoppholdet.

§ 6–2a tredje ledd første punktum skal lyde:

Sosialtjenesten skal, i samråd med institusjonen, minst hver tredje måned vurdere om det fortsatt er grunnlag for tilbakeholdelse.

§ 6–4 første ledd skal lyde:

I fylkeskommunens plan skal det særskilt fastsettes hvilke institusjoner som skal kunne ta imot rusmiddelmissbrukere på grunnlag av samtykke som nevnt i § 6–3.

§ 6–4 annet ledd oppheves.

Nåværende § 6–4 tredje ledd blir annet ledd.

§ 7–1 første ledd skal lyde:

Fylkeskommunen har ansvaret for etablering og drift av institusjoner som tilbyr spesialiserte sosiale tjenester for rusmiddelmissbrukere og døgninstitusjoner for omsorg for rusmiddelmissbrukere.

Ny § 7–1a skal lyde:

§ 7–1a. Regionalt helseforetaks ansvar.

Regionalt helseforetak skal sørge for institusjonsplasser som kan ta imot rusmiddelmissbrukere på grunnlag av vedtak etter §§ 6–2 og 6–2a, herunder peke ut institusjoner i det enkelte helseforetak som skal kunne ta imot rusmiddelmissbrukere på grunnlag av vedtak etter §§ 6–2 og 6–2a.

Regionalt helseforetak kan inngå avtale med andre regionale helseforetak, fylkeskommuner, private institusjoner eller med andre tjenesteytere for å dekke behovet for institusjonsplasser etter første ledd innen helseregionen.

Regionalt helseforetak skal peke ut institusjoner innen spesialisthelsetjenesten til å kunne ta imot rusmiddelmissbrukere etter samtykke som nevnt i § 6–3.

Kongen kan gi forskrifter om utforming av institusjoner som kan ta imot rusmiddelmisbrukere på grunnlag av vedtak etter §§ 6–2 og 6–2a og samtykke som nevnt i § 6–3.

§ 7–6 tredje ledd oppheves.

Nåværende § 7–6 fjerde ledd blir tredje ledd.

Ny § 7–6a skal lyde:

§ 7–6a. *Utskriving fra institusjon som nevnt i § 7–1a.*

Når utskrivningen bør medføre tiltak fra sosialtjenestens side, skal sosialtjenesten varsles om utskrivningen i god tid på forhånd. Utskriving skal planlegges og forberedes i samarbeid mellom berørte parter.

§ 7–9 nytt annet ledd skal lyde:

Fylkesmannen skal føre tilsyn med at institusjoner som er utpekt av regionalt helseforetak til å kunne ta imot rusmiddelmisbrukere på grunnlag av vedtak etter §§ 6–2 og 6–2a og samtykke som nevnt i § 6–3, drives i samsvar med denne loven og forskrifter til loven.

§ 7–9 annet til fjerde ledd blir tredje til femte ledd.

§ 7–11 fjerde ledd skal lyde:

Det er ikke tillatt

- a) å refse en person fysisk,
- b) å bruke innelåsning i enerom eller andre tvangstiltak med mindre det er tillatt ved lov eller forskrifter som nevnt i femte ledd bokstav a),
- c) å føre kontroll med beboernes korrespondanse med mindre det er tillatt ved forskrifter som nevnt i femte ledd bokstav c).

§ 7–12 skal lyde:

§ 7–12. *Forskrifter om hva som skal regnes som institusjon/bolig med heldøgns omsorgstjenester etter § 7–1 første ledd.*

Kongen kan gi forskrifter om hva som skal regnes som institusjon/bolig etter § 7–1 første ledd, og om rett for fylkesmannen til å avgjøre tvilstilfeller. Kongen kan også gi forskrifter om de tjenester som skal være knyttet til de institusjonene som er nevnt i § 7–1 første ledd.

§ 7–13 nytt annet ledd skal lyde:

Kongen kan gi forskrifter om at regionalt helseforetak skal sørge for plasser for akutt hjelp for rusmiddelmisbrukere som kan tas inn i institusjon på grunnlag av vedtak etter §§ 6–2 og 6–2a.

§ 7–14 skal lyde:

§ 7–14. *Kvalitetskrav i behandlings- og rehabiliteringstiltak.*

Kongen kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om krav til kvalitet i behandlings- og rehabiliteringstiltak, herunder institusjoner som er pekt ut til å kunne ta imot rusmiddelmisbrukere på grunnlag av vedtak etter §§ 6–2 og 6–2a og samtykke som nevnt i § 6–3, jf. §§ 6–4 og 7–1a.

§ 8–2 skal lyde:

§ 8–2. *Anvendelse av forvaltningsloven på private institusjoner.*

For private institusjoner, boliger med heldøgns omsorgstjenester som er tatt inn i fylkeskommunens eller kommunens plan etter §§ 7–4 og 7–5, og private institusjoner utpekt til å kunne ta imot rusmiddelmisbrukere på grunnlag av vedtak etter §§ 6–2 og 6–2a og samtykke som nevnt i § 6–3, jf. § 7–1a, gjelder forvaltningsloven for klientsaker, med de særregler som er fastsatt i loven her, jf. § 8–1.

§ 10–2 skal lyde:

§ 10–2. *Fylkeskommunens ansvar.*

Fylkeskommunen skal yte institusjonstjenester og tilknyttede tjenester etter denne loven til alle som oppholder seg i fylket.

Ny § 10–2a skal lyde:

§ 10–2a. *Regionalt helseforetaks ansvar.*

Regionalt helseforetak skal sørge for institusjonstjenester til rusmiddelmisbrukere i regionen som er besluttet tatt inn i institusjon på grunnlag av vedtak etter denne lovens §§ 6–2 og 6–2a.

§ 11–4 annet og tredje punktum oppheves.

Ny § 11–5a skal lyde:

§ 11–5a. *Utgifter til opphold i institusjon på grunnlag av vedtak i henhold til § 7–1a.*

Regionalt helseforetak i den helseregion der rusmiddelmissbrukeren er bosatt på innleggelsestidspunktet, skal dekke utgiftene til opphold i institusjon på grunnlag av vedtak i henhold til § 7–1a. Kongen kan gi forskrifter om oppgjøret.

II

I lov 15. juni 2001 nr. 93 om helseforetak m.m. (helseforetaksloven) gjøres følgende endringer:

§ 2 annet ledd annet punktum skal lyde:

Regionalt helseforetak legger til rette for spesialisthelsetjenester, forskning, undervisning og andre tjenester som står i naturlig sammenheng med dette eller er pålagt i lov.

§ 2 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Helseforetak yter spesialisthelsetjenester, forskning, undervisning og andre tjenester som står i naturlig sammenheng med dette eller er pålagt i lov.

III

Ikraftsettings- og overgangsbestemmelser

1. Loven trer i kraft fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelser til forskjellig tid.
2. Kongen kan gi nærmere overgangsbestemmelser.
3. Fra og med ikraftsetting av denne loven har staten ved de regionale helseforetakene rett og plikt til å overta alle fylkeskommunens formuesposisjoner som er knyttet til virksomheter som yter spesialiserte helsetjenester til rusmiddelmissbrukere. Overtakelsen skal omfatte alle rettigheter og plikter som er knyttet til virksomhetene. Lov 6. april 1984 nr. 17 om vederlag ved overføring av fast eiendom, får ikke anvendelse på overtakelsen.
Dersom det åpenbart ikke er naturlig sammenheng mellom en virksomhet og rettigheter som er knyttet til virksomheten, kan departementet beslutte at staten ikke har rett eller plikt til å overta slike rettigheter dersom det er rimelig at fylkeskommunen beholder dem.
4. Fra og med ikraftsetting av denne loven har staten ved de regionale helseforetakene rett og plikt til å tre inn i fylkeskommunens avtaler med andre institusjoner om plasser for inntak av rusmiddelmissbrukere på grunnlag av vedtak etter §§ 6–2 og 6–2a i lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v.
5. Dersom det i forbindelse med overføring til staten av rettigheter og plikter som nevnt i nr. 3 første og annet ledd og nr. 4, overføres gjeld eller andre forpliktelser knyttet til virksomhetene, er det frigjørende for fylkeskommunen.
Kreditor og andre rettighetshavere kan ikke motsette seg overføringen, eller gjøre gjeldende at den utgjør en bortfallsgrunn for rettsforholdet.
6. Det skal ikke betales dokumentavgift etter § 6 i lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift, omregistreringsavgift etter § 1 i lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende kjøretøy og båter eller rettsgebyr etter §§ 21 og 24 i lov 17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr i forbindelse med statens overtakelse av formuesposisjoner som er en direkte følge av denne loven.
7. Både staten og vedkommende fylkeskommune kan kreve at spørsmål som gjelder nærmere klargjøring og konkretisering av hvilke formuesposisjoner staten har rett og plikt til å overta fra den enkelte fylkeskommune etter nr. 3 første og annet ledd, og hvilke avtaler staten har rett og plikt til å tre inn i etter nr. 4, skal avgjøres av en nemnd. Nemnda vurderer ikke hvilke konkrete gjeldsforpliktelser staten har rett og plikt til å tre inn i. Hvilke regionale helseforetak som skal overta de enkelte formuesposisjoner avgjøres av departementet.
Nemnda skal ha syv medlemmer. Departementet oppnevner tre medlemmer og varamedlemmer for disse til nemnda. Kommunenes Sentralforbund oppnevner tre medlemmer og varamedlemmer for disse til nemnda. I tillegg utpeker førstelagmannen i Borgarting leder for nemnda og leders varamedlem. Nemndas leder og leders varamedlem skal ha de egenskaper som er foreskrevet for dommere, se lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven) § 53, jf. § 54 annet ledd.
Nemndas avgjørelse, som treffes ved kjennelse, skal være begrunnet.
Utgiftene til nemndas virksomhet fastsettes og dekkes av departementet.
Departementet kan gi nærmere regler for nemndas virksomhet.
8. Spørsmål om rettigheter og plikter etter nr. 3 første og annet ledd og nr. 4, kan ikke bringes inn for de alminnelige domstoler før muligheten til å få saken avgjort av nemnd opprettet etter nr. 7 annet ledd, er nyttet.
9. Klage over beslutninger truffet i medhold av denne loven, gir ikke oppsettende virkning for statens rettigheter og plikter etter nr. 3 og nr. 4.
10. Fylkeskommunene skal gi staten innsyn i og tilgang til sine virksomheter i forbindelse med statlig overtakelse av virksomheter etter bestemmelsene i dette romertallsvedtaket.
11. Det som gjelder for fylkeskommunene etter dette romertallsvedtaket, gjelder også for Oslo kommune.

19. juni Nr. 1858 2002**Forskrift om krav til bachelorgraden ved Høgskolen i Finnmark.**

Fastsatt av styret for Høgskolen i Finnmark 19. juni 2002 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler § 45 nr. 1. Kunngjort 14. februar 2003.

§ 1. Virkeområde

Forskriften omfatter krav og myndighet knyttet til bestemmelser om bachelorgraden ved Høgskolen i Finnmark.

§ 2. Definisjoner

I forslaget til ny uh-lov brukes begrepene «fag», «emne» og «emnegruppe», men uten å være definert. Departementet har heller ikke definert disse i andre sammenhenger. I forskriften gjelder følgende definisjoner som er i tråd med Universitets- og høyskolerådets studieutvalg:

Studiepoeng	mål på omfang av et studium, der fullt studieår er normert til 60 studiepoeng, jf. forslag til ny uh-lov § 44a.
Emne	den minste studiepoenggivende enhet som kan inngå i et fag, en emnegruppe, et studieprogram eller en grad.
Fag	samling av beslektede emner som er samlet under én felles betegnelse.
Emnegruppe	kombinasjon av emner fra ett eller flere fag/fagområder som gjennom fag- eller studieplan er definert til å utgjøre en samlet enhet.
Studieprogram	ett- eller flerårig studieløp med et definert innhold i henhold til fag- eller studieplan, som fører fram til en avsluttet eksamen eller grad.

§ 3. Krav til bachelorgraden

Bachelorgraden oppnås på grunnlag av eksamen i emner eller emnegrupper av minimum 180 studiepoengs omfang.

Grunnlaget for graden skal omfatte ett av følgende:

- Fullført 3-årig integrert yrkesrettet utdanning av 180 studiepoengs omfang
- Fullført 2-årig integrert yrkesrettet utdanning eller annet studieprogram av 120 studiepoengs omfang kombinert med godkjent påbygning eller spesialisering innenfor samme eller annet fag/fagområde av minimum 60 studiepoengs omfang
- Integrert yrkesrettet utdanning eller fordypning i fag, emner eller emnegruppe av minimum 90 studiepoengs omfang kombinert med fordypning i ett ytterligere fag, emner eller emnegrupper av minimum 30 studiepoengs omfang. Frittstående emner av minimum 60 studiepoeng til sammen som skal inngå i grunnlaget for graden, må være godkjente og ha et omfang på minimum 10 studiepoeng hver.

For bokstav a og b stilles det krav om at grader

- uten nasjonal rammeplan eller forskrift må omfatte ett fag/studium eller et fordypningsemne på minimum 80 studiepoeng.

For bokstav a, b og c gjelder dessuten at;

- minimum 60 studiepoeng av graden må være avlagt ved Høgskolen i Finnmark
- graden kan omfatte 20 studiepoeng innføringskurs tilsvarende 10 studiepoeng examen philosophicum og 10 studiepoeng og examen facultatum.

Både i tema- og pensumvalg skal et samisk perspektiv reflekteres. Samisk perspektiv skal ivaretas i oppbyggingen av nye bachelor- og masterprogram.

§ 4. Reduksjon i studiepoeng

Uh-lovens § 47 slår fast at institusjonene skal påse at det ikke gis dobbel uttelling for samme faginnhold. Overlapping i faginnhold mellom fag/emner/emnegrupper/studieprogram som inngår i grunnlaget for bachelorgraden kan ikke utgjøre mer enn 10 studiepoeng totalt. Overlapping utover 10 studiepoeng må kompenseres.

§ 5. Minstestørrelse på studieenheter

Studieenheter som normalt kan inngå i grunnlaget for graden under § 3 er:

Fullførte enheter på minimum 10 studiepoeng. Mindre enheter kan godkjennes dersom de samlet utgjør minimum 10 studiepoeng. Unntaksvis kan emner på 5 studiepoeng godkjennes.

§ 6. Varierte læringsformer

Alle godkjente bachelorprogram skal inneholde varierte læringsformer og det skal benyttes gruppebasert undervisning, selvstendig arbeid og individuell veiledning i tillegg til frontundervisning.

§ 7. Vitnemål og vitnemålstillegg

For oppnådd bachelorgrad angis gradens faglige innhold på vitnemålet som «bachelor i <betegnelse på studieprogram i henhold til rammeplan eller studieplan>», eventuelt med tilleggsangivelse av

spesialisering/linje/studieretning/faglig tyngdepunkt eller liknende, for studieprogram etter rammeplan fastsatt av departementet eller studieplan godkjent av styret for Høgskolen i Finnmark.

Bachelorvitnemål skrives ut på norsk. Et eget vitnemålstillegg (Diploma Supplement) gir en nærmere beskrivelse på engelsk av kandidatens utdanning og av det norske høgre utdanningssystemet.

Vitnemål for oppnådd bachelorgrad etter denne forskrifts § 3 bokstav a eller b utstedes automatisk til de kandidater som oppfyller kravene.

Vitnemål for oppnådd bachelorgrad etter denne forskrifts § 3 bokstav c utstedes etter søknad. Søkeren må selv dokumentere at kravene er oppfylt.

§ 8. Overgangsordninger mellom gammel og ny gradsstruktur

Rammene for overgangsordningene er fastsatt gjennom departementets brev av 5. oktober 2001.

Studenter som 1. januar 2003 eller senere oppfyller kravene til bachelorgraden, tildeles denne.

En student kan ikke tildeles både graden bachelor og graden kandidata/candidatus magisterii (cand.mag.-graden) på grunnlag av samme utdanning/studium, selv om grunnlaget for tildeling av cand.mag.-graden i omfang går ut over grunnlaget for tildeling av bachelorgraden.

Studenter som på tidspunktet for ikrafttredelse av denne forskriften har gjennomført studier og avlagt eksamen i fag/emner/emnegrupper av omfang minst 3 års normert studietid/180 studiepoeng uten å oppfylle kravene til bachelorgraden, gis anledning til å fullføre studiet som cand.mag. i løpet av en overgangsperiode på to år, dvs. senest innen 31. desember 2004.

Cand.mag.-graden ved Høgskolen i Finnmark oppheves med virkning fra og med 1. januar 2005.

§ 9. Utfyllende regler

Styret for Høgskolen i Finnmark kan vedta utfyllende regler til denne forskriften.

§ 10. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2003.

20. des. Nr. 1859 2002

Forskrift om nærmere bestemmelser om tillatte vekter og dimensjoner for offentlig veg (vedlegg 1 til forskrift om bruk av kjøretøy).

Fastsatt av Vegdirektoratet 20. desember 2002 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 13 og delegeringsvedtak av 24. november 1980 nr. 1, jf. forskrift av 25. januar 1990 nr. 92 om bruk av kjøretøy § 5-2 nr. 2 bokstav a. Jf. EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 14 (direktiv 85/3/EØF som senest endret ved direktiv 92/7/EØF og erstattet av direktiv 96/53/EF). Kunngjort 18. februar 2003.

Forskriften omhandler nærmere bestemmelser om bruk av kjøretøy på offentlig veg og er et vedlegg 1 til forskrift av 25. januar 1990 nr. 92 om bruk av kjøretøy. Bestemmelsene i forskrift om nærmere bestemmelser om tillatte vekter og dimensjoner for offentlig veg skal kunne anvendes sammen med bestemmelsene i forskrift av 11. juni 1997 nr. 882 om nærmere bestemmelser om tillatt aksellast, boggilast, trippelboggilast, totalvekt, lengde og bredde for offentlig veg (som til og med 31. desember 2006 også vil eksistere som vedlegg 1 til forskrift om bruk av kjøretøy).

Forskriften inkluderer vegliste over riksveger.

Forskriften trer i kraft 1. februar 2003 og erstatter forskrift av 19. mars 2002 nr. 410 om nærmere bestemmelser om tillatte vekter og dimensjoner for offentlig veg (vedlegg 1 til forskrift om bruk av kjøretøy).

Forskriften kan fås ved henvendelse til Vegdirektoratet, regionvegkontorene, distriktsvegkontorene eller trafikkstasjonene.

20. des. Nr. 1860 2002

Forskrift om nærmere vilkår for dispensasjon og om tillatt lengde og bredde uten dispensasjon (vedlegg 2 til forskrift om bruk av kjøretøy).

Fastsatt av Vegdirektoratet 20. desember 2002 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 13 og delegeringsvedtak av 24. november 1980 nr. 1, jf. forskrift av 25. januar 1990 nr. 92 om bruk av kjøretøy § 5-2 nr. 2 bokstav b. Kunngjort 18. februar 2003.

Forskriften omhandler nærmere bestemmelser om bruk av kjøretøy på offentlig veg. Den erstatter forskrift av 19. mars 2002 nr. 409 om nærmere vilkår for dispensasjon og om tillatt lengde og bredde uten dispensasjon (vedlegg 2 til forskrift om bruk av kjøretøy). Forskriften inkluderer vegliste over riksveger.

Forskriften trer i kraft 1. februar 2003.

Forskriften kan fås ved henvendelse til Vegdirektoratet, regionvegkontorene, distriktsvegkontorene eller trafikkstasjonene.

9. des. Nr. 1863 2002**Forskrift om endring i forskrift om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner).**

Fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 9. desember 2002 med hjemmel i lov av 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 48 nr. 6. Kunngjort 21. februar 2003.

I

I forskrift av 15. desember 2000 nr. 1424 om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner) med tilhørende vedlegg og merknader er det foretatt en rekke endringer. Forskriften lyder i sin helhet etter dette:

§ 1. Virkeområde

Denne forskriften gjelder for kommuner og fylkeskommuner. Med unntak av § 3, § 5, § 10 og § 12 gjelder forskriften kommunalt eller fylkeskommunalt foretak etter kapittel 11 i kommuneloven.

Kommunen eller fylkeskommunen kan i tillegg bestemme at en kommunal eller fylkeskommunal bedrift etter kommuneloven § 11 skal stille opp et særregnskap. I så fall gjelder forskrift av 17. desember 1999 nr. 1568 om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommunale og fylkeskommunale foretak, med unntak av § 7.

Denne forskriften gjelder også for interkommunalt eller interfylkeskommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27. Departementet kan frem til 31. desember 2003 gi samarbeidet dispensasjon til å følge forskrift av 17. desember 1999 nr. 1568 om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for interkommunale selskaper eller forskrifter av 27. oktober 1993¹ for kommunale og fylkeskommunale budsjetter og regnskaper

¹ Ikke kunngjort i Norsk Lovtidend.

§ 2. Registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger

Kommuner og fylkeskommuner skal registrere økonomiske data etter en systematisk kontoplan som er oppbygd slik at denne forskrifts krav til årsregnskap, krav til informasjon om ressursbruk til bruk i nasjonale informasjonssystemer, samt kommunens og fylkeskommunens eget informasjonsbehov, kan oppfylles.

Regnskapsystemets opplegg og virkemåte skal fremgå slik at regnskapskyndige kan se hvordan regnskapsføringen er gjennomført, og det skal på lettfattelig måte fremgå hvordan regnskapet kan etterprøves.

Alle registrerte økonomiske data skal være legitimert. Det skal foreligge et kontrollspor mellom pliktige regnskapsrapporter og dokumentasjonen av registrerte økonomiske data.

Regnskapsmaterialet skal oppbevares i minst 10 år etter utløpet av siste regnskapsår. Regnskapsmaterialet skal registreres og oppbevares på et medium som opprettholder muligheten for å lese materialet i hele oppbevaringsperioden, og kunne skrives ut på papir i hele oppbevaringsperioden.

Regnskapsmaterialet skal sikres på en forsvarlig måte mot urettmessig endring, sletting eller tap.

§ 3. Årsregnskapet

Årsregnskapet skal bestå av et driftsregnskap, investeringsregnskap, balanseregnskap, økonomiske oversikter og noteopplysninger.

Driftsregnskapet skal omfatte:

1. Alle løpende inntekter og innbetalinger i året.
2. Løpende inntekter og innbetalinger avsatt i tidligere regnskapsår som er anvendt i regnskapsåret.
3. Anvendelsen av midler som nevnt i nr. 1 og 2 i driftsregnskapet, herunder avsetninger av slike midler for anvendelse i senere regnskapsår og til finansiering av investeringer i årets investeringsregnskap.

Investeringsregnskapet skal omfatte:

1. Bruk av lånemidler.
2. Inntekter og innbetalinger knyttet til investeringsprosjekter.
3. Øvrige inntekter og innbetalinger som ikke er løpende.
4. Inntekter og innbetalinger som nevnt under nr. 1 – 3 avsatt i tidligere regnskapsår som er anvendt i regnskapsåret.
5. Inntekter i driftsregnskapet anvendt for investeringer i årets investeringsregnskap.
6. Utlån, forskutteringer og tiltak av investeringsmessig karakter dekket inn ved inntekter og innbetalinger som nevnt under nr. 1 – 5, herunder avsetninger.
7. Øvrige finansieringstransaksjoner knyttet til utlån og forskutteringer.

Driftsregnskapet og investeringsregnskapet skal stilles opp i henhold til vedlegg 1 og 2 til denne forskriften og vise regnskapstall på samme detaljeringsnivå som kommunestyret og fylkestinget har brukt i årsbudsjettet. Oppstillingene skal minst vise beløp for vedkommende års regnskap, opprinnelig vedtatt årsbudsjett, regulert årsbudsjett og for sist avlagte årsregnskap.

Balanseregnskapet skal vise status for kommunens og fylkeskommunens eiendeler, gjeld og egenkapital ved utgangen av regnskapsåret. Balanseregnskapet skal stilles opp i henhold til vedlegg 3 til denne forskriften. Balanseregnskapet skal minst vise beløp for sist avlagte årsregnskap i tillegg til for årets regnskap.

§ 4. Økonomiske oversikter

De økonomiske oversiktene skal vise typer av inntekter, innbetalinger og bruk av avsetninger og utgifter, utbetalinger og avsetninger. Oversiktene skal stilles opp i henhold til vedlegg 4 og 5 til denne forskriften. Oversiktene skal minst vise beløp for sist avlagte årsregnskap i tillegg til for årets regnskap.

I de økonomiske oversiktene er brutto driftsresultat lik eksterne driftsinntekter fratrukket eksterne driftsutgifter og avskrivninger. Netto driftsresultat er lik brutto driftsresultat tillagt netto eksterne finanstransaksjoner og motpost avskrivninger. Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk er lik netto driftsresultat fratrukket avsetninger og tillagt bruk av avsetninger.

§ 5. Noter til årsregnskapet

I årsregnskapet skal gis følgende tilleggsopplysninger i noter, med tydelig henvisning til hvilke elementer i årsregnskapet de knytter seg til:

1. Det skal gis en spesifisering av endring i arbeidskapital i regnskapsåret.
2. Det skal gis en redegjørelse for kommunens eller fylkeskommunens pensjonsforpliktelser, jf. § 13.
3. Det skal gis en oversikt over kommunens eller fylkeskommunens garantiansvar ved utgangen av regnskapsåret. Det skal opplyses om summen av kommunens eller fylkeskommunens garantiansvar, samt hvem de enkelte garantiene er stilt overfor og når garantiansvaret utløper.
4. For fordringer, langsiktig gjeld og kortsiktig gjeld skal angis det samlede beløp som gjelder krav på eller gjeld til kommunale og fylkeskommunale foretak etter kapittel 11 i kommuneloven, kommunale og fylkeskommunale bedrifter etter kommuneloven § 11 med eget særregnskap samt for interkommunalt eller interfylkeskommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27 med eget særregnskap.
5. Aksjer og andeler i selskaper som er ført opp som anleggsmidler skal spesifiseres etter selskap. Det skal opplyses om balanseført verdi, eventuell markedsverdi og eierandel i hvert selskap.
6. Det skal gis en spesifisering over samlede avsetninger og bruk av avsetninger i regnskapsåret, både for kommunen og fylkeskommunen samlet og for den enkelte fondstype.
7. Det skal gis en sammenfattende oversikt over transaksjoner som er ført mot kapitalkontoen i løpet av regnskapsåret.

§ 6. Lånefond

Dersom kommunen eller fylkeskommunen har lånefond, skal det settes opp og føres særskilt bevilgningsregnskap og balanseregnskap i samsvar med vedlegg 6 til denne forskriften.

§ 7. Grunnleggende regnskapsprinsipper og god kommunal regnskapsskikk

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører kommunens og fylkeskommunens virksomhet skal fremgå av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet skal ikke forekomme.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger skal regnskapsføres brutto. Dette gjelder også for de interne finansieringstransaksjonene. Det skal således ikke gjøres fradrag for tilhørende inntekter til utgiftene, og heller ikke skal inntektene fremstå med fradrag for eventuelle tilhørende utgifter.

Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år, enten de er betalt eller ikke når årsregnskapet avsluttes. Dette skal likevel ikke medføre at avleggelsen av årsregnskapet må forskyves utover de frister som er bestemt, jf. § 10.

For lån skal kun den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året føres i investeringsregnskapet. Den delen av lånet som ikke er brukt, registreres som memoriapost.

I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i årsregnskapet for vedkommende år. Justering i henhold til eksakt beløp foretas i det påfølgende regnskapsår.

Årsregnskapet skal føres i overensstemmelse med god kommunal regnskapsskikk, både når det gjelder selve regnskapsføringen og når det gjelder den økonomiske informasjonen årsregnskapet gir.

§ 8. Vurderingsregler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen eller fylkeskommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler. Omløpsmidler skal vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler skal vurderes til virkelig verdi. Anleggsmidler skal vurderes til anskaffelseskost. Anleggsmidler som har begrenset økonomisk levetid, skal avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Følgende avskrivningsperioder skal legges til grunn:

5 år:	EDB-utstyr, kontormaskiner og lignende.
10 år:	Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr, verktøy og transportmidler og lignende.
20 år:	Brannbiler, parkeringsplasser, trafikklys, tekniske anlegg (VAR), renseanlegg, pumpestasjoner, forbrenningsanlegg og lignende.
40 år:	Boliger, skoler, barnehager, idrettshaller, veier og ledningsnett og lignende.
50 år:	Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg, sykehjem og andre institusjoner, kulturbygg, brannstasjoner og lignende.

Kommunen og fylkeskommunen kan legge til grunn en kortere avskrivningsperiode for det enkelte anleggsmiddel, dersom det er åpenbart at den økonomiske levetiden til anleggsmidlet er kortere enn de fastsatte avskrivningsperiodene.

Avskrivningene skal starte senest året etter at anleggsmidlet er anskaffet eller tatt i bruk av virksomheten.

Anleggsmidler skal nedskrives til virkelig verdi i balansen ved verdifall som forventes ikke å være forbigående. Nedskrivningen skal reverseres i den utstrekning grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger er til stede.

§ 9. Årsavslutningen

Dersom driftsregnskapet ved regnskapsavslutningen viser seg å gi et regnskapsmessig merforbruk, skal dette reduseres ved å:

1. Stryke eventuelle budsjetterte overføringer fra driftsregnskapet til finansiering av utgifter i årets investeringsregnskap vedtatt av kommunestyret eller fylkestinget selv.
2. Stryke eventuelle avsetninger til fond når disse har vært forutsatt finansiert av årets eller tidligere års løpende inntekter eller innbetalinger.
3. Stryke budsjettert inndekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk når dette har vært forutsatt finansiert av årets eller tidligere års løpende inntekter eller innbetalinger.

Strykninger gjennomføres inntil en har tilfredsstillt kravet om at det ikke er foretatt avsetninger/overføringer som ikke er unntatt fra strykninger, samtidig som at kommunen eller fylkeskommunen har et regnskapsmessig merforbruk. Strykninger av budsjettert inndekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk kan først skje når strykninger etter nr. 1 og 2 er gjennomført.

Unntatt fra bestemmelsene om strykninger er avsetninger som er begrunnet i at midlene i medhold av lov, forskrift eller avtale er reservert særskilte formål.

Dersom utgifter, utbetalinger og avsetninger i investeringsregnskapet ikke fullt ut kan finansieres av inntekter, innbetalinger og bruk av avsetninger i investeringsregnskapet, skal det udekkede beløpet føres opp til dekning på investeringsbudsjettet i det år regnskapet legges frem. Det udekkede beløpet skal først reduseres ved å redusere budsjetterte avsetninger finansiert av inntekter i investeringsregnskapet og ved å overføre budsjettert, ikke disponert bruk av ubundne investeringsfond til prosjekter med manglende finansiell dekning. Eventuelle udisponerte beløp i investeringsregnskapet føres opp til inntekt i investeringsbudsjettet i det år regnskapet legges frem.

§ 10. Regnskapsfrister og behandling av årsregnskap og årsberetning

Årsregnskapet og årsberetningen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv senest seks måneder etter regnskapsårets slutt.

Årsregnskapet skal være avlagt av fagsjef for regnskap innen 15. februar i året etter regnskapsåret.

Revisor skal for hvert regnskapsår avgi revisjonsberetning til kommunestyret eller fylkestinget. Revisor skal senest en måned etter at årsregnskapet er avlagt oversende kopi av revisjonsberetningen til formannskapet eller fylkesutvalget, samt til kontrollutvalget. Kontrollutvalget skal avgi uttalelse om årsregnskapet til kommunestyret og fylkestinget før årsregnskapet vedtas. Kopi av denne uttalelsen skal være formannskapet eller fylkesutvalget i hende for dette organet avgir innstilling om årsregnskapet til kommunestyret eller fylkestinget.

Administrasjonssjefen utarbeider årsberetningen, og fremmer denne for det organ kommunestyret eller fylkestinget bestemmer. Hvis årsberetningen ikke fremmes for kontrollutvalget, skal den oversendes til kontrollutvalget før kontrollutvalget avgir uttalelse til årsregnskapet. Årsberetningen skal foreligge til behandling i kommunestyret eller fylkestinget samtidig med at årsregnskapet skal behandles.

§ 11. Offentlighet, innsendelse av årsregnskap og årsberetning

Årsregnskapet er offentlig fra det tidspunkt det er avlagt av fagsjef for regnskap.

Årsregnskapet, årsberetningen og revisjonsberetningen skal snarest mulig og senest én måned etter at årsregnskapet er vedtatt sendes til departementet og Statistisk sentralbyrå. Ved oversendelsen til departementet vedlegges kontrollutvalgets uttalelse, formannskapets eller fylkesutvalgets innstilling og kommunestyrets eller fylkestingets vedtak i forbindelse med behandlingen av årsregnskapet og årsberetningen.

§ 12. Regnskap og beretning for interkommunalt og interfylkeskommunalt samarbeid

For regnskapet og beretningen for interkommunalt eller interfylkeskommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27 gjelder følgende særregler:

1. Regnskapet for samarbeidet skal inngå i årsregnskapet til den kommunen eller fylkeskommunen hvor samarbeidet har sitt hovedkontor.
2. Styret vedtar selv samarbeidets regnskap og beretning på grunnlag av innstilling fra samarbeidets administrasjon. Dersom samarbeidet ikke har egen administrasjon, fremmer administrasjonssjefen i den kommunen eller fylkeskommunen hvor samarbeidet har sitt hovedkontor forslag som nevnt. De deltakende kommunene og fylkeskommunene kan bestemme at regnskapet og beretningen ikke er endelig før det er godkjent av de respektive kommunestyre og/eller fylkesting.
3. I note til årsregnskapet til den kommunen eller fylkeskommunen hvor samarbeidet har sitt hovedkontor, skal angis overføringer til/fra samarbeidet og de deltakende kommunene og fylkeskommunene, samarbeidets egne inntekter i regnskapsåret samt disponeringen av overføringer og inntekter som nevnt.

4. I årsberetningen til den kommunen eller fylkeskommunen hvor samarbeidet har sitt hovedkontor skal det gis opplysninger om forhold som er viktige for å bedømme samarbeidets stilling og resultatet av virksomheten, og som ikke fremgår av årsregnskapet, samt om andre forhold som er av vesentlig betydning for samarbeidet.

§ 13. Regnskapsføring av pensjon

§ 13-1. Pensjonsforpliktelse, pensjonsmidler og pensjonsutgifter

- A. Kommunens eller fylkeskommunens pensjonsforpliktelser ved regnskapsårets slutt skal føres opp under passiva i balanseregnskapet. Kommunens eller fylkeskommunens pensjonsmidler skal føres opp under aktiva.
- B. Kommunens eller fylkeskommunens pensjonspremie i året skal føres til utgift i kommunens eller fylkeskommunens årsregnskap (driftsdel). Dersom en andel av premien er tilordnet lønnsutbetalinger som i henhold til god kommunal regnskapskikk er ført i årsregnskapets investeringsdel føres også tilsvarende andel av pensjonspremien her.
- C. Kommunens eller fylkeskommunens netto pensjonskostnad i året, skal spesifiseres i note til årsregnskapet.
- D. Dersom årets netto pensjonskostnad avviker fra pensjonspremien, skal premieavviket håndteres etter reglene i § 13-4 bokstav A og B. Reglene i § 13-4 bokstav A og B gjelder tilsvarende for avvik mellom arbeidsgiveravgift i henhold til årets premie og beregnet arbeidsgiveravgift i henhold til beregnet netto pensjonskostnad.
- E. Kommunens eller fylkeskommunens pensjonsmidler, pensjonsforpliktelser og beregnet akkumulert premieavvik, jf. bokstav D, skal spesifiseres i note, og beregningsforutsetningene skal angis.

§ 13-2. Nærmere om pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler

- A. Pensjonsforpliktelser skal beregnes på grunnlag av påløpte pensjonsforpliktelser inklusive virkninger av fremtidig lønnsvekst og pensjonsreguleringer.
- B. Som påløpte pensjonsforpliktelser regnes nåverdien av den andel av fremtidige pensjonsytelser som kommunens eller fylkeskommunens ansatte har opptjent rettigheter til.
- C. Påløpte pensjonsforpliktelser i årsregnskapet ved regnskapsårets slutt skal beregnes på grunnlag av påløpte forpliktelser ved foregående regnskapsårs slutt tillagt årets pensjonsopptjening og rentekostnad av påløpte pensjonsforpliktelser ved regnskapsårets start, fratrukket årets pensjonsutbetalinger, og korrigert for estimatavvik for pensjonsforpliktelsene etter § 13-4 bokstav C pkt. 2 eller D pkt. 2.
- D. Pensjonsmidler ved regnskapsårets slutt beregnes på grunnlag av verdien av pensjonsmidlene ved foregående regnskapsårs slutt tillagt årets pensjonspremie og den avkastning på pensjonsmidlene som forventes gjennom regnskapsåret, fratrukket årets pensjonsutbetalinger, og korrigert for estimatavvik for pensjonsmidlene etter § 13-4 bokstav C pkt. 2 eller D pkt. 2.
- E. Som pensjonsmidler regnes alle midler som ugjenkallelig er avsatt til pensjon.

§ 13-3. Note om pensjonskostnader og beregning av estimatavvik

- A. Som årets netto pensjonskostnad regnes nåverdien av årets pensjonsopptjening tillagt rentekostnader av påløpte pensjonsforpliktelser, og fratrukket forventet avkastning på pensjonsmidlene.
- B. Som årets pensjonsopptjening regnes nåverdien av den andel av fremtidige pensjonsytelser, inklusive verdien av fremtidig lønnsvekst og pensjonsreguleringer, som kommunens eller fylkeskommunens ansatte har opptjent rettigheter til i regnskapsåret.
- C. Det skal foretas ny beregning av de pensjonsforpliktelser som ble balanseført i foregående års regnskap. Ved ny beregning skal oppdaterte grunnlagsdata og årets forutsetninger, jf. § 13-5, legges til grunn. Avviket mellom avlagte tall for pensjonsforpliktelser i foregående år og ny beregning kalles årets estimatavvik for pensjonsforpliktelsene. Avviket mellom avlagte tall for pensjonsmidlene i foregående år og faktiske pensjonsmidler, kalles årets estimatavvik for pensjonsmidlene.
- D. Estimatavikene etter bokstav C skal angis i note til årsregnskapet. Akkumulert estimatavvik fra tidligere år skal opplyses i tillegg.

§ 13-4. Håndtering av avvik

- A. Årets premieavvik føres opp som inntekt i årsregnskapets drifts- eller investeringsdel dersom pensjonspremien overstiger årets netto pensjonskostnad. Tilsvarende beløp balanseføres mot kortsiktige fordringer.
- B. Årets premieavvik føres opp som utgift i årsregnskapets drifts- eller investeringsdel dersom årets netto pensjonskostnad overstiger pensjonspremien. Tilsvarende beløp balanseføres mot kortsiktig gjeld.
- C.
1. Årets premieavvik føres til inntekt eller utgift i driftsdelen (eventuelt investeringsdelen) i årsregnskapet for påfølgende år.
 2. Årets estimatavvik for pensjonsforpliktelsene føres i årsregnskapet for påfølgende år under pensjonsforpliktelsen i balansen. Årets estimatavvik for pensjonsmidlene føres i årsregnskapet for påfølgende år under pensjonsmidlene i balansen.
- D.
1. Kommunen eller fylkeskommunen kan bestemme at inntektsføring eller utgiftsføring etter bokstav C skal fordeles på gjenværende opptjeningstid. Kommunen eller fylkeskommunen fører i så fall 1/15 av opprinnelig akkumulert premieavvik til inntekt eller utgift i årsregnskapet inntil avvik er eliminert.

2. 1/15 av akkumulert estimatavvik for pensjonsforpliktelsene føres under pensjonsforpliktelsen i balansen.

1/15 av akkumulert estimatavvik for pensjonsmidlene føres under pensjonsmidlene i balansen.

E. Et beløp tilsvarende det som føres til inntekt, eventuelt utgift, etter reglene i bokstav C pkt. 1 og D pkt. 1 balanseføres mot kortsiktige fordringer, eventuelt kortsiktig gjeld.

§ 13–5. Nærmere om forutsetninger ved beregning av årets netto pensjonsforpliktelse og netto pensjonskostnad

- A. De estimater som nyttes ved beregningene av pensjonsforpliktelser, pensjonsmidler, netto pensjonskostnader og avvik, skal være innbyrdes konsistente.
- B. Forventet (årlig) lønnsvekst skal settes lik gjennomsnittlig årlig lønnsvekst for ansatte i kommunal sektor de foregående 10 år.
- C. Forventet regulering av grunnbeløpet i Folketrygden skal settes lik gjennomsnittet av de årlige reguleringer de 10 foregående år.
- D. Forventet regulering av pensjoner skal settes lik forventet regulering av grunnbeløpet i Folketrygden.
- E. Ved beregning av nåverdi skal diskonteringsrenten settes lik risikofri rente.
- F. Forventet avkastning skal settes lik risikofri rente etter bokstav E tillagt 1%.
- G. Beregninger av pensjonsytelser skal baseres på anerkjente metoder for beregning av sannsynlighet for død, uførhet, uttak av avtalefestet pensjon, utreden av pensjonsordning og eventuelle andre forhold av betydning for forventet pensjonsytelse.

§ 14. Ikraftsetting

Forskriften gjelder fra 1. januar 2001. Fra samme tidspunkt oppheves forskrifter av 27. oktober 1993¹ for kommunale og fylkeskommunale budsjetter og regnskaper, unntatt for interkommunalt og interfylkeskommunalt samarbeid som har fått dispensasjon fra departementet i henhold til § 1.

¹ Ikke kunngjort i Norsk Lovtidend.

Vedlegg 1

Regnskapsskjema 1A – Driftsregnskapet

	<i>Regnskap (år t)</i>	<i>Regulert budsjett (år t)</i>	<i>Opprinnelig budsjett (år t)</i>	<i>Regnskap (år t-1)</i>
1	Skatt på inntekt og formue			
2	Ordinært rammetilskudd			
3	Skatt på eiendom			
4	Andre direkte eller indirekte skatter			
5	Andre generelle statstilskudd			
6	<i>Sum frie disponible inntekter</i>	Sum (L1:L5)		
7	Renteinntekter og utbytte			
8	Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter			
9	Avdrag på lån			
10	<i>Netto finansinntekter/-utgifter</i>	Sum (L7:L9)		
11	Til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk			
12	Til ubundne avsetninger			
13	Til bundne avsetninger			
14	Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk			
15	Bruk av ubundne avsetninger			
16	Bruk av bundne avsetninger			
17	<i>Netto avsetninger</i>	Sum (L11:L16)		
18	Overført til investeringsregnskapet			
19	<i>Til fordeling drift</i>	L6+L10– L17–L18		
20	<i>Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)</i>			
21	<i>Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk</i>	L20–L19		

Regnskapsskjema 1B – Driftsregnskapet

Til fordeling drift (fra regnskapsskjema 1A)

Fordelt slik:

Her føres opp den faktiske fordelingen spesifisert på samme detaljeringsnivå som kommunestyrets/fylkestingets vedtak av driftsbudsjettet.

Vedlegg 2

Regnskapsskjema 2A – Investeringsregnskapet

	Regnskap (år t)	Regulert budsjett (år t)	Opprinnelig budsjett (år t)	Regnskap (år t-1)
1	Investeringer i anleggsmidler			
2	Utlån og forskutteringer			
3	Avdrag på lån			
4	Avsetninger			
5	Årets finansieringsbehov	Sum (L1:L4)		
6	Finansiert slik:			
7	Bruk av lånemidler			
8	Inntekter fra salg av anleggsmidler			
9	Tilskudd til investeringer			
10	Mottatte avdrag på utlån og refusjoner			
11	Andre inntekter			
12	Sum eksternt finansiering	Sum (L7:L11)		
13	Overført fra driftsregnskapet			
14	Bruk av avsetninger			
15	Sum finansiering	Sum (L12:L14)		
16	Udekket/udisponert	L5–L15		

Regnskapsskjema 2B – Investeringsregnskapet

Til investeringer i anleggsmidler (fra regnskapsskjema 2A)

Fordelt slik:

Her føres opp den nærmere fordeling av «Investeringer i anleggsmidler» på de ulike investeringsrammene/-prosjektene spesifisert på samme nivå som i kommunestyrets/fylkestingets vedtak av investeringsbudsjettet.

Vedlegg 3

Balanseregnskapet

Eiendeler

A. Anleggsmidler

- Faste eiendommer og anlegg
- Utstyr, maskiner og transportmidler
- Utlån
- Aksjer og andeler
- Pensjonsmidler

B. Omløpsmidler

- Kortsiktige fordringer
- Premieavvik
- Aksjer og andeler
- Sertifikater
- Obligasjoner
- Kasse, postgiro, bankinnskudd

Egenkapital og gjeld

C. Egenkapital

- Disposisjonsfond
- Bundne driftsfond
- Ubundne investeringsfond
- Bundne investeringsfond
- Regnskapsmessig mindreforbruk
- Regnskapsmessig merforbruk
- Likviditetsreserve
- Kapitalkonto

D. Gjeld*Langsiktig gjeld*

Ihendehaverobligasjonslån
Pensjonsforpliktelse
Sertifikatlån
Andre lån

Kortsiktig gjeld

Kassekredittlån
Annen kortsiktig gjeld
Premieavvik

Memoriakonti:

Ubrukte lånemidler
Andre memoriakonti
Motkonto for memoriakontiene

Vedlegg 4*Økonomisk oversikt – Drift*

Brukerbetalinger
Andre salgs- og leieinntekter
Overføringer med krav til motytelse
Rammetilskudd
Andre statlige overføringer
Andre overføringer
Inntekts- og formuesskatt
Eiendomsskatt
Andre direkte og indirekte skatter
Sum driftsinntekter

Lønnsutgifter
Sosiale utgifter
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon
Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon
Overføringer
Avskrivninger
Fordelte utgifter
Sum driftsutgifter

Brutto driftsresultat

Renteinntekter og utbytte
Mottatte avdrag på utlån
Sum eksterne finansinntekter

Renteutgifter og låneomkostninger
Avdrag på lån
Utlån
Sum eksterne finansutgifter

Resultat eksterne finansieringstransaksjoner

Motpost avskrivninger

Netto driftsresultat

Bruk av tidligere års regnskapsmessige mindreforbruk
Bruk av disposisjonsfond
Bruk av bundne fond
Bruk av likviditetsreserve
Sum bruk av avsetninger

Overført til investeringsregnskapet
Avsatt til dekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk
Avsatt til disposisjonsfond
Avsatt til bundne fond
Avsatt til likviditetsreserven

*Sum avsetninger**Regnskapsmessig merforbruk/mindreforbruk**Vedlegg 5**Økonomisk oversikt – Investering*

Salg av driftsmidler og fast eiendom
 Andre salgsinntekter
 Overføringer med krav til motytelse
 Statlige overføringer
 Andre overføringer
 Renteinntekter og utbytte
Sum inntekter
 Lønnsutgifter
 Sosiale utgifter
 Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunens tjenesteproduksjon
 Kjøp av tjenester som erstatter kommunal tjenesteproduksjon
 Overføringer
 Renteutgifter og omkostninger
 Fordelte utgifter
Sum utgifter
 Avdrag på lån
 Utlån
 Kjøp av aksjer og andeler
 Avsatt til ubundne investeringsfond
 Avsatt til bundne fond
 Avsatt til likviditetsreserven
Sum finansieringstransaksjoner
Finansieringsbehov
 Bruk av lån
 Salg av aksjer og andeler
 Mottatte avdrag på utlån
 Overført fra driftsregnskapet
 Bruk av disposisjonsfond
 Bruk av ubundne investeringsfond
 Bruk av bundne fond
 Bruk av likviditetsreserven
Sum finansiering
Udekket/udisponert

*Vedlegg 6**Lånefondet**Lånefondets bevilgningsregnskap*

	<i>R</i> <i>(år t)</i>	<i>B</i> <i>(år t)</i>	<i>R</i> <i>(år t-1)</i>
Lønn inkl. sosiale utgifter			
Utstyr mv.			
Låneomkostninger mv. eksterne lån			
Renteutgifter eksterne lån			
<i>Sum utgifter</i>			
Avdrag på eksterne lån			
Interne utlån			
<i>Sum utbetalinger</i>			
<i>Sum anvendelse av midler</i>			
Refunderte administrasjonsutgifter og låneomkostninger mv.			
Refunderte renteutgifter			
<i>Sum inntekter</i>			
Nye låneopptak			
Interne avdrag på utlån			
<i>Sum innbetalinger</i>			
<i>Sum anskaffelse av midler</i>			

	<i>R</i> (år <i>t</i>)	<i>B</i> (år <i>t</i>)	<i>R</i> (år <i>t-1</i>)
Beregnet disponibel beholdning			
Årets kontantoverskudd			
Årets kontantunderskudd			

Lånefondets balanseregnskap

	<i>R</i> (år <i>t</i>)	<i>R</i> (år <i>t-1</i>)	<i>Endring</i>
Eiendeler mv.			
Kasse og bankinnskudd:			
Ihendehaverobligasjoner:			
Sertifikater:			
Forfalte, ikke betalte interne renter:			
Forfalte, ikke betalte interne avdrag:			
Interimskonti:			
Interne utlån:			
Hjelpekonto bevilgningsregnskapet			
Urealiserte kurstap eksterne lån			
<i>Sum eiendeler mv.</i>			
<i>Gjeld</i>			
Forfalte, ikke betalte eksterne renter:			
Forfalte, ikke betalte eksterne avdrag:			
Lånegjeld:			
<i>Sum gjeld</i>			
Avslutningskonti			
Budsjettregnskapet			
Balanskonto			
Urealisert kursgevinst eksterne lån			
<i>Sum gjeld og avslutningskonti</i>			

II

Endringene trer i kraft straks.

*Merknader til forskrift om årsregnskap og årsberetning (for kommuner og fylkeskommuner)**Til § 1*

Kommunelovens bestemmelser om årsregnskap og årsberetning er å finne i § 48. Virkeområde for de nevnte bestemmelser følger av kommuneloven § 2. Forskriften har samme virkeområde. I § 1 gjøres likevel (delvise) unntak for deler av den kommunale eller fylkeskommunale virksomhet. Unntakene gjelder:

Med unntak av § 3, § 5, § 10 og § 12 gjelder forskriften for kommunalt eller fylkeskommunalt foretak. For slike gjelder dessuten forskrift av 17. desember 1999 nr. 1568.

Kommunal eller fylkeskommunal bedrift. Ved lovendring av 16. april 1999 nr. 18, ble uttrykket «bedrift» utelatt fra kommuneloven § 11. Ved nevnte lovendring ble det gitt overgangsregler. «Kommunal eller fylkeskommunal virksomhet som ved lovens ikrafttredelse er organisert som kommunal bedrift med eget styre etter lovens § 11, må innen fire år fra loven trer i kraft være organisert til kommunalt eller fylkeskommunalt foretak etter kommuneloven kapittel 11.» Unntaket i annet ledd gjelder bedrifter som omfattes av nevnte overgangsbestemmelse. Dette innebærer samtidig at bedrifter som ikke innen 31. desember 2003 er organisert som kommunalt eller fylkeskommunalt foretak, vil være omfattet av foreliggende forskrift.

Annet ledd angir i hvilken grad det enkelte kommunestyre eller fylkesting har adgang til å vedta et særbudsjett for en avgrenset del av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet. Kommuner og fylkeskommuner kan i tillegg, etter særlov være pålagt å vedta et særbudsjett for en avgrenset del av egen virksomhet.

Kommuneloven § 11 gjelder fortsatt for kommunal eller fylkeskommunal institusjon, og slike er ikke omfattet av ovennevnte overgangsregel. For kommunale og fylkeskommunale institusjoner er det ikke anledning til å bestemme at det skal settes opp særbudsjett.

Forskriften gjelder for interkommunalt eller interfylkeskommunalt samarbeid med eget styre, jf. kommuneloven § 27. Forskriften gjelder ikke for interkommunale selskaper organisert etter lov om interkommunale selskaper av 29. januar 1999 nr. 6. Kommunal- og regionaldepartementet har gitt en overgangsperiode frem til 31. desember 2003 med å organisere aktuelle samarbeidstiltak etter nevnte lov. For samme periode gis departementet adgang til å dispensere fra denne forskrift, slik at det kan fastsettes særbudsjetter for samarbeid etter kommuneloven § 27. Slik dispensasjon kan innebære at samarbeidet inntil videre, begrenset til 31. desember 2003, viderefører etablert praksis,

jf. forskrifter av 27. oktober 1993,¹ eller følger forskriften av 17. desember 1999 nr. 1568 for interkommunale selskaper (IKS).

¹ Ikke kunngjort i Norsk Lovtidend.

Til § 2

Bestemmelsen gjelder regler for registrering, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger med formål å ivareta kommuners og fylkeskommuners eget kontrollbehov, og eksterne informasjons- og kontrollbehov. Kommuner og fylkeskommuner skal registrere informasjon om økonomiske forhold, systematisere registrerte opplysninger og oppbevare dokumentasjon som (ved etterprøving og kontroll) underbygger informasjonen.

Hvilke økonomiske data som skal registreres, og hvordan økonomiske data systematiseres, følger både iht. egne informasjonsbehov og iht. krav i lov og forskrift, herunder krav til årsregnskapet og krav til informasjon om ressursbruk til bruk i nasjonale informasjonssystemer. Med informasjon om ressursbruk til bruk i nasjonale informasjonssystemer siktes til rapportering etter kommuneloven § 49.

Alle registrerte økonomiske data skal være legitimert med dokumentasjon som viser deres berettigelse. Med kontrollspor menes at de registrerte økonomiske data lett skal kunne følges fra dokumentasjon til pliktige regnskapsrapporter. Likeledes skal en med utgangspunkt i pliktige regnskapsrapporter lett kunne finne tilbake til dokumentasjonen for de enkelte registrerte data.

Kommuner og fylkeskommuner står fritt til å velge oppbevaringsform (elektronisk, papir, mikrofotografi eller andre). Bestemmelsen stiller imidlertid krav om at oppbevaringsformen opprettholder muligheten for å lese og skrive ut materialet i hele oppbevaringstiden.

Forsvarlig sikring av regnskapsmateriale vil innebære at det må foreligge sikkerhetskopi av informasjon som er lagret elektronisk. Sikkerhetskopien må oppbevares adskilt fra originalen.

Til § 3

I § 3 er det fastsatt hva driftsregnskapet og investeringsregnskapet skal omfatte. Det vises her til merknad til tilsvarende bestemmelse (§ 5) i forskrift om årsbudsjett.

Til § 4

Etter § 4 skal kommunene og fylkeskommunene fremstille økonomiske oversikter for drift og investering. Det vises her til merknad til tilsvarende bestemmelse (§ 12) i forskrift om årsbudsjett. I den økonomiske oversikten knyttet til driftsregnskapet fremgår kommunens og fylkeskommunens regnskapsmessige merforbruk/mindreforbruk. Dette tilsvarer henholdsvis tidligere forskrifts uinndekket negativt netto driftsresultat (regnskapsmessig underskudd) og ikke disponert netto driftsresultat (regnskapsmessig overskudd) i tidligere forskrift.

Til § 5

§ 5 stiller krav til hvilke tilleggsopplysninger som kommunene og fylkeskommunene som et minimum skal gi til årsregnskapet. Kommunene og fylkeskommunene kan ta med ytterligere noter til årsregnskapet enn krevd i § 5 dersom dette anses nødvendig.

Til § 6

§ 6 gir nærmere regler for lånefondets regnskap. Det er lagt til grunn at gjeldende regler om lånefondet videreføres, jf. bilag 6 i forskrifter for kommunale og fylkeskommunale budsjetter og regnskaper av 1993.

Til § 7

Kommuneregnskapet skal føres etter anordningsprinsippet, jf. § 48 nr. 2 i kommuneloven. Det innebærer at alle kjente utgifter/utbetalinger og inntekter/innbetalinger i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år, enten de er betalt eller ikke når årsregnskapet avsluttes.

I § 7 er kun bruk av lån angitt som unntak fra anordningsprinsippet. I budsjett- og regnskapsforskriftene av 1993 er også materialbeholdning og skatteinntekter angitt som unntak fra anordningsprinsippet. For skatteinntekter kan departementet ikke se at den angitte føringsmåten i § 7 i budsjett- og regnskapsforskriftene av 1993 er i strid med anordningsprinsippet. Det innebærer at det fortsatt vil være kommunens andel fra skatteregnskapet for perioden januar til og med desember som skal inntektsføres som skatteinntekter i kommuneregnskapet. Det vil imidlertid fra og med 2001 ikke lenger være anledning til å registrere anskaffelser av materialer mv. direkte i balanseregnskapet, med utgiftsføring i bevilgningsregnskapet etter hvert som forbruket skjer. Departementet presiserer også at anordningsprinsippet innebærer at det fra og med 2001 kun er anledning til å føre påløpte renter i regnskapet.

I 1996 ble det gitt unntak fra anordningsprinsippet for kompensasjon for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner ved kjøp av visse tjenester fra registrerte næringsdrivende. Her ble det angitt at kompensasjonskravene skal inntektsføres etter kontantprinsippet. Fra og med årsregnskapet for 2001 skal kompensasjonskravene føres etter anordningsprinsippet, det vil si når refusjonskravet er «kjent». Departementet legger til grunn at refusjonskravet ikke er kjent før kommunen eller fylkeskommunen sender oppgave over de beløp som kreves kompensert til fylkesskattekontoret i året etter at anskaffelsen ble foretatt. Det vil som et eksempel si at kompensasjonskrav for 2001 først kan inntektsføres i årsregnskapet 2002.

Ved endring av regnskapsprinsippene for private virksomheter er det slik at virkningen av denne skal føres direkte mot egenkapitalen, jf. § 4–3 i regnskapsloven. Departementet legger på samme måte til grunn at virkningen

av endringen i håndteringen av anordningsprinsippet (materialbeholdning, momskompensasjon og renter) i 2001 skal føres direkte mot egenkapitalen, nærmere bestemt mot likviditetsreserven. Endringene vil dermed ikke ha noen resultateffekt i kommuneregnskapet for 2001.

Kommuneloven § 48 fastsetter at årsregnskapet skal føres i overensstemmelse med god kommunal regnskapsskikk. Foreningen for god kommunal regnskapsskikk ble stiftet 1. november 2000. Denne foreningen vil etter hvert komme med uttalelser, anbefalinger og kommunale regnskapsstandarder som vil angi hvordan transaksjoner skal håndteres. Inntill disse foreligger, kan det være tvil om den regnskapsmessige håndteringen av enkelte transaksjoner. I så fall bør en ta utgangspunkt i kommunelovgivningens bestemmelser om årsbudsjett og årsregnskapet, samt de prinsipper som ligger til grunn for disse bestemmelsene, jf. Ot.prp.nr.43 (1999–2000). Forskrifter for kommunale og fylkeskommunale budsjetter og regnskaper av 1993 kan også gi relevant veiledning.

Departementet legger til grunn at Foreningen for god kommunal regnskapsskikk etter hvert vil gi nærmere prinsipper for skillet mellom hva som skal føres i driftsregnskapet og i investeringsregnskapet.

Departementet minner for øvrig om at løpende vedlikeholdsutgifter fortsatt skal utgiftsføres i driftsregnskapet. Påkostninger skal utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres i balanseregnskapet. Som vedlikehold av bygninger regnes tiltak for å holde en bygning i stand, med en standard tilsvarende da bygningen stod ferdig som nybygg. Tiltak som fører bygningen til en annen stand eller bedre standard enn den har vært i tidligere, regnes som påkostning (dvs. investering).

Det er vedlikehold når:

- Bygninger males/beises
- Ytterkledninger blir skiftet til tilsvarende kledning
- Vinduer blir skiftet ut
- Takteking blir skiftet ut
- Komponenter i ventilasjonsanlegg blir skiftet ut.

Det er derimot en påkostning når:

- Det blir foretatt ombygging eller påbygging
- Det blir byttet til bygningsdeler med en vesentlig høyere standard
- Det blir etterisolert i forbindelse med skifte av ytterkledning eller takteking
- Det bli installert ventilasjonsanlegg i en bygning som fra før har naturlig ventilasjon.

Departementet gjør for øvrig oppmerksom på at ordningen med gjeldsavdragsfond (jf. § 2 annet ledd i forskrift av 1. januar 1999 nr. 4032 om avdragstid og andre lånevilkår) ikke er videreført med de nye økonomibestemmelsene i kommuneloven, jf. Ot.prp.nr.43 (1999–2000). Kommuner og fylkeskommuner som måtte ha gjeldsavdragsfond fra tidligere år må håndtere dette som et bundet driftsfond.

Til § 8

§ 8 gir nærmere regler for verdivurdering i balanseregnskapet. I hovedtrekk er reglene i § 8 identiske med tilsvarende regler i regnskapsloven.

§ 8 fastsetter at anleggsmidler skal vurderes til anskaffelseskost. Anleggsmidlene kan være helt eller delvis finansiert med statstilskudd eller tilskudd fra andre utenfor kommunen. Departementet anbefaler i så fall bruk av nettometoden som en overgangsordning inntill spørsmålet er vurdert av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk. Det innebærer at deler av anskaffelseskost som er finansiert av andre trekkes fra avskrivningsgrunnlaget.

I § 8 er det angitt at markedsbaserte finansielle omløpsmidler skal vurderes til virkelig verdi i balanseregnskapet. Med markedsbaserte finansielle omløpsmidler (jf. § 5–8 i regnskapsloven) menes finansielle instrumenter som nevnt i verdipapirhandelloven § 1–2 annet ledd som er

1. er klassifisert som omløpsmiddel,
2. inngår i en handelsportefølje med henblikk på videresalg,
3. omsettes på børser eller i et regulert marked som nevnt i verdipapirhandelloven § 1–3, og
4. har god eierspredning og likviditet.

I § 8 er det angitt hvilke avskrivningsperioder som skal legges til grunn for ulike anleggsmidler. Kommunene og fylkeskommunene skal som hovedregel benytte disse avskrivningsperiodene for anleggsmidlene. Det er som et unntak åpnet for å legge til grunn en kortere avskrivningsperiode dersom det er åpenbart at den økonomiske levetiden til anleggsmidlet er kortere enn de fastsatte avskrivningsperiodene. Med åpenbart menes at den økonomiske levetiden til det aktuelle anleggsmidlet er vesentlig kortere enn de fastsatte avskrivningsperiodene. Det kan uansett ikke legges til grunn en lengre avskrivningsperiode enn det som er angitt.

Til § 9

Dersom driftsregnskapet ved regnskapsavslutningen viser seg å gi et regnskapsmessig merforbruk, skal dette reduseres ved å stryke nærmere angitte disposisjoner. Regnskapsmessig merforbruk tilsvarer uinndekket negativt netto driftsresultat (regnskapsmessig underskudd) i henhold til forskrifter for kommunale og fylkeskommunale budsjetter og regnskaper av 1993.

I bestemmelsen er det angitt at eventuelle budsjetterte overføringer fra driftsregnskapet til finansiering av utgifter i årets investeringsregnskap vedtatt av kommunestyret eller fylkestinget selv skal strykes. Overføringer fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet kan fra og med 2001 enten vedtas av kommunestyret/fylkestinget selv

eller av underordnede organer/enheter innenfor respektive driftsrammer. Eventuelle overføringer fra driftsregnskapet til investeringsregnskapet som er vedtatt av andre enn kommunestyret/fylkestinget, skal ikke strykes selv om driftsregnskapet viser et regnskapsmessig merforbruk. Dette gjelder selv om overføringene skjer i henhold til delegasjonsvedtak fra kommunestyret/fylkestinget.

Strykninger av budsjettet inndekning av tidligere års regnskapsmessige merforbruk kan først skje når strykninger etter nr. 1 og 2 er gjennomført. Det innebærer at kommunene og fylkeskommunene selv avgjør rekkefølgen på strykninger etter nr. 1 og 2.

Til § 10

§ 10 gir nærmere regler for behandlingen av årsregnskapet og årsberetningen. Det er fastsatt at årsregnskapet og årsberetningen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget senest innen 1. juli.

Til § 11

I henhold til § 11 skal årsregnskapet, årsberetningen og revisjonsberetningen sendes både til departementet og til Statistisk sentralbyrå. Dette skal skje senest én måned etter fastsetting av årsregnskapet, det vil si senest 1. august i året etter regnskapsåret. Ved oversendelsen til departementet vedlegges kontrollutvalgets uttalelse, formannskapet/fylkesutvalgets innstilling og kommunestyrets vedtak i forbindelse med behandlingen av årsregnskapet og årsberetningen. De sistnevnte dokumentene skal ikke sendes til Statistisk sentralbyrå.

Til § 12

§ 12 gir særregler for regnskapet og beretningen for interkommunalt og interfylkeskommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27. Regnskap og beretning for slikt samarbeid skal ikke fremstilles som egne dokumenter, men inngå som en integrert del i årsregnskapet og årsberetningen til den kommunen eller fylkeskommunen hvor samarbeidet har sitt hovedkontor. Det vises for øvrig til merknadene til § 13 i forskrift om årsbudsjett

Til § 13–1

Bokstav A slår fast at kommunens brutto pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler skal føres opp i balanseregnskapet. Til og med 2001 har kommunens pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler ikke fremgått av balanseregnskapet. Det er hevet over tvil at kommunen som arbeidsgiver er ansvarlig for pensjonsytelser til ansatte, selv om et livselskap eller en selvstendig pensjonskasse forvalter pensjonsordningen. Kommuneregnskapet bygger på «bruttoprinsippet». Det innebærer at utgifter skal føres opp uten fradrag for tilhørende inntekter. Dette følger av «forskrift om årsregnskap». Kommunens forpliktelser skal etter «god kommunal regnskapsskikk» føres opp uten fradrag for tilhørende fordringer. Bokstav A slår derfor fast at brutto pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler skal fremgå separat. Dette gir to nye balanseposter, Pensjonsmidler under anleggsmidler og Pensjonsforpliktelser under langsiktig gjeld. Måten pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler beregnes og fastsettes på tilsvarer metoden i Norsk aktuarstandard for beregning av pensjonsforpliktelser (NAS), og kommer frem av § 13–2. Beregningen av pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler krever særlig kompetanse, og bør foretas av aktuar. Størrelsen på og sammensetningen av pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er angitt i et eget skjema som aktuar leverer til kommunen/fylkeskommunen. Pensjonsforpliktelsene som kommunene har overfor lærerne gjennom ordningen i Statens Pensjonskasse skal inngå i balanseføringen av kommunens brutto pensjonsforpliktelse. Likeledes skal kommunens (fiktive) pensjonsmidler etter Statens Pensjonskasses beregning inngå i kommunens balanseføring av pensjonsmidler. Av dette følger at kommunens pensjonspremie knyttet til ordningen i SPK skal håndteres i tråd med de øvrige bestemmelsene i § 13 om regnskapsføring av pensjon.

Etter regler i kommuneloven, forskrift om årsbudsjett og forskrift om årsregnskap, skal alle kjente utgifter/utbetalinger etter anordningsprinsippet føres opp i drifts- eller investeringsregnskapet. Pensjonspremien må antas som en «kjent» utgift, som etter de ordinære regler skal utgiftsføres. Dette slås fast i bokstav B.

Etter bokstav C pålegges kommunen å beregne årets netto pensjonskostnad. Måten netto pensjonskostnad beregnes på, fremgår av § 13–3. Størrelsen på netto pensjonskostnad har en direkte sammenheng med størrelsen på kommunens pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler. Netto pensjonskostnad skal ikke direkte fremgå av drifts-, investerings- eller balanseregnskapet, men av en noteopplysning hvor netto pensjonskostnad skal være spesifisert. Spesifisert netto pensjonskostnad vil være angitt i skjemaet som aktuar etter sine beregninger leverer til kommunen/fylkeskommunen. Elementene som i sum utgjør årets netto pensjonskostnad og som skal spesifiseres i note er årets pensjonsopptjening, rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse og forventet avkastning på pensjonsmidler, jf. § 13–3 bokstav A.

Etter bokstav D skal avviket mellom betalt/forfalt pensjonspremie og netto pensjonskostnad (årets premieavvik) i henhold til noteopplysning beregnes. Tilsvarende avviksberegning skal foretas for arbeidsgiveravgift på pensjonspremie og beregnet netto pensjonskostnad, jf. 2. punkt.

Bokstav E pålegger kommunene å spesifisere (brutto) pensjonsforpliktelser, pensjonsmidler og akkumulert premieavvik, jf. bokstav D, i note til årsregnskapet. Akkumulert premieavvik vil være summen av premieavvik under kortsiktige fordringer fratrukket summen av premieavvik under kortsiktig gjeld. Beregningsforutsetningene etter § 13–5 skal også angis i note.

Til § 13–2

Bokstav A slår fast at kommunens pensjonsforpliktelser og beregninger av disse skal ta utgangspunkt i de pensjonsytelser som kan forventes. Det er dermed ikke ytelsene i henhold til lønns- og pensjonsnivå på balansedagen som danner utgangspunkt, men sluttlønnnivå og forventet nivå på pensjoner de år den ansatte forventes å være pensjonist som danner utgangspunktet for beregningen. Bokstav A slår derfor fast at forventet lønnsvekst (helt frem til pensjonering) og pensjonsreguleringer skal inngå i beregningen av påløpte pensjonsforpliktelser.

Totale pensjonsforpliktelser tar utgangspunkt i pensjonsløftet om fremtidige ytelser til ansatte, herunder alderspensjon, uførepensjon, ektefellepensjon, barnpensjon og AFP (listen er ikke nødvendigvis uttømmende). Forutsetningene som legges til grunn er at de ansatte forblir i stillingen (eventuelt med en tillagt sannsynlighet for frivillig avgang), samt gitte sannsynligheter for dødelighet og uførhet. Videre er utgangspunktet at det ut fra pensjonsløftet lar seg gjøre å beregne en «startytelse» for hver ansatt. Startytelsen er første års pensjonsutbetaling (det være seg alders-, uføre- eller etterlattepensjon eller andre) det året en ansatt mottar pensjon. Startytelsen beregnes ut fra fremskrevet lønnsutvikling (sluttlønn på pensjoneringstidspunktet), og er grunnlaget for en estimert nominell strøm av pensjonsutbetalinger. Summen av disse kontantstrømmene diskonteres til en nåverdi. Denne nåverdien er lik størrelsen på den totale pensjonsforpliktelsen. Å diskontere en fremtidig kontantstrøm til en nåverdi betyr å uttrykke kontantstrømmen i dagens kroneverdi. Eksempelvis vil 1.000 kroner som skal utbetales om 10 år tilsvare et beløp målt i dagens verdi som er lavere enn 1.000 kr. Dersom en ansatt fratrer på balansedagen vil de totale forventede pensjonsytelser reduseres. Påløpte pensjonsforpliktelser skal derfor beregnes særskilt. Påløpt pensjonsforpliktelse vil nærme seg den totale pensjonsforpliktelsen dess høyere andel av de ansatte som har full opptjeningstid. Omvendt vil en høy andel ansatte med kort opptjeningstid innebære stor avstand mellom total pensjonsforpliktelse og påløpt pensjonsforpliktelse. Påløpte pensjonsforpliktelser vil således være den andel av totale pensjonsforpliktelser som de ansatte har opptjent rettigheter til på balansedagen. Dette slås fast i bokstav B.

Bokstav C angir beregningen av påløpte pensjonsforpliktelser som skal føres i balansen etter § 13–1 bokstav A. Beregningen tar utgangspunkt i påløpt pensjonsforpliktelse som ble avlagt i foregående års regnskap. Årets pensjonsopptjening er angitt i § 13–3 bokstav B. Rentekostnaden på påløpte pensjonsforpliktelser, som følger av at pensjonsutbetalingene er kommet ett år nærmere i løpet av regnskapsperioden, skal beregnes på grunnlag av re-estimerte påløpte pensjonsforpliktelser ved inneværende regnskapsårs begynnelse, jf. § 13–3 bokstav C. Årets estimatavvik for pensjonsforpliktelsene etter § 13–4 bokstav C pkt. 2 eller D pkt. 2 skal inngå. Differansen mellom påløpte pensjonsforpliktelser ved regnskapsårets slutt og påløpte pensjonsforpliktelser avlagt i foregående års regnskap føres med motpost kapitalkonto (forklaring: økning pensjonsforpliktelse debet kapitalkonto, reduksjon pensjonsforpliktelse kredit kapitalkonto).

Bokstav D angir beregningen av pensjonsmidler som skal føres i balansen etter § 13–1 bokstav A. Beregningen tar utgangspunkt i pensjonsmidler som ble avlagt i foregående års regnskap. Avkastning på pensjonsmidlene som forventes gjennom regnskapsåret skal beregnes med utgangspunkt i faktiske pensjonsmidler (målt til virkelig verdi), som foreligger ved regnskapsårets start. Årets estimatavvik for pensjonsmidlene etter § 13–4 bokstav C pkt. 2 eller D pkt. 2 skal inngå. Differansen mellom årets pensjonsmidler ved regnskapsårets slutt og pensjonsmidler avlagt i foregående års regnskap føres med motpost kapitalkonto (forklaring: økning pensjonsmidler kredit kapitalkonto, reduksjon pensjonsmidler debet kapitalkonto).

Av § 13–1 bokstav D pkt. 2 går det frem at det skal beregnes arbeidsgiveravgift av netto pensjonskostnad. Forskjellen mellom pensjonsmidler og pensjonsforpliktelse i balansen, innebærer en forpliktelse til å innbetale ytterligere arbeidsgiveravgift. Det skal dermed foretas en særskilt beregning av arbeidsgiveravgift av bokført netto pensjonsforpliktelse (pensjonsforpliktelse fratrukket pensjonsmidlene). Denne forpliktelsen skal bokføres som en langsiktig forpliktelse med motpost i egenkapitalens kapitalkonto.

Bokstav E definerer «pensjonsmidler», jf. også lov om forsikringsvirksomhet § 7–6 og § 8–2.

Til § 13–3

Bokstav A angir beregning av årets «netto pensjonskostnad». Som det fremgår av § 13–2 nærmer påløpte pensjonsforpliktelser for den enkelte ansatte seg de totale pensjonsforpliktelsene dess lenger den ansattes opptjeningstid er. Når den ansatte gjennom et regnskapsår har opptjent ytterligere en (års)andel av totale pensjonsforpliktelser, tilsvarende dette årets pensjonsopptjening. Årets brutto pensjonskostnad utgjøres av årets pensjonsopptjening og av rentekostnaden på påløpte pensjonsforpliktelser som følge av at utbetalingen er kommet ett år nærmere. Rentekostnaden beregnes på grunnlag av faktiske forpliktelser ved siste årsskifte (re-estimerte forpliktelser, jf. § 13–3 bokstav C). Ved beregning av årets avkastning skal det tas utgangspunkt i faktiske pensjonsmidler (målt til virkelig verdi som opplyst fra livselskap/pensjonskasse) ved siste årsskifte. Det skal foretas renteberegning (inntekt og kostnad) av årets pensjonsutbetaling. Tilsvarende skal det beregnes renteinntekter av årets premie i henhold til tid på året premien er betalt. Etter Norsk RegnskapsStandard nr. 6, som gjelder for regnskapspliktige etter regnskapsloven, inngår resultatført virkning av endringer i estimater, endringer i pensjonsplaner og avvik mellom forventet og faktisk avkastning i netto pensjonskostnad. Slike endringer og avvik (estimatavvik, jf. bokstav C) behandles ulikt i det kommunale regnskapet og i NRS bokstav 6. Virkninger av endringer og avvik inngår ikke i netto pensjonskostnad etter denne forskriften. Estimatavvik skal i det kommunale regnskapet bokføres under pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler i balansen mot egenkapitalens kapitalkonto, jf. § 13–2 bokstav C og D.

Bokstav B angir beregningen av årets pensjonsopptjening. Når den ansatte gjennom et regnskapsår har opptjent ytterligere en (års)andel av totale pensjonsforpliktelser, tilsvarer dette årets pensjonsopptjening. Årets andel av opptjente pensjonsytelser skal være lineær med utgangspunkt i at de ansatte står i stillingen til pensjoneringstidspunktet og skal ha tatt hensyn til fremtidig lønnsvekst og pensjonsreguleringer. Linearitetsprinsippet som skal ligge til grunn for beregning av årets pensjonsopptjening tilsvarer således linearitetsprinsippet som ligger til grunn for aktuarberegninger iht. NRS nr. 6 og Norsk Aktuarstandard for beregning av pensjonsforpliktelser. For en ansatt som ved ansettelsen har 40 år til pensjoneringstidspunktet, vil opptjent andel hvert år være 1/40 av den totale pensjonsforpliktelsen.

Ved avlagt regnskap er regnskapsførte pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler estimerer. I påfølgende regnskapsår vil en få vite hva pensjonsmidlene faktisk ble. Videre vil en ha oppdatert informasjon om grunnlagsdata og beregningsforutsetninger som var utgangspunktet for beregningen av pensjonsforpliktelsene. Grunnlagsdata knytter seg til hvor mange som omfattes av pensjonsordningen og «nivået» på pensjonsløftet. bokstav C angir at oppdatert informasjon skal legges til grunn for ny estimering av pensjonsforpliktelsene ved regnskapsårets start. Ny estimering av pensjonsforpliktelsene vil gi et avvik ift. størrelsen som er avlagt i foregående års regnskap. Videre vil de faktiske pensjonsmidlene som opplyses fra livselskapet/pensjonskassen (kunne) avvike fra avlagt størrelse. Disse avvikene kalles årets estimatavvik for hhv. pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene.

Estimatavviket for hhv. pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene i bokstav C forklarer forskjellen mellom faktiske/oppdaterte størrelser på pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler og størrelsene som er innarbeidet i balansen. Bokstav D angir at beregningen av årets estimatavvik og akkumulerte estimatavvik fra tidligere år skal angis i note.

Til § 13–4

Differansen mellom årets betalte/forfalte premie og årets netto pensjonskostnad er årets premieavvik. Bokstav A angir at differansen skal føres som inntekt dersom den er positiv (premien større enn netto pensjonskostnad). Inntektsføring i drifts- og investeringsdel skjer iht. § 13–1 bokstav B. Tilsvarende beløp debiteres kortsiktige fordringer.

Bokstav B angir at differansen skal føres som utgift dersom den er negativ. Utgiftsføring i drifts- og investeringsdel skjer iht. § 13–1 bokstav B. Beløpet krediteres kortsiktig gjeld.

Avviket mellom arbeidsgiveravgift på premie og netto pensjonskostnad behandles tilsvarende som i bokstav A og bokstav B.

Bokstav C pkt. 1 angir at premieavviket som er resultatført og balanseført etter bokstav A må føres til ugift i året etter regnskapsåret. Premieavviket som er resultatført og balanseført etter bokstav B må føres til inntekt i året etter regnskapsåret. Regelen angir således at årets inntekts-/utgiftsførte premieavvik i utgangspunktet må hhv. utgifts-/inntektsføres i påfølgende regnskapsår. Beregnet arbeidsgiveravgift av resultatført premieavvik skal behandles tilsvarende.

Bokstav C pkt. 2 angir at årets estimatavvik for hhv. pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene, jf. § 13–3, skal føres direkte mot hhv. pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene i balansen, med motpost kapitalkonto, jf. merknadene til § 13–2 bokstav C og D. Dette må forstås slik at estimatavviket føres i regnskapet i det året det beregnes. Estimataavvik som beregnes i år T+1 (som gjelder avviket mellom balansestørrelsene per 31. desember år T og 1. januar år T+1) føres således i regnskapet for år T+1.

Bokstav D pkt. 1 angir at resultatføring av premieavviket etter bokstav C pkt. 1 alternativt kan foretas over flere år. Kommunen eller fylkeskommunen velger selv om utgiftsføringen av avvik skal fordeles. Vedtak om å fordele årets avvik på gjenværende opptjeningstid vil være bindende også for håndteringen av senere års avvik. Fordelingen skal da skje lineært over en periode tilsvarende gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid, lik 15 år. En slik fordeling vil tilnærmet innebære at 7% av opprinnelig akkumulert premieavvik regnskapsføres hvert år. Metoden for fordeling er parallell til lineær avskrivning av anleggsmidler, med like årlige beløp. Dersom kommunen eller fylkeskommunen velger å fordele premieavviket etter bokstav D pkt. 1, må kommunen eller fylkeskommunen være konsistent. Kommunen eller fylkeskommunen må da etter bokstav D pkt. 2 også føre estimatavvik mot pensjonsforpliktelsene og pensjonsmidlene i balansen med fordeling over 15 år. Fordelingen starter fra og med det året estimatavviket beregnes.

Bokstav E angir at det beløpet som utgiftsføres etter bokstav C eller D, skal kreditere kortsiktige fordringer. Eventuelt ved inntektsføring etter bokstav C eller D, skal beløpet debitere kortsiktig gjeld.

Til § 13–5

§ 13–5 angir hvilke beregningsmessige forutsetninger, økonomiske og aktuarmessige, som skal legges til grunn ved beregningen av pensjonsforpliktelser, årets pensjonsopptjening, rentekostnad, påløpte pensjonsforpliktelser og forventet avkastning på pensjonsmidler. Bestemmelsen angir at forutsetningene skal være innbyrdes konsistente, dvs at de gjenspeiler de samme forventningene til den økonomiske utviklingen i samfunnet.

Med risikofri rente menes norske 10-års statsobligasjoner. Norges Bank publiserer rentesatsene i sine ordinære statistikkrutiner.

Til § 14

Forskrift om årsregnskap og årsberetning gjelder fra 1. januar 2001.

24. sept. Nr. 1865 2002**Forskrift om endring i forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften).**

Fastsatt av Vegdirektoratet 24. september 2002 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 13, § 14, § 15 og § 16, jf. delegeringsvedtak av 24. november 1980 nr. 1. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I forskrift av 4. oktober 1994 nr. 918 om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) gjøres følgende endring:

§ 14–7 nr. 1 skal lyde:

1. For semitrailer er største tillatte avstand fra king pins senterakse horisontalt til semitrailerens bakre begrensning 12 m. Største tillatte avstand til king pins senterakse horisontalt til et hvilket som helst punkt på semitrailerens forkant er 2,04 m og største tillatte avstand fra king pin horisontalt til teoretisk svingsentrum for akslene er 8,15 m.

II

Endringen trer i kraft straks.

24. sept. Nr. 1866 2002**Forskrift om endring i forskrift om bruk av kjøretøy.**

Fastsatt av Vegdirektoratet 24. september 2002 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 4, § 13, § 15 og § 16, jf. kgl.res. av 21. mars 1986 nr. 750, jf. delegeringsvedtak av 24. november 1980 nr. 1. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I forskrift av 25. januar 1990 nr. 92 om bruk av kjøretøy gjøres følgende endring:

§ 4–2 nr. 7 skal lyde:

7. Vogntog bestående av motorvogn og slepevogn, påhengsvogn eller semitrailer (eller tilsvarende tilhengerredskap) som er registrert fra 17. september 1997, skal fra plassering på linje kunne kjøres en runde mellom to konsentriske sirkler med radius 12,50 og 5,30 m.

For tilsvarende vogntog som nevnt i leddet ovenfor som er registrert før 17. september 1997 og for vogntog spesielt innrettet for transport av tømmer med vogntog lengde mellom 18,75 og 22,00 m, er kravet at det fra plassering på linje skal kunne kjøres en runde mellom to konsentriske sirkler med radius 12,50 og 2,00 m.

II

Endringen trer i kraft straks.

16. des. Nr. 1867 2002**Forskrift om forrentning og tilbakebetaling av lån i 2003.**

Fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet 16. desember 2002 med hjemmel i lov av 26. april 1985 nr. 21 om utdanningsstøtte til elever og studenter. Kunngjort 4. mars 2003.

Med hjemmel i lov av 26. april 1985 nr. 21 om utdanningsstøtte til elever og studenter har departementet den 16. desember 2002 fastsatt forskrifter om forrentning og tilbakebetaling av lån i 2003.

Forskriftene tok til å gjelde 1. januar 2003.

Forskriftene kan en få ved å henvende seg til Statens lånekasse for utdanning. De finnes også på Lånekassens sider på Internett: <http://www.lanekassen.no>.

31. jan. Nr. 134 2003**Forskrift om endring i forskrift om regulering av garnfisket etter breiflabb i 2003.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 31. januar 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4. Kunngjort 14. februar 2003.

I

I forskrift av 18. desember 2002 nr. 1713 om regulering av garnfisket etter breiflabb i 2003 gjøres følgende endring:

§ 2 skal lyde:

Det er forbudt å drive fiske med garn etter breiflabb i tidsrommet fra og med 1. mars til og med 30. juni.

II

Endringen trer i kraft straks.

5. feb. Nr. 135 2003

Forskrift om fordeling av jernbaneinfrastrukturkapasitet og innkreving av avgifter for bruk av det nasjonale jernbanenettet (fordelingsforskriften).

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 5. februar 2003 med hjemmel i lov av 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (jernbaneloven) § 6, § 8, § 15 og § 16, jf. kgl.res. av 22. november 1996 nr. 1076 og kgl.res. av 4. april 1997 nr. 275. Jf. EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 37 (direktiv 91/440/EØF endret ved direktiv 2001/12/EF) og nr. 41b (direktiv 2001/14/EF). Kunngjort 14. februar 2003.

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1–1. Virkeområde

Forskriften gjelder infrastrukturforvaltere på det nasjonale jernbanenettet og den som har tilgang til å trafikere kjørevei som er en del av det nasjonale jernbanenettet.

§ 1–2. Definisjoner

I forskriften her menes med:

- a) *fordeling*: en infrastrukturforvalters tildeling av jernbaneinfrastrukturkapasitet,
- b) *infrastrukturforvalter*: ethvert organ eller foretak som er ansvarlig særlig for å opprette og vedlikeholde jernbaneinfrastrukturen. Dette kan også omfatte forvaltning av systemene for styring av trafikken på infrastrukturen,
- c) *jernbaneforetak*: ethvert offentlig eller privat foretak med lisens hvis hovedvirksomhet er transport av gods og/eller passasjerer med jernbane, der foretaket forplikter seg til å sørge for trekraften, herunder foretak som bare sørger for trekraften,
- d) *jernbaneinfrastruktur*: alle punktene oppført i vedlegg I del A til forordning (EØF) nr. 2598/70 av 18. desember 1970 om fastsettelse av innholdet av de ulike poster i regnskapsskjemaene i vedlegg I til forordning (EØF) nr. 1108/70 (med endringer) unntatt siste strekpunkt som bare for formålet med forskriften her skal lyde: «Bygninger som benyttes til betjening av infrastrukturen»,
- e) *jernbanenett*: hele jernbaneinfrastrukturen som eies av og/eller forvaltes av en infrastrukturforvalter,
- f) *nettveiledning*: en detaljert oversikt over alminnelige regler, tidsfrister, framgangsmåter og kriterier for avgifts- og kapasitetsfordelingsordningene. Den skal også inneholde annen informasjon som kreves for å kunne søke om infrastrukturkapasitet,
- g) *ruteleie*: den infrastrukturkapasitet som er nødvendig for å kjøre et tog mellom to steder innenfor et gitt tidsrom,
- h) *ruteplan*: de data som fastlegger alle planlagte bevegelser av tog og rullende materiell i den relevante infrastrukturen, i tidsperioden da ruteplanen er gyldig,
- i) *samordning*: framgangsmåte der infrastrukturforvalteren og søkerne forsøker å finne en løsning på situasjoner der det finnes innbyrdes motstridende søknader om infrastrukturkapasitet.

Kapittel 2. Nettveiledning

§ 2–1. Krav om nettveiledning

Infrastrukturforvalteren skal, etter samråd med de berørte parter, utarbeide en nettveiledning som skal offentliggjøres minst fire måneder innen tidsfristen for søknader om infrastrukturkapasitet. Nettveiledningen skal ajourføres og endres ved behov og skal kunne anskaffes mot betaling av en avgift som ikke overstiger utgivelseskostnadene.

§ 2–2. Innhold i nettveiledningen

Nettveiledningen skal inneholde:

1. Opplysninger om hvilken type infrastruktur som står til rådighet for den som vil drive trafikkvirksomhet på det aktuelle jernbanenettet og vilkårene for å få adgang til infrastrukturen. Nettveiledningen skal også inneholde opplysninger om infrastruktur som er tilknyttet det aktuelle jernbanenettet og som stilles til rådighet for den som har tilgang til å trafikere kjørevei som er en del av det nasjonale jernbanenettet.
2. Opplysninger om avgiftsprinsipper og takster. Nettveiledningen skal inneholde hensiktsmessige opplysninger om avgiftsordningen og tilstrekkelig informasjon om avgiftene på tjenestene nevnt i vedlegg I som ytes av bare en enkelt leverandør. Den skal beskrive i detalj de metoder, regler og eventuelt skalaer som brukes ved avgiftsfastsettelsen. Nettveiledningen skal inneholde opplysninger om allerede vedtatte eller planlagte avgiftsendringer.

3. Opplysninger om prinsipper og kriterier for kapasitetsfordeling. I nettveiledningen skal det redegjøres for de generelle kapasitetskjennetegn ved infrastrukturen som er tilgjengelig for den som vil drive trafikkvirksomhet på det aktuelle jernbanenettet, og for alle eventuelle begrensninger når det gjelder bruk av infrastrukturen, herunder forventet behov for kapasitet til vedlikehold. Nettveiledningen skal dessuten inneholde nærmere opplysninger om framgangsmåter og frister i forbindelse med kapasitetsfordelingsprosessen. Den skal inneholde bestemte kriterier som anvendes ved fordelingen, særlig følgende:

- a) framgangsmåten for inngivelse av søknader om kapasitet til infrastrukturforvalteren, herunder søknadens innhold,
- b) kravene som stilles til søkere,
- c) tidsplanen for fordelingsprosessen,
- d) prinsippene for samordningen,
- e) framgangsmåtene som skal følges og kriteriene som skal anvendes når infrastruktur er overbelastet,
- f) nærmere opplysninger om begrensninger på bruk av infrastruktur, herunder infrastruktur reservert til bestemte formål,
- g) vilkår for når det skal tas hensyn til tidligere kapasitetutnytningsnivåer ved fastsettelse av prioriteringer i fordelingsprosessen.

I denne forbindelse skal det redegjøres i detalj for hvilke tiltak som er truffet for å sikre en forsvarlig behandling av godstransport, internasjonal transport og søknader som behandles ad hoc.

Kapittel 3. Tjenester som ytes av infrastrukturforvalteren

§ 3-1. Tilgangstjenester

Infrastrukturforvalteren skal uten forskjellsbehandling tilby den minste pakken med tjenester nevnt i vedlegg I punkt 1 og adgang via jernbanenettet til serviceanlegg omhandlet i vedlegg I punkt 2.

§ 3-2. Prioriterte tjenester

Infrastrukturforvalteren skal yte tjenester i henhold til vedlegg I punkt 2 i den grad den rår over de nevnte fasiliteter. Tjenestene skal ytes uten forskjellsbehandling og søknader kan bare avvises dersom det foreligger gjennomførbare alternativer på markedsvilkår.

§ 3-3. Tilleggstjenester

Dersom infrastrukturforvalteren yter noen av tjenestene beskrevet som tilleggstjenester i vedlegg I punkt 3, skal den yte dem til alle som søker om dette.

Kapittel 4. Infrastrukturavgifter og priser på tjenester

§ 4-1. Fastsettelse av satser for infrastrukturavgifter

Departementet fastsetter satser for infrastrukturavgifter og de spesifikke regler for slike avgifter. I infrastrukturavgiften inngår avgifter for tilgangstjenester som nevnt i § 3-1.

§ 4-2. Fastsettelse av priser for bruk av prioriterte tjenester

Infrastrukturforvalteren fastsetter priser for bruk av prioriterte tjenester som nevnt i § 3-2.

§ 4-3. Fastsettelse av priser for bruk av tilleggstjenester

Infrastrukturforvalteren fastsetter priser for bruk av de tilleggstjenester den yter som nevnt i § 3-3.

§ 4-4. Beregning og innkreving av infrastrukturavgifter

Infrastrukturforvalteren skal uten forskjellsbehandling beregne og innkreve infrastrukturavgifter fra den som har fått tildelt infrastrukturkapasitet.

Kapittel 5. Søknad om infrastrukturkapasitet

§ 5-1. Søknad

Den som har tilgang til å trafikkere kjørevei som er en del av det nasjonale jernbanenettet kan søke om infrastrukturkapasitet. Infrastrukturforvalteren kan tillate at virksomheter som kan få tilgang til å trafikkere kjørevei som er en del av det nasjonale jernbanenettet, kan søke om infrastrukturkapasitet.

Søknad sendes til infrastrukturforvalteren. Søknad om infrastrukturkapasitet som går over flere jernbanenett skal sendes til en av infrastrukturforvalterne, eventuelt det felles organ som framgår av infrastrukturforvalterens nettveiledning.

§ 5-2. Søknadens innhold

Søknader etter § 5-1 første ledd skal vedlegges dokumentasjon på at søker har tilgang til å trafikkere det nasjonale jernbanenettet. Infrastrukturforvalteren fastsetter øvrige krav til søknadens innhold.

§ 5-3. Tidspunkt for inngivelse av søknaden

Søknader som gjelder den alminnelige ruteplanen og ad hoc-søknader skal overholde tidsfristene angitt i nettveiledningen.

§ 5–4. Søker med rammeavtale

En søker som har inngått en rammeavtale i henhold til kapittel 6 med infrastrukturforvalteren, skal søke i samsvar med rammeavtalen.

Kapittel 6. Rammeavtaler**§ 6–1. Inngåelse av rammeavtale**

Infrastrukturforvalteren og en søker kan inngå en rammeavtale om bruk av kapasitet på infrastrukturen for et lengre tidsrom enn en ruteplanperiode.

Rammeavtalen skal normalt gjelde for en periode på fem år. Infrastrukturforvalteren kan i særlige tilfeller godta en kortere eller lengre periode. Enhver periode på mer enn fem år skal være begrunnet ved at det foreligger en forretningsavtale, særlige investeringer eller risikoer. En periode på mer enn ti år skal være begrunnet med omfattende og langsiktige investeringer.

Rammeavtaler skal ikke utelukke andre søkere fra å bruke den relevante infrastrukturen.

§ 6–2. Avtalens innhold

I en rammeavtale skal egenskapene ved den infrastrukturkapasitet som en søker har behov for og blir tilbudt over et tidsrom som overstiger en ruteplanperiode, spesifiseres.

Rammeavtalen skal ikke i detalj spesifisere et ruteleie, men være utformet på en slik måte at søkerens legitime forretningsmessige behov ivaretas.

Vilkårene i en rammeavtale skal kunne endres eller begrenses for å gjøre det mulig å utnytte jernbaneinfrastrukturen på en bedre måte.

Rammeavtalen kan omfatte bestemmelser om sanksjoner dersom det blir nødvendig å endre eller oppheve avtalen.

§ 6–3. Innsyn

Alle berørte parter skal få innsyn i hver rammeavtale under forutsetning av at § 9–3 ivaretas.

Kapittel 7. Fordeling av infrastrukturkapasitet**§ 7–1. Ruteleier**

Infrastrukturforvalteren fordeler infrastrukturkapasitet. Infrastrukturkapasitet fordeles ved tildeling av ruteleier. Ruteleier kan tildeles den som har tilgang til å trafikker det nasjonale jernbanenettet. Ruteleier kan tildeles for et tidsrom som tilsvarer høyst en ruteplanperiode.

Infrastrukturforvalteren skal ha oversikt over fordelt og ledig infrastrukturkapasitet og skal til enhver tid kunne opplyse berørte parter om hvilken infrastrukturkapasitet som er fordelt til virksomhetene. Opplysninger om ledig kapasitet skal gjøres tilgjengelig for alle søkere som ønsker å bruke denne kapasiteten.

§ 7–2. Samarbeid mellom infrastrukturforvaltere

Infrastrukturforvalteren skal samarbeide med andre infrastrukturforvaltere for å få til en hensiktsmessig trafikkavvikling og fordele infrastrukturkapasitet over mer enn ett jernbanenett. Det skal fastsettes nødvendige framgangsmåter for å gjøre dette mulig. Framgangsmåtene skal offentliggjøres.

§ 7–3. Tidsplan for fordelingsprosessen

Infrastrukturforvalteren skal fastsette tidsplan for fordeling av infrastrukturkapasitet innenfor følgende rammer:

1. Ruteplanen skal fastsettes en gang hvert kalenderår.
2. Overgangen til ny ruteplan skal finne sted ved midnatt den andre lørdag i desember. Dersom en overgang eller justering gjennomføres etter vinteren, skal dette skje ved midnatt den andre lørdag i juni hvert år, og ved andre intervaller mellom disse datoene ved behov. Infrastrukturforvalterne kan bli enige om andre datoer, og de skal i så fall underrette departementet om dette dersom endringen berører ruteleier for internasjonal trafikk.
3. Siste frist for inngivelse av søknader om kapasitet som skal innarbeides i ruteplanen, skal ikke være tidligere enn 12 måneder før ruteplanen trer i kraft.
4. Senest 11 måneder før ruteplanen trer i kraft, skal infrastrukturforvalteren sikre at foreløpige ruteleier for internasjonal trafikk er opprettet i samarbeid med andre relevante infrastrukturforvaltere eller fordelingsorganer som fastsatt i direktiv 2001/14/EF artikkel 15.
5. Senest fire måneder etter søknadsfristens utløp, skal infrastrukturforvalteren utarbeide et utkast til ruteplan.

§ 7–4. Behandling av søknader

Infrastrukturforvalteren skal så langt det er mulig imøtekomme alle søknader om infrastrukturkapasitet, herunder søknader om ruteleier som går over flere enn ett jernbanenett. Infrastrukturforvalteren skal så langt det er mulig ta hensyn til alle forhold av betydning for søkerne, herunder de økonomiske konsekvenser for virksomheten.

Infrastrukturforvalteren skal rådføre seg om utkastet til ruteplanen med alle som har søkt om infrastrukturkapasitet og gi dem en tidsfrist på minst en måned for å framsette sine synspunkter. Tilsvarende gjelder også i forhold til andre som ønsker muligheten til å kommentere hvordan ruteplanen kan påvirke deres mulighet til å anskaffe jernbanetransporttjenester i ruteplanperioden.

§ 7-5. Søknader som gjelder kapasitet på flere enn ett nett

Søkere kan søke om infrastrukturkapasitet som går over flere enn ett jernbanenett ved å inngi en søknad til en av de berørte infrastrukturforvaltere. Denne infrastrukturforvalteren kan deretter på søkerens vegne søke om kapasitet hos de andre berørte infrastrukturforvaltere.

Infrastrukturforvaltere skal sørge for at søkere som ønsker infrastrukturkapasitet som går over flere enn ett jernbanenett, kan søke direkte til eventuelle felles organ som infrastrukturforvalterne har opprettet for dette formålet.

§ 7-6. Internasjonale ruteleier

Infrastrukturforvalteren skal søke å komme til enighet med andre berørte infrastrukturforvaltere om hvilke ruteleier for internasjonal trafikk som skal inngå i ruteplanen, før bearbeiding av utkastet til ruteplanen innledes. Justeringer av internasjonale ruteleier skal foretas bare dersom det er absolutt nødvendig.

§ 7-7. Samordning av søknader om infrastrukturkapasitet

Dersom det oppstår interessekonflikter under ruteplanleggingen skal infrastrukturforvalteren gjennomføre en samordning av alle søknadene. Infrastrukturforvalteren har innenfor rimelige grenser rett til å foreslå infrastrukturkapasitet som er forskjellig fra den det ble søkt om.

Prinsippene for samordningen skal fastsettes av infrastrukturforvalteren. Prinsippene skal særlig gjenspeile vanskelighetene ved å lage ruteleier for internasjonal trafikk og hvilke konsekvenser endringer kan få for andre infrastrukturforvaltere.

§ 7-8. Tvisteløsning

Dersom en søker er uenig i forslaget til ruteplan etter gjennomført samordning, kan søkeren kreve at det benyttes en tvisteløsningsordning.

Infrastrukturforvalteren skal opprette en ordning for å finne en hurtig løsning på tvister som nevnt i første ledd. Ordningen skal sørge for at det treffes en beslutning innenfor en tidsfrist på 10 virkedager.

§ 7-9. Overbelastet infrastruktur

Dersom det etter samordning av søknadene om ruteleier ikke er mulig å imøtekomme alle søknader om infrastrukturkapasitet i tilstrekkelig omfang, skal infrastrukturforvalteren umiddelbart erklære den berørte del av infrastrukturen som overbelastet. Det samme gjelder for infrastruktur der det kan forventes kapasitetsmangel i nær framtid.

For infrastruktur som er blitt erklært overbelastet, skal infrastrukturforvalteren foreta en kapasitetsanalyse i henhold til § 7-13, med mindre en kapasitetsforbedringsplan i henhold til § 7-14 allerede er under gjennomføring.

§ 7-10. Prioriteringskriterier

Dersom infrastrukturen er blitt erklært overbelastet og det er nødvendig å anvende prioriteringskriterier for å fordele infrastrukturkapasitet, skal infrastrukturforvalteren fordele infrastrukturkapasitet på en slik måte at den i størst mulig grad ivaretar transportens betydning for samfunnet i forhold til annen transport som derved utelukkes eller fortregnes.

Med bakgrunn i bestemmelsen i første ledd, jf. tredje ledd, legges følgende retningslinjer til grunn ved fordeling av infrastrukturkapasitet i prioritert rekkefølge:

1. infrastrukturkapasitet til offentlige tjenester. På strekningen Asker – Gardermoen skal tilbringertjenesten til Oslo Lufthavn ha samme prioritet som offentlige tjenester,
2. infrastrukturkapasitet som inngår i rammeavtaler,
3. infrastrukturkapasitet reservert til bruk for bestemte typer trafikk på infrastruktur som beskrevet i § 7-12,
4. infrastrukturkapasitet til internasjonal godstransport og internasjonal kombinert transport,
5. godstransport for øvrig,
6. persontransport for øvrig.

Infrastrukturforvalteren kan fravike ovenstående rekkefølge i den utstrekning fraviket vil føre til en høyere samlet utnyttelse av den totale infrastrukturkapasiteten. Infrastrukturforvalteren kan i tillegg ta hensyn til tidligere utnyttelsesgrad for tildelte ruteleier når det foretas prioritering og skal i tilfelle etablere regler for dette.

§ 7-11. Ad hoc-søknader

Infrastrukturforvalteren skal besvare ad hoc-søknader om individuelle ruteleier så snart som mulig, og senest innen fem virkedager.

§ 7-12. Infrastruktur til spesielle formål

Infrastrukturkapasitet skal anses som tilgjengelig for bruk for alle typer transporttjenester som har de nødvendige egenskaper for å kunne utnytte det aktuelle ruteleie.

Der det finnes egnede alternative ruter kan infrastrukturforvalteren, etter samråd med berørte parter, reservere infrastruktur til bruk for bestemte typer trafikk. Slik reservasjon skal godkjennes av departementet. Infrastrukturforvalteren kan i slike tilfeller prioritere denne type trafikk ved fordeling av infrastrukturkapasitet.

Slik reservasjon skal ikke være til hinder for at den aktuelle infrastrukturen kan utnyttes av andre typer trafikk dersom det finnes tilgjengelig kapasitet og det rullende materiellet har de nødvendige tekniske egenskaper for drift på den aktuelle jernbanestrekningen.

§ 7-13. Kapasitetsanalyse av infrastrukturen

Kapasitetsanalysen skal avklare årsakene til overbelastningen og angi hvilke tiltak som kan treffes på kort og mellomlang sikt for å redusere overbelastningen.

Kapasitetsanalysen skal omfatte infrastrukturen, driftsprosedurene, arten av de ulike trafikkformer på infrastrukturen, samt virkningen av alle disse faktorene på infrastrukturkapasiteten. Tiltakene som skal overveies omfatter særlig omruting av trafikk, endring av ruteplanen, hastighetsendringer og forbedringer av infrastrukturen.

Kapasitetsanalysen skal være avsluttet innen seks måneder etter at infrastrukturen er blitt erklært overbelastet.

§ 7-14. Kapasitetsforbedringsplan for infrastrukturen

Innen seks måneder etter at kapasitetsanalysen er avsluttet, skal infrastrukturforvalteren ha utarbeidet en kapasitetsforbedringsplan.

En kapasitetsforbedringsplan skal utarbeides etter samråd med brukerne av den aktuelle overbelastede infrastrukturen. Den skal angi:

- a) årsakene til overbelastningen,
- b) den sannsynlige framtidige trafikkutvikling,
- c) begrensninger på infrastrukturutviklingen,
- d) muligheter for og kostnader ved å forbedre kapasiteten, herunder sannsynlige endringer av infrastrukturavgifter.

Kapasitetsforbedringsplanen skal også, på grunnlag av en nytte- og kostnadsanalyse av de mulige tiltakene som angis, fastlegge hvilke tiltak som skal treffes for å forbedre infrastrukturkapasiteten, herunder en tidsplan for gjennomføring av tiltakene.

§ 7-15. Infrastrukturkapasitet for planlagt vedlikehold

Behov for infrastrukturkapasitet med henblikk på å utføre vedlikehold skal hensyntas under ruteplanleggingen.

Infrastrukturforvalteren skal ta behørig hensyn til hvilken innvirkning reservering av infrastrukturkapasitet for vedlikehold har på søkere.

Kapittel 8. Tildelt infrastrukturkapasitet**§ 8-1. Avtaler med infrastrukturforvalteren**

Den som tildeles infrastrukturkapasitet på det nasjonale jernbanenettet skal inngå de nødvendige administrative, tekniske og finansielle avtaler med infrastrukturforvalteren for den jernbaneinfrastruktur som brukes herunder avtale som gir infrastrukturforvalteren nødvendige trafikkdata for å kunne ivareta sine oppgaver som planlegger og forvalter av infrastrukturen. De vilkår som gjelder for slike avtaler skal ikke gi anledning til forskjellsbehandling.

§ 8-2. Overdragelse av og handel med infrastrukturkapasitet

Tildelt infrastrukturkapasitet kan ikke overdras til andre eller benyttes til annen type tjeneste enn den er tildelt for.

Enhver handel med infrastrukturkapasitet er forbudt og kan føre til utelukkelse fra ytterligere fordeling av kapasitet i inneværende og/eller neste ruteplanperiode.

§ 8-3. Tilbakekall av tildelt infrastrukturkapasitet

Infrastrukturforvalteren kan trekke tilbake et ruteleie som i løpet av et tidsrom på minst en måned er benyttet mindre enn en terskelverdi som skal fastsettes i nettveiledningen. I situasjoner med overbelastet infrastruktur, skal infrastrukturforvalteren trekke tilbake slike ruteleier. Ruteleiene kan ikke trekkes tilbake dersom manglende utnyttelse skyldes ikke-økonomiske årsaker utenfor virksomhetens kontroll.

I en nødsituasjon og når det er absolutt nødvendig på grunn av en driftsstans som gjør infrastrukturen midlertidig ubrukelig, kan de tildelte ruteleier trekkes tilbake uten forvarsel for den tid det tar å reparere systemet.

Kapittel 9. Avsluttende bestemmelser**§ 9-1. Endringer i kvalitet og kapasitet på det nasjonale jernbanenettet**

Infrastrukturforvalteren skal så snart som mulig underrette den som har fått tildelt infrastrukturkapasitet om alle viktige endringer i kvaliteten eller kapasiteten til den aktuelle infrastruktur.

§ 9-2. Særlige tiltak i tilfelle forstyrrelser

Dersom det oppstår forstyrrelser i togtrafikken på grunn av tekniske feil eller ulykker, skal infrastrukturforvalteren treffe alle nødvendige tiltak for å gjenopprette den normale situasjonen.

I en nødsituasjon eller dersom det er absolutt nødvendig på grunn av en driftsstans, kan infrastrukturforvalteren forlange at den som har fått tildelt infrastrukturkapasitet stiller til rådighet de ressurser som infrastrukturforvalteren anser som mest hensiktsmessig for å normalisere situasjonen så raskt som mulig.

§ 9-3. Konfidensialitet

Infrastrukturforvalteren skal behandle opplysninger om tekniske innretninger og framgangsmåter samt drifts- eller forretningsforhold som det vil være av konkurransemessig betydning å hemmeligholde av hensyn til den som opplysningen angår, konfidensielt. Dette skal ikke være til hinder for at infrastrukturforvalteren kan gi Statens

jernbanetilsyn opplysninger om forhold som har betydning for sikkerheten eller opplysninger tilsynet etterspør i forbindelse med behandling av klager etter § 9-4.

§ 9-4. Klager

Nettveiledningen og kriteriene i denne, fordeling av infrastrukturkapasitet, innkreving av avgifter, inngåtte rammeavtaler eller andre forhold der søkeren mener å ha fått sine rettigheter etter denne forskriften krenket, kan påklages til Statens jernbanetilsyn. Klagen skal være avgjort innen to måneder etter at alle nødvendige opplysninger er framlagt.

§ 9-5. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 15. mars 2003. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift av 4. desember 2001 nr. 1332 om fordeling av jernbaneinfrastrukturkapasitet og innkreving av avgifter for bruk av det nasjonale jernbanenettet (fordelingsforskriften).

Vedlegg I. Tjenester som skal ytes til jernbaneforetakene

1. Den minste pakken med adgangstjenester skal omfatte:
 - a) behandling av søknader om infrastrukturkapasitet,
 - b) rett til å bruke kapasitet som tildeles,
 - c) bruk av spor og forbindelser mellom spor som er nødvendig for å utnytte den tildelte kapasitet,
 - d) trafikkstyring, herunder signalgiving, gjennomføring av kontrollprosedyrer, togekspedering samt overføring og framskaffelse av informasjon om togtrafikk,
 - e) alle andre opplysninger som er nødvendige for iverksetting eller drift av tjenesten det er tildelt kapasitet for.
2. Adgang via jernbanenettet til serviceanlegg og ytelser av tjenester der skal omfatte:
 - a) bruk av strømforsyningsutstyr for kjørestrøm, der dette er tilgjengelig,
 - b) drivstoffpåfyllingsanlegg,
 - c) stasjoner for passasjerer, herunder bygninger og andre innretninger,
 - d) godsterminaler,
 - e) rangerstasjoner,
 - f) skiftetomter,
 - g) depotspor,
 - h) vedlikeholdsanlegg og andre tekniske anlegg.
3. Tilleggstjenester kan omfatte:
 - a) kjørestrøm,
 - b) forvarming av passasjertog,
 - c) levering av drivstoff, skiftetjenester og alle andre tjenester som ytes ved ovennevnte serviceanlegg,
 - d) skreddersydde kontrakter om:
 - kontroll av transport av farlig gods,
 - assistanse til drift av spesialtransport.
4. Tilhørende tjenester kan omfatte:
 - a) adgang til telenett,
 - b) levering av tilleggsopplysninger,
 - c) teknisk kontroll av rullende materiell.

5. feb. Nr. 136 2003

Forskrift om tillatelse til å drive jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m., samt tilgang til å trafikkere det nasjonale jernbanenettet (tillatelsesforskriften).

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 5. februar 2003 med hjemmel i lov av 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (jernbaneloven) § 2, § 4, § 5, § 6, § 7, § 8, § 11, § 13, § 15 og § 16, jf. kgl.res. av 22. november 1996 nr. 1076 og kgl.res. av 4. april 1997 nr. 275. Jf. EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 37 (direktiv 91/440/EØF endret ved direktiv 2001/12/EF), nr. 42a (direktiv 95/18/EF endret ved direktiv 2001/13/EF) og nr. 41b (direktiv 2001/14/EF). Kunngjort 14. februar 2003.

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1-1. Virkeområde

Forskriften gjelder tillatelse til å drive jernbane, herunder sporvei, tunnelbane, forstadsbane og lignende sporbundet transportmiddel, samt tilgang til å trafikkere det nasjonale jernbanenettet.

Krav til rullende materiell og kjørevei, samt nærmere krav til organisasjon, kompetanse m.m. gis i egne forskrifter.

§ 1-2. Unntak

Forskriften gjelder ikke for:

- a) bruksbane samt museums- og hobbypreget jernbanevirksomhet, når banen ikke krysser offentlig vei, ikke er knyttet til det nasjonale jernbanenettet, og banen for øvrig ikke utgjør en vesentlig trafikksikkerhetsrisiko,
- b) bruksbane innenfor et avgrenset bedriftsområde,
- c) kabelbane. Kabelbane reguleres i egne forskrifter.

§ 1-3. *Jernbaneverket*

Jernbaneverket er, for så vidt gjelder drift av kjørevei, trafikkstyring og museumstogkjøring i regi av Norsk Jernbanemuseum, unntatt fra å søke Statens jernbanetilsyn om tillatelse til å drive jernbanevirksomhet etter forskriften her, men skal for øvrig følge de bestemmelser som er fastsatt i eller i medhold av jernbaneloven, herunder innhente godkjenninger og være underlagt tilsyn og kontroll fra Statens jernbanetilsyn.

§ 1-4. *Myndighetene*

Samferdselsdepartementet gir tilgang til å trafikkere det nasjonale jernbanenettet etter § 2-2 og overvåker konkurransen på markedene for jernbanetransport herunder markedet for godstransport med jernbane iht. direktiv 91/440/EØF artikkel 10 punkt 7 endret ved direktiv 2001/12/EF.

Statens jernbanetilsyn gir tillatelse til å drive jernbanevirksomhet, utsteder sikkerhets sertifikat og fører tilsyn og kontroll med jernbanevirksomhetene.

Statens jernbanetilsyn kan i forskrift eller enkeltvedtak fastsette nærmere krav til og vilkår for å drive jernbanevirksomhet for å ivareta hensynet til en sikker og hensiktsmessig trafikkavvikling samt miljø etter jernbaneloven § 6, og kan gi nærmere bestemmelser til forskriften her.

Statens jernbanetilsyn kan i forskrift fastsette at Jernbaneverket skal ha fullmakt til å sette i verk umiddelbare tiltak for å ivareta en sikker og hensiktsmessig trafikkavvikling i forbindelse med utøving av trafikkstyring på statens jernbanenett.

Statens jernbanetilsyn godkjenner rullende materiell og kjørevei etter jernbaneloven § 4 og § 5 og kan i forskrift fastsette vilkår for slike godkjenninger.

§ 1-5. *Definisjoner*

I forskriften her menes med:

- a) *det nasjonale jernbanenettet*: de jernbanenett som er beregnet på persontransport og/eller godstransport og som forvaltes av de infrastrukturforvaltere som beskrevet i vedlegg I,
- b) *internasjonal godstransport*: transport der toget krysser en EØS-stats grense minst en gang; toget kan koples sammen og/eller atskilles og de ulike delene kan ha forskjellige opprinnelses- og bestemmelsessteder, forutsatt at alle vognene krysser minst en grense,
- c) *internasjonal sammenslutning*: enhver sammenslutning av minst to jernbaneforetak etablert i ulike EØS-stater eller mellom EØS-stat og Sveits med sikte på å drive internasjonal transportvirksomhet mellom EØS-stater eller mellom EØS-stat og Sveits,
- d) *jernbaneforetak*: ethvert offentlig eller privat foretak med lisens hvis hovedvirksomhet er transport av gods og/eller passasjerer med jernbane, der foretaket forplikter seg til å sørge for trekraften; herunder foretak som bare sørger for trekraften,
- e) *kombinert godstransport*: artikkel 1 i direktiv 92/106/EØF,
- f) *lisens*: en tillatelse utstedt til et foretak i en EØS-stat eller Sveits, der det anerkjennes som jernbaneforetak i henhold til direktiv 95/18/EF. Anerkjennelsen kan begrenses til utøvelsen av visse former for transport,
- g) *regional transport*: transporttjenester utført for å møte transportbehovet i en region,
- h) *sikkerhets sertifikat*: en anerkjennelse av at et jernbaneforetak i en EØS-stat eller Sveits som faller inn under artikkel 10 i direktiv 91/440/EØF, oppfyller de samme sikkerhetskrav som gjelder for nasjonale virksomheter som trafikkerer det nasjonale jernbanenettet,
- i) *transport i byer og forsteder*: transporttjenester utført for å møte transportbehov i en bykjerne eller et byområde, samt transportbehov mellom denne bykjerne eller dette byområdet og forstedene.

Kapittel 2. *Tilgang til å trafikkere det nasjonale jernbanenettet*

§ 2-1. *Virksomheter som har tilgang til å trafikkere det nasjonale jernbanenettet*

Følgende virksomheter har tilgang til å trafikkere kjørevei som er en del av det nasjonale jernbanenettet under forutsetning av at virksomheten har tillatelse til å drive jernbanevirksomhet etter kapittel 4 i forskriften her:

- a) NSB AS og datterselskaper til dette,
- b) Flytoget AS for å drive trafikkvirksomhet i det omfang departementet bestemmer,
- c) virksomheter som vil drive godstransport,
- d) virksomheter som tildeles avtale om offentlig kjøp av persontransporttjenester på den del av det nasjonale jernbanenettet som avtalen omfatter.

Følgende virksomheter har tilgang til å trafikkere kjørevei som er en del av det nasjonale jernbanenettet under forutsetning av at virksomheten har lisens for den jernbanevirksomheten som skal utføres og sikkerhets sertifikat etter kapittel 6 i forskriften her:

- a) jernbaneforetak som inngår i internasjonal sammenslutning hvor det ene foretaket er etablert i Norge og har tilgang til å trafikkere den aktuelle kjørevei for den type transport som skal utøves,

- b) jernbaneforetak som vil drive internasjonal kombinert godstransport,
- c) jernbaneforetak som vil drive internasjonal godstransport på kjørevei som utgjør det transeuropeiske jernbanenettet for godstransport (Trans European Rail Freight Network, TERFN), se vedlegg II. Slike jernbaneforetak vil også ha rett til å ta imot og levere gods i Norge under forutsetning av at tilsvarende rettighet gjelder for norske jernbaneforetak i den EØS-stat eller Sveits der foretaket er etablert.

Tilgangen omfatter også nødvendig transport av materiellet på hele det nasjonale jernbanenettet.

§ 2–2. *Virksomheter som kan søke departementet om tilgang til å trafikkere det nasjonale jernbanenettet*

Følgende virksomheter kan gis tilgang til å trafikkere kjørevei som er en del av det nasjonale jernbanenettet under forutsetning av at virksomheten har tillatelse til å drive jernbanevirksomhet etter kapittel 4 i forskriften her:

- a) virksomheter som bare driver transport i byer og forsteder eller regional transport på egen kjørevei,
- b) virksomheter som vil drive persontransport på deler av jernbanenettet hvor statens jernbanetrafikkselskap har innstilt slik trafikk,
- c) museums- og hobbypreget trafikkvirksomhet.

Tilgang etter bokstav a og b gis i tilfeller hvor dette vil bidra til en hensiktsmessig trafikkavvikling.

§ 2–3. *Tilgang til havnespor som er knyttet til det nasjonale jernbanenettet*

Den som har tilgang til å trafikkere kjørevei som er en del av det nasjonale jernbanenettet har også tilgang til havnespor som er knyttet til dette og som er nødvendig for å kunne benytte tjenester som ytes eller kan ytes til mer enn en sluttkunde.

§ 2–4. *Utøving av tilgangsrettigheten*

Den som har tilgang etter § 2–1 til å trafikkere kjørevei som er en del av det nasjonale jernbanenettet eller som departementet har gitt slik tilgang etter § 2–2, må søke den aktuelle infrastrukturforvalter om ruteleier for å utøve tilgangsrettigheten.

Kapittel 3. Særskilte krav til trafikkvirksomhet og drift av kjørevei

§ 3–1. *Særskilte krav til trafikkvirksomhet*

Departementet kan stille krav om at transportvilkår, billettsystem, takster og ruteplaner skal være godkjent av departementet, i den grad dette ikke er i strid med EØS-avtalen, og fylkeskommunen ikke har slik myndighet etter jernbaneloven § 7 annet ledd.

Departementet skal godkjenne transportvilkår for virksomheter som driver ordinær persontransport.

Departementet skal godkjenne tilleggsavgift for reisende uten gyldig billett.

Virksomheter som skal trafikkere det nasjonale jernbanenettet skal føre og offentliggjøre resultatregnskaper og enten balanser eller en årlig oversikt over aktiva og passiva i forbindelse med utføring av godstransport med jernbane. Midler som utbetales til virksomhet i forbindelse med utføring av persontransport som inngår i offentlig tjeneste, skal føres atskilt i de relevante regnskaper og må ikke overføres til virksomhet i forbindelse med utføring av annen transport eller andre former for virksomhet.

§ 3–2. *Særskilte krav til drift av kjørevei*

Virksomheter som driver kjørevei som er en del av det nasjonale jernbanenettet skal utarbeide en virksomhetsplan som omfatter investerings- og finansieringsprogrammer. Planen skal utformes med henblikk på å sikre optimal og effektiv anvendelse og utvikling av infrastrukturen og samtidig sikre økonomisk balanse og omfatte de midler som er nødvendige for å oppnå disse målene. Departementet kan gi nærmere retningslinjer for utarbeidelse av slike planer.

For å ivareta forpliktelser gitt i direktiv 2001/14/EF, kan departementet i forskrift eller enkeltvedtak stille særskilte vilkår for private virksomheter som driver kjørevei som er en del av det nasjonale jernbanenettet.

Virksomheter som driver kjørevei som er knyttet til det nasjonale jernbanenettet og som stilles til rådighet for den som har tillatelse til å trafikkere kjørevei som er en del av det nasjonale jernbanenettet, plikter å gi infrastrukturforvalteren på det nasjonale jernbanenettet de opplysninger denne trenger for å kunne utgi informasjon om tilgang til den aktuelle kjøreveien og informasjon om tilhørende tjenester.

Kapittel 4. Tillatelse til å drive jernbanevirksomhet

§ 4–1. *Tillatelse til å drive jernbanevirksomhet*

Den som vil drive jernbanevirksomhet må ha tillatelse fra Statens jernbanetilsyn etter dette kapittel. Tillatelse til å drive jernbanevirksomhet gis til virksomhet som er etablert i Norge, oppfyller kravene til vandel, økonomisk evne, organisasjon og faglig dyktighet samt forsikring/garanti og sannsynliggjør at krav fastsatt i eller i medhold av jernbaneloven vil bli oppfylt.

Tillatelse gis ikke dersom særlige grunner taler mot det.

Tillatelse kan gis for et begrenset tidsrom eller inntil videre, og kan gjelde en bestemt strekning eller en bestemt type transport. Tilsynet kan fastsette at det kan foretas ny vurdering av tillatelsen hvert femte år.

Ansvar for virksomheten ligger hos den som har fått tillatelsen. Ansvar omfatter blant annet at virksomheten drives på en sikkerhetsmessig forsvarlig måte, og at vilkårene som er satt for virksomheten i eller i medhold av lov er oppfylt.

Tillatelsen kan ikke overdras til andre.

Til drift av kjørevei ligger ansvaret for trafikkstyring. Statens jernbanetilsyn kan gi tillatelse til at ansvaret overføres til andre.

§ 4-2. *Vandel og konkurs*

Virksomheten og daglig leder må ha god vandel og ikke være under konkursbehandling. Det kan i tillegg stilles krav om at andre personer i ledelsen oppfyller disse kravene.

Kravet til god vandel er oppfylt når virksomheten eller personer som nevnt i første ledd:

- a) ikke er dømt for alvorlige straffbare forhold, herunder overtredelse av forretningsmessig art,
- b) ikke er dømt for alvorlige brudd på særlig lovgivning som gjelder transport,
- c) ikke er dømt for alvorlige eller gjentatte brudd på sosialrettslige eller arbeidsrettslige forpliktelser, herunder forpliktelser i henhold til arbeidervern- og arbeidsmiljølovgivning, og forpliktelser som følger av tollovgivningen når det dreier seg om et foretak som ønsker å utføre grensekryssende godstransport som er underlagt tollprosedyrer.

§ 4-3. *Økonomisk evne*

Virksomheten må dokumentere ved en realistisk forretningsplan at den har tilfredsstillende økonomisk evne.

Kravet til økonomisk evne er oppfylt når virksomheten kan godtgjøre at det i et tidsrom på tolv måneder kan oppfylle sine løpende og potensielle forpliktelser, som skal være vurdert på et realistisk grunnlag, og virksomheten ikke har betydelige restanser på skatt eller trygdeavgifter.

§ 4-4. *Organisasjon og faglig dyktighet*

Virksomheten må være organisert på en slik måte at den framtrer som en selvstendig virksomhet med tilstrekkelig faglig dyktighet for å utføre den virksomhet som tillatelsen omfatter, slik at sikkerheten i forhold til de reisende, eget personell, tredjemann og omgivelsene ellers blir ivaretatt.

Kravet til faglig dyktighet er oppfylt når:

- a) virksomheten i sin ledelsesorganisasjon har den kunnskap og/eller erfaring som er nødvendig for å utøve sikker og effektiv driftskontroll og overvåking av driftsformene angitt i tillatelsen,
- b) personellet som er ansvarlig for sikkerheten, er fullt kvalifisert for sitt arbeidsområde,
- c) personellet og organisasjonen er i stand til å sørge for at tjenesten som ytes, holder et høyt sikkerhetsnivå.

§ 4-5. *Forsikring/garanti*

Virksomheten skal være tilstrekkelig forsikret eller ha garanti for erstatningsansvar som kan oppstå på grunn av virksomheten, herunder dekning av erstatningsansvar i tilfelle ulykker, særlig når det gjelder passasjerer, bagasje, frakt, post og tredjemann.

§ 4-6. *Tillatelse til å drive bruksbane samt museums- og hobbypreget jernbanevirksomhet*

Dette kapittel gjelder tilsvarende for tillatelse til å drive bruksbane samt museums- og hobbypreget jernbanevirksomhet så langt det er relevant for den virksomhet som skal drives.

§ 4-7. *Tillatelse til å drive sidespor, havnespor, terminalspor og lignende knyttet til det nasjonale jernbanenettet*

Statens jernbanetilsyn kan fravike vilkårene i dette kapittel og kan fastsette egne vilkår for tillatelse til å drive sidespor, havnespor, terminalspor og lignende knyttet til det nasjonale jernbanenettet.

Kapittel 5. Søknad om tillatelse til å drive jernbanevirksomhet

§ 5-1. *Søknad*

Søknaden skal dokumentere at vilkårene for tillatelse til å drive jernbanevirksomhet er oppfylt.

Søknaden sendes Statens jernbanetilsyn.

For søknad om tillatelse til å drive bruksbane samt museums- og hobbypreget jernbanevirksomhet gjelder § 5-5.

For søknad om tillatelse til å drive sidespor, havnespor, terminalspor og liknende knyttet til det nasjonale jernbanenettet kan Statens jernbanetilsyn fravike kravene i dette kapittel og kan fastsette egne krav til søknadens innhold.

Tilsynet kan fastsette nærmere retningslinjer om hvordan søknad skal utformes, og kan kreve tilleggsopplysninger utover det som følger av § 5-2, § 5-3, § 5-4 og § 5-5, herunder at søker vedlegger uavhengig sikkerhetsvurdering av den virksomhet det søkes om tillatelse til å drive.

§ 5-2. *Krav til søknadens innhold*

Søknaden skal inneholde:

- a) søkerens navn, adresse samt firmaattest,
- b) politiattest for personer nevnt i § 4-2,
- c) opplysninger om øvrig virksomhet som søkeren eier, driver eller har økonomisk interesse i, og søkerens eventuelle tidligere engasjement som eier m.m. i jernbanevirksomhet; herunder eventuelt årsak til opphør av virksomheten,
- d) beskrivelse av den virksomhet som skal drives, herunder organisasjonsplan,

- e) opplysninger som dokumenterer økonomisk evne.
For vurdering av foretakets økonomiske evne, skal søkeren framlegge årsregnskap eller, dersom dette ikke er mulig, årsbalansen. Det skal videre gis detaljerte opplysninger om:
- disponible midler, herunder tilgodehavende i bank, bevilget kassekreditt og lån,
 - kapital og aktiva som kan stilles som sikkerhet,
 - driftskapital,
 - relevante kostnader, herunder anskaffelseskostnader og a kontobetalinger i forbindelse med kjøretøy, grunn, bygninger, anlegg og rullende materiell,
 - kostnader som påhviler foretakets aktiva.
- Opplysninger skal dokumenteres gjennom en revisjonsberetning og egnet dokumentasjon fra bank, revisor eller autorisert regnskapsfører.
- Det skal også framlegges skatteattest,
- f) opplysning om for hvor lang tid tillatelsen ønskes,
- g) opplysninger om faglig kompetanse i virksomheten, herunder kvalifikasjonskrav til ledende personell med sikkerhetsansvar,
- h) opplysninger om opplæringsprogrammer, særlig med hensyn på sikkerhet,
- i) opplysninger om hvorledes systematiske tiltak som skal sikre at jernbanevirksomhetens aktiviteter planlegges, organiseres og utføres i samsvar med de krav som er fastsatt i eller i medhold av jernbaneloven og som har betydning for trafikksikkerheten, vil bli gjennomført,
- j) opplysninger om forsikring eller garanti for erstatningsansvar som kan oppstå på grunn av virksomheten.

§ 5-3. Tilleggskrav til søknadens innhold for søkere som skal drive trafikkvirksomhet

For søkere som skal drive trafikkvirksomhet skal søknaden også inneholde:

- a) opplysninger om hvilken kjørevei som forutsettes trafikert,
- b) opplysninger om hvordan virksomheten vil identifisere og iverksette tiltak for å sikre kontroll med særskilte risikoforhold som trafikkvirksomheten måtte medføre,
- c) detaljert organisasjonsplan for den del av virksomheten som omfatter person- og godstransport,
- d) opplysninger om kvalifikasjonskrav til personell som skal føre og ledsage tog,
- e) opplysninger som dokumenterer at personellet som skal føre og ledsage tog, vil ha den opplæring som er nødvendig for å kunne overholde de trafikkregler som gjelder for den aktuelle kjørevei og den opplæring som er nødvendig for å oppfylle øvrige sikkerhetskrav personellet pålegges av hensyn til togtrafikken,
- f) opplysninger som sannsynliggjør at søkeren er i stand til å skaffe seg godkjent rullende materiell inkludert trekraft,
- g) opplysninger om det rullende materiellets art og vedlikehold, særlig med hensyn til sikkerhetsstandarder.

Søkere som primært driver trafikkvirksomhet, må legge ved opplysninger om egen privat kjørevei knyttet til det nasjonale jernbanenettet. Opplysningene skal dekke relevante temaer som er nevnt i § 5-4.

§ 5-4. Tilleggskrav til søknadens innhold for søkere som skal drive kjørevei og trafikkstyring

For søkere som skal drive kjørevei og trafikkstyring skal søknaden også inneholde:

- a) opplysninger om aktuelle driftsformer,
- b) opplysninger om hvordan virksomheten vil identifisere og iverksette tiltak for å sikre kontroll med særskilte risikoforhold som drift av kjørevei og trafikkstyring måtte medføre,
- c) detaljert organisasjonsplan for den del av virksomheten som omfatter drift av kjøreveien samt trafikkstyring,
- d) opplysninger om kjøreveiens art og vedlikehold, særlig med hensyn til sikkerhetsstandarder,
- e) opplysninger om prinsipper for trafikkstyring,
- f) opplysninger om planer for utvikling av bestemmelser for sikker trafikkavvikling på kjøreveien.

§ 5-5. Krav til søknadens innhold for søkere som skal drive bruksbane samt museums- og hobbypreget jernbanevirksomhet

Søknaden skal inneholde:

- a) søkerens navn og adresse, og hvem som skal være ansvarlig for virksomheten,
- b) beskrivelse av den virksomhet som skal drives, herunder organisasjon, økonomi og finansiering,
- c) opplysning om for hvor lang tid tillatelsen ønskes,
- d) opplysninger om kjøreveien og det rullende materiellets art og vedlikehold, særlig med hensyn til sikkerhetsstandarder,
- e) opplysninger om hvorledes systematiske tiltak som skal sikre at jernbanevirksomhetens aktiviteter planlegges, organiseres og utføres i samsvar med de krav som er fastsatt i eller i medhold av jernbaneloven og som har betydning for trafikksikkerheten, vil bli gjennomført,
- f) opplysning om faglig kompetanse i virksomheten, herunder kvalifikasjonskrav til personell med sikkerhetsansvar,
- g) opplysninger om forsikring eller garanti for erstatningsansvar som kan oppstå på grunn av virksomheten.

Kapittel 6. Sikkerhets sertifikat

§ 6–1. Krav om sikkerhets sertifikat

Jernbaneforetak fra andre EØS-stater eller Sveits må ha sikkerhets sertifikat fra Statens jernbanetilsyn etter dette kapittel for å trafikere kjørevei som er en del av det nasjonale jernbanenettet.

§ 6–2. Vilkår for sikkerhets sertifikat

Personellet som skal føre og ledsage togene skal ha den nødvendige opplæring for å kunne overholde de trafikregler som gjelder for den aktuelle kjørevei, og den opplæring som er nødvendig for å kunne oppfylle øvrige sikkerhetskrav personellet pålegges av hensyn til togtrafikken.

Det rullende materiell som togene består av skal være godkjent av Statens jernbanetilsyn eller av annen offentlig myndighet eller infrastrukturforvalter i samsvar med internasjonale avtaler.

Jernbaneforetaket skal overholde bestemmelsene i norsk lovgivning med hensyn til de tekniske og driftsmessige krav til jernbanetransport, samt sikkerhetskrav for personale, rullende materiell og foretakets interne organisasjon. Foretaket skal også overholde kravene til forsikring eller garanti som nevnt i § 4–5.

§ 6–3. Søknad

Søknad om sikkerhets sertifikat sendes Statens jernbanetilsyn.

Søknaden skal inneholde dokumentasjon som nevnt i § 5–2 bokstav j og § 5–3.

Kapittel 7. Administrative bestemmelser m.m.

§ 7–1. Tilsyn og kontroll

Statens jernbanetilsyn utøver tilsyn og kontroll med jernbanevirksomhet og skal gis adgang til innsyn i nødvendige dokumenter for å påse at vilkårene er oppfylt. Enhver plikter å gi tilsynet de opplysninger det krever for å utføre sine oppgaver, samt for samme formål å gi tilsynet adgang til anlegg, utstyr og annet materiell knyttet til jernbanevirksomheten.

Statens jernbanetilsyn kan gi pålegg om korrigerende tiltak.

Statens jernbanetilsyn kan påby stans av driften helt eller delvis når sikkerhetsmessige hensyn krever det, og kan om nødvendig kreve politiets hjelp til å gjennomføre påbudet.

§ 7–2. Tvangsmulkt

Statens jernbanetilsyn kan i pålegg til jernbanevirksomheten fastsette en løpende tvangsmulkt for hver dag som går etter utløpet av den frist som er satt for oppfylning av pålegget, og fram til pålegget er oppfylt. Tilsynet kan frafalle påløpt tvangsmulkt.

Tvangsmulktens størrelse skal fastsettes under hensyn til hvor viktig det er at pålegget blir gjennomført og hvilke kostnader det antas å medføre.

Tvangsmulkt er tvangsgrunnlag for utlegg.

§ 7–3. Tilbakekall av tilgang til å trafikere det nasjonale jernbanenettet

Tilgang til å trafikere det nasjonale jernbanenettet kan trekkes tilbake dersom vilkårene som er stilt for tilgangen ikke er oppfylt.

Videre kan tilgangen trekkes tilbake når den ikke er benyttet senest seks måneder fra den kunne vært tatt i bruk, eventuelt at virksomheten er opphørt i seks måneder.

§ 7–4. Tilbakekall av tillatelse til å drive jernbanevirksomhet

Tillatelse til å drive jernbanevirksomhet kan trekkes tilbake dersom vilkårene som er stilt for tillatelsen ikke er oppfylt. Ved konkursbehandling eller tilsvarende behandling skal tillatelsen trekkes tilbake, dersom det ikke er realistiske muligheter for en tilfredsstillende finansiell omstrukturering innen en rimelig frist.

Videre kan tillatelsen trekkes tilbake når den ikke er benyttet senest seks måneder fra den er utstedt, eventuelt at virksomheten er opphørt i seks måneder. Dersom virksomhetens særlige karakter tilsier det, kan det søkes om at det fastsettes en lengre frist for å starte opp virksomheten.

Dersom tillatelsen trekkes tilbake på grunn av at kravet til økonomisk evne ikke er oppfylt, kan Statens jernbanetilsyn mens virksomheten omorganiseres, utstede midlertidig tillatelse med en maksimums gyldighetstid på seks måneder, forutsatt at sikkerheten er tilstrekkelig ivaretatt.

§ 7–5. Tilbakekall av sikkerhets sertifikat

Sikkerhets sertifikat kan trekkes tilbake dersom vilkårene som er stilt for sikkerhets sertifikatet ikke er oppfylt.

§ 7–6. Skifte av daglig leder og andre forhold av betydning for tillatelsen

Skifte av daglig leder i virksomheten skal godkjennes av Statens jernbanetilsyn.

Statens jernbanetilsyn skal varsles ved vesentlige endringer som har betydning for tillatelsen, herunder endringer i eierforhold, for eksempel fusjon, overtakelse eller større endringer i eiersammensetningen. Tilsynet kan kreve at det skal søkes om ny tillatelse etter forskriften her. Virksomheten kan fortsette mens søknaden behandles, dersom sikkerheten blir tilstrekkelig ivaretatt.

§ 7–7. Saksbehandlingsregler

Dersom ikke annet er særskilt bestemt i forskriften her, gjelder forvaltningslovens saksbehandlingsregler.

Søknad om tillatelse avgjøres snarest mulig og senest tre måneder etter den dato da alle nødvendige opplysninger er framlagt.

Klage på vedtak om sikkerhets sertifikat avgjøres snarest mulig og senest to måneder etter den dato da alle nødvendige opplysninger er framlagt.

Kapittel 8. Avsluttende bestemmelser**§ 8–1. Underretning til andre myndigheter**

Dersom det hersker alvorlig tvil om et jernbaneforetak med lisens utstedt av myndighet i en annen EØS-stat eller Sveits oppfyller kravene i direktiv 95/18/EF, skal Statens jernbanetilsyn uten ugrunnet opphold underrette den lisensutstedende myndighet i vedkommende EØS-stat eller Sveits om dette.

Ved utstedelse, suspensjon, tilbakekall eller endring av lisens skal Statens jernbanetilsyn så snart som mulig gi departementet beskjed om dette slik at departementet umiddelbart kan varsle Den faste komite om dette.

§ 8–2. Overgangsbestemmelser

Konsesjoner for jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane gitt før jernbaneloven trådte i kraft, skal gjelde med de tilpasninger som følger av at konsesjonsplikten for anlegg av jernbane er opphevet. Slike konsesjoner gjelder til de løper ut, dog ikke utover 10 år fra 1. juli 1993, dersom ikke annet følger av EØS-avtalen.

§ 8–3. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 15. mars 2003. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift av 4. desember 2001 nr. 1333 om tillatelse til å drive jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m., samt tilgang til å trafikere det nasjonale jernbanenettet (tillatelsesforskriften).

Vedlegg I. Det nasjonale jernbanenettet**Infrastrukturforvaltere:**

Jernbaneverket

En beskrivelse av det enkelte nett kan fås ved henvendelse til vedkommende infrastrukturforvalter.

Vedlegg II. Det transeuropeiske jernbanenett for godstransport

Den norske del av det transeuropeiske jernbanenett for godstransport (TERFN) består av følgende:

TERFN linjer:

Oslo S – Dombås – Trondheim – Bodø
Oslo S – Gardermoen – Eidsvoll
Dombås – Åndalsnes
Marienborg – Leangen
Hell – Storlien (grense)
Hamar – Røros – Støren
Lillestrøm – Charlottenberg (grense)
Kongsvinger – Elverum
Oslo S – Moss – Kornsjø (grense)
Østre linje Ski – Sarpsborg
Oslo S – Stavanger
Filipstad – Skøyen/Asker – Spikkestad/Drammen – Eidanger
Nordagutu – Eidanger
Sidesporet Eikonrød – Skien G
Hokksund – Hønefoss
Nelaug – Arendal
Oslo – Roa – Bergen
Godstogsporet Grefsen – Alnabru
Godstogsporet Loenga – Alnabru
Roa – Gjøvik
Narvik – Vassijauri (grense)

TERFN tilslutningsstrekninger:

Grong – Namsos
Tinnoset – Hjuksebø
Sidesporet Skoppum – Horten
Eidanger – Ørvik/Brevik
Hønefoss – Hen – Endepunkt

Kongsberg – Rollag
Eina – Dokka

Jernbanespor som fører til og fra følgende havner:

Narvik
Bodø
Mosjøen
Namsos
Trondheim
Åndalsnes
Bergen
Stavanger
Kristiansand
Brevik
Larvik
Horten
Drammen
Oslo
Moss

Innen 15. mars 2008 skal den norske delen av det transeuropeiske jernbanenettet for godstransport dekke hele det nasjonale jernbanenettet.

5. feb. Nr. 137 2003

Forskrift om samtrafikkvevnen i det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet (samtrafikkforskriften).

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 5. februar 2003 med hjemmel i lov av 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (jernbaneloven) § 4, § 5, § 6, § 12, § 15 og § 16, jf. kgl.res. av 4. april 1997 nr. 275 og lov av 16. juni 1994 nr. 20 om tekniske kontrollorgan som har til oppgave å gjennomføre samsvarsvurderingar § 7. Jf. EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 37d (direktiv 2001/16/EF). Kunngjort 14. februar 2003.

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1–1. Virkeområde

Forskriften setter krav til den som skal ta i bruk delsystemer som inngår i den norske delen av det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet, jf. vedlegg I og vedlegg II. Forskriften setter også krav til den som produserer og den som omsetter samtrafikkkomponenter samt krav til tekniske kontrollorgan som skal vurdere samtrafikkkomponentenes samsvar eller bruksegnethet eller skal gjennomføre rutinen for EF-verifisering av delsystemene.

§ 1–2. Myndighetene

Samferdselsdepartementet utpeker tekniske kontrollorgan.

Samferdselsdepartementet kan gjøre unntak fra å anvende visse TSI-er iht. § 2–2.

Statens jernbanetilsyn gir tillatelse til å ta i bruk strukturelle delsystemer.

Statens jernbanetilsyn skal føre tilsyn med at bestemmelsene i denne forskrift og i forskrifter og enkeltvedtak gitt i medhold av denne, blir overholdt.

Statens jernbanetilsyn kan gi utfyllende bestemmelser til forskriften her og kan gjøre unntak fra forskriften når særlige hensyn tilsier det, og det ikke er i strid med EØS-avtalen.

§ 1–3. Definisjoner

I forskriften her menes med:

- det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet*: strukturen i det jernbanenettet som er beskrevet i vedlegg I, herunder jernbanelinjer og faste anlegg, bygd eller oppgradert til bruk for konvensjonell jernbanetransport og kombinert jernbanetransport, samt rullende materiell til bruk på dette nettet,
- samtrafikkvevne*: evnen i det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet til å muliggjøre sikker og kontinuerlig trafikk av tog som oppviser de spesifiserte ytelsesnivåer for disse jernbanelinjene. Denne evnen avhenger av at alle forskriftsmessige, tekniske og driftsmessige vilkår for å oppfylle grunnleggende krav er til stede,
- delsystemer*: resultatet av inndelingen av det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet, som beskrevet i vedlegg II. Disse delsystemene som det må fastsettes grunnleggende krav til, er av strukturell eller funksjonell karakter,
- samtrafikkkomponenter*: enhver enkeltstående komponent, gruppe av komponenter, underenhet eller fullstendig enhet som inngår i eller er bestemt til å inngå i et delsystem, og som har direkte eller indirekte betydning for

- samtrafikkevenen i det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet. Begrepet komponent omfatter både materielle produkter og immaterielle produkter, som for eksempel programvare,
- e) *grunnleggende krav*: alle vilkårene fastsatt i vedlegg III som må oppfylles av det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet, delsystemer og samtrafikkkomponenter, herunder grensesnitt,
 - f) *europaisk spesifisering*: en felles teknisk spesifisering, en europeisk teknisk godkjenning eller en nasjonal standard for gjennomføring av en europeisk standard som er fastsatt i artikkel 1 nr. 8–12 i direktiv 93/38/EØF,
 - g) *tekniske spesifiseringer for samtrafikkevne (TSI-er)*: de spesifiseringer som gjelder for hvert delsystem eller for hver del av et delsystem, slik at disse kan oppfylle de grunnleggende krav og sikre samtrafikkevenen i det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet,
 - h) *teknisk kontrollorgan*: organ som er offentliggjort i De Europeiske Fellesskaps Tidende og som har ansvar for å vurdere samtrafikkkomponentenes samsvar eller bruksegnethet eller for å gjennomføre rutinen for EF-verifisering av delsystemene,
 - i) *grunnleggende parameter*: ethvert forskriftsmessig, teknisk eller driftsmessig vilkår som er av avgjørende betydning for samtrafikkevenen,
 - j) *oppgradering*: ethvert større arbeid på et delsystem eller en del av et delsystem som medfører at det kreves ny tillatelse for ibruktaking i henhold til § 4–1,
 - k) *fornyelse*: ethvert større utskiftningsarbeid på et delsystem eller en del av et delsystem som medfører at det kreves ny tillatelse for ibruktaking i henhold til § 4–1,
 - l) *eksisterende jernbanesystem*: strukturen av jernbanelinjer og faste anlegg i det eksisterende jernbanesystemet samt rullende materiell av alle kategorier og opprinnelse som kjører på disse jernbanelinjer.

Kapittel 2. Tekniske spesifiseringer for samtrafikkevne

§ 2–1. *Delsystemer og TSI-er*

Delsystemene må være i samsvar med TSI-ene. Dette samsvaret må til enhver tid opprettholdes så lenge hvert delsystem er i bruk.

TSI-ene vil være offentliggjort i De Europeiske Fellesskaps Tidende.

§ 2–2. *Unntak*

Samferdselsdepartementet kan gjøre unntak fra å anvende visse TSI-er, herunder for rullende materiell, i følgende tilfeller:

- a) ved prosjektering av en ny jernbanelinje eller oppgradering av en eksisterende linje, eller ved prosjektering eller oppgradering av et hvilket som helst delsystem nevnt i vedlegg II, som på tidspunkt for offentliggjøringen av de aktuelle TSI-ene befinner seg på et framskredet stadium eller er omfattet av en kontrakt som er i ferd med å bli gjennomført,
- b) ved prosjekter til fornyelse eller oppgradering av en eksisterende jernbanelinje dersom lasteprofilen, sporvidden, avstanden mellom sporene eller kontaktledningsanlegg og strømsystem oppført i disse TSI-ene ikke er kompatible med dem som gjelder for den eksisterende jernbanelinjen,
- c) ved forslag til ny jernbanelinje til fornyelse eller oppgradering av en eksisterende jernbanelinje dersom jernbanenettet er avsondret eller isolert av hav fra de øvrige EØS-statens jernbanenett,
- d) ved ethvert forslag til utvidelse, fornyelse eller oppgradering av en eksisterende jernbanelinje dersom anvendelsen av disse TSI-ene kan skade planens økonomiske levedyktighet og/eller kompatibiliteten i det nasjonale jernbanesystemet,
- e) når, etter ulykke eller naturkatastrofe, betingelsene for en rask gjenoppbygging av jernbanenettet økonomisk eller teknisk ikke gir rom for anvendelse av de relevante TSI-ene.

Kapittel 3. Samtrafikkkomponenter

§ 3–1. *Omsetning og bruk av samtrafikkkomponenter*

Samtrafikkkomponenter kan bare bringes i omsetning dersom de gjør det mulig å oppnå samtrafikkevne i det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet og dersom de samtidig oppfyller de grunnleggende krav.

Samtrafikkkomponenter skal være forsvarlig montert og vedlikeholdt og brukt til det formål de er bestemt for.

§ 3–2. *Oppfyllelse av grunnleggende krav*

De samtrafikkkomponenter som det foreligger en EF-erklæring om samsvar eller bruksegnethet for, jf. vedlegg IV, vil være i samsvar med de grunnleggende krav.

En samtrafikkkomponent vil være i samsvar med de grunnleggende krav på grunnlag av vilkårene i den relevante TSI-en herunder relevante europeiske spesifiseringer der slike finnes. Referansene til europeiske spesifiseringer skal være offentliggjort i De Europeiske Fellesskaps Tidende.

En samtrafikkkomponent vil være i samsvar med grunnleggende krav på grunnlag av nasjonale standarder som gjennomfører relevante europeiske standarder. Referanse til slike nasjonale standarder skal være offentliggjort i De Europeiske Fellesskaps Tidende.

Dersom det ikke finnes europeiske spesifikasjoner, anses samtrafikkkomponenten som omfattes av denne forskriften å oppfylle de grunnleggende krav dersom den samsvarer med standarder og tekniske spesifikasjoner som er offentliggjort for å kunne ivareta grunnleggende krav.

§ 3-3. Krav til produsenten

Når produsenten eller dennes representant i EØS-området utsteder en EF-erklæring om samsvar eller bruksegnethet for en samtrafikkkomponent, skal vedkommende anvende bestemmelsene fastsatt i de relevante TSI-ene.

Dersom TSI-ene krever det, skal vurdering av en samtrafikkkomponents samsvar eller bruksegnethet foretas av et teknisk kontrollorgan valgt av produsenten eller dennes representant i EØS-området.

Dersom samtrafikkkomponentene er omfattet av andre direktiver på andre områder innen EØS-området, skal det i EF-erklæringen om samsvar eller bruksegnethet anføres at samtrafikkkomponentene også oppfyller kravene i disse direktivene.

§ 3-4. Krav til andre

Dersom en EF-erklæring om samsvar eller bruksegnethet for en samtrafikkkomponent ikke er utstedt i overensstemmelse med forutsetningene i § 3-3, skal forpliktelsene i § 3-3 påhvile enhver som omsetter samtrafikkkomponenter.

De samme forpliktelser vil gjelde for enhver som sammenfører samtrafikkkomponenter eller deler av samtrafikkkomponenter av ulike opprinnelser, eller som til eget bruk produserer samtrafikkkomponenter.

§ 3-5. Ulovlig omsetning og bruk

Fastslår Statens jernbanetilsyn at en samtrafikkkomponent, som er omfattet av en EF-erklæring om samsvar eller bruksegnethet og som bringes i omsetning, og blir tatt i bruk til det formål den er bestemt for, medfører risiko for at de grunnleggende krav ikke vil bli oppfylt, skal tilsynet treffe nødvendige tiltak for å begrense komponentens anvendelsesområde, forby bruk av den eller kreve den trukket tilbake fra markedet.

Kapittel 4. Delsystemer

§ 4-1. Tillatelse til å ta delsystemer i bruk

Statens jernbanetilsyn gir tillatelse til å ta i bruk de strukturelle delsystemene som inngår i det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet.

Statens jernbanetilsyn skal forsikre seg om at delsystemene er utformet, bygd, installert og at de vil bli drevet på en slik måte at de grunnleggende krav er oppfylt når de innlemmes i det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet.

Dersom delsystemene skal fornyes eller oppgraderes, skal det oversendes dokumentasjon med beskrivelse av prosjektet til Statens jernbanetilsyn. Tilsynet avgjør hvorvidt arbeidets omfang medfører at det kreves ny tillatelse for ibruktaking. Slik tillatelse for ibruktaking er nødvendig hver gang det planlagte arbeidet kan virke inn på sikkerhetsnivået.

§ 4-2. Oppfyllelse av krav til samtrafikkvegne og grunnleggende krav

Delsystemer av strukturell art som inngår i det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet, og som det foreligger en EF-erklæring om verifisering for, anses å oppfylle kravene til samtrafikkvegne og de grunnleggende krav, jf. vedlegg V.

§ 4-3. Verifisering av samtrafikkvegnen i strukturelle delsystemer

Verifisering av samtrafikkvegnen i et delsystem av strukturell art i det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet skal fastsettes ved henvisning til TSI-er dersom slike foreligger, jf. vedlegg VI.

Dersom det ennå ikke foreligger TSI-er og heller ikke europeiske spesifikasjoner, kan andre spesifiserte tekniske reguleringer brukes for gjennomføring av grunnleggende krav.

Oppdragsgiver skal la EF-verifiseringsrutinen utføres av et teknisk kontrollorgan valgt av oppdragsgiveren for dette formål.

§ 4-4. Tilleggsverifisering

Dersom et strukturelt delsystem omfattet av EF-erklæring om verifisering ikke er i samsvar med bestemmelsene i forskriften kan Statens jernbanetilsyn be om at det blir foretatt tilleggsverifisering.

Kapittel 5. Avsluttende bestemmelser

§ 5-1. Teknisk kontrollorgan

Teknisk kontrollorgan skal tilfredsstill minimumskravene fastsatt i vedlegg VII.

Det tekniske kontrollorganet skal ha ansvar for innsamlingen av de tekniske data som skal følge EF-erklæring om verifisering. De tekniske dataene skal omfatte alle nødvendige dokumenter om delsystemets egenskaper og eventuelt all dokumentasjon for samtrafikkkomponentens samsvar. Den skal også omfatte alle relevante opplysninger om bruksvilkår og bruksbegrensninger, betjening, løpende eller periodisk tilsyn, regulering og vedlikehold.

§ 5-2. Registre over infrastruktur og rullende materiell

Statens jernbanetilsyn skal etablere registre over infrastruktur og rullende materiell. Registerne skal oppgi hovedegenskapene for hvert delsystem eller hver del av et delsystem og oppgi i hvilken grad disse samsvarer med egenskapene fastsatt i den gjeldende TSI.

Registerne skal oppdateres årlig og gjøres tilgjengelig for allmennheten.

§ 5-3. Klage

Klage over enkeltvedtak truffet av Statens jernbanetilsyn etter forskriften her avgjøres av Samferdselsdepartementet.

§ 5-4. Underretning til andre myndigheter

Før departementet gjør unntak etter § 2-2 må departementet underrette EFTAs overvåkingsorgan om det planlagte unntaket og for øvrig følge den prosedyre som er fastsatt i artikkel 7 i direktiv 2001/16/EF.

Statens jernbanetilsyn skal publisere referansene til nasjonale standarder som tar opp i seg europeiske standarder, til De Europeiske Fellesskaps Tidende.

Statens jernbanetilsyn skal sende til vedkommende myndighet i EØS-stat samt EFTAs overvåkingsorgan slike standarder og tekniske spesifikasjoner som iht. § 3-2 fjerde ledd anvendes for å ivareta grunnleggende krav.

Dersom Statens jernbanetilsyn fastslår at en samtrafikkomponent som er omfattet av en EF-erklæring om samsvar eller bruksegnethet medfører risiko for at de grunnleggende kravene ikke blir oppfylt, jf. § 3-5, skal tilsynet umiddelbart underrette EFTAs overvåkingsorgan om de tiltak som er truffet, og grunngi sin beslutning.

Dersom det brukes slike tekniske reguleringer som nevnt i § 4-3 annet ledd skal Statens jernbanetilsyn oversende disse til berørte myndigheter i andre EØS-stater og til EFTAs overvåkingsorgan.

Dersom Statens jernbanetilsyn har bedt om tilleggsverifisering etter § 4-4 skal tilsynet umiddelbart underrette EFTAs overvåkingsorgan om dette.

Statens jernbanetilsyn skal sende kopi av registerne nevnt i § 5-2 til berørte myndigheter i andre EØS-stater og til EFTAs overvåkingsorgan.

§ 5-5. Generelle saksbehandlingsregler

Dersom ikke annet er særskilt bestemt i forskriften her, gjelder forvaltningslovens saksbehandlingsregler.

§ 5-6. Gebyrer

Departementet kan gi forskrift om gebyrer for kontrolltiltak.

§ 5-7. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 20. april 2003.

Vedlegg I. Det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet**1. Jernbanenett**

Jernbanenettet for det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet skal være de jernbanelinjer i det transeuropeiske transportnett som definert i vedtak nr. 1692/96/EF av 23. juli 1996 om fellesskapsretningslinjer for utviklingen av et transeuropeisk transportnett, eller oppført i eventuelle ajourføringer av nevnte vedtak som følge av revisjonen omhandlet i vedtakets artikkel 21, jf. EØS-komiteens beslutning nr. 38/1999 om endring av EØS-avtalens vedlegg XIII (Transport).

Den norske delen av det transeuropeiske konvensjonelle jernbanenettet omfatter følgende linjer:

- Østfoldbanen (Oslo – Moss – Kornsjø)
- Vestfoldbanen (Oslo – Drammen – Skien)
- Bratsbergbanen (Nordagutu – Skien)
- Kongsvingerbanen (Oslo – Kongsvinger – Charlottenberg)
- Sørlandsbanen (Oslo – Hokksund – Stavanger)
- Bergensbanen (Oslo – Hokksund – Hønefoss – Bergen)
(Oslo – Roa – Hønefoss)
- Dovrebanen (Oslo – Dombås – Trondheim)
- Meråkerbanen (Trondheim – Storlien)
- Nordlandsbanen (Trondheim – Bodø)
- Ofotbanen (Narvik – Vaissijaure).

For denne forskrifts formål kan dette jernbanenettet deles inn i følgende kategorier:

- linjer for persontrafikk,
- linjer for blandet trafikk (personer og gods),
- linjer som er særskilt konstruert eller oppgradert for godstjenester,
- forgreningspunkter for persontrafikk,
- forgreningspunkter for godstrafikk, herunder terminaler for ulike typer transportsystemer,
- linjer som knytter disse komponentene sammen.

Jernbanenettet omfatter også tekniske systemer for trafikkstyring, posisjonsbestemmelse, databehandling og telekommunikasjon som er beregnet på person- og godstrafikk med langdistansetog, med henblikk på å ivareta effektiv og enhetlig drift av jernbanenettet innenfor et høyt sikkerhetsnivå.

2. *Rullende materiell*

Det rullende materiell omfatter alt materiell som kan anvendes på hele eller deler av det transeuropeiske jernbanenettet for konvensjonelle tog, herunder:

- motorvogner med forbrenningsdrift eller elektrisk drift,
- lokomotiver med forbrenningsdrift eller elektrisk drift,
- personvogner,
- godsvogner, herunder rullende materiell til transport av lastebiler.

Hver av disse kategoriene må deles inn i følgende underkategorier:

- rullende materiell til internasjonal bruk,
- rullende materiell til nasjonal bruk,

idet det tas tilbørlig hensyn til hvorvidt materiellet anvendes lokalt, regionalt eller til fjerntrafikk.

3. *Kompatibilitet i det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet*

Av hensyn til kvaliteten på jernbanetjenestene i Europa, er det nødvendig med en svært høy grad av kompatibilitet mellom jernbanenettets egenskaper (i vid forstand, dvs. alle berørte delsystemers faste anlegg) og det rullende materiellets egenskaper (herunder de berørte delsystemenes komponenter som befinner seg om bord). Nivåer for yteevne, sikkerhet, driftskvalitet og kostnader avhenger av slik kompatibilitet.

*Vedlegg II. Delsystemer*1. *Liste over delsystemer*

For denne forskrifts formål kan systemet som utgjør det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet oppdeles i følgende delsystemer:

- a) strukturbetingede områder:
 - infrastruktur,
 - energiforsyning,
 - tekniske systemer for trafikkstyring,
 - trafikkstyring og drift,
 - rullende materiell.
- b) funksjonsbetingede områder:
 - vedlikehold,
 - telematikkapplikasjoner for person- og godstrafikk.

2. *Beskrivelse av delsystemene*

For hvert delsystem eller hver del av et delsystem vil TSI-ene inneholde krav til komponenter og andre forhold knyttet til samtrafikkevne.

Uten å foregripe valget av komponenter og andre forhold knyttet til samtrafikkevne eller i hvilken rekkefølge disse vil bli underlagt TSI-er, omfatter delsystemene særlig følgende:

2.1. *Infrastruktur*

Spor, sporveksler, byggverk (broer, tunneler osv.), infrastruktur knyttet til jernbanestasjoner (perronger, ganganlegg, herunder anlegg som er tilpasset bevegelsehemmedes behov osv.) og sikkerhets- og verneutstyr.

2.2. *Energiforsyning*

Det elektriske system, kontaktledningsanlegg og strømtakere.

2.3. *Tekniske systemer for trafikkstyring*

Alt utstyr som er nødvendig for å kunne styre og kontrollere bevegelsene til tog som er godkjent for trafikk på jernbanenettet, med et høyt sikkerhetsnivå.

2.4. *Trafikkstyring og drift*

Prosedyrer og tilhørende utstyr som muliggjør enhetlig drift av de ulike strukturelle delsystemer, både under normal drift og under driftsforstyrrelser, herunder særlig framføring av tog, trafikkplanlegging og trafikkstyring.

De samlede faglige kvalifikasjoner som kreves for å kunne yte trafikkjenester over landegrensene.

2.5. *Telematikkapplikasjoner*

Dette delsystemet omfatter to elementer, i samsvar med vedlegg I:

- a) applikasjoner for persontrafikk, herunder systemer som gir informasjon til reisende før og under reisen, reservasjons- og betalingsystemer, bagasjebehandling og styring av forbindelser mellom tog og med andre transportmidler,
- b) applikasjoner for godstransport, herunder informasjonssystemer (sanntidsovervåkning av gods og tog), rangerings- og tildelingssystemer, reservasjons-, betalings- og faktureringsystemer, styring av forbindelser med andre transportmidler og produksjon av elektroniske følgedokumenter.

2.6. *Rullende materiell*

Struktur, styrings- og kontrollsystemer og alt tilhørende togutstyr, trekk- og energikonverteringsutstyr, bremseutstyr, koplingsutstyr, understell (boggier, aksler osv.) og hjuloppheng, dører, menneske-maskin-grensesnitt (fører, togpersonale og passasjerer, herunder hensynet til bevegelseshemmede personers behov), passive eller aktive sikkerhetsinnretninger og utstyr for passasjerers og togpersonalets helse.

2.7. *Vedlikehold*

De prosedyrer, tilhørende utstyr, logistikkplanlegg for vedlikeholdsarbeid, og reservelagre som muliggjør obligatorisk utbedrende og forebyggende vedlikehold forutsatt for å sikre samtrafikkveien og sikre det nødvendige ytelsesnivå i jernbanesystemet.

Vedlegg III. Grunnleggende krav

1. *Allmenne krav*

1.1. *Sikkerhet*

1.1.1. Planlegging, bygging eller montering samt vedlikehold og kontroll av sikkerhetskritiske komponenter, særlig komponenter som medvirker ved togtrafikken, skal sikre at sikkerhetsnivået tilsvarer de mål som er fastsatt for nettet, også under spesifiserte forhold der det inntreffer svikt.

1.1.2. Parametrene for kontakten mellom hjul og skinner må oppfylle de krav til kjørestabilitet som er nødvendige for å ivareta et høyt sikkerhetsnivå også for trafikk ved høyeste tillatte hastighet.

1.1.3. De anvendte komponentene må kunne motstå alle vanlige og uvanlige spesifiserte påkjenninger i hele sin brukstid. Det må med egnede midler sørges for at enhver uforutsett svikt får begrenset innvirkning på sikkerheten.

1.1.4. Ved planleggingen av infrastruktur, andre faste anlegg og rullende materiell og valget av materialer må det tas sikte på å begrense utvikling, spredning og skadevirkninger av ild og røyk i tilfelle brann.

1.1.5. Alle innretninger beregnet på å betjenes av passasjerene må være slik utformet at brukssikkerheten ikke svekkes og at brukernes helse og sikkerhet ikke settes i fare dersom innretningene brukes på en forutsigbar måte som ikke er i samsvar med oppslått bruksanvisning.

1.2. *Pålitelighet og tilgjengelighet*

Tilsyn med og vedlikehold av faste og bevegelige komponenter som medvirker ved togtrafikken, skal tilrettelegges og foretas på en slik måte og med en slik hyppighet at komponentene opprettholder sin funksjon under de angitte forhold.

1.3. *Helse*

1.3.1. Materialer som i kraft av den måten de brukes på, kan utgjøre en helsefare for dem som har tilgang til dem, må ikke brukes i infrastruktur, andre faste anlegg og rullende materiell.

1.3.2. Materialer må velges, behandles og brukes på en slik måte at utslipp av skadelig og farlig røyk eller gass begrenses, særlig i tilfelle brann.

1.4. *Miljøvern*

1.4.1. Miljøvirkningene av byggingen og driften av det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet må vurderes og tas i betraktning på systemets planleggingstrinn i samsvar med gjeldende bestemmelser i EØS-området.

1.4.2. Materialene som brukes i infrastruktur, andre faste anlegg eller rullende materiell, må hindre utslipp av miljøskadelig og farlig røyk eller gass i tilfelle brann.

1.4.3. Det rullende materiell og energiforsyningsystemene må utformes og framstilles på en slik måte at de er elektromagnetisk kompatible med anlegg og utstyr samt med private eller offentlige nett der det er risiko for interferens.

1.4.4. Ved driften av det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet må lovfestede støygrenser overholdes.

1.4.5. Driften av det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet må ikke ved normal vedlikeholdsstand forårsake et vibrasjonsnivå i grunnen som er uakseptabelt for virksomhet og miljø nær infrastrukturen.

1.5. *Teknisk kompatibilitet*

Infrastrukturens og andre faste anleggs tekniske egenskaper må være innbyrdes kompatible og må dessuten være kompatible med de tekniske egenskapene til de tog som skal brukes i det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet.

Dersom det på visse deler av nettet viser seg vanskelig å overholde disse spesifikasjonene, kan det iverksettes midlertidige løsninger som sikrer framtidig kompatibilitet.

2. *Særskilte krav til de enkelte delsystemer*

2.1. *Infrastruktur*

2.1.1. *Sikkerhet*

Det må treffes egnede tiltak for å forhindre adgang til eller uønsket inntrenging i anleggene.

Det må treffes tiltak for å begrense farer for personer, særlig når tog passerer stasjonene.

Infrastruktur der publikum har adgang, må utformes og bygges på en slik måte at farer for personer begrenses (stabilitet, brann, atkomst, evakuering, perronger osv.).

Det må fastsettes egnede bestemmelser for å ta hensyn til de særskilte sikkerhetsforhold i lange tunneler.

2.2. *Energiforsyning*

2.2.1. *Sikkerhet*

Driften av energiforsyningssystemene må ikke svekke sikkerheten, verken for tog eller personer (brukere, driftspersonell, beboere langs jernbanelinjen og tredjemann).

2.2.2. *Miljøvern*

Driften av energiforsyningssystemene, både for elektrisitet og for forbrenningsenergi, må ikke gi miljøbelastninger utover de spesifiserte grensene.

2.2.3. *Teknisk kompatibilitet*

Systemene for forsyning av forbrenningsenergi eller elektrisitet må:

- gjøre det mulig for togene å oppnå de spesifiserte nivåer for yteevne,
- når det gjelder strømforsyningssystemer, være kompatible med strømvaktene som togene er utstyrt med.

2.3. *Tekniske systemer for trafikkstyring*

2.3.1. *Sikkerhet*

Tekniske systemer for trafikkstyring og prosedyrene som anvendes skal gi mulighet for togtrafikk med et sikkerhetsnivå som tilsvarer de mål som er fastsatt for nettet. Tekniske systemer for trafikkstyring skal gi fortsatt drift innenfor et høyt sikkerhetsnivå for tog som har tillatelse til å kjøre i avvikssituasjoner.

2.3.2. *Teknisk kompatibilitet*

All ny infrastruktur, andre faste anlegg og alt nytt rullende materiell framstilt eller utviklet etter at kompatible tekniske systemer for trafikkstyring er blitt tatt i bruk, må tilpasses disse systemene.

Utstyr til tekniske systemer for trafikkstyring som monteres i førerhuset, må muliggjøre normal drift under de spesifiserte forhold i det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet.

2.4. *Rullende materiell*

2.4.1. *Sikkerhet*

Det rullende materialet må ha en slik struktur, og forbindelsen mellom vognene være slik utformet, at de områder der passasjerer og personell oppholder seg, er beskyttet ved kollisjon eller avsporing.

Det elektriske utstyret må ikke svekke funksjonssikkerheten til de tekniske systemene for trafikkstyring.

Bremseteknikkene og bremsekraftene må være forenlig med utformingen av spor, byggverk og signalsystemer.

Av hensyn til personsikkerheten må det treffes tiltak for å hindre adgangen til spenningsførende komponenter.

Ved faresituasjoner må passasjerene ha mulighet til å informere lokomotivføreren, og personalet ha mulighet til å oppnå kontakt med vedkommende.

Inngangsdørene må være utstyrt med lukke- og åpningsinnretninger som ivaretar passasjerenes sikkerhet.

Det må finnes nødutganger, og de må være merket.

Det må fastsettes egnede bestemmelser med henblikk på de særskilte sikkerhetsforhold i lange tunneler.

Et nødbelysningssystem med tilstrekkelig styrke og varighet er obligatorisk om bord på togene.

Togene må være utstyrt med et personvarslingssystem som gir togpersonalet og personale i trafikkstyringssentralene utenfor toget mulighet til å gi meldinger til passasjerene.

2.4.2. *Pålitelighet og tilgjengelighet*

Det vitale utstyret i forbindelse med hjul, trekkraft, bremses og styringskontroll må være slik utformet at toget i en gitt situasjon der svikt oppstår kan fortsette uten at det medfører skadevirkninger for det utstyr som fortsatt er i drift.

2.4.3. *Teknisk kompatibilitet*

Det elektriske utstyret må være kompatibelt med virkemåten til de tekniske systemene for trafikkstyring.

Når det gjelder tog med elektrisk trekkraft, må strømvaktene ha slike egenskaper at togene kan kjøre med de energiforsyningssystemene som brukes i det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet.

Det rullende materialet må ha slike egenskaper at det kan være i trafikk på alle de linjer togene er forventet å trafikkere.

2.5. *Vedlikehold*

2.5.1. *Helse og sikkerhet*

De tekniske anleggene og de rutinene som følges i vedlikeholdssentrene, må ivareta opprettholdelse av et høyt sikkerhetsnivå ved drift av delsystemet, og må ikke utgjøre noen sikkerhets- eller helsefare for vedlikeholdspersonellet.

2.5.2. *Miljøvern*

De tekniske anleggene, og de rutinene som følges i vedlikeholdssentrene, må ikke overskride de tillatte nivåer for miljøbelastninger.

2.5.3. *Teknisk kompatibilitet*

Vedlikeholdsanleggene for konvensjonelt rullende materiell må være slik at prosedyrene knyttet til sikkerhet, helse og komfort kan gjennomføres for alt materiell anleggene er planlagt for.

2.6. *Trafikkstyring og drift*

2.6.1. *Sikkerhet*

Tilpasningen av reglene for styring av trafikken på nettet og kvalifikasjonene til lokomotivførerne, togpersonalet for øvrig og til trafikkstyringspersonalet må være av en slik art at trafikken kan gjennomføres med et høyt sikkerhetsnivå, idet de ulike kravene som gjelder for innenlands trafikk og trafikk over landegrensene, skal tas i betraktning.

Vedlikeholdsarbeidene og hyppigheten av disse, aktuelle kvalitetssikringssystemer samt opplæring og kvalifikasjoner for berørt trafikkstyringspersonale og vedlikeholdspersonale må være av en slik art at et høyt sikkerhetsnivå kan opprettholdes.

2.6.2. *Pålitelighet og tilgjengelighet*

Vedlikeholdsarbeidene og hyppigheten av disse, aktuelle kvalitetssikringssystemer samt opplæring og kvalifikasjoner for berørt trafikkstyringspersonale og vedlikeholdspersonale må være av en slik art at et høyt nivå for systemets pålitelighet og tilgjengelighet kan opprettholdes.

2.6.3. *Teknisk kompatibilitet*

Tilpasningen av reglene for styring av trafikken på nettet og kvalifikasjonene til lokomotivførerne, togpersonalet for øvrig og til trafikkstyringspersonalet må være av en slik art at effektiv drift av det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet kan sikres, idet de ulike kravene som gjelder for innenlands trafikk og for trafikk over landegrensene, tas i betraktning.

2.7. *Telematikkanvendelser for person- og godstrafikk*

2.7.1. *Teknisk kompatibilitet*

De grunnleggende kravene på området telematikkanvendelser som skal sikre et laveste kvalitetsnivå på tjenester for reisende og godstransportkunder, gjelder særlig teknisk kompatibilitet.

Det må treffes tiltak for å sikre:

- at databaser, programvare og datakommunikasjonsprotokoller er utviklet på en måte som muliggjør størst mulig datautveksling mellom ulike programmer og mellom ulike operatører, unntatt fortrolige forretningsdata,
- at brukerne lett får tilgang til informasjonen.

2.7.2. *Pålitelighet og tilgjengelighet*

Disse databasene, programvaren og datakommunikasjonsprotokollene skal brukes, forvaltes, oppdateres og vedlikeholdes på måter som sikrer systemenes effektivitet og tjenestenes kvalitet.

2.7.3. *Helse*

Grensesnittene mellom systemer og brukere må overholde minsteregler om ergonomi og helsevern.

2.7.4. *Sikkerhet*

Med hensyn til lagring og overføring av sikkerhetsrelaterte opplysninger skal det sørges for tilstrekkelig integritet og pålitelighet.

Vedlegg IV. Samtrafikkkomponentenes samsvar og bruksegnethet

1. *Samtrafikkkomponenter*

EF-erklæringen får anvendelse på de samtrafikkkomponenter som gjelder samtrafikkevennen til det transeuropeiske konvensjonelle jernbanesystemet, som nevnt i direktiv 2001/16/EF artikkel 3. Slike samtrafikkkomponenter kan være:

1.1. *Generelle komponenter*

Komponenter som ikke kan brukes utelukkende i jernbanesystemet, og som uten videre kan brukes på andre områder.

1.2. *Generelle komponenter med særskilte egenskaper*

Komponenter som brukes ikke utelukkende i jernbanesystemet, men som må framvise særskilte nivåer for yteevne når de brukes på jernbaneområdet.

1.3. *Særskilte komponenter*

Komponenter som utelukkende brukes for jernbaneformål.

2. *Anvendelsesområde*

EF-erklæringen omfatter:

- enten ett eller flere tekniske kontrollorganers vurdering av hvorvidt en samtrafikkkomponent isolert sett er i samsvar med de tekniske spesifikasjoner den skal oppfylle,
- eller ett eller flere tekniske kontrollorganers vurdering/evaluering av en samtrafikkkomponents bruksegnethet sett i den jernbanesammenheng den er ment å inngå i, særlig i tilfeller som omfatter grensesnitt, og i forhold til tekniske spesifikasjoner, særlig funksjonsspesifikasjoner, som skal kontrolleres.

Framgangsmåten for vurdering gjennomført av de tekniske kontrollorganene i planleggings- og produksjonsfasen skal bygge på modulene fastlagt i beslutning 93/465/EØF i samsvar med vilkårene nevnt i TSI-ene.

3. *EF-erklæringens innhold*

EF-erklæringen om samsvar eller bruksegnethet og de dokumenter som ledsager den, må dateres og undertegnes.

Erklæringen må skrives på det samme språket som bruksanvisningen og skal inneholde følgende:

- henvisninger til direktiv 2001/16/EF,
- navn og adresse på produsenten eller dennes representant i EØS-området (firma og full adresse; dersom det er en representant i EØS-området, må også produsentens eller konstruktørens firma oppgis),
- beskrivelse av samtrafikkkomponenten (fabrikat, type osv.),
- beskrivelse av hvilken framgangsmåte som er fulgt for å erklære samsvar eller bruksegnethet,
- alle relevante beskrivelser av samtrafikkkomponenten, særlig bruksvilkårene,
- navn og adresse til det eller de tekniske kontrollorganer som har deltatt i framgangsmåten som er fulgt med hensyn til samsvar og bruksegnethet, samt kontrollsertifikatets dato og eventuelt sertifikatets varighet og gyldighetsvilkår,
- eventuelt henvisning til de europeiske spesifikasjoner,
- eventuelt henvisning til andre spesifikasjoner,
- bestemmelse av vedkommende som er bemyndiget til å inngå forpliktelser på vegne av produsenten eller dennes representant i EØS-området.

Vedlegg V. Erklæring om verifisering av delsystemer

EF-verifiseringserklæringen og de dokumenter som ledsager den, må dateres og underskrives.

Erklæringen må skrives på det samme språket som er brukt i den tekniske dokumentasjonen og skal inneholde følgende:

- henvisninger til direktiv 2001/16/EF,
- navn og adresse på oppdragsgiveren eller dennes representant (firma og full adresse; dersom det er en representant, må også oppdragsgiverens firma oppgis),
- kort beskrivelse av delsystemet,
- navn og adresse til det tekniske kontrollorgan som har foretatt EF-verifiseringen nevnt i direktiv 2001/16/EF, artikkel 18 og § 4–3 i forskriften her,
- henvisning til dokumentene i den tekniske dokumentasjonen,
- alle relevante bestemmelser, foreløpige eller endelige, som delsystemet skal oppfylle, særlig eventuelle driftsbegrensninger eller -vilkår,
- gyldighetsperiode dersom EF-erklæringen er foreløpig,
- den underskriftsberettigedes identitet.

Vedlegg VI. EF-verifisering av delsystemer

1. *Innledning*

EF-verifisering er den framgangsmåte der et teknisk kontrollorgan etter anmodning fra oppdragsgiveren eller dennes representant kontrollerer og attesterer at et delsystem er:

- i samsvar med bestemmelsene i forskriften her,
- i samsvar med andre regler som følger av EØS-avtalen, og at det kan tas i bruk.

2. *Stadier*

Kontrollen av delsystemer omfatter følgende stadier:

- samlet utforming,
- framstilling/bygging av delsystemet, særlig bygge- og anleggsarbeider, montering av komponenter og samlet tilpasning,
- endelig prøving av delsystemet.

3. *Sertifikat*

Det tekniske kontrollorgan som er ansvarlig for EF-verifiseringen, skal utarbeide et samsvarssertifikat beregnet på oppdragsgiveren eller dennes representant, som i sin tur skal utarbeide EF-verifiseringserklæringen beregnet på tilsynsmyndigheten i EØS-stat der delsystemet er anlagt og/eller i drift.

4. *Teknisk dokumentasjon*

Den tekniske dokumentasjon som ledsager verifiseringserklæringen, må inneholde følgende:

- for infrastrukturer: plantegninger, godkjenningsrapporter for jord- og armeringsarbeider, prøvings- og kontrollrapporter for betongarbeider,
- for andre delsystemer: helhetlige og detaljerte tegninger som svarer til utførelsen, elektriske, pneumatiske og hydrauliske diagrammer, styrekretsskjemaer, beskrivelser av databehandlingssystemer og automatiske systemer, drifts- og vedlikeholdshåndbøker osv.,
- en liste over delsystemenes samtrafikkkomponenter,
- kopier av EF-erklæringene om samsvar eller bruksegnethet som skal være utstedt for komponentene i samsvar med forskriftens § 3– 3, eventuelt ledsaget av de tilhørende beregninger samt en kopi av rapportene om prøvinger og kontroller foretatt av de tekniske kontrollorganene på grunnlag av de felles tekniske spesifikasjonene,
- sertifikat fra det tekniske kontrollorgan som er ansvarlig for EF-verifiseringen, ledsaget av tilhørende beregninger og kontrasignatur fra organet selv, der det bekreftes at prosjektet er i samsvar med denne forskrift, og der eksisterende forbehold tatt under utførelsen av arbeidet oppgis, og sertifikatet skal dessuten være ledsaget av inspeksjons- og kontrollrapportene som nevnte organ har utarbeidet som ledd i sin oppgave, som angitt i nr. 5.3 og 5.4.

5. *Tilsyn*

- 5.1. Formålet med EF-tilsynet er å sikre at forpliktelsene som følger av den tekniske dokumentasjonen, er blitt oppfylt i løpet av gjennomføringen av delsystemet.
- 5.2. Det tekniske kontrollorgan som har ansvar for å kontrollere gjennomføringen, må hele tiden ha adgang til byggeplasser, produksjonsanlegg, lagre og eventuelt prefabrikerings- eller prøvingsanlegg og i sin alminnelighet til ethvert sted som det finner nødvendig for å utføre sin oppgave. Oppdragsgiveren eller dennes representant skal framlegge eller få framlagt for organet alle nødvendige og relevante dokumenter for dette formål, særlig arbeidsplaner og teknisk dokumentasjon om delsystemet.
- 5.3. Det tekniske kontrollorgan som har ansvar for å kontrollere gjennomføringen, må med jevne mellomrom foreta kontroller for å sikre samsvar med direktiv 2001/16/EF og forskriften her. Organet må ved disse anledningene utstede en kontrollrapport til de ansvarlige for gjennomføringen. Organet kan kreve å få være til stede under visse faser av byggearbeidet.
- 5.4. Det tekniske kontrollorgan kan dessuten foreta uanmeldte besøk på byggeplassen eller i produksjonslokalene. Under slike besøk kan organet foreta fullstendige eller delvise kontroller. Organet skal gi de ansvarlige for gjennomføringen en rapport om besøket og eventuelt en kontrollrapport.

6. *Deponering*

Den fullstendige saksmappen nevnt i nr. 4 skal deponeres hos oppdragsgiveren eller dennes representant som støtte for samsvarssertifikatet utstedt av det tekniske kontrollorgan som er ansvarlig for verifiseringen av det driftsklare delsystemet. Saksmappen må vedlegges EF-verifiseringserklæringen, som oppdragsgiveren sender til Statens jernbanetilsyn.

Oppdragsgiveren må oppbevare en kopi av saksmappen i hele delsystemets levetid. Den må sendes til enhver stat i EØS-området som anmoder om det.

7. *Offentliggjøring*

Hvert teknisk kontrollorgan skal jevnlig offentliggjøre relevante opplysninger om følgende:

- mottatte anmodninger om EF-verifisering,
- utstedte samsvarssertifikater,
- avslag på søknader om samsvarssertifikater.

8. *Språk*

Saksmapper og korrespondanse om framgangsmåtene for EF-verifisering skal skrives på et offisielt språk i den EØS-stat der oppdragsgiveren eller dennes representant er etablert, eller på et språk som oppdragsgiveren godtar.

Vedlegg VII. Minstekriterier det skal tas hensyn til ved utpeking av tekniske kontrollorganer

1. Det tekniske kontrollorgan, organets direktør og personalet som skal utføre kontrollene, skal ikke være involvert direkte eller i kraft av representant, i planlegging, framstilling, bygging, markedsføring eller vedlikehold av samtrafikkkomponenter eller delsystemer, og heller ikke i driften av dem. Dette utelukker

- likevel ikke utveksling av tekniske opplysninger mellom produsenten eller konstruktøren og det tekniske kontrollorgan.
2. Det tekniske kontrollorgan og personalet som har ansvar for kontrollene, skal foreta kontrollene med størst mulig grad av faglig integritet og teknisk kompetanse; de må ikke utsettes for påtrykk eller påvirkning, særlig av økonomisk art, som kan innvirke på deres vurdering eller på resultatene av deres kontroll, særlig fra personer eller grupper av personer som har interesse av kontrollresultatene.
 3. Det tekniske kontrollorgan må ha det nødvendige personale og besitte de nødvendige midler, slik at det administrative og tekniske arbeidet forbundet med kontrollen kan foretas på en tilfredsstillende måte, og organet bør også ha tilgang til utstyr som er nødvendig til uvanlige kontroller.
 4. Personalet som skal utføre kontrollene, må ha:
 - god teknisk og faglig opplæring,
 - tilfredsstillende kjennskap til kravene som stilles til de kontroller som foretas, og tilstrekkelig erfaring med slike kontroller,
 - nødvendig ferdighet i å utarbeide sertifikater, registre og rapporter som utgjør dokumentasjonen for at det er foretatt kontroll.
 5. Kontrollpersonalets uavhengighet skal sikres. Deres avlønning må ikke være avhengig av antall foretatte kontroller, og heller ikke av resultatene av slike kontroller.
 6. Det tekniske kontrollorgan må tegne ansvarsforsikring, med mindre organets ansvar dekkes av staten i samsvar med norsk lovgivning, eller med mindre den norske stat selv er direkte ansvarlig for kontrollen.
 7. Det tekniske kontrollorgans personale er pålagt taushetsplikt for alt det får kjennskap til under utøvelsen av sin virksomhet. Dette gjelder ikke overfor den eller de myndigheter som håndhever forskriften her.

5. feb. Nr. 138 2003

Forskrift om endring i forskrift om gjennomføring av EØS-avtalen for jernbane.

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 5. februar 2003 med hjemmel i lov av 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (jernbaneloven) § 6, § 8 og § 16. Kunngjort 14. februar 2003.

I

I forskrift av 6. desember 1993 nr. 1115 om gjennomføring av EØS-avtalen for jernbane gjøres følgende endringer:

Hjemmelsfeltet skal lyde:

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 6. desember 1993 med hjemmel i lov av 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (jernbaneloven) § 6, § 8 og § 16, jf. kgl.res. av 22. november 1996 nr. 1076 og kgl.res. av 4. april 1997 nr. 275. Jf. EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 39 (forordning (EØF) nr. 1192/69).

§ 2 bokstavene b, c, g og h oppheves.

II

Endringene trer i kraft 15. mars 2003.

6. feb. Nr. 139 2003

Forskrift om unntak fra registreringsplikt for ihendehaverobligasjoner.

Fastsatt av Finansdepartementet 6. februar 2003 med hjemmel i lov av 5. juli 2002 nr. 64 om registrering av finansielle instrumenter (verdipapirregisterloven) § 2–1 annet ledd. Kunngjort 14. februar 2003.

§ 1. Alle norske ihendehaverobligasjoner skal være innført i et verdipapirregister med unntak av ihendehaverobligasjoner utstedt av norske utstedere utenfor Norge pålydende norske kroner forbeholdt utlendinger. Registreringsplikten gjelder heller ikke ihendehaverobligasjoner utstedt av norske foretak utenfor Norge i fremmed valuta.

Første ledd er ikke til hinder for at verdipapirforetak med tillatelse etter lov av 19. juni 1997 nr. 79 om verdipapirhandel § 7–1 yter investeringstjenester som nevnt i samme lov § 1–2 første ledd i forbindelse med slike lån unntatt fra registreringsplikten.

§ 2. Forskriften trer i kraft straks.

6. feb. Nr. 140 2003**Vedtak om endring i ikrafttredelse og overgangsregler til lov av 5. juli 2002 nr. 64 om registrering av finansielle instrumenter (verdipapirregisterloven) og endringer i enkelte andre lover.**

Fastsatt av Finansdepartementet 6. februar 2003 med hjemmel i lov av 5. juli 2002 nr. 64 om registrering av finansielle instrumenter (verdipapirregisterloven) § 12–1, jf. Kronprinsreg.res. av 5. juli 2002 nr. 720. Kunngjort 14. februar 2003.

I

I vedtak av 20. desember 2002 nr. 1627 om ikrafttredelse og overgangsregler til lov av 5. juli 2002 nr. 64 om registrering av finansielle instrumenter (verdipapirregisterloven) og endringer i enkelte andre lover gjøres følgende endring:

Ny § 4 skal lyde:

§ 4. Andre overgangsregler

Inntil forskrift med hjemmel i verdipapirregisterloven § 2–1 annet ledd har trådt i kraft, gjelder forskrift av 22. mai 1986 nr. 1157 om registrering i Verdipapirsentralen for verdipapirregistre med konsesjon etter verdipapirregisterloven § 3–1 så langt den passer, med mindre annet følger av verdipapirregisterloven eller av regler som verdipapirregistre har fastsatt i medhold av verdipapirregisterloven § 6–5.

II

Endringen trer i kraft straks.

6. feb. Nr. 141 2003**Forskrift om innhold i og merking av tobakksvarer.**

Fastsatt av Helsedepartementet 6. februar 2003 med hjemmel i lov av 9. mars 1973 nr. 14 om vern mot tobakkskader § 3, § 4, § 7 og § 10 og lov av 11. juni 1976 nr. 79 om kontroll med produkter og forbrukertjenester § 15 jf. § 4. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. XXV nr. 3 (direktiv 2001/37/EF). Kunngjort 14. februar 2003.

*Kapittel I. Innledende bestemmelser***§ 1. Formål**

Formålet med denne forskriften er å begrense de helseskader som bruk av tobakk medfører.

§ 2. Geografisk virkeområde

Forskriften gjelder også for Svalbard og Jan Mayen.

§ 3. Definisjoner

I denne forskrift menes med

1. *tobakksvarer*: varer som kan røykes, innsnuses, suges eller tygges såfremt de helt eller delvis er fremstilt av tobakk, og selv om varen er genetisk modifisert;
2. *tjære*: nikotinfritt anhydridkondensat av ufiltrert røyk;
3. *nikotin*: nikotinalkaloider;
4. *ingredienser*: alle stoffer eller bestanddeler unntatt tobakksblader eller andre naturlige eller ubearbeidede deler av tobakksplanten som anvendes ved fremstilling eller tilberedning av tobakksvarer, og som finnes i det endelige produkt. Dette gjelder stoff og bestanddeler både i endret eller uendret form, herunder i papir, filter, blekk og limemiddel.

*Kapittel II. Innhold i tobakksvarer***§ 4. Tillatt innhold av tjære, nikotin og karbonmonoksid i sigarettøyk**

Røyk fra sigaretter som føres inn i Norge, tilvirkes, omsettes eller på annen måte overdras, skal ikke inneholde mer enn

1. 10 mg tjære per sigarett;
2. 1 mg nikotin per sigarett;
3. 10 mg karbonmonoksid per sigarett.

Bestemmelsen gjelder ikke den varekvoten som reisende til Norge på lovlig måte kan innføre toll- og avgiftsfritt. Den gjelder heller ikke mindre kvanta tobakksvarer som tas inn i landet til eget bruk som reisegods eller gavesendinger.

§ 5. Målemetoder for innhold av tjære, nikotin og karbonmonoksid i sigarettøyk

Innholdet av tjære, nikotin og karbonmonoksid skal måles etter ISO-standard 4387 når det gjelder tjære, ISO 10315 når det gjelder nikotin og ISO 8454 når det gjelder karbonmonoksid. Nøyaktigheten av målinger av nikotin og tjære kontrolleres ved hjelp av ISO 8243-standard.

§ 6. Rapportering om måling av tjære, nikotin og karbonmonoksid

Sosial- og helsedirektoratet kan kreve at målingene av tjære, nikotin og karbonmonoksid i sigaretttrøyk utføres eller kontrolleres av laboratorier godkjent og overvåket av Sosial- og helsedirektoratet.

Sosial- og helsedirektoratet kan videre kreve at produsenter og importører av tobakksvarer utfører undersøkelser for å vurdere innholdet av andre stoffer som avgis av deres produkter fordelt på tobakksvaremerke og type. Hovedmålet med undersøkelsene er å vurdere de helseskadelige effektene av disse stoffene, herunder deres avhengighetsskapende effekt. Sosial- og helsedirektoratet kan videre kreve at disse undersøkelsene kontrolleres av godkjente laboratorier.

Resultatene fra undersøkelsene skal årlig forelegges Sosial- og helsedirektoratet. Denne årlige rapporteringsplikten kan fastsettes til lengre intervaller dersom varespesifikasjonen ikke er endret.

Sosial- og helsedirektoratet har ansvaret for å offentliggjøre opplysningene fremskaffet i medhold av denne bestemmelsen, så langt lovbestemt taushetsplikt ikke er til hinder for offentliggjøring, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2.

§ 7. Opplysningsplikt mv.

Sosial- og helsedirektoratet skal pålegge produsenter og importører av tobakksvarer å innlevere lister med opplysninger om tobakksvarers innhold. Denne listen skal inneholde opplysninger om alle ingredienser, med eksakt mengdeangivelse av ingrediensene som benyttes ved fremstilling av tobakksvarer, oppdelt per merkenavn og type. Sammen med listen skal det følge en erklæring som angir formålet med de aktuelle ingrediensene som er benyttet i de aktuelle tobakksvarene. Erklæringen skal opplyse om ingrediensenes funksjon og kategori. Listen skal også inneholde alle de toksikologiske opplysningene produsenten eller importøren har til rådighet om de aktuelle ingrediensene, både før og etter forbrenning. Hensikten med disse opplysningene er å avklare ingrediensenes helsemessige virkning, med særlig vekt på deres avhengighetsskapende effekt. Alle de ingrediensene som inngår i de aktuelle tobakksvarene skal oppføres på listen i rekkefølge ordnet etter fallende vekt. Innhentning av opplysninger i medhold av denne bestemmelsen skal skje årlig.

Sosial- og helsedirektoratet skal sørge for at opplysninger innhentet i medhold av denne bestemmelsen offentliggjøres. Sosial- og helsedirektoratet skal utarbeide en årlig rapport og sørge for at denne blir kjent for allmennheten. Sosial- og helsedirektoratet har ansvaret for å offentliggjøre opplysningene fremskaffet i medhold av denne bestemmelsen, så langt lovbestemt taushetsplikt ikke er til hinder for offentliggjøring, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 2.

§ 8. Forbud mot bruk av avhengighetsfremmende ingredienser

Sosial- og helsedirektoratet kan forby bruken av ingredienser som forsterker tobakksvarers avhengighetsskapende effekt.

Kapittel III. Merking av tobakksvarer**§ 9. Alminnelige bestemmelser om merkeplikt for tobakksvarer**

Det er forbudt å føre inn i Norge, omsette eller på annen måte overdra tobakksvarer dersom tobakksvarepakningen ikke er merket i samsvar med denne forskriften. Merkeplikten gjelder ikke den varekvoten som reisende til Norge på lovlig måte kan innføre toll- og avgiftsfritt. Merkeplikten gjelder heller ikke mindre kvanta tobakksvarer som tas inn i landet til eget bruk som reisegods eller gavesendinger.

§ 10. Helseadvarsel

Alle tobakksvarepakninger, med unntak av pakninger for røykfri tobakk, skal merkes med følgende advarsler:

- a) En av følgende generelle advarsler:
 1. Røyking dreper.
 2. Røyking er svært skadelig for deg og dine omgivelser.
- b) og en av følgende supplerende helseadvarsler:
 1. Røyking nedsetter levealderen.
 2. Røyking fører til forkalking av årene og forårsakar hjarteinfarkt og slag.
 3. Røyking fører til dødeleg lungekreft.
 4. Røyking under graviditeten skader barnet.
 5. Vern barn mot tobakksrøyk, ikke la dem puste inn din røyk.
 6. Din lege eller ditt apotek kan hjelpe deg med røykeslutt.
 7. Røyking er sterkt avhengighetsskapende: Ikke begynn å røyke.
 8. Hvis du slutter å røyke vil du minske risikoen for dødelige hjerte- og lungesykdommer.
 9. Røyking kan føre til ein langsam og smertefull død.
 10. Få hjelp til røykeslutt – ring Røyketelefonen 800 400 85.
 11. Røyking kan redusere blodgjennomstrømminga og føre til impotens.
 12. Røyking fører til tidleg aldring av huda.
 13. Røyking kan redusere sædkvaliteten og minske fruktbarheten.
 14. Røyk inneholder benzen, nitrosaminer, formaldehyd og blåsyre.

Den generelle advarselen skal dekke minst 30 prosent av pakningens mest iøynefallende side. Den supplerende advarselen skal dekke minst 40 prosent av pakkens andre brede side.

Ved detaljistsalg skal advarselen også trykkes på eventuell ytre emballasje, dog ikke dersom den ytre emballasjen er gjennomiktig.

For pakninger beregnet på andre tobakksprodukter enn sigaretter, der overflaten på pakningens side er større enn 75 cm², skal området for hver av advarslene være minst 22,5 cm².

Både den generelle advarselen og de særskilte advarslene trykkes vekselvis på tobakksvarepakningene. Advarslene skal alterneres slik at både den generelle og den spesielle advarselen forekommer regelmessig.

§ 11. *Helseadvarslene for røykfrie tobakksvarer*

Røykfri tobakk skal merkes med følgende advarsel:

«Denne tobakksvaren kan være helseskadelig og er avhengighetsskapende.»

Advarselen skal trykkes på pakningens mest iøynefallende side og dekke minst 30 prosent av denne siden.

Ved detaljistsalg skal advarselen også trykkes på eventuell ytre emballasje, dog ikke dersom den ytre emballasjen er gjennomiktig.

Når det gjelder pakninger der den mest iøynefallende siden er større enn 75 cm², skal området for advarselsteksten være minst 22,5 cm².

§ 12. *Angivelse av myndighet*

Sosial- og helsedirektoratet skal angis som avsender av advarslene etter § 10 og § 11. Angivelse av myndighet skal plasseres på begge pakningens brede sider og utenfor det området som er reservert for advarselsmerkingen.

§ 13. *Begrensninger av egen merking*

Den som produserer, importerer eller omsetter tobakksvarer, kan ikke ved symbol eller tekst på pakningene gi egne opplysninger om de helsemessige konsekvenser ved å røyke.

§ 14. *Innholdsdeklarasjon på sigarettpakker*

Sigarettpakker skal være påtrykt en deklarasjon som angir innhold av tjære, nikotin og karbonmonoksid i røyk fra en sigarett. Deklarasjonen skal være trykt på en av sidene av sigarettpakken slik at den dekker minst 10 prosent av denne sideflaten.

§ 15. *Utforming av advarselsmerking og innholdsdeklarasjon*

Advarselsmerkingen etter § 10 og § 11 og innholdsdeklarasjonen etter § 14 skal være:

1. tydelige og lette å lese. Teksten skal være på norsk.
2. trykt med sort, fet skrift av typen Helvetica på hvit bakgrunn.
3. trykkes med skriftstørrelse som sikrer at advarselsteksten dekker mest mulig av det området som er reservert for den.
4. trykkes med små bokstaver unntatt der store bokstaver kreves av grammatiske grunner.
5. sentrert på det reserverte området av pakkens overflate.
6. parallelle med pakkens øverste kant, samt.
7. omgitt av en svart kant som er minst 3 mm og maksimalt 4 mm bred. Kantlinjen skal være utenfor det området som er reservert for advarselsmerking og innholdsdeklarasjon.

Kravet om plassering og innramming (nr. 6 og 7) gjelder ikke for advarselsmerking i henhold til § 11.

Advarselsmerkingen etter § 10 og § 11 og innholdsdeklarasjon etter § 14 skal ikke:

1. trykkes på pakkens skattemerke eller lignende
2. trykkes på gjennomiktig omslag
3. trykkes slik at de kan fjernes eller ødelegges
4. skjules, tildekkes eller forstyrres av andre bilder, tekst eller lignende
5. bli ødelagt når pakken åpnes.

Når det gjelder andre tobakksvarer enn sigaretter, kan både advarselstekst og innholdsdeklarasjon festes på pakningen ved selvklebende merker, men kun dersom disse merkene ikke kan fjernes.

§ 16. *Identifisering og sporing av tobakksvarer*

For å sikre at alle tobakksvarer kan identifiseres og spores, skal hver enkelt pakke merkes med batchnummer eller lignende. Tidspunkt og sted for fremstillingen skal fremgå av merkingen.

§ 17. *Villedende produktbetegnelser*

For at forbrukere ikke skal villedes med hensyn til helseskader ved tobakksbruk, er det forbudt å føre inn i Norge, tilvirke, selge eller overdra tobakksvarer som ved tekst, navn, varemerke, illustrasjoner eller andre tegn antyder at et spesielt tobakksprodukt er mindre helseskadelig enn andre.

Kapittel IV. Administrative bestemmelser

§ 18. *Tilsyn*

Sosial- og helsedirektoratet fører tilsyn med at reglene i denne forskriften overholdes.

§ 19. Dispensasjon

Sosial- og helsedirektoratet kan i særskilte tilfeller gi dispensasjon fra denne forskriften. Slikt vedtak må ikke stride mot forpliktelser som følger av EØS-avtalen.

§ 20. Klage

De vedtak som Sosial- og helsedirektoratet treffer i medhold av denne forskriften kan klages inn for departementet etter forvaltningslovens kapittel VI.

§ 21. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer forbud eller påbud gitt i eller i medhold av denne forskriften straffes med bøter. Medvirkning straffes på samme måte. Forsøk straffes som fullbyrdet forseelse.

§ 22. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks. Fra samme tidspunkt oppheves forskrift av 15. desember 1995 nr. 1035 om merking av tobakksvarer og om tjære- og nikotininnhold i sigaretter.

§ 23. Overgangsregler

Sigarettpakker merket i samsvar med forskrift av 15. desember 1995 nr. 1035 om merking av tobakksvarer og om tjære- og nikotininnhold i sigaretter kan omsettes til detaljist i Norge til og med den 30. september 2003, og til forbruker til og med den 31. desember 2003.

Andre tobakksvarepakker merket i samsvar med forskrift av 15. desember 1995 nr. 1035 om merking av tobakksvarer og om tjære- og nikotininnhold i sigaretter kan omsettes i Norge til og med den 30. september 2004.

Bestemmelsene i § 17 om villedende produktbetegnelser gjelder fra og med 30. september 2003. Bestemmelsene i § 4 gjelder fra og med 1. januar 2004. Fram til denne dato gjelder bestemmelsene i forskrift av 15. desember 1995 nr. 1035 om merking av tobakksvarer og om tjære- og nikotininnhold i sigaretter om begrensningen i sigaretters tjæreinhold.

7. feb. Nr. 142 2003**Forskrift om endring i forskrift om visse forurensende stoffer i næringsmidler.**

Fastsatt av Statens næringsmiddeltilsyn 7. februar 2003 med hjemmel i lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. § 1 og § 4, samt delegeringsvedtak av 26. mars 1990 nr. 1227. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 54s (direktiv 2002/27/EF), nr. 54zn (forordning (EF) nr. 472/2002) og nr. 54zx (direktiv 2002/26/EF). Kunngjort 14. februar 2003.

I

I forskrift av 27. september 2002 nr. 1028 om visse forurensende stoffer i næringsmidler gjøres følgende endringer:

Hjemmelsfeltets EØS-henvisning skal lyde:

Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. XII nr. 54f (forordning (EØF) nr. 315/93), nr. 54s (direktiv 2002/27/EF), nr. 54zj (direktiv 2001/22/EF), nr. 54zn (forordning (EF) nr. 466/2001 endret ved forordning (EF) nr. 2375/2001, forordning (EF) nr. 257/2002, forordning (EF) nr. 221/2002, forordning (EF) nr. 563/2002 og forordning (EF) nr. 472/2002) nr. 54zx (direktiv 2002/26/EF).

§ 3 skal lyde:

EØS-avtalens vedlegg II kap. XII nr. 54zn (forordning (EF) nr. 466/2001) om fastsettelse av grenseverdier for visse forurensende stoffer, deriblant mykotoksiner og tungmetallene bly, kadmium og kvikksølv, og 3-MCPD i næringsmidler, med følgende endringsforordninger:

forordning (EF) nr. 2375/2001

forordning (EF) nr. 257/2002

forordning (EF) nr. 221/2002

forordning (EF) nr. 563/2002

forordning (EF) nr. 472/2002

gjelder som forskrift, med de EØS-tilpasninger som fremgår av protokoll 1 og EØS-avtalen for øvrig.

II

Endringene trer i kraft straks.

7. feb. Nr. 143 2003**Forskrift om avgifter til folketrygden for året 2003 for misjonærer mv. som er opptatt i folketrygden i medhold av folketrygdloven.**

Fastsatt av Sosialdepartementet 7. februar 2003 med hjemmel i kgl.res. av 7. februar 2003 nr. 129 § 4 og § 5. Kunngjort 14. februar 2003.

§ 1. Forskriften her omfatter personer som er sendt av norsk misjonsorganisasjon eller menighet for å drive humanitært eller filantropisk arbeid i utlandet, og som er medlem i trygden i medhold av folketrygdloven § 2–8. I særlige tilfelle kan departementet etter søknad bestemme at medlem i trygden som er sendt ut av annen organisasjon, også skal omfattes av forskriften.

Forskriften får anvendelse uten hensyn til hvor i utlandet arbeidet foregår og uten hensyn til hvilken inntekt som oppbevares under utenlandsoppholdet, men oppholdet må ha en varighet på minst to år. Det er et vilkår at vedkommende misjonsorganisasjon mv. har som formål å drive virksomhet av humanitær eller filantropisk art.

Forskriften gjelder uten hensyn til om vedkommende er skattepliktig til Norge og uten hensyn til om arbeidsgiver plikter å betale arbeidsgiveravgift. At en person går inn under forskriften, innebærer ikke at arbeidsgiver er fritatt for å betale arbeidsgiveravgift på grunnlag av lønn eller godtgjørelse som en slik person får under utenlandsoppholdet.

§ 2. For medlem i trygden som nevnt i § 1 fastsettes følgende avgifter til folketrygden for 2003:

- a) 3,0 prosent av pensjonsgivende inntekt for den som er medlem i trygden med rett til stønad etter lovens kapittel 5 (helsetjenester), kapittel 7 (gravferd), § 14–12 (engangsstønad ved fødsel) og § 14–20 (engangsstønad ved adopsjon).
- b) 6,3 prosent av pensjonsgivende inntekt for den som er medlem i trygden med rett til stønad og pensjon etter lovens kapitler 4 (arbeidsløshet), 6 (grunn- og hjelpestønad), 7 (gravferd), 10 (medisinsk rehabilitering), 11 (yrkesrettet attføring), 12 (uførepensjon), 15 (enslig mor eller far), 16 (tidligere familiepleier), 17 (gjenlevende ektefelle), 18 (barnepensjon) og 19 (alderspensjon).
- c) 9,3 prosent av pensjonsgivende inntekt for den som er medlem i trygden med rett til alle ytelsene under bokstav a og b.

Det skal ikke betales avgift når inntekten er mindre enn 23.000 kroner. Avgiften må ikke utgjøre mer enn 25 prosent av den del av inntekten som overstiger 23.000 kroner.

Dersom Rikstrygdeverket i medhold av folketrygdloven § 2–9 annet ledd samtykker i at medlemskapet også skal omfatte sykepenge etter kapittel 8 og fødsels- og adopsjonspenger etter kapittel 14 og/eller ytelser ved yrkesskade etter kapittel 13, skal det betales følgende tillegg til de foran fastsatte satser:

- d) 1,2 prosent av pensjonsgivende inntekt for sykepenge og fødsels- og adopsjonspenger etter lovens kapittel 8 og 14.
- e) 0,2 prosent av pensjonsgivende inntekt for ytelser ved yrkesskade etter lovens kapittel 13.

De her fastsatte avgiftssatser får ikke anvendelse for ervervsinntekt som medlemmet eventuelt har av annen virksomhet enn nevnt i § 1.

§ 3. Dersom medlemmet vil kunne få en lavere avgift i medhold av forskrift om fastsettelse av avgiftsgrunnlag og avgiftssatser i folketrygden for visse grupper medlemmer for året 2003, fastsatt ved kgl.res. av 7. februar 2003 nr. 129, skal denne lavere avgift legges til grunn.

§ 4. Forskriften trer i kraft straks og gis virkning fra 1. januar 2003. Fra samme dag oppheves forskrift av 25. januar 2002 nr. 93 om avgifter til folketrygden for året 2002 for misjonærer mv. som er opptatt i folketrygden i medhold av folketrygdloven § 2–8.

7. feb. Nr. 144 2003**Forskrift om avgifter til folketrygden for året 2003 for arbeidstakere utsendt til Norge fra Amerikas forente stater og Canada.**

Fastsatt av Sosialdepartementet 7. februar 2003 med hjemmel i kgl.res. av 7. februar 2003 nr. 129 § 5. Kunngjort 14. februar 2003.

§ 1. Denne forskriften omfatter arbeidstakere i Norge som

- a) i medhold av artikkel 5 nr. 2 i avtalen om sosial trygd mellom Norge og Amerikas forente stater av 13. januar 1983 og punkt 4 og 7 i denne avtales sluttprotokoll, eller
- b) i medhold av artikkel 7 i avtalen om sosial trygd mellom Norge og Canada av 12. november 1985 og punkt 6(b) og 9 i denne avtales sluttprotokoll, er pliktig medlem i folketrygdens sykestønadssdel under arbeid i Norge.

§ 2. Trygdeavgiften fastsettes til lav sats (3,0%) av personinntekt som nevnt i skatteloven § 12–2 bokstav a. Dersom disse inntektene ikke er skattepliktige, fastsettes trygdeavgiften til 6,8%.

§ 3. Dersom det for arbeidstakere nevnt i § 1 foreligger plikt til å betale arbeidsgiveravgift etter folketrygdloven § 23–2 fastsettes denne avgiften til 7,0%. Når arbeidstakeren mottar lønn og godtgjørelse fra samme arbeidsgiver på mer enn 16 ganger folketrygdens grunnbeløp, skal det i tillegg svares en avgift av det overskytende etter sats som fastsatt i henhold til folketrygdloven § 23–2 ellefte ledd (pr. 1. januar 2003 12,5%). Arbeidsgiveravgiften innkreves av skattemyndighetene.

§ 4. Forskriften trer i kraft straks og gis virkning fra 1. januar 2003. Fra samme dag oppheves forskrift av 25. januar 2002 nr. 94 om avgifter til folketrygden for året 2002 for arbeidstakere utsendt til Norge fra Amerikas forente stater og Canada.

14. feb. Nr. 145 2003

Forskrift om rentesatser etter dekningsloven § 6–2 og § 9–7.

Fastsatt ved kgl.res. 14. februar 2003 med hjemmel i lov av 8. juni 1984 nr. 59 om fordringshavernes dekningsrett (dekningsloven) § 6–2 annet ledd og § 9–7 første ledd nr. 1 bokstav a. Fremmet av Justis- og politidepartementet. Kunngjort 14. februar 2003.

§ 1. Mellomrenten etter dekningsloven § 6–2 annet ledd er 10%.

§ 2. Rentesatsen etter dekningsloven § 9–7 første ledd nr. 1 bokstav a skal være lik den til enhver tid gjeldende forsinkelsesrenten i forbrukerforhold slik denne er fastsatt i medhold av lov av 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m. § 3 første ledd.

§ 3. Forskriften trer i kraft straks. Fra samme tid oppheves vedtak av 12. juli 1985 nr. 1435 om ikrafttredelse av konkursloven og dekningsloven og om delegering av myndighet del IV.

28. jan. Nr. 146 2003

Forskrift om endring i forskrift om bostøtte fra Den Norske Stats Husbank.

Fastsatt av Kommunal- og regionaldepartementet 28. januar 2003 med hjemmel i lov av 1. mars 1946 nr. 3 om Den Norske Stats Husbank § 21 første ledd og Stortingets vedtak av 12. juni 1972 om en ordning for bostøtte § 5. Kunngjort 18. februar 2003.

I

I forskrift av 5. mai 1997 nr. 427 om bostøtte fra Den Norske Stats Husbank gjøres følgende endring:

§ 3 skal lyde:

§ 3. *Krav til boligen*

Bostøtte kan gis til dekning av boutgifter til personer nevnt i § 2 i denne forskrift og som bor i boliger som omfattes av stortingsvedtaket § 2. I § 2 i stortingsvedtaket er følgende boliger omfattet av ordningen:

For husstander med alders-, etterlatte- og uførepensjonister med inntekter over minstepensjon pluss 30 prosent gjelder følgende krav til boligen:

1. Boliger som er oppført med lån fra Husbanken eller Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND), så lenge lånet hviler på boligen.
2. Boliger som har påhvilende ervervslån fra Husbanken eller som har påhvilende utbedringslån fra Husbanken eller Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (SND) og som er innvilget i 1963 eller senere. Dette gjelder også boliger som har påhvilende utbedringslån fra en kommune av midler denne har lånt fra Husbanken til dette formål.
3. Kommunale leieboliger og leieboliger som er underlagt leieregulering etter kapittel II i lov av 7. juli 1967 nr. 13 om husleieregulering m.v. for boliger, samt andre leieboliger innenfor det samme stedlige virkeområde, som er oppført før 8. april 1940.
4. Boliger som har påhvilende etableringslån og/eller etableringstilskudd fra Husbanken. Dette gjelder også boliger som har påhvilende etableringslån fra en kommune av midler denne har lånt fra Husbanken til dette formålet.
5. Boliger som har påhvilende startlån fra en kommune av midler denne har lånt fra Husbanken.
6. Alle boliger i borettslag.
7. Omsorgsboliger oppført med oppstartingstilskudd fra Husbanken.

For husstander med barn under 18 år gjelder ikke krav til finansiering av boligen. For husstander med alders-, etterlatte- og uførepensjonister med inntekter under minstepensjon pluss 30 prosent gjelder ikke noen boligavgrensning. Bostøtte gis ikke til beboere i institusjoner hjemlet i lov om helsetjenesten i kommunene § 1–3 annet ledd pkt. 5 og lov om sosiale tjenester m.v. § 4–2 bokstav d.

Husbanken setter videre krav til boliger som kan omfattes av ordningen. Kravene gjelder ikke for leieboliger som er underlagt leieregulering etter kapittel II i lov av 7. juli 1967 nr. 13 om husleieregulering m.v. for boliger.

I størst mulig grad skal faktiske utgifter benyttes ved fastsetting av husstandens boutgifter. Husbanken fastsetter utover dette utfyllende regler for boutgifter. Utgifter som inngår i boutgiftene er husleie, renter og avdrag på boliglån, driftsutgifter, festeavgift, eiendomsskatt og kommunale avgifter.

For alders-, uføre- og etterlattepensjonister med inntekter under minstepensjon pluss 30 prosent godkjennes utgifter til lys og varme etter sjablon.

II

Endringen trer i kraft straks.

6. feb. Nr. 147 2003

Forskrift om endring i forskrift om faktor mv. i fisket etter vinterlodde i Barentshavet i 2003.

Fastsatt av Fiskeridirektøren 6. februar 2003 med hjemmel i forskrift av 13. desember 2002 nr. 1597 om regulering av fisket etter vinterlodde i Barentshavet i 2003 § 12, gitt med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5, § 9, § 11 og § 45 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 18. februar 2003.

I

I forskrift av 13. januar 2003 nr. 34 om faktor mv. i fisket etter vinterlodde i Barentshavet i 2003 gjøres følgende endringer:

Ny § 3 skal lyde:

§ 3. Maksimalkvoter i kystfartøygruppen

Maksimalkvoten til kystfartøy under 27,5 meter største lengde er fastsatt til 250 tonn.

Maksimalkvoten til kystfartøy fra og med 27,5 til og med 33,5 meter største lengde er fastsatt til 313 tonn.

Nåværende § 3 blir ny § 4.

II

Endringene trer i kraft straks.

7. feb. Nr. 148 2003

Forskrift om opphevelse av forskrifter for typegodkjenning av elektriske fenghetter (tennere) til bruk ved sprengningsarbeider.

Fastsatt av Direktoratet for brann- og elsikkerhet 7. februar 2003. Kunngjort 18. februar 2003.

Forskrifter av 29. august 1979 nr. 4206 for typegodkjenning av elektriske fenghetter (tennere) til bruk ved sprengningsarbeider oppheves med virkning fra 1. mars 2003.

10. feb. Nr. 149 2003

Forskrift om endring i forskrift om særskilte beskyttelsestiltak for å hindre spredning av bluetongue fra Italia, Frankrike, Spania og Hellas.

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 10. februar 2003 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. delegeringsvedtak av 4. januar 2001 nr. 171. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (vedtak 2003/14/EF). Kunngjort 18. februar 2003.

I

I forskrift av 21. januar 2002 nr. 57 om særskilte beskyttelsestiltak for å hindre spredning av bluetongue fra Italia, Frankrike, Spania og Hellas gjøres følgende endringer:

Forskriftens tittel skal lyde:

Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak for å hindre spredning av bluetongue fra Italia, Frankrike og Hellas

I hjemmelsfeltet skal siste parentes lyde:

(vedtak 2001/783/EF, vedtak 2002/35/EF, vedtak 2002/189/EF, vedtak 2002/543/EF, vedtak 2002/906/EF og vedtak 2003/14/EF)

§ 1 og § 2 skal lyde:

§ 1. Formål og virkeområde

Formålet med denne forskrift er å forebygge spredning av bluetongue i forbindelse med innførsel av levende drøvtyggere og sæd, ova og embryo av drøvtyggere fra Italia, Frankrike og Hellas.

§ 2. Forbud

Det er forbudt å innføre levende drøvtyggere, sæd, ova og embryo av drøvtyggere fra områdene listet opp i vedlegg til denne forskrift. Det er også forbudt å transittere levende drøvtyggere gjennom disse områdene unntatt fra Hellas.

Vedlegget skal lyde:

Områder i Italia:

Sicilia: Agrigento, Caltanissetta, Catania, Enna, Messina, Palermo, Ragusa, Siracusa og Trapani
 Calabria: Catanzaro, Cosenza, Crotona, Reggio Calabria og Vibo Valentia
 Basilicata: Matera og Potenza
 Puglia: Bari, Brindisi, Foggia, Lecce og Taranto
 Campania: Avellino, Benevento, Caserta, Napoli og Salerno
 Sardinia: Cagliari, Nuoro, Sassari og Oristano
 Lazio: Viterbo, Latina, Frosinone og Roma
 Toscana: Grosseto, Livorno, Pisa og Massa-Carrara
 Molise: Isernia
 Abruzzo: Aquila.

Områder i Frankrike:

Corse-du-Sud og Haute-Corse.

Områder i Hellas:

Alle nomos.

II

Endringene trer i kraft straks.

11. feb. Nr. 150 2003**Forskrift om regulering av fangst av sel i Vesterisen og Østisen i 2003.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 11. februar 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5 og § 45 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 12, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 18. februar 2003.

*Kapittel I. Deltakelse i selfangst***§ 1. Fangstforbud**

Det er forbudt for norske fartøy å drive selfangst.

§ 2. Unntak fra fangstforbudet og vilkår for deltakelse

Uten hensyn til forbudet i § 1, kan norske fartøy drive selfangst, dersom de fyller følgende vilkår:

- a) Fartøyet må være registrert i merkeregisteret.
- b) Fartøyet må være egnet og utstyrt for å drive selfangst.
- c) Fartøyets skipper må ha deltatt på Fiskeridirektoratets kurs for selfangere i 2003. Dette gjelder også medlemmer av fartøyets mannskap som ikke deltok på Fiskeridirektoratets kurs for selfangere i 2002.

Fiskeridirektoratet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i bokstav c.

*Kapittel II. Vesterisen***§ 3. Fangstområde**

Med Vesterisen forstås drivisområdene i fiskerisone ved Jan Mayen og i havområdene ved Jan Mayen utenfor Grønlands fiskerisone og sørvest av Svalbard.

§ 4. Kvoter

Norske fartøy som fyller vilkårene i § 2 kan fange inntil 15.000 voksne grønlandssel og 10.300 voksne klappmyss i Vesterisen.

Kvotene kan tas i form av ikke-diende unger. Ved fangst av ikke-diende unger av grønlandssel skal to unger tilsvare ett voksent dyr. Ved fangst av ikke-diende unger av klappmyss skal 1,5 unge tilsvare ett voksent dyr.

§ 5. Fangstforbud

Det er forbudt å drive fangst av diende unger av grønlandssel og klappmyss.

Det er forbudt å drive fangst av hunner i kastelegrene.

§ 6. Fangstperiode

Det er forbudt å drive fangst av klappmyss før 20. mars kl. 0700 UTC og av grønlandssel før 10. april kl. 0700 UTC.

Fangst av klappmyss skal være avsluttet 10. juli kl. 2400 UTC, og fangst av grønlandssel skal være avsluttet 30. juni kl. 2400 UTC. Dersom vær- og isforholdene tilsier det, kan fangstperiodene forlenges.

Kapittel III. Østisen

§ 7. Fangstområde

Med Østisen forstås områdene øst for Ø 20° i Russlands økonomiske sone.

§ 8. Kvoter

Norske fartøy som fyller vilkårene i § 2 kan fange inntil 10.000 voksne grønlandssel i Østisen.

Kvoten kan tas i form av ikke-diende unger. Ved fangst av ikke-diende unger skal 2,5 unger tilsvare ett voksent dyr.

§ 9. Fangstforbud

Det er forbudt å drive fangst av diende unger av grønlandssel.

Det er forbudt å drive fangst av andre selarter enn grønlandssel.

§ 10. Fangstperiode

Det er forbudt å fange grønlandssel før 23. mars kl. 0700 UTC.

Fangsten skal være avsluttet 20. april kl. 2400 UTC. Dersom vær- og isforholdene tilsier det, kan fangstperiodene forlenges til 10. mai kl. 2400 UTC.

Kapittel IV. Generelle bestemmelser

§ 11. Definisjoner

Med unge forstås sel som er yngre enn ett år gammel. Dyr som er eldre anses som voksne.

For klappmyss anses unge som diende før 20. mars.

For grønlandssel anses unge som diende før 20. mars i Østisen og før 10. april i Vesterisen.

§ 12. Påmelding

Den som ønsker å delta i fangst av sel må sende skriftlig påmelding til Fiskeridirektoratet innen 21. februar.

§ 13. Fordeling av kvoter

Fiskeridirektoratet kan fordele kvotene av grønlandssel i Vesterisen og Østisen på de deltakende fartøyene. Fartøy som deltar i fangst i Østisen kan gis redusert kvote i Vesterisen.

§ 14. Refordeling

Fiskeridirektoratet kan oppheve eller endre de fastsatte kvotene.

For å sikre at totalkvoten blir tatt, kan Fiskeridirektoratet refordelle kvotene på den mest hensiktsmessige måten. Fiskeridirektoratet kan fastsette dato for slik refordeling.

Fiskeridirektoratet kan fastsette frist for å starte fangsten på den refordelte kvoten. Fartøy som ikke overholder fristen mister adgang til å delta.

§ 15. Førings av fangstdagbok

Fartøy som deltar i selfangsten skal føre fangstdagbok. Fangstdagbøkene skal snarest mulig etter avsluttet tur sendes Fiskeridirektoratet.

§ 16. Kontroll

Fiskeridirektoratet kan bestemme at fartøyene skal ha inspektør om bord under fangsten. Fartøyene kan også pålegges å ha med observatør under fangsten.

§ 17. Bemyndigelse

Fiskeridirektoratet kan endre denne forskrift og fastsette nærmere bestemmelser som er nødvendige for å oppnå en rasjonell og hensiktsmessig utøvelse eller gjennomføring av fangsten.

§ 18. Straff

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser i eller gitt i medhold av denne forskrift straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst § 29. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 19. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks og gjelder til og med 31. desember 2003.

11. feb. Nr. 151 2003

Forskrift om utøvelse av selfangst i Vesterisen og Østisen.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 11. februar 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4 bokstav f og § 24 annet ledd. Kunngjort 18. februar 2003.

§ 1. Hovedregel for fangsten

Fangstfolkene må under fangsten utvise den største hensynsfullhet og anvende fangstmetoder som hindrer unødige lidelser for dyrene. Skadde dyr skal søkes avlivet så snart som mulig.

§ 2. Definisjoner

1. Med «unge» forstås sel som er yngre enn ett år gammel. Dyr som er eldre anses som voksne.
2. Med «plukkfangst» forstås fangst av enkeltdyr fra skuta (mens denne er i bevegelse fremover i isen).

§ 3. Krav til fangstfolkene

Den som skal delta i selfangst må ha gjennomgått kurs og bestått de prøver som Fiskeridirektoratet bestemmer.

Bare skyttere som har bestått særskilt skyteprøve kan skyte sel under fangsten. Ny prøve må avlegges før hver fangstsesong. Prøven avlegges med samme våpen og samme type ammunisjon som skal benyttes under fangsten.

Den som skal delta i selfangst må ha bestått en særskilt prøve i bruk av hakapik.

Fiskeridirektoratet kan fastsette nærmere bestemmelser om gjennomføring av ovennevnte regler.

§ 4. Krav til våpen og ammunisjon

Ved skyting av voksen sel skal nyttes skytevåpen med riflet løp og ammunisjon med ekspanderende kule og anslagsenergi på minst 2.700 joule (275 kilogrammeter) for 9 grams kuler og 2.200 joule (225 kilogrammeter) for 10 grams kuler på 100 meters hold.

Ved skyting av unger skal nyttes skytevåpen med riflet løp og ammunisjon med ekspanderende kule og anslagsenergi på minst 981 joule (100 kilogrammeter) på 100 meters hold.

Skytevåpen og ammunisjon godkjent for voksen sel skal alltid finnes på standplassen om bord under fangst.

Skytevåpen må være godkjent av børsemaker før avreise og innskutt med den ammunisjon som skal nyttes under fangsten.

§ 5. Krav til hakapik og slagkrok

1. Hakapik skal ha rett treskaft av bjørk som er fra 110 til 150 cm langt og som har en diameter fra 3 cm til 5 cm. Hakapiken skal ha en jernsko som veier minst 400 gram og som er forsynt med en 12 til 18 cm lang, svakt bøyet pigg. Den butte enden av jernskoen kan ha en hammertapp som ikke skal være mer enn 4 cm lang. Jernskoen skal være forsvarlig festet til skaftet. Hakapikens pik må alltid holdes spiss.
2. Slagkrok skal være 50 cm lang, 1/2 tomme tykk og veie minst 1.000 gram, hvorav den påsveisede tilleggsvekt ved kroken skal veie minst 250 gram.
3. Hakapikens og slagkrokens form og materiale skal være i samsvar med Selfangstrådets vedtak av 4. november 1970 og tegninger av samme dato.

§ 6. Fangstforbud

1. Det er forbudt å drive fangst på:
 - a) andre selarter enn grønlandssel og klappmyss
 - b) voksne klappmysshunner og voksne grønlandssel i ungelegrene
 - c) sel som oppholder seg i sjøen.
2. Det er forbudt å skyte sel under slike forhold at den ikke etterpå kan slås med hakapik eller slagkrok og blodtappes på isen. Unntak gjelder ved ungefangst når vilkårene i § 10 er oppfylt, og ved plukkfangst når vilkårene i § 7 femte ledd er oppfylt.

§ 7. Fremgangsmåten ved avliving

Avlivingen skal foregå på en slik måte at dyret ikke lider unødig.

Voksne dyr skal skytes. Unger skal skytes eller slås med hakapik eller slagkrok.

Dyr som er skutt skal snarest mulig slås med hakapik. På unger kan også nyttes slagkrok.

Ved bruk av hakapik eller slagkrok skal selen slås i hodeskallen. Først skal selen slås med redskapets butte ende eller hammer slik at skalletaket knuses. Deretter skal redskapets pigg slås dypt ned i hjernen. På dyr som er skutt og ligger stille, er det tilstrekkelig å bruke redskapets pigg.

Blodtapping skal foretas på isen umiddelbart etter at hakapik eller slagkrok er anvendt. Ved plukkfangst kan blodtappingen foretas om bord, dersom dyret tas om bord umiddelbart og forholdene ellers tilsier det.

Blodtappingen skal foregå ved at det legges et snitt fra underkjeven til enden av brystbenet, hvoretter blodårene til forsveivene skjæres over.

§ 8. Særregler ved skyting av sel fra isen og fra fangstbåt

Ved skyting av sel fra isen og fra fangstbåt skal samtlige dyr slås med hakapik og blodtappes så snart hensynet til den videre fangst gjør det mulig.

Ved slik fangst skal det alltid følge minst 1 person med hver skytter for å slå og blodtappe de dyrene som skytes.

§ 9. Festing av dragaband eller renneløkke

Det er forbudt å feste dragaband eller renneløkke (stropp) i dyr på isen før dyret er slått med hakapik eller slagkrok og blodtappet. Unntak gjelder ved plukkfangst dersom dyret åpenbart er dødt.

§ 10. Krøking

Det er forbudt å ta ikke blodtappede dyr om bord med langtrøe (krok).

Unger som skytes, kan tas om bord med langtrøe dersom de utvilsomt er døde og isforholdene gjør det utilrådelig å gå på isen. Dyret skal da slås med hakapik eller slagkrok og blodtappes så snart det er kommet om bord.

§ 11. *Forbudte fangstmetoder*

Det er forbudt å

- a) fange eller drepe sel ved bruk av line, garn, saks, ruse eller annen form for felle
- b) bruke skytevåpen med glatt løp
- c) bruke hakapik på voksne dyr som ikke er skutt
- d) bruke slagkrok på voksne dyr
- e) slå dyr med hakapik eller slagkrok utenom hodeskallen
- f) foreta avliving av dyr i kunstig belysning.

§ 12. *Bruk av fly*

Det er forbudt å bruke fly eller helikopter til fangstformål. Fly eller helikopter kan likevel nyttes fra land for speidingsformål på fangstfeltene.

§ 13. *Unntak fra reglene i nødssituasjoner*

Fangstreglene kan fravikes så langt det er nødvendig

- a) for å avlive dyr som er skadet
- b) av hensyn til fangstfolkene og fartøyenes sikkerhet.

§ 14. *Ansvarsforhold*

Skipperen skal påse at fangstfolkene overholder bestemmelsene om fangsten.

Når fangsten foregår på isen eller fra fangstbåt, påhviler dette ansvaret også lederen for fangstlaget.

I tillegg er den enkelte fanger selv ansvarlig for å overholde bestemmelsene om fangsten.

§ 15. *Straff*

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av disse bestemmelsene straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53.

§ 16. *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft straks.

Samtidig oppheves forskrift av 20. februar 1991 nr. 117 om utøvelse av selfangst i Vesterisen og Østisen.

14. feb. Nr. 152 2003

Delvis ikrafttredelse av lov av 14. februar 2003 nr. 11 om endringer i lov om legemidler m.v. (legemiddeloven) og i lov om medisinsk utstyr.

Fastsatt ved kgl.res. 14. februar 2003 med hjemmel i lov av 14. februar 2003 nr. 11 om endringer i lov om legemidler m.v. (legemiddeloven) og i lov om medisinsk utstyr del III. Fremmet av Helsedepartementet. Kunngjort 18. februar 2003.

Lov av 14. februar 2003 nr. 11 om endringer i lov om legemidler m.v. (legemiddeloven) og i lov om medisinsk utstyr, med unntak av legemiddeloven § 2 annet og tredje ledd, trer i kraft 1. mars 2003.

14. feb. Nr. 153 2003

Forskrift om endring i forskrift om disiplinærreglement for Forsvaret og militært arrestreglement.

Fastsatt ved kgl.res. 14. februar 2003 med hjemmel i lov av 20. mai 1988 nr. 32 om militær disiplinærmyndighet § 39 og § 49 annet ledd. Fremmet av Forsvarsdepartementet. Kunngjort 18. februar 2003.

I

I forskrift av 16. desember 1988 nr. 1033 om disiplinærreglement for Forsvaret og militært arrestreglement gjøres følgende endringer i del A:

Punkt 14 nytt annet ledd skal lyde:

Heimevernets ungdom omfattes ikke av disiplinærloven.

Punkt 42 skal lyde:

42. Anmodning om bistand ved behandling av disiplinærsaker rettes i alminnelighet til politimester eller lensmann av avdelingssjef med refselsesmyndighet eller av militærpoliti.

Oversendelse til Generaladvokaten, førstekrigsadvokat eller krigsadvokat med sikte på straffeforfølgning besluttes av den sjef som er nevnt i pkt. 123 eller pkt. 124 eller sjef for Vernepliktsverket. Denne sjef kan også fremsette borgerlige rettskrav ved slik oversendelse.

Myndighet til å begjære påtale etter straffeloven § 79 fjerde ledd fremgår av delegeringsbestemmelser gitt i eller i medhold av vedlegg E,¹ Delegering av Forsvarsdepartementets myndighet til å begjære påtale og fremsette

borgerlige rettskrav på statens vegne.

For tjenestemenns underslag og andre vinningsforbrytelser rettet mot Forsvaret gjelder egne regler.

1 Vedlegget gjengis ikke her. Se delegeringsvedtak av 2. juni 1998 nr. 566.

Punkt 51 første ledd annet strekpunkt skal lyde:

- I Sjøforsvaret skal dette være stillinger som sjef for fartøy, fort, rekruttavdeling, kompani og andre tilsvarende stillinger.

Punkt 58, 59 og 60 skal lyde:

58. Den som har refselsesmyndighet kan alltid innhente råd i disiplinærsaker fra vedkommende førstekrigsadvokat eller krigsadvokat. Dersom avgjørelsen treffes av Forsvarssjefen eller generalinspektør kan råd innhentes fra Generaladvokaten. Refsende sjef skal imidlertid alltid forelegge saken for førstekrigsadvokat eller krigsadvokat, eventuelt Generaladvokaten, dersom vedkommende vil ilegge en refselse på mer enn 12 dagers arrest eller mer enn 15 dagers frihetsinnskrenkning.

59. Når en sak forelegges Generaladvokaten, førstekrigsadvokat eller krigsadvokat, gir denne råd om hvordan saken skal avgjøres. Den refsende sjef har likevel selvstendig ansvar for den avgjørelse som treffes.

60. Dersom Generaladvokaten, førstekrigsadvokat eller krigsadvokat samtykker, er det tilstrekkelig at en sak forelegges muntlig, eventuelt pr. telefon eller annet telekommunikasjonsmiddel. Det råd som da gis skal nedtegnes i saksdokumentene.

Punkt 62 skal lyde:

62. Selv om en sak etter reglene i lovens § 15 skal forelegges for Generaladvokaten, førstekrigsadvokat eller krigsadvokat, kan dette unnlates når særlige grunner gjør det nødvendig. Særlige grunner foreligger når vesentlige disiplinære hensyn krever at det ilegges refselse straks. Saken skal da omgående sendes Generaladvokaten, førstekrigsadvokat eller krigsadvokat til kontroll selv om refselsen er iverksatt, og det skal redegjøres for grunnen til at saken ikke ble forelagt på forhånd.

Nytt punkt 64 skal lyde:

64. I forbindelse med etterforskning gjelder reglene i lovens § 16 tilsvarende for personer i militærpolitiet som ikke er befal.

Nåværende punkt 64 blir nytt punkt 65 første ledd. Nåværende punkt 65 blir nytt punkt 65 annet ledd. Punkt 65 skal lyde:

65. § 16 første ledd tar sikte på bestående ekteskap, forlovelse eller samboerforhold. Saken skal i så fall sendes frem til nærmeste foresatte til avgjørelse. Dette skal også gjøres når ekteskap er oppløst eller forlovelsen eller samboerforholdet er brutt eller det foreligger omstendigheter som gjør det utilrådelig at befalet selv behandler saken.

Fornærmet er den som gjennom den utførte handling er rammet som person og ikke som innehaver av tjenestestilling.

Punkt 100 nytt annet ledd skal lyde:

Vedtaket kan også skrives på datablankett forutsatt at denne inneholder de samme opplysninger som angitt i vedlegget.¹

1 Vedlegget gjengis ikke her, men kan fås ved henvendelse til Forsvarsdepartementet, Personell- og utviklingsavdelingen, Postboks 8126 Dep, 0032 Oslo, tlf. 23092021, faks 23092088.

Punkt 104 skal lyde:

104. Med mindre det dreier seg om simpel irettesettelse skal refselse vanligvis meddeles den refsede ved opplesning under oppstilling eller i nærvær av flere befal. Dersom refselsen gjelder forhold av særlig personlig art, eller opplesning av andre grunner vil være særlig lite hensynsfullt overfor refsede, skal opplesning unnlates og underretning gis i nærvær av flere befal som bestemt i pkt. 105. Etter opplesning leveres den refsede et eksemplar av refselsesordren.

Punkt 108 nytt annet ledd skal lyde:

Dersom refselsen gjelder forhold av særlig personlig art, eller kunngjøring av andre grunner vil være særlig lite hensynsfullt overfor refsede, skal kunngjøring unnlates.

Punkt 113 nytt annet ledd skal lyde:

En refselse som er vedtatt, kan iverksettes uten opphold.

Punkt 123 skal lyde:

123. Klageinstans er refsende sjefs nærmeste foresatte i stilling tillagt grad oberst eller tilsvarende eller høyere.

Punkt 134 første og annet ledd skal lyde:

Før klageinstansen avgjør saken, skal det foreligge tilråding fra krigsadvokat, førstekrigsadvokat eller Generaladvokaten.

Dersom vedkommende krigsadvokat eller førstekrigsadvokat har avgitt skriftlig eller muntlig uttalelse i saken tidligere, innhentes tilråding fra Generaladvokaten.

Punkt 153 oppheves.

Punkt 165 første ledd annet punktum oppheves.

Punkt 173 nytt første ledd skal lyde:

Senest en uke etter månedens utløp sendes ett eksemplar av avdelingens refselsesordre tjenestevei til nærmeste foresatte sjef i stilling tillagt grad oberst eller tilsvarende eller høyere.

Punkt 173 nåværende første ledd blir annet ledd.

Punkt 173 tredje og nytt fjerde ledd skal lyde:

Krigsadvokatens eller førstekrigsadvokatens uttalelse bør foreligge innen 14 dager.

Sjef Vernepliktsverket og sjef heimevernsdistrikt sender sine kontrolleksemplarer direkte til krigsadvokat eller førstekrigsadvokat.

Punkt 174 første ledd skal lyde:

Enhver sjef kan i forbindelse med fremsendelse til kontroll oppheve, omgjøre eller nedsette refselsen. Før refselsen oppheves eller omgjøres må det foreligge uttalelse fra krigsadvokat, førstekrigsadvokat eller fra Generaladvokaten.

Punkt 175 skal lyde:

175. Den sjef som er nevnt i pkt. 173 kan beslutte oversendelse av saken til Generaladvokaten, førstekrigsadvokat eller krigsadvokat med sikte på straffeforfølgning.

Punkt 176 skal lyde:

176. Den sjef som er nevnt i pkt. 173 sender månedens kontrolleksemplarer med alle merknader samlet direkte til Generaladvokaten som uten ugrunnet opphold sender dem med sin uttalelse til de respektive generalinspektører, og skal spesielt opplyse om hvilke tiltak som er iverksatt, etter lovens § 43 annet, tredje og fjerde ledd.

Refselse ilagt ved fellesinstitusjoner og integrerte staber ekspederes fra Generaladvokaten til Forsvarssjefen. Forsvarssjefen kan delegere utøvelsen av tilsyn etter dette ledd til stabssjefen i Forsvarets overkommando.

Punkt 180 skal lyde:

180. Under den månedlige kontroll forelegges refselsesordrene for krigsadvokat, førstekrigsadvokat eller Generaladvokaten til uttalelse, jf. lovens § 15.

Punkt 181 skal lyde:

181. Krigstidsbestemmelsene kommer til anvendelse i følgende tilfelle:

- a) Når riket er i krig, herunder at krigserklæring er avgitt eller mottatt, eller at riket er utsatt for væpnet angrep.
- b) Når krig truer, for de avdelinger som er satt på krigsfot i beredskapsøyemed, samt for øvrig så langt reglene om militær rettergang i krigstid er gitt anvendelse etter bestemmelsene av Kongen i henhold til straffeprosessloven § 463 fjerde ledd.
- c) For norske deltakere i internasjonale fredsoperasjoner så langt dette er bestemt av Kongen i henhold til straffeprosessloven § 463 femte ledd.

Punkt 182 nytt annet ledd skal lyde:

Enhver som kommer inn under noen av punktene 1 – 5 ovenfor, kan refses disiplinært. For personer som utelukkende kommer inn under pkt. 5, anvendes disiplinær refselse kun unntaksvis.

Punkt 183 skal lyde:

183. Disiplinærsaker behandles etter krigstidsbestemmelsene som i fredstid, med følgende unntak:

- a) Arrest kan ilegges med inntil 60 dager. Kompanisjef har kompetanse til å ilegge inntil 36 dagers arrest.
- b) Arrest over 30 dager kan ikke ilegges uten at saken har vært lagt frem for krigsadvokat, førstekrigsadvokat eller Generaladvokaten.
- c) Første klageinstans er refsende sjefs nærmeste foresatte. Klagen legges frem for krigsadvokat, førstekrigsadvokat eller Generaladvokaten dersom den sjef som skal avgjøre klagen finner saken særlig tvilsom eller det ellers antas å være særlig grunn til det, samt ved klage til høyere sjef.
- d) Klage har bare oppsettende virkning på iverksettelsen dersom den som har ilagt refselsen eller høyere myndighet beslutter det. Oppsettende virkning bør innrømmes dersom saken finnes særlig tvilsom og refselsesmiddelet er arrest. Med oppsettende virkning menes at iverksettelsen utsettes.
- e) Refselse på arrest eller bot kan påklages videre til nærmeste foresatte sjef i stilling tillagt grad oberst eller tilsvarende eller høyere.
- f) Refselse på arrest kan fullbyrdes i borgerlig fengsel når refsede samtykker og praktiske hensyn krever det. Hvis militært arrestlokale ikke er tilgjengelig, kan improvisert lokale benyttes. Slikt lokale skal godkjennes av bataljonssjef eller tilsvarende eller høyere.

Punkt 185 nytt første ledd skal lyde:

Før refselsessak avgjøres, skal saken etterforskes. Krigsfange har krav på tolk. Han har ikke plikt til å gi andre opplysninger enn navn, grad, fødselsdato og militært nummer. Refselse mot krigsfange ilegges av leirkommandanten. Refselsen kan påklages til leirkommandantens nærmeste foresatte sjef.

Nåværende punkt 185 blir punkt 185 nytt annet ledd.

Punkt 187 nytt første ledd skal lyde:

Adgang til å iverksette refselse faller bort en måned etter at refselsesvedtaket er blitt endelig. Hvis det ilegges en ny refselse, skal det gå minst tre dager mellom soningen av hver enkelt av refselsene såfremt varigheten av en av dem er ti dager eller mer.

Nåværende punkt 187 blir punkt 187 nytt annet ledd.

II

Endringene trer i kraft straks.

14. feb. Nr. 154 2003

Delegering av myndighet til Kommunal- og regionaldepartementet etter valgloven § 15–1.

Fastsatt ved kgl.res. 14. februar 2003 med hjemmel i lov av 28. juni 2002 nr. 57 om valg til fylkesting og kommunestyre (valgloven) § 15–1. Fremmet av Kommunal- og regionaldepartementet. Kunngjort 18. februar 2003.

Kongens myndighet etter lov av 28. juni 2002 nr. 57 om valg til fylkesting og kommunestyre (valgloven) § 15–1 delegeres til Kommunal- og regionaldepartementet. Saker som innebærer avvik fra grunnleggende bestemmelser i valgloven skal likevel avgjøres av Kongen i statsråd.

6. feb. Nr. 166 2003

Forskrift om omstillingsstøtte til slakterier.

Fastsatt av Landbruksdepartementet 6. februar 2003 med hjemmel i Stortingets årlige budsjettvedtak, seinest Stortingsvedtak av 10. desember 2002. Kunngjort 21. februar 2003.

§ 1. Formål

Formålet med denne forskrift er å gi små slakterier støtte som kan medvirke til å jevne ut kostnader som disse har til kjøttkontroll. Støtten skal bidra til at disse slakteriene over tid kan tilpasse seg finansieringsmodellen for kjøttkontroll.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder støtte til slakterier som er autorisert eller godkjent i medhold av lov av 10. januar 1997 nr. 9 om kjøttproduksjon og som er registrert ved Statens landbruksforvaltning.

§ 3. Omstillingsstøtte

Omstillingsstøtte kan gis til slakteri som i henhold til godkjent tilsyns- og kontrollplan (TKP),¹ skal slakte mindre enn eller lik 1.500 tonn per år. Støtten kan gis til de slakteri der forholdstallet mellom dagsverk i kjøttkontroll og slaktemengde i henhold til godkjent TKP er større enn forholdstallet mellom summen av dagsverk i kjøttkontrollen og slaktemengde for alle TKP godkjent for gjeldende år. Forholdstallet for det enkelte slakteri defineres som justeringsfaktor.

Grunnlaget for omstillingsstøtte fastsettes for kalenderåret som produktet av justeringsfaktoren og antall tonn etter slakteriets TKP. For slakterier som har en justeringsfaktor som er større enn 0,5, settes denne lik 0,5. De forskjellige typer slakterier kan vektlegges forskjellig ved utregningen av støtten, alt etter hvilke typer slakt som produseres. For stasjonære reinslakterier benyttes et vektall på 1,4. For øvrige slakterier benyttes et vektall på 1,0. Andelen av støtte til stasjonære reinslakteri følger av den totale tildelingen til de stasjonære reinslakteriene i 2002.

¹ Jf. forskrift av 21. desember 1998 nr. 1429 om avgift til dekning av utgifter ved tilsyn og kjøttkontroll.

§ 4. Ekstra omstillingsstøtte

Statens landbruksforvaltning kan, etter søknad, tildele ekstra støtte til slakterier som har en justeringsfaktor som er høyere enn 0,5. Denne støtten skal gå til slakterier som domineres av ikke-industriell slakterivirksomhet og er innrettet for å ta hånd om nisjepreget produksjon av slaktedyr.

Søknadsfristen er 1. april i avregningsåret.

Statens landbruksforvaltning fastsetter årlig hvor stor andel av rammen for omstillingsstøtten som skal gå til ekstra støtte.

§ 5. Tilskuddsforvaltning

Statens landbruksforvaltning forvalter omstillingsstøtten til slakterier, og kan gi nærmere retningslinjer for praktisering av denne forskrift.

§ 6. Utbetaling

Utbetalingen skjer ved motregning mot kjøttkontrollavgiften. Det tas forbehold ved utbetalingen for mulige endringer i antallet slakterier som inkluderes i ordningen etter § 3 første ledd, og for endringer i godkjent TKP for det enkelte slakteri. Det foretas en avstemning for ordningen ved slutten av året.

§ 7. Opplysningsplikt og kontroll

Slakterier plikter å gi nødvendige opplysninger som Statens landbruksforvaltning krever. Opptegetninger og bokføringer som er grunnlag for utbetalingen av tilskudd, skal være i samsvar med forskrift og krav fastsatt av Statens landbruksforvaltning, og være tilgjengelig for ettersyn. Statens landbruksforvaltning fører tilsyn med at regler i denne forskrift blir overholdt, og kan herunder foreta stedlig kontroll. Slakteriet plikter å yte bistand ved slik kontroll.

§ 8. Dispensasjon

Statens landbruksforvaltning kan i særlige tilfeller gjøre unntak fra reglene i denne forskrift.

§ 9. Klage

Enkeltvedtak fattet etter denne forskrift kan påklages til Landbruksdepartementet etter lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) kapittel VI.

§ 10. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

Samtidig oppheves forskrift av 21. desember 1998 nr. 1430 om refusjon av kjøttkontrollavgift med etterfølgende endringer.

7. feb. Nr. 167 2003**Forskrift om regulering av fisket etter bunnfisk ved Færøyene i 2003.**

Fastsatt av Fiskeridirektoratet 7. februar 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 20 og § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 21. februar 2003.

§ 1. Forbud

Det er forbudt for norske fartøy å drive fiske etter bunnfisk i færøysk sone i 2003.

§ 2. Kvote

Uten hensyn til forbudet i § 1 kan fartøy som fisker med konvensjonelle redskap fiske inntil 2.200 tonn lange/blålange, 1.800 tonn brosme og 400 tonn sei.

I tillegg til kvotene nevnt i første ledd, kan det fiskes inntil 822 tonn bifangst av andre bunnfiskarter.

§ 3. Begrensninger i fisket

Den samlede bifangsten kan til enhver tid ikke overstige 20% i vekt av hele fangsten om bord. Bifangsten pr. fangstdøgn må ikke overstige 30%.

Det enkelte lisensierte fartøy kan fiske i et nærmere angitt område (Færøybanken) i inntil 10 dager pr. tur, dog ikke utover 30 dager i løpet av 2003.

Maksimalt 12 fartøy kan delta i fisket samtidig.

§ 4. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 29. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 5. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks og gjelder til og med 31. desember 2003.

10. feb. Nr. 168 2003**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2003.**

Fastsatt av Fiskeridirektoratet 10. februar 2003 med hjemmel i forskrift av 20. desember 2002 nr. 1795 om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2003 § 24, gitt med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5, § 9, § 11, § 25 og § 45 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 21. februar 2003.

I

I forskrift av 20. desember 2002 nr. 1795 om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2003 gjøres følgende endring:

§ 4 siste ledd skal lyde:

Faktoren for fisket fra 1. januar til og med 30. april er fastsatt til 4,1.

II

Endringen trer i kraft straks.

12. feb. Nr. 169 2003**Forskrift om ytelseskrav og driftsbegrensninger for fly (BSL D 1–4).**

Fastsatt av Luftfartstilsynet 12. februar 2003 med hjemmel i lov av 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 4–1, § 9–1 og § 15–4, jf. delegeringsvedtak av 10. desember 1999 nr. 1273. Kunngjort 21. februar 2003.

*Kapittel I. Formål og virkeområde***§ 1. Formål**

Formålet med denne forskriften er å sikre at et fly har betryggende ytelse under alle forhold.

§ 2. Virkeområde

(1) Denne forskrift gjelder for luftfart med norske fly som ikke er underlagt forskrift av 30. mars 2001 nr. 382 om gjennomføring av driftskrav i JAR-OPS 1 for ervervsmessig lufttransport med fly, innenfor norsk område. Forskriften gjelder også for bruk av utenlandskregistrerte fly, som opereres av en norsk operatør.

(2) Forskriften får anvendelse utenfor norsk område når det er forenlig med fremmed rett som skal få anvendelse i henhold til overenskomst med fremmed stat eller for øvrig ut fra alminnelige rettsgrunnsetninger, jf. luftfartsloven § 1–2.

*Kapittel II. Generelle bestemmelser***§ 3. Definisjoner**

I denne forskriften menes med:

Akselerasjonstoppdistanse (accelerate-stop distance)

Den distanse et fly tilbakelegger ved avbrutt start, etter stopp på den kritiske motor ved kritisk hastighet, målt fra det punkt hvor starten påbegynnes til det punkt hvor flyet er brakt til full stopp.

Alternativ flyplass (alternate aerodrome)

En flyplass som er angitt i reiseplanen, og som et luftfartøy kan fly til hvis landing på bestemmelsesstedet blir utilrådelig. En alternativ flyplass kan være startplassen.

Besetningsmedlem

En person som av en operatør er pålagt å tjenestegjøre om bord i et luftfartøy under flygetiden.

Effektiv helling (longitudinal slope)

Differansen i høyde mellom det høyeste og laveste punkt på startbanen eller landingsbanen dividert med lengden av den aktuelle bane.

Effektiv lengde

Den delen av tilgjengelig landingsdistanse som effektivt kan utnyttes grunnet f.eks. innflygingssektorenes fysiske beskaffenhet.

Flygebesetning

Et besetningsmedlem med luftfartssertifikat som har tjeneste av betydning for et luftfartøys føring under flygetiden.

Flygehåndbok (aeroplane flight manual)

En håndbok som er knyttet til luftdyktighetsbeviset, og som angir grensene for når flyet kan betraktes som luftdyktig, samt gir de instruksjoner og opplysninger til besetningen som er nødvendige for flyets sikre drift.

IFR-forhold (instrument, meteorological conditons)

Værforhold uttrykt i sikt, avstand fra skyer og skydekkehøyde som er dårligere enn minstekravene til VFR-forhold.

Kritisk hastighet V1 (critical engine failure speed)

Flyets hastighet, anvendt for å beregne minimum lengde av startbanen, i det øyeblikk den kritiske motor er forutsatt å stoppe. Hvis en motorstopp inntreffer ved denne hastighet, skal det være mulig å fortsette starten og oppnå den foreskrevne høyde ved enden av startbanen eller det hinderfrie stigeområde (clearway), eller å avbryte starten og stanse flyet før enden av startbanen eller stoppbanen.

Kritisk(e) motor(er) (critical engine(s))

Den motor som forårsaker den største reduksjon av flyets yteevne ved motorstopp.

Landingsdistanse

Distanse fra terskel til full stopp. Det forutsettes at terskel passeres i 15 meters (50 fot) høyde på en normal glidebane (3 grader) og med en hastighet på minst 1.3 steilehastighet i aktuell landingskonfigurasjon ved estimert landingsvekt.

Netto stigebane (net take-off flight path)

En bane som starter der hvor flyet, med den kritiske motor stoppet ved kritisk hastighet, har oppnådd en høyde av 10,5 m for fly med turbinmotorer og 15 m for fly med stempelmotorer, og angir netto høyde flyet oppnår under den videre stigning basert på netto stigegradienter.

Operatør

En person, organisasjon eller virksomhet som er engasjert eller tilbyr engasjement i operasjon av luftfartøy.

Startdistanse (take-off distance)

Den horisontale avstand som et startende fly tilbakelegger fra det står stille til det oppnår en hastighet og høyde som er forutsatt i bestemmelsene om ytelseskrav. [I henhold til konstruksjonsbestemmelsene for fly av transportkategori forutsettes det at den kritiske motor stopper ved kritisk hastighet.]

Startrulledistanse (take-off run)

Den horisontale avstand som et startende fly tilbakelegger fra det står stille til det letter fra startbanen, utøket med den halve horisontale avstand fra det letter til det når 10,5 m (35 fot) høyde. [I henhold til konstruksjonsbestemmelsene for fly av transportkategori forutsettes det at den kritiske motor stopper ved kritisk hastighet.]

Startmasse

Med startmassen til et fly skal det forstås dets masse inkludert alt og alle om bord ved på begynnelsen av markrulling ved start.

Stigegradient

Høydeøkning i forhold til tilbakelagt horisontal strekning uttrykt i %.

Tilgjengelig akselerasjonstoppdistanse (ASDA)

Lengden av tilgjengelig startrulledistanse pluss lengden av stoppebane hvis stoppebane er kunngjort.

Tilgjengelig startdistanse (TODA)

Lengden av tilgjengelig startrulledistanse pluss lengden av tilgjengelig hinderfritt stigeområde (clearway).

Tilgjengelig startrulledistanse (TORA)

Lengden av rullebanen som er kunngjort tilgjengelig og passende for banerulling ved avgang.

Trykkehøyde (pressure altitude)

Et atmosfærisk trykk, uttrykt som den høyde over havet som tilsvarer dette trykk i standardatmosfæren.

Vindkomponent

Den delen av vinden som blåser langs rullebaneretningen.

§ 4. Generelt

(1) Et fly skal brukes i samsvar med bestemmelsene i luftdyktighetsbeviset og innen de rammer som flygehåndboken eller andre dokumenter med tilknytning til luftdyktighetsbeviset setter.

(2) Bestemmelsene i denne forskrift skal brukes ved planlegging av flyging. Beregningene som skal utføres, skal baseres på de operative forhold som kan forventes under flygingen.

(3) Korreksjoner som skal utføres for variable forhold som f.eks. vind, temperatur, våte og glatte rullebaner m.m., skal baseres på de siste aktuelle informasjoner og prognoser som er tilgjengelige.

Kapittel III. Ytelseskrav og driftsbegrensninger for flermotors turbin- og stempelmotordrevne propellfly med høyeste tillatte startmasse over 5700 kg, samt alle flermotors turbojetdrevne fly**§ 5. Start**

(1) Startmassen må ikke overstige den maksimale startmasse som fremgår av flygehåndboken vedrørende rullebanelengder, stigekrav og hinderklaring. Ved beregning av startmassen skal det tas hensyn til de forhold som er angitt i ellefte ledd.

(2) Startmassen må ikke være større enn at kravene i § 6 og § 7 kan overholdes.

(3) Akselerasjonstoppdistanse (ASDA), bestemt ut fra flygehåndboken, må ikke overstige tilgjengelig akselerasjonstoppdistanse (ASDA).

(4) Startdistanse bestemt ut fra flygehåndboken, må ikke overstige tilgjengelig startdistanse (TODA).

(5) Startrulledistanse bestemt ut fra flygehåndboken, må ikke overstige tilgjengelig startrulledistanse (TORA).

(6) Forutsatt at den kritiske motoren stopper etter at flyet har nådd den kritiske hastigheten (V1), skal det være

mulig å fortsette starten og oppnå den høyde som er angitt i flygehåndboken før flyet passerer startbanens grenser. Denne høyde er 10,5 m (35 fot) for fly med turbinmotorer og 15 m (50 fot) for fly med stempelmotorer. Er det et hinderfritt stigeområde i startbanens forlengelse (clearway), kan stigning til den angitte høyde foregå over dette området.

(7) Etter å ha oppnådd høyde som angitt i sjettede ledd, skal netto stigebane være slik at flyet kan passere over alle hindringer innenfor en horisontal avstand på $90 \text{ m} + 0,125 D$ på begge sider av flygetraséen med en vertikal klaring på minst 10,5 m for fly med turbinmotorer og minst 15 m for fly med stempelmotorer.

(8) For å unngå hindringer under utflyging kan det planlegges med en flygetrasé basert på sving med maksimalt 15° krenkning, under forutsetning av at sving ikke påbegynnes før netto stigeprofil har en vertikal klaring over hindringer på minst 15 m (50 fot).

(9) I tilfeller hvor bestemmelsene i sjuende og åttende ledd kommer til anvendelse, kan det ses bort fra hindringer som har en horisontal avstand fra den planlagte flygetrasé på mer enn:

- a) 300 m når kursendringen er mindre enn 15° og hele utflygingen skjer i dagslys med visuelle referanser, eller når det finnes navigasjonshjelpemidler som muliggjør en likeverdig navigasjonsnøyaktighet.
- b) 600 m når:
 1. kursendringen er mindre enn 15° , og utflygingen skjer i mørke med visuelle referanser eller under IFR-forhold (IMC), og navigasjonshjelpemidler ikke gjør det mulig å tilfredsstille kravene til navigasjonsnøyaktighet i nr. 1,
 2. kursendringen er større enn 15° og utflygingen skjer i dagslys med visuelle referanser.
- c) 900 m når kursendringen er større enn 15° og utflygingen skjer under IFR-forhold (IMC) eller i mørke med visuelle referanser.

(10) Bestemmelsene i sjuende, åttende og niende ledd gjelder inntil flyet har nådd en høyde og posisjon som gjør at det kan lande på startflyplassen igjen, eller det har nådd minstehøyden for å fortsette til en annen flyplass hvor landing kan utføres. Bestemmelsene skal likevel alltid gjelde til flyet har nådd en høyde på minst 450 m (1500 fot) over startflyplassens nivå.

(11) Ved beregning av startmassen i første ledd skal det tas hensyn til:

- a) flyplassens trykkehøyde,
- b) den aktuelle lufttemperatur ved start,
- c) vindkomponenten ved start, hvor det skal regnes med høyst 50% av den rapporterte motvindskomponent og minst 150% av den rapporterte medvindskomponent. Disse faktorene er normalt inkludert i flygehåndbokens ytelsesunderlag,
- d) den effektive helling av startbanen, stoppbanen og det hinderfrie stigeområdet,
- e) rullebaneforholdene, slik som vann, snø, sørpe og is,
- f) andre faktorer som ifølge flygehåndboken innvirker på startdistansen, som f.eks. bruk av avisingsanlegg m.m.

(12) Dersom flygehåndboken ikke inneholder noen opplysninger angående korreksjon for vann, snø, sørpe og is på startbanen, skal operatøren eller brukeren:

- a) utarbeide korreksjoner for forholdene,
- b) opprette instruks vedrørende start fra rullebaner med slike forhold, hvor det bl.a. tas hensyn til motorbortfall og avbrutt start av andre årsaker enn motorbortfall, f.eks. varsel om feilfunksjon av systemer eller komponenter.

§ 6. Underveis

(1) I vindstille ved normal marsjhastighet skal et fly fra et hvilket som helst punkt på planlagt flygetrasé, ikke være mer enn 90 minutters flyging fra en flyplass som oppfyller betingelsene for landing på alternativ flyplass, jf. § 7 sjuende ledd dersom, for tre- og firemotors fly, kravet i § 7 sjettede ledd ikke kan følges.

(2) Flyets startmasse må ikke være større enn at flyet med et vektfradrag lik den drivstoffmengde som forventes brukt i samsvar med den operative flygeplan, ifølge flygehåndbokens oppgaver for netto flygebane med én motor ute av funksjon uansett tidspunktet for motorstopp, er i stand til å fortsette flygingen langs den planlagte rutetrasé med en flygebane som oppfyller kravene i tredje eller fjerde ledd.

(3) Netto flygebane skal ha en positiv stigegradient på en høyde av minst

- a) 450 m (1500 fot) over den flyplass hvor det antas at landing vil bli utført etter en motorstopp.
- b) 300 m (1000 fot) over enhver hindring som ligger innenfor 5 NM fra den planlagte rutetrasé.

(4) Netto flygebane skal være slik at flygingen kan fortsette fra marsjhøyde til en flyplass som oppfyller betingelsene for landing på alternativ flyplass. Enhver hindring som ligger innenfor 5 NM fra den planlagte rutetrasé skal kunne overflyges med en vertikal klaring på minst 600 m (2000 fot). Dette skal være basert på følgende forutsetninger:

- a) motorstopp skal antas å inntreffe ved det mest kritiske punkt langs rutetraseen,
- b) det kritiske punkt skal bestemmes ved hjelp av godkjente navigasjonshjelpemidler med margin for navigasjonsfeil, f.eks. annen vind enn beregnet i tillegg til beslutningstid for flygebesetningen,
- c) netto flygebane skal korrigeres for vind som kan ha negativ innvirkning,
- d) netto flygebane skal korrigeres for lufttemperatur som kan ha negativ innvirkning,
- e) hurtigtømming av drivstoff er tillatt ned til den drivstoffmengde som er nødvendig for den fortsatte flyging med tilfredsstillende reserver, forutsatt at en sikker fremgangsmåte brukes ved tømming.

- f) forbruk av drivstoff etter motorstopp skal være basert på oppgaver i flygehåndboken for netto flygebane med én motor ute av funksjon,
 - g) værforholdene ved flyplass for landing skal tilfredsstillende kravene i forskrift av 9. april 1992 om værminima for fly, BSL D 1–11.
- (5) Flyets startmasse må ikke være større enn at flyet, ifølge oppgaver i flygehåndboken for netto flygebane med to motorer ute av funksjon, kan fortsette flygingen og oppfylle kravene satt i bokstavene a t.o.m. c nedenfor. Kravene gjelder når flyet befinner seg mer enn 90 minutters flyging fra en flyplass som oppfyller betingelsene for landing på alternativ flyplass:
- a) netto flygebane skal ha en positiv stigegradient på en høyde av minst 450 m (1500 fot) over den flyplass hvor det antas at landing vil bli utført etter motorstopp på to motorer,
 - b) netto flygebane skal være slik at enhver hindring som ligger innenfor 5 NM fra den planlagte rutetrasé, kan overflys med en vertikal klaring på minst 600 m (2000 fot),
 - c) netto flygebane skal være basert på den aktuelle lufttemperatur som kan forventes langs den planlagte rutetrasé. Det skal tas hensyn til den virkning som avisingsanlegget ventes å ha på netto flygebane når anlegget er i bruk.
- (6) Ved anvendelse av bestemmelsene i femte ledd, skal det tas hensyn til:
- a) motorstopp på to motorer skal antas å inntreffe ved det mest kritiske punkt langs den del av rutetraseen som er angitt i femte ledd,
 - b) flyets vekt ved tidspunktet for motorstopp skal ikke være mindre enn at den omfatter tilstrekkelig drivstoffmengde for fortsatt flyging til et punkt 450 m (1500 fot) over en flyplass hvor landing tenkes utført. Drivstoffreservene ved en flyplass som nevnt ovenfor skal minst tilsvare 15 minutters flyging på marsjefekt,
 - c) hurtigtømming av drivstoff er tillatt ned til en drivstoffmengde som angitt i bokstav b, forutsatt at en sikker fremgangsmåte brukes ved tømmingen,
 - d) forbruk av drivstoff etter motorstopp skal være basert på oppgaver i flygehåndboken for netto flygebane med to motorer ute av funksjon.

§ 7. Landing

- (1) Flyets vekt ved start må ikke være større enn at kravene i annet og tredje ledd kan oppfylles når flyet ankommer bestemmelsesstedet.
- (2) Ved landing på bestemmelsesstedet eller alternative flyplasser, må flyets vekt ikke overstige den høyeste tillatte landingsvekt som etter flygehåndboken svarer til plassens høyde over havet og den lufttemperatur som ventes på landingstidspunktet.
- (3) Landingsdistansen i vindstille må ikke overstige 60% av tilgjengelig landingsdistanse av den lengste landingsbanen, jf. sjuende ledd. Hvis det ved ankomst til bestemmelsesstedet kan ventes å råde vindforhold eller andre forhold som gjør det sannsynlig at den lengste landingsbanen ikke vil kunne brukes eller at landing på denne vil bli foretatt i medvind, skal landingsdistansen beregnet for den ventede vindsituasjonen ikke overstige 60% av den tilgjengelige landingsdistansen (LDA) av den landingsbane en regner med å bruke. Ved beregningen av landingsdistansen skal det videre tas hensyn til flyets manøvreringsegenskaper ved utrulling etter landing og andre forhold, slik som landingshjelpemidler, terreng etc.
- (4) Ved beregning av landingsdistansen iht. annet og tredje ledd skal det korrigeres for:
- a) flyplassens høyde over havet,
 - b) den ventede vindkomponent ved tidspunktet for landing. Korreksjon for vind kan foretas for høyst 50% av en ventet motvindskomponent og skal foretas for minst 150% av en ventet medvindskomponent,
 - c) den effektive helling av landingsbanen når flygehåndboken inneholder opplysninger for korreksjon av denne,
 - d) baneforholdene, slik som vann, snø, sørpe og is.
- (5) Dersom flygehåndboken ikke inneholder noen opplysninger angående korreksjon for våt eller glatt landingsbane, skal operatøren eller privatbrukeren:
- a) utarbeide korreksjoner for forholdene,
 - b) opprette instruks vedrørende landing på rullebaner under slike forhold.
- (6) Dersom forholdene på bestemmelsesstedet er slike at kravene i første og annet ledd ikke kan følges, tillates likevel start under forutsetning av at det i den operative flygeplanen er oppført en alternativ flyplass der kravene kan følges.
- (7) For landing på alternativ flyplass kan landingsdistansen for fly med stempelmotorer tilsvare 70% av tilgjengelig landingsdistanse (LDA) av landingsbanen. For fly med turbinmotorer gjelder 60%-regelen også for alternative flyplasser.

Kapittel IV. Ytelseskrav og driftsbegrensninger for flermotors fly med høyeste tillatte startmasse lik eller mindre enn 5700 kg, unntatt flermotors turbojetdrevne fly

§ 8. Start

- (1) Start må planlegges i samsvar med kravene i forskrift av 9. april 1992 om værminima for fly, BSL D 1–11, og de ytelsesopplysninger som fremgår av flygehåndboken.

- (2) For fly med høyeste tillatte startmasse mindre enn 5700 kg og med ni eller færre godkjente passasjer seter, må startmassen ikke være større enn at
- flyet med alle motorer i funksjon kan oppnå en høyde av 15 m (50 fot) på en strekning som ikke overstiger 80% av tilgjengelig startdistanse (TODA). Faktor 1.25. Startrulledistansen må ikke overskride tilgjengelig startrulledistanse (TORA).
 - flyet kan akselerere til V1 og deretter bringes til full stopp innenfor tilgjengelig akselerasjonstoppdistanse (ASDA), eller at det med alle motorer i funksjon kan oppnå en høyde av 15 m (50 fot) innenfor tilgjengelig startdistanse (TODA). Den største distansen er avgjørende.
- (3) Flyets hastighet når det passerer 15 m høyde forutsettes å være minst den høyeste av:
- 120% av steilehastigheten ($1.20 \times V_{sl}$), eller
 - 110% av minste styrehastighet ($1.10 \times V_{mc}$).
- (4) Ved beregningen av en startdistanse på 15 m skal det tas hensyn til:
- flyplassens trykkehøyde,
 - den aktuelle lufttemperaturen ved start,
 - vindkomponenten ved start, hvor det skal regnes med høyst 50% av den rapporterte motvindskomponent og minst 150% av den rapporterte medvindskomponent. Disse faktorene er normalt ikke inkludert i flygehåndbokens ytelsesunderlag for fly av denne kategorien,
 - rullebaneforholdene, slik som gress, vann, snø og sørpe,
 - andre faktorer som ifølge flygehåndboken innvirker på startdistansen, som f.eks. bruk av avisingsanlegg m.m.

<i>Baneforhold</i>	<i>Økning av startdistansen</i>
Hard, kortklippet gressbane (dekkenes mønster setter merker i underlaget uten å synke ned i underlaget) (5–10 cm)	10%
Vann eller sørpe (inntil 2,5 cm)	20% pr. cm
Kram snø (inntil 5 cm)	10% pr. cm
Puddersnø (inntil 10 cm)	5% pr. cm

§ 9. *Underveis*

(1) Startmassen må ikke være større enn at flyet med én motor ute av funksjon og med fungerende motorer på maksimum kontinuerlig effekt kan stige med 15 m (50 fot) pr. minutt i en høyde av 300 m (1000 fot) i standardatmosfæren over den høyeste hindring innenfor en avstand av:

- 10 NM på begge sider av den planlagte rutetrasé ved IFR-flyging,
- 0,5 NM på begge sider av den planlagte rutetrasé ved VFR-flyging.

Stigekravet må alltid kunne oppfylles på 1500 m (5000 fot) høyde i standardatmosfæren ved IFR-flyging.

(2) Flyet skal fra et hvilket som helst punkt på rutetraseen ikke være mer enn 90 minutters flyging i vindstille og med normal marsjhastighet fra en landingsplass som kan brukes for normal landing.

§ 10. *Landing*

Startmassen må ikke være større enn at flyets masse ved ankomst til bestemmelsesstedet eller til alternativ flyplass er slik at landingsdistansen i vindstille ikke overskrider 70% av tilgjengelig landingsdistanse (LDA). Ved beregning av landingsdistansen skal det i tillegg til plassens høyde over havet tas hensyn til følgende forhold:

- baneforhold, f.eks. gressbane eller glatt bane på grunn av vann, snø, eller is,
- andre faktorer som kan innvirke på landingsdistansen i henhold til flygehåndboken.

<i>Baneforhold</i>	<i>Økning av landingsdistansen</i>
Kortklippet våt gressbane	20%
Hardpakket våt snø eller is	50%
Hardpakket tørr snø	50%

Kapittel V. Spesielle bestemmelser

§ 11. *Dispensasjon*

Luftfartstilsynet kan, når spesielle grunner tilsier det, ved enkeltvedtak gjøre unntak fra bestemmelsene i denne forskrift.

§ 12. *Ikrafttredelse*

- Denne forskrift gjelder fra 1. juni 2003.
- Fra samme tidspunkt oppheves forskrift av 8. november 1984 om ytelseskrav og driftsbegrensninger for fly (BSL D 1–4).

12. feb. Nr. 170 2003**Forskrift om endring i forskrift om forskuddstrekk for sjømenn bosatt i utlandet og innkreving av trygdeavgift fastsatt av sentralskattekontoret for utenlandssaker.**

Fastsatt av Skattedirektoratet 12. februar 2003 med hjemmel i lov av 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt § 56 og lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 24–5 første ledd, jf. delegeringsvedtak av 31. oktober 1988 nr. 4275 og delegeringsvedtak av 18. november 1997 nr. 1168. Kunngjort 21. februar 2003.

I

I forskrift av 5. desember 1997 nr. 1261 om forskuddstrekk for sjømenn bosatt i utlandet og innkreving av trygdeavgift fastsatt av sentralskattekontoret for utenlandssaker gjøres følgende endring:

§ 1 første ledd første punktum skal lyde:

Arbeidsgiver skal uten særskilt pålegg foreta beregning og trekk av skatt og trygdeavgift for sjømenn som er skattepliktige etter lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 2–3 første ledd bokstav h.

II

Endringen trer i kraft straks.

13. feb. Nr. 171 2003**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter reker i NAFO-området i 2003.**

Fastsatt av Fiskeridirektøren 13. februar 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, jf. delegeringsvedtak av 16. oktober 2000 nr. 1670. Kunngjort 21. februar 2003.

I

I forskrift av 19. desember 2002 nr. 1692 om regulering av fisket etter reker i NAFO-området i 2003 gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd skal lyde:

Uten hensyn til forbudet i § 2 kan ett norsk fartøy fiske 144 tonn reker i NAFO-underområde 3L.

§ 8 første ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket når det totalt er fisket 144 tonn reker i underområde 3L.

II

Endringene trer i kraft straks.

13. feb. Nr. 172 2003**Forskrift om endring i forskrifter om førerkort og førerprøve m.v.**

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 13. februar 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 24 sjette ledd. Kunngjort 21. februar 2003.

I

I forskrifter av 23. februar 1979 nr. 4 om førerkort og førerprøve m.v. gjøres følgende endringer:

§ 41 annet ledd skal lyde:

Gebysatsene er som angitt nedenfor:

Klasse	A/A1/S	T	B	B+E	C1	C1+E	C	C+E	D1	D1+E	D	D+E
Teori- prøve	225	225	225	–	225	–	225	225	225	–	225	–
Praktisk prøve	450	335	615	335	615	615	615	615	615	615	615	615

§ 41 fjerde, femte og sjette ledd skal lyde:

For praktisk prøve for kompetansebevis for fører av utrykningskjøretøy betales kr 615,- i gebyr. For teori- prøve ved erverv av klasse M kode 147, betales kr 225,- i gebyr.

For teori- prøve i forbindelse med obligatorisk opplæring i transport for farlig gods (ADR), samt teori- prøve for kompetansebevis for fører av utrykningskjøretøy betales kr 170,- i gebyr.

For produksjon av førerkort betales kr 185,- i gebyr. For produksjon av mopedførerbevis eller kompetansebevis for transport av farlig gods (ADR), betales kr 145,- i gebyr.

II

Endringene trer i kraft 1. mars 2003.

13. feb. Nr. 173 2003**Forskrift om endring i forskrift om periodisk kontroll og utekontroll av kjøretøy.**

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 13. februar 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 19 annet ledd. Kunngjort 21. februar 2003.

I

I forskrift av 8. august 2002 nr. 875 om periodisk kontroll og utekontroll av kjøretøy gjøres følgende endringer:

§ 10 første ledd skal lyde:

For periodisk kontroll av kjøretøy utført av Statens vegvesens trafikkstasjoner betales for tiden følgende pris:

Biler med tillatt totalvekt høyst 3.500 kg:		
– Teknisk kontroll	kr 415,–	Herav mva. kr 80,32
– Teknisk etterkontroll	kr 190,–	Herav mva. kr 36,77
Biler med tillatt totalvekt over 3.500 kg og høyst 7.500 kg:		
– Teknisk kontroll	kr 615,–	Herav mva. kr 119,03
– Teknisk etterkontroll	kr 275,–	Herav mva. kr 53,23
Biler for øvrig:		
– Teknisk kontroll	kr 960,–	Herav mva. kr 185,81
– Teknisk etterkontroll	kr 450,–	Herav mva. kr 87,10
Tilhengere med tillatt totalvekt over 3.500 kg:		
– Teknisk kontroll	kr 615,–	Herav mva. kr 119,03
– Teknisk etterkontroll	kr 450,–	Herav mva. kr 87,10
Avgassmåling av biler med bensinmotor:	kr 70,–	Herav mva. kr 13,55
Avgassmåling av biler med dieselmotor:	kr 165,–	Herav mva. kr 31,94
Støymåling:	kr 70,–	Herav mva. kr 13,55

§ 13 skal lyde:

Etter at kontrollen er gjennomført skal det utarbeides en rapport av kontrollmyndigheten der de punkter som er kontrollert og de som ikke er kontrollert skal avmerkes. Rapporten skal gis til føreren av kjøretøyet.

II

Endringene trer i kraft 1. mars 2003.

17. feb. Nr. 174 2003**Forskrift om endring i forskrift om innhold i og merking av tobakksvarer.**

Fastsatt av Helsedepartementet 17. februar 2003 med hjemmel i lov av 9. mars 1973 nr. 14 om vern mot tobakksvarer § 10. Kunngjort 21. februar 2003.

I

I forskrift av 6. februar 2003 nr. 141 om innhold i og merking av tobakksvarer gjøres følgende endring:

§ 23 tredje ledd skal lyde:

Bestemmelsen i § 17 om villedende produktbetegnelser gjelder fra og med 30. september 2003. For salg til forbruker gjelder bestemmelsen fra og med 1. januar 2004. Bestemmelsene i § 4 gjelder fra og med 1. januar 2004. Fram til denne dato gjelder bestemmelsene i forskrift av 15. desember 1995 nr. 1035 om merking av tobakksvarer og om tjære- og nikotininnhold i sigaretter om begrensningen i sigaretters tjæreinhold.

II

Endringen trer i kraft straks.

18. feb. Nr. 175 2003**Forskrift om hold av svin.**

Fastsatt av Landbruksdepartementet 18. februar 2003 med hjemmel i lov av 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 30, jf. kgl.res. av 19. november 1976 nr. 3371 og lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3, jf. kgl.res. av 19. mars 1965 nr. 9941. Jf. EØS-avtalen vedlegg I kap. I nr. 5 (direktiv 91/630/EØF endret ved direktiv 2001/88/EF og direktiv 2001/93/EF). Kunngjort 21. februar 2003.

*Kapittel I. Formål, virkeområde og definisjoner***§ 1. Formål**

Formålet med forskriften er å legge forholdene til rette for god helse og trivsel hos svin, og sikre at det tas hensyn til dyras naturlige behov.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for hold av svin som skal brukes til avl, slakt eller i annen næringsvirksomhet.

§ 3. Definisjoner

<i>Svin:</i>	dyr av familien Suidae i enhver alder som skal brukes til avl eller slaktegrisproduksjon. Gjelder også villsvin og kryssninger med villsvin.
<i>Purke:</i>	et hunndyr av svin etter første grising.
<i>Ungpurke:</i>	et hunndyr av svin etter kjønnsmodning og fram til første grising.
<i>Smågris:</i>	svin fra fødsel til avvenning.
<i>Avvente smågris:</i>	svin fra avvenning og inntil 10 ukers alder.
<i>Slaktegris/avlsgris:</i>	svin fra 10 ukers alder inntil slakting eller avlsbruk.
<i>Råne:</i>	et hanndyr av svin etter kjønnsmodning som ikke primært holdes for slakt.
<i>Fiksering:</i>	avgrensning av bevegelsesmulighetene slik at dyra ikke kan snu seg, og/eller slik at de ikke kan utføre kroppspleie eller annen normal atferd.
<i>Klima:</i>	lufttemperatur, lufthastighet, luftfuktighet, strålingstemperatur og luftkvalitet.
<i>Utegang:</i>	driftsformer der dyrenes aktivitets- og fôringsområde er ute.
<i>Fritt areal:</i>	det areal som ikke begrenses av fôringsautomater, bingeskiller eller annet teknisk utstyr. Fôringsliggebåser med bredde lik eller over 0,70 m kan regnes med i fritt areal.

*Kapittel II. Generelle bestemmelser***§ 4. Generelt**

Ved hold av svin skal det tas hensyn til dyras atferdsmessige og fysiologiske behov, og dyra skal beskyttes mot fare for unødig stress, smerte og lidelse. Avl skal fremme god funksjon og helse hos dyra.

§ 5. Kompetanse

Dyreeier og andre med ansvar for svin skal kunne dokumentere nødvendig kunnskap om dyras atferdsmessige og fysiologiske behov, aktuelle driftsformer, og bestemmelsene i denne forskriften. Dyreeier har ansvar for at personell som håndterer dyra har den nødvendige kompetanse til å håndtere dyra på en god måte.

§ 6. Tamhet

Svin skal vennes til mennesker fra tidlig alder.

§ 7. Bygning, rom m.m.

Driftsmåter skal legges til rette slik at de gir svin gode muligheter for bevegelse, mosjon og normal atferd. Dyrerom skal være utformet og innredet slik at dyra ikke påføres eller påfører seg selv skade.

Inngangspartiet til dyrerom skal være utstyrt med smittesluse for å motvirke smitteoverføring og sikre god hygiene. Det skal være egnet plass som sikrer at inn- og utlasting av dyr kan foregå på en dyrevernsmessig og smittemessig sikker måte. I tilknytning til dyrerom skal det være innlagt kaldt og varmt vann. Inngang til/utgang fra dyrerom skal ha egnet sted hvor personell kan skifte klær, vaske seg og reingjøre utstyr. Personell skal ha adgang til fôrlager og servicerom uten å måtte gå gjennom dyrerommet eller gangareal hvor det ferdes dyr.

Materialer som brukes i dyrerom og innredning som svin kommer i kontakt med, skal ikke være skadelige for dyra, og skal kunne reingjøres og desinfiseres på en praktisk måte.

Hold av svin over andre dyr i samme rom er ikke tillatt.

Strømførende ledning skal ikke brukes som bingeskiller eller på annen måte for å avgrense dyras oppholdsplass innendørs.

Det skal ikke brukes tekniske løsninger for utgjødsling og gjødselhåndtering som utelukker bruk av tilstrekkelige mengder strø i dyrerom. Det skal ikke være åpen forbindelse mellom gjødselkjeller og husdyrrom dersom ikke andre tilfredsstillende løsninger for å hindre inntrenging av gjødselgass til husdyrrom kan etableres.

§ 8. Oppstalling – binger, gulv etc.

Svin skal ha adgang til en bekvem, tørr, ren og trekkfri liggeplass med passe temperatur. Dyra skal kunne legge seg, hvile og reise seg normalt.

Svin skal ha separat ete-/liggeplass og gjødselplass. Utforming av binger skal være slik at strø kan brukes. Golvet skal ha en plan, ikke glatt overflate. Det skal være tett gulv, djupstrø eller talle på liggeplassen, og arealet skal være så stort at alle dyra kan ligge samtidig. Den øvrige del av bingen kan ha drenerende gulv. Ved bruk av spaltegulv skal spalteplankbredden være like stor i hele plankenes lengde. Planker med skadde kanter skal straks skiftes ut.

Svin skal oppstalles slik at de kan se, lukte og høre andre svin. Purker kan holdes utenfor synsvidde for andre svin de siste dagene før forventet grising.

Når svin holdes i gruppe, skal det tas forholdsregler for å forhindre slagsmål som går ut over normal adferd.

Svin som er særlig aggressive, eller er blitt angrepet av andre griser, er syke eller skadet, skal oppstalles midlertidig i individuelle binger eller mindre grupper når hensynet til dyrevernet tilsier dette. Individuelle binger skal være så store at grisen lett kan snu seg.

Det skal i bygninger for svin være særskilte binger til syke dyr og dyr som trenger ekstra tilsyn. Det skal for slaktegris og purker være minst én sykebinge pr. 50 dyr. Det skal sørges for at dyr i sykebinger har tilstrekkelig varme og strø, og er sikret tilgang til vann og fôr.

Når det anvendes spaltegulv til svin, skal spalteplankens bredde ikke være mindre og spalteåpningen ikke være større enn angitt i tabellen nedenfor.

	<i>Spalteplankbredde, min. mm</i>	<i>Spalteåpning, maks. mm</i>
Drektige purker og ungpurker	80	18
Fødebinger		
– plastspalter	16	12 ¹
– metallspalter	30	12 ¹
– betongspalter	50	11 ¹
Binger til avvente smågris		
– plastspalter	16	12
– betongspalter	50	14
Slaktegris, betongspalter	80	18

1 Spaltegulv med spalteåpning større enn 10 mm skal tildekket i tiden rundt grising.

§ 9. Avvenning

Smågriser skal tidligst avvennes ved 28 dagers alder. Tidligere avvenning er kun tillatt etter medisinsk indikasjon vurdert av veterinær.

§ 10. Inngrep og medisinsk behandling

Inngrep som skjer i annen hensikt enn å gi behandling eller å stille diagnose er forbudt.

Dette er ikke til hinder for merking etter merkeforskriften, eller merking av behandlet svin. Unntak fra forbudet i første ledd:

- Ved behov kan tenner files med egnet redskap forutsatt at dette etterlater en uskadd, jevn tannflate. Klipping av tenner på smågris er forbudt. Lengden av hjørnetennene til råner kan kun reduseres hvis det er nødvendig av sikkerhetshensyn.
- Kastrering av smågriser under 4 uker er tillatt frem til 1. januar 2009. Inngrepet skal utføres av veterinær med bruk av bedøvelse, og utført på smågris eldre enn 7 dager skal det i tillegg til bedøvelse brukes langtidsvirkende smertebehandling gitt som injeksjon i forbindelse med inngrepet.
- Amputasjon av hale etter medisinsk indikasjon. Inngrepet kan kun gjøres av veterinær med bruk av bedøvelse og med langtidsvirkende smertebehandling.

§ 11. Fiksering og prøvetaking

Det er ikke tillatt å fikser svin. Det er likevel tillatt med fiksering i følgende tilfeller:

- i forbindelse med føring
- i forbindelse med veterinærbehandling/inseminering
- spesielt urolige enkeltdyr under brunst
- spesielt urolige purker fra grisingstidspunktet og opp til 7 dager etter grising.

Oppbinding er ikke tillatt som fikseringsmetode. Ved nybygg og ombygging av fødeavdelinger skal det legges til rette for at fiksering ikke er nødvendig.

Det skal finnes innretninger som gjør det mulig å fikser dyr ved veterinærbehandling, prøvetaking og lignende. Dette gjelder også ved utedrift. Det skal ytes bistand ved nødvendig prøvetaking utført av tilsynsmyndigheten.

§ 12. Tekniske innretninger

Tekniske innretninger som brukes i husdyrrommet skal ettersees minst én gang daglig. Ved feil på tekniske innretninger, skal funksjoner som vedrører dyras velferd og hygieniske forhold, innen rimelig tid kunne ivaretas ved alternative løsninger. Ved strøbrudd skal det finnes alternative løsninger som sikrer tilstrekkelig luftskifte.

Mekaniske ventilasjonsanlegg skal være tilkoblet alarm som varsler om ventilasjonssvikt. Varslingen skal fungere også ved svikt i strømforsyningen. Alarmsystemet skal prøves jevnlig.

§ 13. *Klima*

Inneklimaet skal være tilpasset dyras behov. Alle dyrerom skal ha ventilasjonssystemer som sikrer tilstrekkelig luftskifte. Temperaturen i husdyrrom skal reguleres etter hva som er gunstig i forhold til rase og alder på dyra. Ved opphold utendørs skal dyra kunne søke beskyttelse mot sol og ugunstige værforhold.

Gasser i uheldige konsentrasjoner skal ikke komme inn eller oppstå i rom hvor det er dyr. Støv og annen luftforurensning skal holdes på et akseptabelt nivå.

§ 14. *Lys*

Dyrerom skal ha nok vinduer til å sikre tilgang på dagslys. Det skal også være mulighet for kunstig belysning slik at dyra får tilstrekkelig lys. Lysintensiteten skal være minst 75 lux i minst 8 timer pr. dag. Lyskildene skal plasseres slik at de ikke er til ubehag for dyra. Svin skal ikke utsettes for permanent kunstig lys. Dette er ikke til hinder for bruk av varmelampe til smågris.

§ 15. *Støy*

Svin skal ikke utsettes for unødig støy. Støynivået skal være så lavt at det ikke på noe sted i dyrerommet er til ulempe for dyra. Varig støy på mer enn 65 dB skal unngås.

§ 16. *Brannsikring*

Det skal være brannslanger eller et tilstrekkelig antall håndslukkeapparater i alle bygninger med husdyr.

Dyra skal lett kunne slippes ut i tilfelle brann eller andre nødssituasjoner. Plassering og utforming av ganger, dører mv. skal muliggjøre en rask evakuering av dyra.

Ventilasjonsanlegg skal være konstruert slik at det ikke sprer branngasser.

Kapittel III. Tilsyn og stell

§ 17. *Tilsyn og stell*

Svin skal ha daglig tilsyn. Svin som er nyfødte, sjuke, skadet eller opptrer unormalt, skal ha tilsyn flere ganger daglig. Kravet om hyppigere tilsyn gjelder også for høyt drektige dyr, og særskilt i tiden omkring fødsel. Svin skal gis godt og regelmessig stell, herunder holdes rene.

§ 18. *Syke og skadde dyr*

Syke og skadde svin skal straks behandles på forsvarlig måte. Ved behov skal veterinær konsulteres. Når det er nødvendig, skal syke eller skadde dyr isoleres i sykebinge med tørr og myk liggeplass, eller avlives. Dersom det fører til unødig lidelse for dyret å leve videre, skal det avlives.

§ 19. *Forebyggende helsearbeid*

Forebyggende helsearbeid skal gjennomføres. Dyrenes klauver skal inspiseres regelmessig og beskjæres ved behov. Parasittbelastningen skal overvåkes, og om nødvendig skal dyra behandles mot parasitter.

§ 20. *Renhold*

Det skal være godt renhold i husdyrrom. Utgjødsling skal skje hver dag. Kravet om daglig utgjødsling gjelder ikke dyr som går på talle/djupstrø, eller for bingeløsninger med liggebåser. Strø skal brukes i nødvendig utstrekning for å holde dyra tørre og rene, og i slik utstrekning at det alltid er strø på liggeplassen. Talle skal strøs etter behov.

Før innsetting i fødebinger skal purkene/ungpurkene reingjøres.

Utgjødsling og lagring av gjødsl skal foregå på en hygienisk og helsemessig forsvarlig måte.

§ 21. *Rotemateriale*

Svin skal til enhver tid ha tilgang på tilstrekkelig mengde materiale som de kan undersøke, rote i og sysselsette seg med. Materiale som for eksempel halm, høy, sagspon, torv, tre(spon), jord eller en blanding av disse kan benyttes. Rotematerialet skal ikke bringe dyrenes helse i fare.

§ 22. *Fôr og vann*

Fôret skal være slik sammensatt at det dekker dyras behov under alle forhold. Svin skal før kjønnsmodning og under diegivningsperioden føres minst 2 ganger daglig. Svin skal etter kjønnsmodning føres minst én gang daglig. I tillegg til annet fôr skal purker, ungpurker og råner ha tilgang på tilstrekkelig mengde halm, høy eller annet fôr med høyt fiberinnhold som kan gi metthetsfølelse og tilfredsstille behovet for tygging. Det er ikke krav om fôr med høyt fiberinnhold ved fri tilgang til annet fôr. Dyra skal kunne ete samtidig dersom de ikke har fri tilgang på fôr, eller det nyttes individuell datastyrt fôring.

Alle svin skal til enhver tid ha tilgang på tilstrekkelige mengder drikkevann av akseptabel bakteriologisk og kjemisk kvalitet.

Automatiske innretninger for tildeling av fôr og vann skal kontrolleres daglig. Ved datastyrt, individuell fôring skal antall dyr pr. fôringsautomat være tilpasset dyras behov og produksjonsnivå, og minst ha en slik kapasitet at alle dyra kan ete sin døgnrasjon i løpet av 12 timer.

§ 23. Krav til utearealer

Svin som holdes ute, skal ha tilgang til liggeplass som gir tilstrekkelig beskyttelse mot vind, nedbør, sol og ugunstige temperaturer. Liggeområde skal ha minimum 3 tette vegger og tak. I varmt vær skal grisen ha tilgang på gjørmebad eller andre muligheter for å kjøle seg ned. Ved grising ute i hytter skal purkene ha tilgang på tilstrekkelig redemateriale.

På føringsplasser og andre sterkt belastede overflater i utearealet skal grunnen være opparbeidet, hardgjort og drenert. Utearealer som svin bruker, skal være egnet til formålet, og skal kontrolleres jevnlig med henblikk på forhold som kan påføre dyra skader og lidelser.

Uteareal som svin har tilgang til, skal ha en størrelse og variasjon i grunnforhold og vegetasjon som gir dyra mulighet for mosjon, til å rote i bakken og å søke skjul for andre artsfeller.

§ 24. Helårs utedrift

Ved helårs utedrift må bestemmelsene i § 4, § 5, § 6, § 7, § 9, § 10, § § 11, § 12, § 14, § 15, § 16, § 17, § 18, § 19, § 20, § 21, § 22, § 23 og § 28 oppfylles.

I tillegg skal dyra ved helårs utedrift sikres beskyttelse mot ugunstige værforhold i hus med tre tette vegger og tak. Det skal være mulighet for å tette også den fjerde veggen ved ekstreme værforhold. Dyra skal ved helårs utedrift sikres vanntilførsel. Tildeling av vann og fôr skal finne sted på tørre områder. Syke og skadde dyr skal kunne isoleres på egnet sted, hvor temperaturen er avpasset det enkelte dyrets behov, og mulighet for tørr og myk liggeplass. Det skal sikres at frostskafer ikke oppstår.

Kapittel IV. Spesielle bestemmelser for enkelte grupper av svin**§ 25. Spesielle bestemmelser for purker og ungpurker**

Purker og ungpurker skal holdes i grupper i perioden fra minimum 4 uker etter parring til de flyttes inn i fødebinge. I besetninger med mindre enn 10 purker totalt, kan purker og ungpurker holdes i enkeltbinger i denne perioden så lenge bingen er så stor at de lett kan snu seg i bingen.

I fellesbinger skal sidene i bingen være minimum 2,8 m. Hvis dyrene holdes i grupper på under 6 purker skal sidene i bingen være minimum 2,4 m. Det samlede frie arealet for ungpurker og purker som blir holdt i gruppe skal være minst 1,65 m² pr. ungpurke og minst 2,25 m² pr. purke. Av det frie arealet i bingen skal minst 0,95 m² pr. ungpurke og 1,3 m² pr. drektig purke være sammenhengende tett gulv. På betonggulv kan inntil 5% av det faste gulvet ha dreneringshull. Hvis det brukes gulv av plast kan inntil 15% av det faste gulvet ha dreneringshull. Hvis det er færre enn 6 dyr i gruppen skal fritt areal pr. dyr økes med 10%. I fellesbinger for inntil 4 purker skal minstearealet være minst 2,8 m² pr. purke. Hvis gruppen er på mer enn 40 dyr, kan fritt areal pr. dyr reduseres med 10%.

Hvis det benyttes fikseringsbås i fødebingen, skal denne ha en lengde målt fra troas bakkant på minimum 2,00 m, og en bredde målt innvendig på 0,70 – 0,80 m avhengig av størrelsen på purkene.

I fødebinger der purkene er løstgående skal det være plass nok til at de kan ligge på tett gulv, og snu seg rundt uten problemer. Bingebredden må være minimum 1,80 m. Totalarealet i fødebingen skal være minimum 6,0 m².

I løsdriftsystemer med datastyrte kraftforstasjoner skal totalarealet være minst 2,5 m² pr. purke.

Binger for enkeltpurker skal ha et areal på minimum 3,0 m², og en bredde på minimum 1,50 m.

Det skal brukes rikelig med strø i fødebingene. I fødebingen skal det være en åpen plass bak purka for å lette assistert eller naturlig fødsel. Fødebinger skal ha egen plass for smågrisene hvor de er beskyttet fra purka. Smågris skal ha tilstrekkelig plass til å die uten vanskeligheter.

Purker skal den siste uken før forventet grising ha passende materiale til å bygge rede av.

§ 26. Spesielle bestemmelser for smågris, slaktegris og avlsdyr

Fritt areal som er til rådighet i binger til avvente smågris og slaktegris/avlsgris som holdes i grupper skal være minst

Levende vekt	m ²
Inntil 10 kg	0,15
10 – 20 kg	0,20
20 – 30 kg	0,35
30 – 50 kg	0,50
50 – 85 kg	0,65
85 – 110 kg	0,80
Over 110 kg	1,00

Det skal være tilstrekkelig liggeareal til at samtlige griser kan ligge samtidig.

Etter avvenning skal smågrisene plasseres i stabile grupper, og flyttes så lite som mulig. Blanding av dyr fra ulike grupper skal så langt mulig unngås. Hvis gris som ikke kjenner hverandre skal blandes, skal dette normalt skje innen en uke etter avvenning. Når gris blandes, skal de ha tilstrekkelig mulighet til å rømme fra andre griser. Når det er tegn til alvorlig kamp, skal årsaken straks undersøkes, og passende tiltak må settes i verk f.eks. ved å gi dyrene rikelig med halm eller annet rotmateriale.

§ 27. Spesielle bestemmelser for råner

Rånebinger skal være plassert og konstruert slik at rånen kan snu seg og høre, lukte og se andre svin. Til en råne skal fritt areal være minst 6 m². Hvis bingen også skal brukes til naturlig bedekning, skal det frie arealet til råne være minst 10 m².

Kapittel V. Administrative bestemmelser**§ 28. Godkjenning og melding**

Eier/bruker skal melde fra til Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren før igangsetting av nybygging eller ominnredning. Byggeplanene skal forelegges distriktsveterinæren på anmodning.

Det skal ikke settes dyr inn i et nytt eller ominnredet dyrerom før Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren har gitt godkjenning. Distriktsveterinæren kan tillate at dyr settes inn hvor det er påvist mindre avvik fra forskriften, forutsatt at det gis pålegg om utbedring innen en gitt dato.

Serieproduserte fødebinger skal være godkjent av Statens landbrukstilsyn. Dato for godkjenningen og hva produktet er godkjent for, skal i tilfelle være angitt på hver enhet.

§ 29. Tilsyn og vedtak

Statens dyrehelsetilsyn – distriktsveterinæren fører tilsyn og fatter vedtak etter denne forskriften.

§ 30. Dispensasjon

Statens dyrehelsetilsyn – fylkesveterinæren kan i særlige tilfelle dispensere fra bestemmelsene i forskriften, og sette vilkår for dispensasjonen.

§ 31. Straffebestemmelser

Overtredelser eller unnlatelse av å følge bestemmelser som er gitt i denne forskriften, er straffbart i henhold til lov av 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 31, og lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 19.

§ 32. Tvangsmulkt

Dyrevernemnda kan fastsette tvangsmulkt ved manglende etterlevelse av vedtak.

Kapittel VI. Ikrafttredelse og overgangsordninger**§ 33. Ikrafttredelse**

Denne forskriften trer i kraft straks. Fra samme tid oppheves bestemmelsene om svin i forskrift av 15. januar 1996 nr. 91 om hold av storfe og svin.

§ 34. Overgangsordninger

Bestemmelsene i § 25 hva angår lengde på bingesider, krav til fritt areal og til areal med tett gulv gjøres gjeldende for alle nye eller ominnredede dyrerom for svin som tas i bruk etter 1. januar 2003. For dyrerom som var i bruk ved forskriftens ikrafttreden gjøres bestemmelsen gjeldende fra 1. januar 2025. Inntil da er kravet til fritt areal i gruppebinger minimum 1,8 m² pr. drektig purke.

Følgende bestemmelser trer i kraft 1. januar 2006 for alt svinehold:

– § 12 hva angår alarm tilknyttet ventilasjonsanlegg.

For dyrerom som var i bruk til svin ved denne forskriftens ikrafttreden, trer i tillegg følgende bestemmelser i kraft 1. januar 2006:

– § 7, annet ledd hva angår smittesluse og egnet plass for inn- og utlasting av dyr, og

– § 8, sjettede ledd hva angår kravet om minst én sykebinge pr. 50 slaktegris og purker, og

– § 25, åttende ledd.

For dyrerom som var i bruk til svin ved denne forskriftens ikrafttreden, trer følgende bestemmelser i kraft 1. januar 2013:

– § 8, sjuende ledd om minimum spalteplankbredde og maksimum spalteåpning, og

– § 27 hva angår areal.

For dyrerom som var i bruk til svin ved denne forskriftens ikrafttreden, trer følgende bestemmelser i kraft 1. januar 2025:

– § 7, sjettede ledd hva angår forbindelse mellom gjødselkjeller og husdyrrom.

Bestemmelsene om smittesluse og utlastingsrom i § 7, og sykebinge i § 8 gjøres for dyrerom som var i bruk ved denne forskriftens ikrafttreden gjeldende fra 1. januar 2006.

Bestemmelsen for å hindre inntrenging av gjødselgass i husdyrrom i § 7 gjøres for dyrerom som var i bruk ved denne forskriftens ikrafttreden gjeldende fra 1. januar 2025.

Bestemmelsen om spalteåpning og spalteplankbredde i § 8 gjøres for dyrerom som var i bruk ved denne forskriftens ikrafttreden gjeldende fra 1. januar 2013. Inntil da er kravene til spalteplankbredden i mm i binger for drektige purker, fødebinger, avvente smågris og slaktegris hhv. 60–100, 30–45, 30–45 og 70–90. Kravene til spalteåpning i mm er for drektige purker og for betongspalter i fødebinger hhv. 20 og 10–11.

Bestemmelsene om alarm tilknyttet ventilasjonsanlegget i § 12 gjøres gjeldende fra 1. januar 2006.

Bestemmelsen om redemateriale i § 25 gjøres for dyrerom som var i bruk ved denne forskriftens ikrafttreden gjeldende fra 1. januar 2006.

Bestemmelsene om drikkevannskvalitet i § 22 og rånebinger i § 27 gjøres for dyrerom som var i bruk ved denne forskriftens ikrafttreden gjeldende fra 1. januar 2013.

18. feb. Nr. 176 2003

Forskrift om endring i forskrift om førstehåndsomsetning av råfisk.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 18. februar 2003 med hjemmel i Kronprinsreg.res. av 29. juni 1990 nr. 485 § 1 åttende ledd. Kunngjort 21. februar 2003.

I

I forskrift av 29. juni 1990 nr. 485 om førstehåndsomsetning av råfisk gjøres følgende endring:

§ 1 første ledd skal lyde:

Det er forbudt å tilvirke, omsette eller utføre

- glatthodefisk (Alepocephalidae), herunder
 - bairds glatthodefisk (*Alepocephalus bairdii*)
- blålange (*Molva dipterygia*),
- breiflabb (*Lophius piscatorius*),
- brosme (*Brosme brosme*),
- dolkfisk (*Aphanopus carbo*)
- flekkpagell (*Pagellus bogaraveo*),
- gullflyndre og andre flyndrearter (*Pleuronectidae*), herunder
 - blåkveite (*Reinhardtius hippoglossoides*),
 - kveite (*Hippoglossus hippoglossus*) og
 - gapeflyndre (*Hippoglossoides platessoides*),
 - havabbor (*Dicentrarchus labrax*)
 - stripet havabbor (*Morone saxatilis*)
- hai, herunder
 - blåhai (*Prionace glauca*),
 - brugde (*Cetorhinus maximus*),
 - håbrann (*Lamna nasus*),
 - håkjerring (*Somniosus microcephalus*), og
 - pigghå (*Squalus acanthias*),
- hvitting (*Merlangius merlangus*),
- hyse (*Melanogrammus aeglefinus*),
- isgalt (*Macrourus berglax*),
- krepsdyr og bløtdyr,
- lange (*Molva molva*),
- leppefisk (*Labridae*), herunder
 - berggylt (*Labrus bergylta*)
 - bergnebb (*Ctenolabrus rupestris*)
 - blåstål/rødnebb (*Labrus ossifagus*)
 - grasgylt (*Centrolabrus exoletus*)
 - grønngylt (*Crenilabrus melops*)
- lyr (*Pollachius pollachius*),
- lysing (*Merluccius merluccius*),
- makrellstørje (*Thunnus thynnus*),
- morider (*Moridae*), herunder
 - vanlig mora (*Mora moro*)
 - blå antimora (*Antimora rostrata*),
- orange roughy (*Hoplostethus atlanticus*),
- rognkjeks (*Cyclopterus lumpus*),
- beryx (*Beryx spp.*), herunder
 - rød beryx (*Beryx splendens*),
- sei (*Pollachius virens*),
- skate (*Rajidae*),
- skjellbrosme, liten (*Phycis phycis*),
- skjellbrosme (*Phycis blennoides*),
- skolest (*Coryphaenoides rupestris*),
- slirefisk (*Lepidopus caudatus*)
- småkval,

- steinbit (*Anarhichadidae*), herunder
 - blåsteinbit (*Anarhichas denticulatus*)
 - flekksteinbit (*Anarhichas minor*)
 - gråsteinbit (*Anarhichas lupus*)
- torsk (*Gadus morhua*),
- tunge (*Soleidae*), herunder
 - tunge, tungeflyndre (*Solea vulgaris*),
- uer (*Scorpaenidae*), herunder
 - vanlig uer (*Sebastes marinus*)
 - snabeluer (*Sebastes mentella*)
 - lusuer (*Sebastes viviparus*)
 - blåkjeft (*Helicolenus dactylopterus*)
- var (*Bothidae*), herunder
 - piggvar (*Psetta maxima*)
 - slettvar (*Scophthalmus rhombus*),
- vassild (*Argentina silus*),
- vrakfisk (*Polyprion americanus*),
- ål (*Anguilla anguilla*), herunder
 - havål (*Conger conger*),

uansett hvor råfisken mv. er fanget, og uansett om fisken mv. er levert fra utenlandsk eller norsk fiskefartøy, dersom råfisken ikke i første hånd er omsatt gjennom eller med godkjenning av de salgslag som er nevnt i § 2 i forskriften her.

II

Endringen trer i kraft 1. april 2003.

18. feb. Nr. 177 2003

Vedtak om endring i delegering av myndighet til Kystdirektoratet og Kystverkets distriktskontorer etter lov om havner og farvann m.v.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 18. februar 2003 med hjemmel i lov av 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 6, jf. kgl.res. av 28. juni 1985 nr. 1214, § 8 annet ledd, § 10 første ledd, § 11 og § 14 annet ledd, jf. kgl.res. av 1. februar 1991 nr. 67, § 23 fjerde ledd siste punktum, § 16 fjerde ledd jf. § 5 annet ledd, § 18 annet ledd, jf. § 5 annet ledd, § 18 tredje ledd, jf. § 5 annet ledd, § 20, jf. § 5 annet ledd, § 29, jf. § 5 annet ledd og § 30, jf. § 5 annet ledd. Kunngjort 21. februar 2003.

I

I vedtak av 15. oktober 2002 nr. 1162 om delegering av myndighet til Kystdirektoratet og Kystverkets distriktskontorer etter lov om havner og farvann m.v. gjøres følgende endringer:

Hjemmelsfeltet skal lyde:

Fastsatt av Fiskeridepartementet 15. oktober 2002 med hjemmel i lov av 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 6, jf. kgl.res. av 28. juni 1985 nr. 1214, § 8 annet ledd, § 10 første ledd, § 11 og § 14 annet ledd, jf. kgl.res. av 1. februar 1991 nr. 67, § 23 fjerde ledd siste punktum, § 16 fjerde ledd jf. § 5 annet ledd, § 18 annet ledd, jf. § 5 annet ledd, § 18 tredje ledd, jf. § 5 annet ledd, § 20, jf. § 5 annet ledd, § 29, jf. § 5 annet ledd og § 30, jf. § 5 annet ledd.

Ny del VI skal lyde:

VI. Med hjemmel i § 16 fjerde ledd, jf. § 5 annet ledd (forskrifter)

Kystdirektoratet gis myndighet til, utenfor havnedistrikt, å fastsette forskrifter med hjemmel i lov av 8. juni 1984 nr. 51 om havner og farvann m.v. § 16 fjerde ledd, jf. § 5 annet ledd.

Nåværende del VI – XIII blir nye del VII – XIV.

II

Endringene trer i kraft straks.

11. feb. Nr. 185 2003

Forskrift om studier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU).

Fastsatt av Styret ved NTNU 11. februar 2003 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler § 40, § 46, § 47, § 48, § 49, § 50 nr. 7 og § 52, jf. kgl.res. av 11. oktober 2002 nr. 1124 § 5. Kunngjort 25. februar 2003.

I

*Kapittel 1. Formål, virkeområde og definisjoner***§ 1. Virkeområde og formål**

1. Forskriften gjelder for alle studier ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU).
2. Forskriften gir regler om organisering av studier, gjennomføring av vurderinger, krav for tildeling av grader og bestemmelser om universitetets og studentenes rettigheter og plikter ved NTNU. Forskriften skal sikre en forsvarlig gjennomføring av studiene og vurderingene ved NTNU.

§ 2. Definisjoner

<i>avsluttende eksamen</i>	En vurderingsform som normalt er lagt til slutten av semesteret og som blir gjennomført under kontrollerbare forhold. Når avsluttende eksamen blir holdt, er det som regel den siste vurderingen av studenten i et emne eller en emnegruppe.
<i>emne</i>	Den minste enheten en student kan vurderes i og som fører til en sluttkarakter. Emnet er gitt et omfang målt i studiepoeng. Emnet inneholder aktiviteter som kan danne grunnlag for vurdering. Aktivitetene kan være obligatoriske.
<i>fag</i>	Samling av emner under én felles betegnelse i en studieplan.
<i>hovedprofil</i>	Emner som gjennom studieplanen er definert til å høre faglig sammen og som kan utfylle hverandre slik at de omfatter og går ut over grunnivået i et studieprogram. Dersom et masterprogram bygger på en fullført bachelorgrad, inneholder hovedprofilen det faglige grunnlaget for opptak til masterprogrammet i det faget.
<i>sluttkarakter</i>	Den karakteren som settes i et emne eller en emnegruppe, basert på alle karaktergivende vurderinger som til sammen inngår. Delkarakterene er vektet slik emnebeskrivelsen fastsetter.
<i>studiepoeng</i> <i>studieprogram</i>	Mål på studiebelastning normert til at 60 studiepoeng tilsvarer ett studieårs arbeidsinnsats. Et sett emner som utgjør en studiemessig helhet, som studenter tas opp til, får studierett til og som fører fram til en grad.
<i>studieretning</i>	En faglig spesialisering innenfor et studieprogram, beskrevet i studieprogrammets studieplan.
<i>vurdering</i>	De tilbakemeldingene som gis en student på prestasjonene han/hun utfører i et emne eller en emnegruppe og som fører til en karakter.

Når forskriften viser til universitetsloven, menes lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universitet og høyskoler, med endringer, sist ved lov av 28. juni 2002 nr. 62.

*Kapittel 2. Studierett og utdanningsplan***§ 3. Opptak**

For opptak gjelder de til enhver tid gjeldende forskrifter fastsatt av departementet og NTNUs egne forskrifter om opptak.

§ 4. Studierett og studieprogresjon

1. Opptak gir studierett til emnene i studieprogrammet studenten er tatt opp til eller enkeltemner som studenten er tatt opp til. Studieretten gir adgang til de emnene som er spesifisert i utdanningsplanen etter den progresjonen som fakultetet har godkjent. Studieretten gjelder fra den dagen NTNU mottar studentens bekreftelse på opptaket.
2. Studieretten til studieprogrammet studenten er tatt opp til, opphører når
 - studenten oppfyller kravene for tildeling av vitnemål for fullført studieprogram
 - studentens studieprogresjon er for lav etter nr. 3
 - studenten selv bekrefter at han/hun trekker seg fra studieprogrammet før det er fullført.
3. I studieprogram som er inndelt i årskurs/-kull, kan en student ikke stå igjen med mer enn 22,5 studiepoeng fra de to foregående årskurs/-kull for å gå videre i neste årskurs. Studenter som skal gå videre til 4. årskurs/-kull kan ikke gjenstå med emner fra 1. årskurs/-kull. Studenter som skal gå videre til 5. årskurs/-kull kan ikke gjenstå med emner fra 1. og 2. årskurs/-kull, og studenter som skal gå videre til 6. årskurs/-kull kan ikke gjenstå med emner fra 1., 2. og 3. årskurs/-kull.

For å videreføre studieretten i disse studieprogrammene kan en student ikke stå igjen med mer enn 22,5 studiepoeng og ikke bruke mer enn 2 år i samme årskurs/-kull. Tiden i hvert årskurs/-kull skal korrigeres for permisjoner og ut fra en eventuell redusert studieprogresjon (deltidsstudier), som må være godkjent i utdanningsplanen, jf. § 5, § 7 og § 8.

Det skal framgå av studieplanen om studieprogrammet er inndelt i årskurs/-kull, jf. § 14 nr. 1.

4. Fakultetet selv fatter vedtak om opphør av studieretten ut fra disse bestemmelsene. Fakultetet selv kan i spesielle tilfeller ved f.eks. sykdom, større familiære vansker, når størstedelen av studiet er gjennomført, ved

særlige faglige forhold (oppflytting) eller andre tungtveiende grunner dispensere fra bestemmelsene i nr. 3. Der NTNUs styre har opprettet et overfakultært styre for en gruppe studieprogram, har dette styret myndighet til å treffe vedtak i dispensasjonssaker.

5. En student som er tatt opp til et studieprogram og som følger dette med normal studieprogresjon (uten korreksjon for permisjoner og redusert studieprogresjon) har krav på at programmets faglige mål, nivå og struktur ikke endres i den tiden han/hun har studierett til programmet. Studenten må likevel akseptere at det kan bli endringer i programmets emner og oppbygging så lenge dette ikke medfører at studenten blir forsinket i sin progresjon.
6. En student som er tatt opp til et studieprogram eller enkeltemner ved NTNU, har rett til å melde seg til vurdering i andre emner hvis han/hun fyller kravene til det. Studenten har også rett til å følge undervisning i emner utenfor studieprogrammet dersom adgangen til emnene ikke er begrenset. Disse rettighetene har studenten også etter at studieprogrammet er fullført.

§ 5. *Utdanningsplan*

Fakultetet og studenter, som er tatt opp til studier på 60 studiepoeng eller mer, skal innen utløpet av første semester inngå utdanningsplan. Utdanningsplanen kan endres etter avtale med fakultetet. Utdanningsplanen er en gjensidig avtale mellom studenten og NTNU om plikter og ansvar begge parter har for studentens studieløp og plikter og ansvar studenten har overfor sine medstudenter. Utdanningsplanen viser innholdet og progresjonen i den planlagte utdanningen for studenten, jf. § 6 nr. 2.

§ 6. *Registrering*

1. Studenter med studierett ved NTNU plikter å registrere seg og betale semesteravgift ved NTNU hvert semester innen de frister Universitetsdirektøren fastsetter. Fristene skal kunngjøres i studiehandboka og på NTNUs nettsider.
2. For studenter som har inngått utdanningsplan, skal registreringen fastsette og bekrefte opplysningene i utdanningsplanen for inneværende semester om
 - hvilke emner studenten skal følge undervisning i
 - hvilke emner studenten melder seg til vurdering i
 - eventuelle andre aktiviteter, fastsatt i studieprogrammet som studenten skal delta i
 - andre opplysninger som kan justeres og har betydning for progresjonen i eget studium.
3. Studenter som ikke er pålagt å inngå utdanningsplan eller ennå ikke har inngått utdanningsplan, har tilsvarende plikt til å registrere seg. Registreringen skal vise hvilke emner studenten skal følge undervisning i og skal vurderes i det semesteret.
4. Registrering gir adgang til de ressursene NTNU tilbyr for at studenten skal kunne gjennomføre sine emner det semesteret.

§ 7. *Permisjon*

1. Fakultetet avgjør søknad om permisjon. Permisjon fra studiene gis fortrinnsvis for et helt studieår. For kortere tidsrom gis permisjon til utgangen av et semester. En student må ha gjennomført mer enn 30 studiepoeng av emnene som inngår i studieprogrammet for å søke permisjon uten å grunnegi søknaden.
2. Fakultetet kan innvilge søknad om permisjon ut over ett år dersom det foreligger dokumenterte særskilte behov eller tvingende grunner, som f.eks. sykdom, omfattende omsorgsansvar, militærtjeneste, siviltjeneste.
3. Studenten må godta at det kan bli gjort endringer i studieprogrammet i løpet av permisjonstiden.

§ 8. *Deltidsstudier*

Studiene ved NTNU kan gjennomføres som deltidstudier etter avtale med fakultetet. Prosentvis andel av normert studieprogresjon skal angis i utdanningsplanen.

§ 9. *Studenter uten studierett*

1. Den som ikke er tatt opp som student, har rett til å melde seg til vurdering i et emne i samsvar med universitetsloven § 40. Fakultetet avgjør om vilkårene for oppmelding til vurdering er oppfylt og kan gi nærmere regler om adgangen til å gå opp til vurdering uten å være tatt opp som student.
2. Universitetsdirektøren kan fastsette særskilt oppmeldingsfrist for slik vurdering. Universitetsdirektøren kan også fastsette at de som ikke er tatt opp som studenter til et emne, skal betale eksamensavgift som skal dekke institusjonens merutgifter ved å vurdere denne gruppen.

§ 10. *Undervisning – delegering etter universitetsloven § 44a*

1. Fakultetet selv kan bestemme at visse forelesninger bare skal være for institusjonens studenter eller visse grupper av studenter dersom forelesningens art tilsier det, jf. universitetsloven § 44a nr. 2.
2. Fakultetet selv kan bestemme at andre enn emnets studenter skal få delta på kurs og øvelser når det er ledig kapasitet, jf. universitetsloven § 44a nr. 3.

§ 11. *Bortvisning, utestengning – delegering etter universitetsloven § 42 nr. 1*

1. Fakultetet selv kan gi en student som opptrer på en måte som virker grovt forstyrrende for medstudenters arbeid eller for virksomheten ved institusjonen ellers, skriftlig advarsel om at forslag om bortvisning vil bli fremmet for Styret dersom den klanderverdige atferden fortsetter. I saker som ikke er fakultetsspesifikke har

- Universitetsdirektøren denne myndigheten.
2. Fakultetet selv kan gi en student skriftlig advarsel om at forslag om utestenging vil bli fremmet for Styret dersom studenten ikke respekterer bortvisning vedtatt av Styret. I saker som ikke er fakultetsspesifikke har Universitetsdirektøren denne myndigheten.
 3. Vedtak om skriftlig advarsel kan påklages til Den sentrale klagenemnd.

Kapittel 3. Studienes organisering

§ 12. Studieåret

1. Studieåret er på 40 uker og er delt i to semestre. Høstsemesteret er på 19 uker. Høstsemesteret er avsluttet før årsskiftet. Vårsemesteret er på 21 uker.
2. NTNUs styre kan godkjenne at studieprogram ved NTNU kan avvike fra den ordinære struktureringen beskrevet i nr. 1 dersom studieåret til sammen utgjør minst 40 uker og studieprogrammet har et studieopplegg som gjennomføres frittstående fra andre studier ved NTNU.

§ 13. Studieprogram

1. Studieprogrammene ved NTNU er organisert etter følgende ulike modeller, ved at de:
 - fører til en bachelorgrad med et innhold som skal kunne bygges ut til en mastergrad
 - gir et integrert studieløp fram til en mastergrad eller en profesjonsgrad
 - fører til en mastergrad som bygger på en fullført bachelorgrad eller tilsvarende.
 Styret oppretter og nedlegger studieprogram. Når styret oppretter et nytt studieprogram, skal Styret samtidig fastsette hvilket fakultet som skal administrere studieprogrammet.
2. Studieprogrammene har en hovedprofil som gir en faglig fordypning med et omfang på minst 80 studiepoeng. Alle studieprogram til 5-årige integrerte mastergrader skal også tilfredsstillere kravene til bachelorgrad.
3. Studieprogrammene bygges opp av emner. Emnene som tilbys skal være 7,5 studiepoeng eller multiplum av dette. Emnene kan være obligatoriske eller valgfrie i studieprogrammet. Fakultetet oppretter og nedlegger emner. Der NTNUs styre har opprettet et overfakultært styre for en gruppe studieprogram, har dette styret denne myndigheten.
4. Alle studieprogram som fører til lavere grad og integrerte studieprogram som fører til høgre grad eller profesjonsgrad, skal inneholde tre innføringsemner:
 - Emne 1 på 7,5 studiepoeng som skal være et felles emne i første semester for alle studenter.
 - Emne 2 på 7,5 studiepoeng som enten skal omfatte emner som potensielt er av interesse for alle studentkategorier eller som representerer en annen studiekultur enn det studieprogrammet studenten er tatt opp til. Dette emnet skal fortrinnsvis inngå i første eller annet semester.
 - Emne 3 på 7,5 studiepoeng som er fakultetsspesifikt. Det skal inngå i første semester og kan inngå som en del av hovedprofilen.

§ 14. Studieplan og emnebeskrivelser

1. Alle studieprogram er beskrevet i en studieplan. Det fakultetet som administrerer studieprogrammet, vedtar studieplan. Der NTNUs styre har opprettet et overfakultært styre for en gruppe studieprogram, vedtar dette styret studieplanen. Studieplanen skal gi opplysninger om eventuelle opptakskrav og rangeringsregler for studieprogrammet. Studieplanen skal fastsette:
 - studieprogrammets læringsmål og profesjonsmål eller yrkesmål
 - eventuelle anbefalte forkunnskaper for studieprogrammet
 - hvilket fakultet som administrerer studieprogrammet
 - hvilke emner som inngår i studieprogrammet
 - studieprogrammets omfang i studiepoeng
 - hvilke emner som til sammen oppfyller kravet til hovedprofil
 - oppbyggingen av studieprogrammet, om studieprogrammet er inndelt i årskurs/-kull, studieretninger, hva som er innføringsemner, hva som er obligatorisk og valgfritt, og rekkefølgen på emnene
 - mulighetene for utveksling med utenlandske læresteder
 - andre bestemmelser av betydning for gjennomføring og kvalitetssikring
 - overgangsordninger ved endring av studieplanen.
2. Alle emner skal være beskrevet i en emnebeskrivelse. Fakultetet skal utarbeide emnebeskrivelsene for egne fagområder. Hver emnebeskrivelse skal inneholde:
 - læringsmål
 - faglig forutsetning for å bli tatt opp til emnet
 - faginnhold
 - læringsformer
 - emnets omfang i studiepoeng
 - undervisningsomfang
 - eventuell obligatorisk undervisning

- hvilke aktiviteter som inngår, omfanget av dem og hvilke som er obligatoriske f.eks. metodekurs, øvinger, praksis, feltkurs, ekskursjoner, laboratoriearbeid, gruppeoppgaver, semesteroppgaver, andre skriftlige oppgaver, kunstneriske framføringer
- faglige krav for å bli vurdert
- hvilke aktiviteter som skal vurderes underveis og som skal inngå i sluttkarakteren
- organisering av eventuell avsluttende eksamen (hvor ofte, når i semesteret, dato e.l.)
- eventuelle hjelpemidler ved avsluttende eksamen
- vurderingsform og karakterskala for de enkelte delvurderingene
- vektning av delvurderingene som inngår i sluttkarakteren.

§ 15. *Innpassing*

1. Fakultetet avgjør søknader om innpassing til videre studier på grunnlag av ekstern utdanning eller realkompetanse etter universitetsloven § 47, § 48 og § 49. Det forutsettes at den eksterne utdanningen er godkjent som utdanning på universitets- og høghskolenivå.
2. Fakultetet avgjør søknader om godkjenning som faglig jevn god med grad eller utdanning etter universitetsloven § 48 nr. 2.

§ 16. *Fritak for vurdering*

1. Fakultetet skal gi fritak for avsluttende eksamen, prøve eller annen vurdering når studenten kan dokumentere at tilsvarende vurdering er gjort ved NTNU eller en annen institusjon. Fakultetet kan også gi fritak på grunnlag av annen velegnet eksamen, prøve eller annen vurdering, eller på grunnlag av dokumentasjon av realkompetanse, jf. universitetsloven § 49. Ved behandling av søknad om fritak skal fakultetet ta hensyn til tidligere undervisning og vurdering vedrørende nivå, omfang og innhold.
2. Studenten sender søknaden til det fakultetet som administrerer studieprogrammet han/hun har studierett til.

§ 17. *Reduksjon i studiepoeng*

Dersom en student blir vurdert i emner der innholdet helt eller delvis dekker hverandre, skal summen av studiepoengene for disse emnene reduseres. Fakultetene vurderer omfanget av reduksjonen i hvert enkelt tilfelle. Er noen av emnene studenten har tatt ved NTNU obligatoriske, skal reduksjonen gjøres i de ikke-obligatoriske emnene. For øvrig skal reduksjonen gjøres i det eller de emner som fører til den gunstigste karakteren for studenten. Det skal framgå av karakterutskriften eller vitnemålet hva grunnlaget for reduksjonen er.

Kapittel 4. Grader

§ 18. *Tildeling av grad*

Fakultetene tildeler grader med rett til tilsvarende tittel i samsvar med den ansvarstildelingen Styret fastsetter når det godkjenner nye studieprogram.

§ 19. *Bachelorgrad*

1. Fakultetet tildeler bachelorgraden på grunnlag av et gjennomført studieprogram eller et fritt valg av emner når en student har fullført studieløp med et omfang på minst 180 studiepoeng. I de 180 studiepoengene skal det inngå:
 - en hovedprofil på minst 80 studiepoeng, der studieplanen definerer kravet for hovedprofilen
 - innføringsemner på 22,5 studiepoeng, jf. § 13 nr. 4.
2. Dersom bachelorgraden ikke bygger på et tilrettelagt studieprogram, tildeler det fakultetet graden der hovedprofilens faglige innhold hører til. Har studenten en grad der mer enn én hovedprofil inngår, velger studenten selv hvilket av de faglig relevante fakultetene som skal tildele graden.

§ 20. *Mastergrad*

1. For å bli tatt opp til et masterprogram som bygger på en lavere grad, må studenten
 - ha oppnådd bachelorgrad eller tilsvarende
 - ha bestått vurderinger i minst 80 studiepoeng i fagområdet til den aktuelle mastergraden, spesifisert i studieplanen for det aktuelle masterprogrammet
 - ha oppfylt øvrige opptakskrav fastsatt i studieplanen for masterprogrammet.
 For opptak til erfaringsbasert masterprogram gjelder ikke andre strekpunkt. I stedet kreves minst 2 års relevant yrkespraksis.
2. For å få tildelt en mastergrad må studenten
 - enten tilfredsstillende opptakskravene til masterprogrammet og i tillegg ha bestått relevante studier på minst 120 studiepoeng, der studieplanen kan angi at inntil 30 studiepoeng kan erstattes av relevant praksis
 - eller ha fullført et sammenhengende studieløp normert til 300 studiepoeng, der kravene til bachelorgraden er inkludert.
3. I masterprogrammene etter nr. 2 skal det inngå en masteroppgave som i omfang er minst 30 studiepoeng, men ikke mer enn 60 studiepoeng.
4. For å få tildelt mastergrader som er normert til mindre enn 90 studiepoeng, må kravene som er spesielt fastsatt for disse studieprogrammene være oppfylt.

§ 21. Candidata/candidatus medicinae

I studieprogram som fører fram til graden candidata/candidatus medicinae, inngår innføringsemner slik det er fastsatt i § 13 nr. 4. Graden bygger på et sammenhengende studieløp normert til 360 studiepoeng. Det medisinske fakultet fastsetter selv innholdet i studieprogrammet og øvrige krav for å tildele graden.

§ 22. Candidata/candidatus psychologiae

I studieprogram som fører fram til graden candidata/candidatus psychologiae, inngår innføringsemner slik det er fastsatt i § 13 nr. 4. Graden bygger på et studium på 60 studiepoeng og en etterfølgende sammenhengende profesjonsdel normert til 300 studiepoeng. Fakultet for samfunnsvitenskap og teknologiledelse fastsetter selv innholdet i studieprogrammet og øvrige krav for å tildele graden.

Kapittel 5. Vurdering**§ 23. Vurdering**

1. I alle emner eller emnegrupper som inngår i studieprogram, skal det hvert studieår være tilbud om vurdering av studentenes kunnskaper og ferdigheter som fører til en karakter. Vurderingen skal skje i form av en avsluttende vurdering, eventuelt på grunnlag av ulike typer underveisvurderinger nærmere beskrevet i studieplanen.
2. For å bli vurdert må studenten ha registrert seg det semesteret, og oppfylle de faglige kravene emnebeskrivelsen setter for å få adgang til å bli vurdert.
3. En student som har levert besvarelse, kan ikke unndra seg sensur. Studenten kan heller ikke unndra seg sensur dersom eksaminasjonen har startet ved muntlig prøve.

§ 24. Eksamensperioder

Avsluttende eksamen legges til slutten av hvert semester. Universitetsdirektøren fastsetter eksamensperiodene. Datoene blir kunngjort i studiehandboka. Universitetsdirektøren kan bestemme at avsluttende eksamen i emnet blir lagt utenfor denne perioden dersom det er faglige eller praktiske grunner til det.

§ 25. Avsluttende eksamen

Emnebeskrivelsen fastsetter om det skal holdes avsluttende eksamen i emnet og hvilke krav som er stilt for at en student kan få adgang til avsluttende eksamen. Avsluttende eksamen er alltid karaktergivende.

§ 26. Instruks ved avsluttende eksamen

Universitetsdirektøren kan fastsette felles instruks for henholdsvis

- studenter som har adgang til avsluttende eksamen
- eksamensinspektører
- faglærers tilstedeværelse i eksamenslokalet under skriftlig avsluttende eksamen.

Instruksene tas inn i studiehandbøkene.

§ 27. Gyldig forfall til avsluttende eksamen

1. Dersom en student ikke kan møte til avsluttende eksamen på grunn av sykdom eller andre tvingende grunner, må søknad om å få fraværet godkjent som gyldig forfall sendes Studieavdelingen. Søknaden må framsettes senest en uke etter den første avsluttende eksamen som sykefraværet gjelder for, og skal inneholde opplysninger om hvilke avsluttende eksamener det søkes om gyldig forfall for. Dokumentasjon skal være vedlagt søknaden. Tidsrom for sykemeldingen skal framgå av legeattesten.
2. En student som blir syk under avsluttende eksamen, skal underrette overinspektøren i eksamenslokalet eller eksaminator/intern sensor ved muntlig prøve. Studenten må deretter straks oppsøke lege og levere legeattest i samsvar med reglene i nr. 1.

§ 28. Utsatt eksamen

1. I emner der det blir holdt avsluttende eksamen bare én gang pr. studieår, skal det holdes utsatt eksamen før neste avsluttende eksamen. Studenter som har hatt gyldig forfall til avsluttende eksamen, har adgang til utsatt eksamen. Det samme har studenter som har møtt til avsluttende eksamen og ikke har bestått denne eksamen.
2. Studentene må melde seg til utsatt eksamen innen den fristen som fakultetet eller de utfyllende reglene fastsetter.
3. Fakultetet, i samråd med Universitetsdirektøren, kan legge utsatt eksamen til samme eksamensperiode som avsluttende eksamen, til neste eksamensperiode eller i et fast tidsrom utenom eksamensperiodene. For bestemte studieprogram kan tidspunktet for utsatt eksamen, som en fast ordning, fastsettes i utfyllende regler.
4. Ved utsatt eksamen skal vurderingsformen være faglig jevn god med vurderingsformen ved avsluttende eksamen. Avvikende vurderingsform ved utsatt eksamen skal framgå av emnebeskrivelsen.

§ 29. Gyldig forfall til andre vurderinger enn avsluttende eksamen

Fakultetet skal, hvis det er praktisk mulig, sørge for at studenter med gyldig forfall til andre vurderinger enn avsluttende eksamen kan få gjennomført sine vurderinger i løpet av semesteret og før eventuell avsluttende eksamen i emnet.

§ 30. Adgang til ny vurdering

1. En student som blir vurdert til ikke å ha bestått i emnet, har rett til å framstille seg til ny vurdering. Emnebeskrivelsen eller utfyllende regler fastsetter hvilke karaktergivende aktiviteter som må tas opp igjen når studenten ikke har bestått emnet.
2. Studenten har adgang til ny praksisperiode én gang dersom første gang vurderes til ikke bestått.
3. Dersom studenten har bestått, har han/hun rett til å framstille seg én gang i ett emne i hvert studieår for å forbedre karakteren. Det er da beste karakter som teller. Der karakteren fastsettes på grunnlag av flere delvurderinger, må alle vurderingene tas opp igjen.

§ 31. Gjentak av masteroppgaven eller hovedoppgaven

En student kan levere ny eller revidert oppgave én gang dersom masteroppgaven eller hovedoppgaven ikke er bestått. Det er ikke adgang til å få vurdert en ny masteroppgave eller hovedoppgave i samme studieprogram når studenten tidligere har fått vurdert sin oppgave med bestått resultat.

§ 32. Pensum ved ny vurdering/utsatt eksamen

Ved ny vurdering og ved utsatt eksamen gjelder det pensumet som er fastsatt for emnet på tidspunktet for ny vurdering eller utsatt eksamen. Ved nasjonale rammeplanendringer kan det av departementet bli fastsatt særordninger. Ved betydelige endringer i pensum skal det være anledning til å bli vurdert etter gammel ordning i minst ett år, men maksimalt to år, etter at nyordningen trådte i kraft.

§ 33. Særskilt tilrettelagt vurdering

1. For å gi alle studenter tilnærmet like arbeidsvilkår ved vurdering, kan studenter med særskilte behov, som er tilstrekkelig dokumentert, søke om tilrettelagt vurdering. Tilretteleggingen skal ikke føre til en reduksjon av de faglige krav som stilles ved det enkelte studium.
2. Tilretteleggingen kan enten være praktisk rettet i form av å kunne bruke spesielle hjelpemidler eller få utvidet tid. I spesielle tilfeller kan det innvilges bruk av annen vurderingsform enn den ordinære eller annen form for tilrettelegging.
3. Er behovet permanent, innvilges tilrettelegging i form av spesielle hjelpemidler for hele studietiden.
4. Søknad, vedlagt dokumentasjon, sendes Studieavdelingen innen fristen for registrering. Søknaden avgjøres av Universitetsdirektøren. Ved søknad om annen vurderingsform enn den som er oppgitt i emnebeskrivelsen, skal Universitetsdirektøren avgjøre søknaden i samråd med fakultetet.
5. Studenter med akutt oppståtte spesielle behov skal så langt det er mulig få tilrettelagt vurdering etter samme retningslinjer som ovenfor. Søknad med tilstrekkelig dokumentasjon må sendes Studieavdelingen så snart den akutte situasjonen har oppstått.

§ 34. Målform og språk ved skriftlig vurdering

1. Bestemmelser om bruk av målform i eksamensoppgaver er gitt i forskrift av 7. juli 1987 nr. 4148 om målform i eksamensoppgaver. Forskriften er gitt med hjemmel i lov av 11. april 1980 nr. 5 om målbruk i offentlig teneste.
2. Eksamensoppgaver som gis på norsk mål, skal foreligge i begge målformer (bokmål og nynorsk). Unntatt er oppgaver i faget norsk. Har alle studentene ønsket samme målform, kan oppgavene gis i bare denne målformen. Studentene velger målform når de melder seg til vurdering.
3. Dersom undervisningen gis på et ikke-skandinavisk språk, skal eksamensoppgaver i tillegg gis på undervisningsspråket. Søknad om å få oppgave gitt på annet språk enn norsk eller undervisningsspråket, avgjøres av fakultetet.
4. Dersom en vesentlig del av emnets pensum er på et annet språk enn undervisningsspråket, kan fakultetet bestemme at oppgaveteksten i tillegg skal gis i det språket.

§ 35. Lukking av muntlig prøve

Fakultetet kan bestemme at muntlig prøve ikke skal være offentlig, etter ønske fra studenten, når tungtveiende hensyn taler for det, jf. universitetsloven § 50 nr 3. Fakultetet skal sikre at vurderingen også i disse tilfellene sikrer det faglige nivå ved studiet.

§ 36. Fusk/forsøk på fusk

1. Ved fusk/forsøk på fusk kan Den sentrale klagenemnd annullere vurdering i samsvar med universitetsloven § 54. Det samme gjelder godkjenning av kurs, godskrivning eller godkjenning av utdanning eller fritak for vurdering.
2. Den sentrale klagenemnd kan, i samsvar med universitetsloven § 42 nr. 3, utestenge en student som har opptrådt på denne måten i inntil ett år. Studenten kan også fratras retten til å gå opp til eksamen ved institusjoner som går inn under loven i inntil ett år.
3. Nærmere informasjon om behandling av fusk framgår av veiledende retningslinjer ved behandling av fusk/forsøk på fusk til eksamen ved NTNU av 30. mai 2001.

Kapittel 6. Sensur

§ 37. Sensorer

1. Fakultetet selv oppnevner sensorer, jf. universitetsloven § 50 nr. 2. Oppnevning skjer for perioder på 3 år.
2. Det skal være minst to sensorer ved muntlig prøve og vurdering av praksisopplæring e.l. som etter sin art ikke lar seg etterprøve. Det skal være minst to sensorer, hvorav minst én ekstern, ved bedømmelsen av masteroppgaven/hovedoppgaven, jf. universitetsloven § 50 nr. 2.
3. Fakultetet selv fastsetter retningslinjer enten generelt eller for det enkelte studieprogram for hvordan ekstern deltakelse i vurderingen skal gjennomføres, enten ved ekstern deltakelse i den enkelte vurdering eller ved ekstern evaluering av vurderingsordningene.

§ 38. Sensurfrister

Etter universitetsloven § 50 nr. 4 er sensurfristen 3 uker hvis ikke særlige grunner gjør det nødvendig å bruke mer tid. Når særlige grunner inntreffer, skal ny sensurdato offentliggjøres. Sensurfrist for masteroppgaven/hovedoppgaven er 3 måneder.

Kapittel 7. Karakterer

§ 39. Karakterskalaer

Vurdering gis i form av karakterer enten etter en skala fra A til F eller bestått/ikke bestått. A er beste karakter og E er dårligste ståkarakter. Karaktertrinnene gis følgende betegnelse og generell, kvalitativ beskrivelse:

Symbol	Betegnelse	Generell, kvalitativ beskrivelse av vurderingskriterier
A	Fremragende	Fremragende prestasjon som klart utmerker seg. Viser stor grad av selvstendighet.
B	Meget god	Meget god prestasjon som ligger over gjennomsnittet. Viser evne til selvstendighet.
C	God	Gjennomsnittlig prestasjon som er tilfredsstillende på de fleste områder.
D	Nokså god	Prestasjon under gjennomsnittet, med en del vesentlige mangler.
E	Tilstrekkelig	Prestasjon som tilfredsstiller minimumskravene, men heller ikke mer.
F	Ikke bestått	Prestasjon som ikke tilfredsstiller minimumskravene.

Fullført/ikke fullført benyttes der det ikke kreves vurderinger.

Fakultetet skal utarbeide fagspesifikke beskrivelser av vurderingskriteriene.

§ 40. Gjennomsnittskarakter

Det kan beregnes gjennomsnittskarakter av oppnådde resultater i utdanningsplanen dersom det er gitt bokstavkarakter for minst 75% av studiepoengene. Ved beregning av gjennomsnittskarakter skal alle oppnådde slutt karakterer i hvert enkelt emne legges til grunn. Gjennomsnittskarakteren beregnes slik:

1. Hver bokstavkarakter erstattes av en tallekvivalent, A=5, B=4, C=3, D=2, E=1.
2. Tallekvivalenten multipliseres med emnets studiepoeng, og de enkelte produktene av studiepoeng og tallekvivalent summeres for de emner som inngår.
3. Produktsummen divideres med totalt antall studiepoeng som inngår i samlingen av aktuelle emner.
4. Kvotienten regnes ut med én desimal.
5. Gjennomsnittskarakteren blir den bokstavkarakter som har heltallet i kvotienten som tallekvivalent, etter at vanlig forhøyningsregel er brukt.

§ 41. Hovedkarakter

1. Utfyllende regler angir om det gis hovedkarakter.
2. Med hovedkarakter menes en samle karakter som gis for hele studieprogrammet ved tildeling av grad. Karakteren beregnes som et veiet gjennomsnitt av tellende bokstavkarakter for de emner som inngår i graden. For å få beregnet hovedkarakter må studenten ha bestått karakter i emner ved NTNU på til sammen minst 120 studiepoeng, og det må være benyttet bokstavkarakter i minst 75% av studiepoengene som inngår. Utrekningsmetoden for hovedkarakter er den samme som for gjennomsnittskarakteren i § 40.

§ 42. Begrunnelse og klage

1. Begrunnelse for og klage over karakterfastsetting behandles etter universitetsloven § 52. Ønske om begrunnelse og klage framsettes for fakultetet. Hvis det er gitt skriftlige retningslinjer for bedømmelsen, skal disse være tilgjengelig for studentene etter at karakter er satt, jf. universitetsloven § 52 nr. 3.
2. Ved ny sensur skal det være minst to nye sensorer, hvorav minst én ekstern, jf. universitetsloven § 50 nr. 5. De nye sensorene skal ikke ha informasjon om karakter, begrunnelse eller studentens begrunnelse for klagen.
3. Ved bruk av løpende vurdering kan studenten framsette klage først når slutt karakter for emnet eller emnegruppen er kunngjort, men ikke etter hver enkelt delvurdering. Studenten har rett til å få begrunnelse for karakterfastsettingen etter hver enkelt vurdering.

4. Formelle feil kan påklages i samsvar med universitetsloven § 51. Klagen framsettes for fakultetet. Det er bare vurderinger underveis i studieløpet, som skal inngå på vitnemålet eller regnes inn i karakter for endelig studium, som kan påklages etter § 51.
5. Ved klage på karakterfastsettingen på gruppearbeid, der det gis en felles karakter, må alle studentene samtykke i og undertegne klagen. Det samme gjelder klage over formelle feil i disse tilfellene.

Kapittel 8. Vitnemål og karakterutskrifter

§ 43. Vitnemål

1. Vitnemål utstedes ved fullført grad eller fullført utdanning. Vitnemål utstedes normalt bare én gang for samme grad/utdanning. Vitnemålet skal gi opplysninger om hvilket studieprogram som ligger til grunn for graden. Vitnemålet skal gi opplysninger om hvilket semester og år graden/utdanningen er fullført. Eventuell hovedkarakter angis i vitnemålet. Diploma supplement inngår som en del av vitnemålet. Karakterutskrift som inneholder de emner studenten har bestått, følger som vedlegg til vitnemålet.
2. For å få utstedt vitnemål for grad fra NTNU må minst 60 studiepoeng av graden være fullført ved NTNU. Av de 60 studiepoengene må minst 30 inngå i hovedprofilen. I høgre grad må masteroppgaven/hovedoppgaven være inkludert i de 60 studiepoengene.

§ 44. Karakterutskrift

Studenter skal, på anmodning, få bekreftet utskrift av beståtte karakterer. Utskriften skal inneholde gjeldende karakter i emnet, hvilket år og semester karakteren er oppnådd, tittel på emnet og emnets studiepoeng.

Kapittel 9. Utfyllende regler og ikrafttredelse

§ 45. Utfyllende regler

Fakultetet selv kan gi utfyllende regler til forskriften. For tverrfakultære studieprogram skal utfyllende regler godtas av alle involverte fakultet. Der NTNUs styre har opprettet et overfakultært styre for en gruppe studieprogram, vedtar dette styret utfyllende regler.

§ 46. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra og med studieåret 2003/2004.

II. Opphevelse av forskrifter

Følgende forskrifter oppheves fra de angitte tidspunkter:

1. Oppheves fra 15. august 2003:

1. Forskrift av 19. juni 1997 nr. 1099 om eksamen ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)
2. Forskrift av 17. oktober 2001 nr. 1191 om tilrettelegging av eksamen eller prøve for studenter med funksjonshemming/særskilte behov ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)
3. Forskrift av 16. september 1998 nr. 938 for graden cand.med. ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)
4. Forskrift av 16. september 1998 nr. 939 for graden cand.psychol. ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)
5. Forskrift av 16. september 1998 nr. 943 om graden sivilingeniør ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU)
6. Forskrift av 27. april 1999 nr. 632 om nautikkstudiet ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU).

2. Oppheves fra 15. august 2005:

Forskrift av 14. juni 2000 nr. 864 om interfakultær cand.mag.-grad ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU).

3. Oppheves fra 15. august 2007:

1. Forskrift av 16. september 1998 nr. 940 om grader innen de historisk-filosofiske og samfunnsvitenskapelige fag ved Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet (NTNU):
§ 4 nr. 1, 2 og 3 og § 5 oppheves fra 15. august 2003.
2. Forskrift av 16. september 1998 nr. 942 om grader innen matematisk-naturvitenskapelige fag ved Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet (NTNU):
§ 5 nr. 5 og 8, § 6, § 7 nr. 1, 2 og 3, § 12 nr. 1 og 4, § 14 nr. 1 og 2, § 15 nr. 1 og 4, § 17 nr. 1 og § 18 nr. 1 oppheves fra 15. august 2003.

4. Overgangsregler

Fakultetet gis myndighet til å fastsette overgangsregler. Styret for sivilingeniørutdanningen gis myndighet til å fastsette overgangsregler for studenter som er tatt opp i henhold til forskrift om graden sivilingeniør.

5. Delegering av myndighet

Styret for sivilingeniørutdanningen kan delegerer myndighet til å avgjøre dispensasjonssaker etter Studieforskriften § 4 nr. 4 til styrets arbeidsutvalg eller styret kan opprette et eget utvalg for å avgjøre disse sakene.

III. Opphevelse av tidligere kollegie-/styrevedtak:

Følgende vedtak oppheves fra 15. august 2003:

1. AVH HS-sak 104/93 – Regler for forsinket eksamensmelding
2. K-sak 25/94 – Regler for språkform ved eksamen, vitnemål og undervisning ved sivilarkitekt- og sivilingeniørstudiet ved NTH.
3. K-sak 216/98 – Delegeringer iht. universitetsloven § 42, § 44, § 46 og § 53.
4. K-sak 110/99 – Delegering av myndighet etter universitetsloven § 47 og § 48 – siv.ing. og siv.ark.
5. S-sak 59/02 – Delegering av myndighet etter universitetsloven § 42 nr. 3 og § 54.

12. feb. Nr. 186 2003

Forskrift om endring i generell forskrift for produksjon, import og frambud mv av kosmetikk og kroppspleieprodukter.

Fastsatt av Statens næringsmiddeltilsyn 12. februar 2003 med hjemmel i lov av 19. mai 1933 nr 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. § 1 og § 2 og delegeringsvedtak av 26. mars 1990 nr. 1227. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. XVI nr. 1 (direktiv 2002/34/EF). Kunngjort 25. februar 2003.

I

I generell forskrift av 26. oktober 1995 nr. 871 for produksjon, import og frambud mv av kosmetikk gjøres følgende endringer:

Hjemmelsfeltets EØS-henvisning nr. 1 skal lyde:

nr. 1 (direktiv 76/768/EØF med endringer, herunder direktiv 2002/34/EF).

§ 24 skal lyde:

Kosmetikk og kroppspleieprodukter som er produsert eller importert før 15. april 2003 og som ikke oppfyller vedleggene IIa, III og VI, slik det følger av endringene til direktiv 2002/34/EF, tillates frambudt inntil 15. april 2004.

I vedleggene IIA, III, og VI er det foretatt endringer. Vedleggene finnes på SNTs hjemmeside <http://www.snt.no/rettsregler/forskrifter/Kosmetikk/index.html>.

II

Endringene trer i kraft straks.

14. feb. Nr. 187 2003

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter sei sør for 62° N i 2003.

Fastsatt av Fiskeridirektoratet 14. februar 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5 og § 9 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 12 og § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 25. februar 2003.

I

I forskrift av 21. desember 2002 nr. 1811 om regulering av fisket etter sei sør for 62° N i 2003 gjøres følgende endring:

§ 7 nr. 1 skal lyde:

1. Fartøy med torsketråltilatelse, jf. § 3 tredje ledd bokstav a, og som er registrert som fabrikktrålere kan maksimalt fiske inntil 1.338 tonn rund vekt.

Fartøy med torsketråltilatelse, jf. § 3 tredje ledd bokstav a, og som er registrert som ferskfisktrålere eller torsketrålere med en kvotefaktor mindre enn 1 i fisket etter torsk nord for 62° N (småtrålere) kan maksimalt fiske inntil 955 tonn rund vekt.

Når fisket er stoppet, kan det ved konsumfiske etter andre fiskeslag tas inntil 10% bifangst av sei rund vekt i de enkelte fangster og av landet fangst.

II

Endringen trer i kraft straks.

17. feb. Nr. 188 2003**Forskrift om endring i forskrift om gjennomføring av forskuddstrekk.**

Fastsatt av Skattedirektoratet 17. februar 2003 med hjemmel i lov av 21. november 1952 nr. 2 om betaling og innkreving av skatt § 56, jf. delegeringsvedtak av 13. mars 1958 nr. 1. Kunngjort 25. februar 2003.

I

I forskrift av 14. september 1956 nr. 9866 om gjennomføring av forskuddstrekk gjøres følgende endringer:

§ 9 første ledd bokstav a og b skal lyde:

- a. Pensjonsinnskudd som arbeidsgiveren avkorter i lønnen og som den skattepliktige vil ha krav på fradrag for i ligningen etter skatteloven § 6–47 bokstav a og b, unntatt premie til Pensjonstrygden for skogsarbeidere.
- b. Underholdsbidrag som arbeidsgiveren trekker i lønnen etter pålegg fra Trygdeetatens innkrevingsentral og som den skattepliktige vil ha krav på fradrag for i ligningen etter skatteloven § 6–41, jf. § 14–3 tredje ledd.

§ 9 første ledd bokstav d skal lyde:

- d. Fradrag etter skatteloven § 6–61 for så vidt gjelder sjøfolk bosatt i Norge. Fradraget skal være 29 pst., begrenset til kr 4.200 pr. måned.

II

Endringene trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2003.

17. feb. Nr. 189 2003**Forskrift om regulering av fisket etter brosme, lange og blålange i Islands økonomiske sone i 2003.**

Fastsatt av Fiskeridirektoratet 17. februar 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4 og § 5 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 20 og § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 25. februar 2003.

§ 1. Forbud

Det er forbudt for norske fartøy å drive fiske i Islands økonomiske sone i 2003.

§ 2. Kvote

Uten hensyn til forbudet i § 1 kan norske fartøy fiske inntil 500 tonn brosme, lange og blålange med line i Islands økonomiske sone sør for 64° N utenfor 12 nautiske mil fra grunnlinjene.

§ 3. Bifangst

Ved fiske etter brosme, lange og blålange er det adgang til å ha bifangst av andre arter. Det totale kvantum av andre arter kan ikke overstige 25% regnet av kvoten nevnt i § 2.

Som bifangst er det tillatt å ha inntil:

- a) 5% bifangst av kveite
- b) 10% bifangst av blåkveite
- c) 10% bifangst av snabeluer.

Bifangsten i annet ledd skal regnes i vekt av de enkelte fangster og av landet fangst.

§ 4. Beregning av fangstkvanta

Alle fangstkvanta skal beregnes i rund vekt.

§ 5. Fartøykvote

Den norske totalkvoten fordeles likt mellom de deltakende fartøy.

§ 6. Påmelding

Fartøy som ønsker å delta i fisket må sende skriftlig melding til Fiskeridirektoratet innen 12. februar.

Dersom det er påmeldt flere fartøy enn det antall lisenser gir rom for, vil deltakelsen bli begrenset ved loddrekning.

§ 7. Utseilingsfrist

Frist for utseiling er 11. august. Fartøy som ikke overholder fristen, mister adgangen til å delta i fisket.

§ 8. Forbud mot fiske i internasjonalt farvann

Norske fartøy som fisker i Islands økonomiske sone kan ikke fiske i internasjonalt farvann på samme tur.

§ 9. Refordeling

For å sikre at totalkvoten blir tatt kan fartøykvotene oppheves.

§ 10. Stopp i fisket

Fisket vil bli stoppet når totalkvoten er beregnet oppfisket.

§ 11. Straff

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst § 29. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks og gjelder til og med 31. desember 2003.

18. feb. Nr. 190 2003**Forskrift om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende svin og avlsmateriale av svin fra Belgia, Frankrike, Tyskland og Luxembourg.**

Fastsatt av Statens dyrehelsetilsyn – Sentralforvaltningen 18. februar 2003 med hjemmel i lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 3 og § 8, jf. delegeringsvedtak av 4. januar 2001 nr. 171. Jf. EØS-avtalen vedlegg I (vedtak 2002/1009/EF). Kunngjort 25. februar 2003.

§ 1. Formål og virkeområde

Formålet med denne forskriften er å forebygge spredning av klassisk svinepest ved innførsel av levende svin og avlsmateriale fra Belgia, Frankrike, Tyskland og Luxembourg.

§ 2. Forbud

Det er forbudt å innføre levende svin og avlsmateriale av svin fra Belgia, Frankrike, Tyskland og Luxembourg.

§ 3. Unntak

Unntatt fra forbudet i § 2 er:

- 1) Levende svin som ikke kommer fra området oppført i vedlegg I, der driftsenheten dyrene kommer fra i løpet av de siste 30 dager ikke har mottatt levende svin fra området oppført i vedlegg I.
- 2) Rånesæd fra råner oppstallet på rånestasjoner beliggende utenfor områdene som oppført i vedlegg I og som oppfyller vilkårene i forskrift av 31. desember 1998 nr. 1487 om dyrehelsemessige betingelser for innførsel og utførsel av rånesæd.
- 3) Egg og embryo av svin fra dyr oppstallet på driftsenheter utenfor områdene som oppført i vedlegg I.

Transitt av svin gjennom områdene oppført i vedlegg I skal kun skje på hovedveier eller jernbane og uten at kjøretøyet stanses.

§ 4. Tilleggskrav til helsesertifikat

Ved innførsel av levende svin eller sæd, egg og embryo av svin etter § 3, skal det på foreskrevet helsesertifikat, jf. forskrift av 25. mars 2002 nr. 304 om dyrehelsemessige betingelser for innførsel og utførsel av svin, forskrift av 31. desember 1998 nr. 1487 om dyrehelsemessige betingelser for innførsel og utførsel av rånesæd og forskrift av 31. desember 1998 nr. 1477 om dyrehelsemessige betingelser for innførsel og utførsel av sæd, eggceller og embryo av visse dyrearter, tilføyes at forsendelsen oppfyller kravene i denne forskrift, jf. vedtak 2002/1009/EF.

§ 5. Vask og desinfeksjon

Kjøretøy brukt til transport av svin fra Belgia, Frankrike, Tyskland og Luxembourg, skal vaskes og desinfiseres etter hver transport. Transportøren skal legge frem dokumentasjon på at dette er gjort.

§ 6. Straffebestemmelser

Overtredelse av bestemmelsene i denne forskriften er straffbar, jf. lov av 8. juni 1962 nr. 4 om dyrehelse (husdyrloven) § 19.

§ 7. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

§ 8. Oppheving av andre forskrifter

Forskrift av 19. juni 2002 nr. 682 om særskilte beskyttelsestiltak ved innførsel av levende svin og avlsmateriale av svin fra Frankrike, Tyskland og Luxembourg oppheves.

Vedlegg I**Områder i Belgia:**

- området i Belgia som ligger mellom motorvei E40 (A3) fra den tyske grensen til krysset med riksvei N68. Derfra riksvei N68 mot sør, ved Eupen videre Aachenstrasse til krysset med Pavestrasse. Fra Pavestrasse til krysset med Kirchstrasse videre fra Kirchstrasse til Bergstrasse og Neustrasse til krysset med veien Olengraben. Fra veien Olengraben videre til Hasstrasse frem til krysset med Malmedystrasse. Fra Malmedystrasse og videre på riksvei N68 i sør til krysset med riksvei N62. Derfra riksvei N62 i sørøstlig retning til krysset med motorvei E42 (A27). Videre fra motorveien E42 (A27) til grensen mot Tyskland.

Områder i Frankrike:

- den delen av fylket Moselle som ligger nord for veien D855 fra grensen mot Tyskland til byen Königsmacker, elven Mosel fra byen Königsmacker til byen Thionville og motorvei A30 fra byen Thionville til grensen mot fylket Meurthe-et-Moselle.
- den delen av fylket Meurthe-et-Moselle som ligger nord for motorveien A30/riksvei N52, og fra grensen ved Moselle frem til byen Longwy beliggende ved grensen til Belgia.

Områder i Tyskland

Rheinland-Pfalz, med unntak av områdene øst for elven Rhinen.

Saarland	I distriktet Merzig-Wadern:	Kommunene Mettlach, Merzig, Beckingen, Losheim, Weiskirchen og Wadern
	I distriktet Saarlouis:	Kommunene Dillingen, Bous, Ensdorf, Schwalbach, Saarwellingen, Nalbach, Lebach, Schmelz og Saarlouis.
	I distriktet Sankt Wendel:	Kommunene Nonnweiler, Nohfelden og Tholey
Nordrhein-Westfalia	Byen Aachen:	
	I distriktet Aachen:	Kommunene Monschau, Stollberg, Simmerath og Roetgen
	I distriktet Dueren:	Kommunene Heimbach, Nideggen, Hürtgenwald og Langerwehe
	I distriktet Euskirchen:	Kommunene Schleiden, Bad Munstereifel, Mechernich, Euskirchen, Kall, Nettersheim, Hellenthal, Dahlem, Blankenheim og Zülpich
	I distriktet Rhein-Sieg:	Kommunene Rheinbach, Meckenheim og Swisstal.

Områder i Luxembourg:

- hele landet.

18. feb. Nr. 191 2003**Forskrift om endring i forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14.**

Fastsatt av Finansdepartementet 18. februar 2003 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 8–15 sjuende ledd. Kunngjort 25. februar 2003.

I

I forskrift av 19. november 1999 nr. 1158 til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14 gjøres følgende endring:

§ 8–15–1 skal lyde:

Normrenten etter skatteloven § 8–15 sjuende ledd settes til 7,0 prosent for inntektsåret 2002.

II

Endringen trer i kraft straks og gjelder for inntektsåret 2002.

20. feb. Nr. 192 2003**Forskrift om opphevelse av forskrift om planer for riksveg og fylkesveg.**

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 20. februar 2003, jf. tidligere opphevet § 12 annet ledd i veglov av 21. juni 1963 nr. 23. Kunngjort 25. februar 2003.

I

Forskrift av 7. oktober 1980 nr. 2 om utarbeiding og behandling av planer for riksveg og fylkesveg oppheves.

II

Forskriften trer i kraft straks.

20. feb. Nr. 193 2003**Forskrift om endring i forskrift om retningslinjer for behandling av avkjørslesaker for riksveg, jfr. veglova §§ 40 og 41.**

Fastsett av Samferdsledepartementet 20. februar 2003 med heimel i veglov av 21. juni 1963 nr. 23 § 40 og § 41. Kunngjort 25. februar 2003.

I

I forskrift av 26. februar 1982 nr. 3791 om retningslinjer for behandling av avkjørslesaker for riksveg, jfr. veglova §§ 40 og 41 blir det gjort følgjande endringar:

Under overskrifta «Innleiing» skal andre ledd lyde:

Avkjørslle kan fastleggjast og regulerast i plan etter plan- og bygningslova.

Under overskrifta «Innleiing» skal tredje ledd første punktum lyde:

Det vil kunne melde seg behov for, eller ønskje om nye avkjørsler sjølv om det ligg føre reguleringsplan der det er teke sikte på å dekkje avkjørsleforholda.

Under overskrifta «Innleiing» skal fjerde ledd lyde:

Retningslinjene nedanfor skal nyttast ved behandling av enkeltsaker som gjeld avkjørsle til riksveg. Avgjerdsmakta i desse sakene ligg til regionvegkontoret eller kommunen som ved delegering etter veglova § 9 første ledd eventuelt vil få denne styremakta. Klageinstans i avkjørslesaker for riksvegar er fylkesmannen, jf. veglova § 11 andre ledd.

Under overskrifta «Innleiing» skal femte ledd lyde:

Retningslinjene gjeld både for behandling av førsteinstansen og klageinstansen. I tillegg til retningslinjene gjeld forvaltningsrettslege føresegner som følgjer av forvaltningslova mv., jf. veglova § 11.

Under overskrifta «Innleiing» skal sjette ledd opphevast.

Punkt 3.1 første ledd første punktum skal lyde:

Etter veglova § 40 er utgangspunktet at avkjørsler skal fastleggjast i plan etter plan- og bygningslova.

Punkt 4.2 første ledd første og andre punktum skal lyde:

Regionvegkontoret vil kunne utarbeide plan eller be om at det blir utarbeidd plan i samband med avkjørslesøknader. Utanfor regulert område inneber dette at ein i staden for å avgjere til dømes avkjørslesøknad som enkeltsak, utarbeider reguleringsplan som omfatter løysing av det aktuelle avkjørslespørsmålet.

Punkt 4.3 andre ledd tredje punktum skal lyde:

Dette punkt gjeld særleg førsteinstansen.

Punkt 4.4 andre ledd skal lyde:

Etter veglova § 40, tredje ledd, kan regionvegkontoret krevje at den enkelte avkjørsle skal byggjast etter plan det godkjenner.

II

Endringane trer i kraft straks.

20. feb. Nr. 194 2003**Forskrift om endring i forskrift om plassering av skogsvirke ved riksveg.**

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 20. februar 2003 med hjemmel i veglov av 21. juni 1963 nr. 23 § 30 siste ledd. Kunngjort 25. februar 2003.

I

I forskrift av 4. november 1966 nr. 4011 om plassering av skogsvirke ved riksveg gjøres følgjande endringar:

I punkt 1 første ledd, punkt 2 annet og tredje ledd, punkt 4 og punkt 7 skal «vegsjefen» erstattes av «regionvegkontoret».

I punkt 9 skal «vegsjefene» erstattes av «regionvegkontoret».

II

Endringene trer i kraft straks.

20. feb. Nr. 195 2003**Forskrift om endring i forskrift om betaling av tilleggsavgift ved unnlatt betaling av bomavgift.**

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 20. februar 2003 med hjemmel i veglov av 21. juni 1963 nr. 23 § 27. Kunngjort 25. februar 2003.

I

I forskrift av 23. august 1988 nr. 704 om betaling av tilleggsavgift ved unnlatt betaling av bomavgift gjøres følgende endring:

§ 3 første ledd første punktum skal lyde:

Ilagt tilleggsavgift kan påklages til regionvegkontoret.

II

Endringen trer i kraft straks.

20. feb. Nr. 196 2003**Forskrift om endring i forskrift om anlegg av veg.**

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 20. februar 2003 med hjemmel i veglov av 21. juni 1963 nr. 23 § 13, jf. § 9. Kunngjort 25. februar 2003.

I

I forskrift av 24. mars 1987 nr. 225 om anlegg av veg gjøres følgende endringer:

§ 7 nr. 3 skal lyde:

3. Myndighet til å fravike vegnormalene innenfor forskriftenes rammer, legges til Vegdirektoratet for riksveg, fylkeskommunen for fylkesveg og kommunen for kommunal veg.

§ 7 nr. 5 skal lyde:

5. Vegnormalene er en del av det tekniske grunnlaget for valg av løsning gjennom planlegging. Planbehandlingen skal skje med hjemmel i plan- og bygningsloven.

II

Endringene trer i kraft straks.

20. feb. Nr. 197 2003**Forskrift om endring i forskrift om bygging og drift av taubaner og kabelbaner.**

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 20. februar 2003 med hjemmel i lov av 14. juni 1912 nr. 1 om anlegg av taubaner og løipestrenger § 1 og § 1a, lov av 11. juni 1993 nr. 100 om anlegg og drift av jernbane, sporvei, tunnelbane og forstadsbane m.m. (jernbaneloven) § 1 og § 11 og lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 27a. Jf. EØS-avtalen vedlegg II kap. XXIV nr. 1b (direktiv 2000/9/EF). Kunngjort 25. februar 2003.

I

I forskrift av 3. mai 2002 nr. 446 om bygging og drift av taubaner og kabelbaner gjøres følgende endring:

§ 6 første ledd bokstav f skal lyde:

- f) Uttalelser fra: Kommunen, det stedlige elektrisitetsverk, vedkommende teleområde, regionvegkontoret, fylkeskommunen, og i tillegg uttalelser fra fylkesmannen ved søknad om tillatelse for drift av kabelbaner.

II

Endringen trer i kraft straks.

21. feb. Nr. 198 2003**Forskrift om gjennomføring av EØS-avtalens vedlegg til Protokoll 3 om nærmere regler for anvendelsen av EF-traktatens artikkel 93 (prosedyreforordningen).**

Fastsatt ved kgl.res. 21. februar 2003 med hjemmel i lov av 27. november 1992 nr. 117 om offentlig støtte § 1. Fremmet av Nærings- og handelsdepartementet. Kunngjort 25. februar 2003.

I

§ 1. EØS-avtalens vedlegg til Protokoll 3 i Avtale mellom EFTA-statene om opprettelse av et Overvåkningsorgan og en Domstol (ODA) (forordning (EF) nr. 659/1999) om fastsettelse av nærmere regler for anvendelsen av EF-traktatens artikkel 93, gjelder som forskrift med de tilpasninger som følger av vedlegget, Protokoll 1 til avtalen og avtalen for øvrig.

II

§ 2. Forskriften trer i kraft straks.

21. feb. Nr. 199 2003

Forskrift om internkontroll for å oppfylle lov om vassdrag og grunnvann.

Fastsatt ved kgl.res. 21. februar 2003 med hjemmel i lov av 24. november 2000 nr. 82 om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) § 53, § 54 og § 58. Fremmet av Olje- og energidepartementet. Kunngjort 25. februar 2003.

§ 1. Formål

Denne forskrift skal sikre en systematisk gjennomføring av tiltak slik at krav fastsatt i eller i medhold av vannressursloven blir oppfylt.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for

- a) vassdragsanlegg som er konsesjonspliktige etter vannressursloven med forskrifter, lov av 15. mars 1940 nr. 3 om vassdragene, jf. vannressursloven § 66 annet ledd, og lov av 14. desember 1917 nr. 17 om vassdragsreguleringer,
- b) kraftverk som utnytter slike reguleringer,
- c) vassdragsanlegg omfattet av forskrift av 15. desember 2000 nr. 1271 om sikkerhet og tilsyn med vassdragsanlegg, og
- d) grunnvannstiltak som er konsesjonspliktige etter vannressursloven.

§ 3. Definisjoner

I denne forskrift betyr

- a) *internkontroll* systematiske tiltak som sikrer at den ansvarlige planlegger, bygger og driver sine vassdragsanlegg/grunnvannstiltak i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av vannressursloven,
- b) *den ansvarlige* for vassdragsanlegg/grunnvannstiltak er eieren av vassdragsanlegget/grunnvannstiltaket. NVE kan etter søknad godkjenne andre enn eieren som den ansvarlige dersom det foreligger særlige grunner. Eieren og den som overtar som den ansvarlige må ha inngått skriftlig avtale som regulerer forholdet mellom dem.

§ 4. Internkontroll

Anlegg og tiltak som omfattes av § 2 må underlegges internkontroll i samsvar med denne forskrift.

Internkontrollen skal tilpasses virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse i det omfang som er nødvendig for å etterleve krav fastsatt i eller i medhold av vannressursloven.

Internkontroll innebærer at virksomheten skal:

- 1) sørge for at de lover og forskrifter som gjelder for virksomheten er tilgjengelig, og ha oversikt over krav fastsatt i eller i medhold av vannressursloven,
- 2) ha oversikt over virksomhetens vassdragsanlegg/grunnvannstiltak, herunder ajourførte hovedtegninger med hoveddata,
- 3) sørge for at arbeidstakerne har de kunnskaper og ferdigheter som skal til for å sikre at vassdragsanlegget/grunnvannstiltaket og driften av dette oppfyller krav fastsatt i eller i medhold av vannressursloven, samt medvirker til at samlet kunnskap og erfaring utnyttes,
- 4) fastsette målbare kriterier for internkontrollen av anlegg og tiltak,
- 5) ha oversikt over virksomhetens organisasjon, herunder hvordan det kvalifiserte personell er organisert med ansvar, oppgaver og myndighet for oppfyllelse av krav fastsatt i eller i medhold av vannressursloven,
- 6) foreta og protokollere de registreringer virksomheten finner nødvendig for å dokumentere at virksomheten drives i samsvar med krav i lov, forskrift, konsesjon og manøvreringsreglement. Det skal fremgå hvor lenge registreringene skal være tilgjengelige for tilsynsmyndigheten,
- 7) kartlegge farer og problemer og på denne bakgrunn vurdere risiko og eventuelle tiltak for å redusere risikoforholdene, samt kontrollere at man har utarbeidet nødvendige beredskapsplaner etter vannressursloven § 38,
- 8) kartlegge særlige problemområder som kan oppstå i forhold til naturmiljø og landskap, kulturmiljø og kulturminner under planlegging, bygging og drift av vassdragsanlegg/grunnvannstiltak,
- 9) iverksette rutiner for avviksbehandling, forebyggende og korrigerende tiltak,
- 10) foreta systematisk overvåkning og gjennomgang av internkontrollen for å sikre at den fungerer som forutsatt, f.eks. interne revisjoner.

§ 5. Dokumentasjon

Internkontrollen skal dokumenteres i den form og det omfang som er nødvendig på bakgrunn av virksomhetens art, aktiviteter, risikoforhold og størrelse. Dokumentasjon som følger av krav i eller i medhold av vannressursloven, for eksempel instruksjer, tillatelser, godkjenninger og sertifikater, skal inngå i internkontrollen.

Skriftlig dokumentasjon etter denne forskrift skal minst omfatte de krav til virksomheten som følger av § 4 tredje ledd nr. 3 til og med nr. 10.

§ 6. Tilsynsmyndighet

NVE fører tilsyn med oppfyllelse av denne forskrift.

§ 7. Unntak

NVE kan i enkeltvedtak eller forskrift gi unntak fra denne forskrift når særlige grunner foreligger.

§ 8. Tvangsmulkt

For å sikre at bestemmelser i forskriften eller i vedtak i medhold av forskriften blir gjennomført, kan vassdragsmyndigheten pålegge den ansvarlige tvangsmulkt til staten i samsvar med vannressursloven § 60.

§ 9. Straff

Den ansvarlige for vassdragsanlegg/grunnvannstiltak som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser i denne forskrift, straffes med bøter eller fengsel i samsvar med vannressursloven § 63.

§ 10. Gebyr

NVE kan kreve inn gebyr til dekning av kostnader for tilsyn med oppfyllelse av denne forskrift.

For oppfølging av bestemmelsene i forskrift av 15. desember 2000 nr. 1271 om sikkerhet og tilsyn med vassdragsanlegg fastsettes gebyret ut fra en dams bruddkonsekvens, høyde og oppdemt magasinvolym. For mindre dammer eller andre vassdragsanlegg enn dammer kan det fastsettes minstesatser.

For miljøtilsyn ved oppfølging av anlegg i forbindelse med kraftproduksjon fastsettes gebyret på grunnlag av midlere årsproduksjon i kraftverket. Ved mindre anlegg kan det fastsettes minstesatser.

For anlegg uten tilknytning til kraftproduksjon kan det fastsettes standardgebyrer.

§ 11. Ikrafttreden

Denne forskrift trer i kraft straks.

Virksomhet som omfattes av forskrift om sikkerhet og tilsyn med vassdragsanlegg og underliggende forskrifter må utøve internkontroll som sikrer at krav fastsatt i disse forskriftene blir oppfylt fra ikrafttredelsesdato.

Alle andre vassdragsanlegg/grunnvannstiltak som omfattes av § 2 må utøve slik internkontroll senest 1. januar 2005.

21. feb. Nr. 200 2003**Delegering av myndighet til Landbruksdepartementet etter lov om dyrevern § 26 annet ledd.**

Fastsatt ved kgl.res. 21. februar 2003 med hjemmel i lov av 20. desember 1974 nr. 73 om dyrevern § 26 annet ledd. Fremmet av Landbruksdepartementet. Kunngjort 25. februar 2003.

Kongens myndighet etter lov av 20. desember 1974 nr. 73 § 26 annet ledd delegeres til Landbruksdepartementet.

21. jan. Nr. 201 2003**Forskrift om endring i forskrift om bruk av kjøretøy.**

Fastsatt av Vegdirektoratet 21. januar 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 4, § 13, § 15 og § 16, jf. kgl.res. av 21. mars 1986 nr. 750, jf. delegeringsvedtak av 24. november 1980 nr. 1. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I forskrift av 25. januar 1990 nr. 92 om bruk av kjøretøy gjøres følgende endring:

§ 4–2 nr. 7 skal lyde:

7. Vogntog bestående av motorvogn og slepevogn, påhengsvogn eller semitrailer (eller tilsvarende tilhengerredskap) der begge kjøretøyene er registrert i Norge eller utlandet 17. september 1997 eller senere, skal fra plassering på linje kunne kjøres en runde mellom to konsentriske sirkler med radius 12,50 og 5,30 m.

Fram til 1. januar 2007 er sporingskravet for tilsvarende vogntog som nevnt i leddet ovenfor der minst ett av kjøretøyene er registrert i Norge eller utlandet før 17. september 1997, at det fra plassering på linje skal kunne kjøres en runde mellom to konsentriske sirkler med radius 12,50 og 2,00 m.

Vogntog spesielt innrettet for transport av tømmer med vogntog lengde mellom 18,75 og 22,00 m, skal fra plassering på linje kunne kjøres en runde mellom to konsentriske sirkler med radius 12,50 og 2,00 m.

II

Endringen trer i kraft straks.

14. feb. Nr. 202 2003

Forskrift om endring i forskrift om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften).

Fastsatt av Vegdirektoratet 14. februar 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 14, jf. delegeringsvedtak av 24. november 1980 nr. 1. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I forskrift av 4. oktober 1994 nr. 918 om tekniske krav og godkjenning av kjøretøy, deler og utstyr (kjøretøyforskriften) gjøres følgende endring:

§ 1–14 nr. 3.1 og 3.2 skal lyde:

3.1 Gebyret for enkeltgodkjenninger skal være:

a) Kjøretøy med tillatt totalvekt til og med 3.500 kg	Kr	435,–
b) Kjøretøy med tillatt totalvekt fra 3.501 kg til og med 7.500 kg	Kr	650,–
c) Kjøretøy med tillatt totalvekt over 7.500 kg	Kr	975,–
d) Kjøretøy under a, etterkontroll	Kr	215,–
e) Kjøretøy under b, etterkontroll	Kr	325,–
f) Kjøretøy under c, etterkontroll	Kr	485,–

3.2 Gebyret for typegodkjenninger skal være:

a) Kjøretøy med tillatt totalvekt til og med 3.500 kg	Kr	1.245,–
b) Kjøretøy med tillatt totalvekt over 3.500 kg	Kr	1.870,–
c) Kjøretøy under a, etterkontroll	Kr	625,–
d) Kjøretøy under b, etterkontroll	Kr	935,–

II

Endringen trer i kraft straks.

14. feb. Nr. 203 2003

Forskrift om endring i forskrift om bruk av kjøretøy.

Fastsatt av Vegdirektoratet 14. februar 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 16, jf. delegeringsvedtak av 24. november 1980 nr. 1. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I forskrift av 25. januar 1990 nr. 92 om bruk av kjøretøy gjøres følgende endringer:

§ 2–8 skal lyde:

Gebyr for utlån/utstedelse av dagsprøvekjennermerke skal være kr 165,– pr. gyldighetsdag (kl. 00.00 – 24.00). Gebyr for ubenyttede dager refunderes ikke.

§ 2–11 første ledd skal lyde:

For kjøretøy som avskiltes etter § 2–10 må det betales et gebyr før inndratt vognkort og kjennermerker kan utleveres. Gebyret skal være kr 1.110,– ved utlevering av inndratt kjennermerke og vognkort som er blitt inndratt etter 28. februar 2003, kr 900,– ved utlevering av inndratt kjennermerke og vognkort som er blitt inndratt i perioden 1. januar 1996 – 28. februar 2003, kr 600,– ved utlevering av inndratt kjennermerke og vognkort som er blitt inndratt i 1995 og kr 300,– ved utlevering av inndratt kjennermerke og vognkort som er blitt inndratt i perioden 1. juli 1993 – 31. desember 1994.

II

Endringene trer i kraft 1. mars 2003.

19. feb. Nr. 204 2003**Forskrift om endring i forskrift om nærmere bestemmelser til patentloven og patentforskriften.**

Fastsatt av Patentstyret 19. februar 2003 med hjemmel i kgl.res. av 20. desember 1996 nr. 1162 § 4 og § 9. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I forskrift av 23. desember 1996 nr. 1263 om nærmere bestemmelser til patentloven og patentforskriften gjøres følgende endring:

§ 17–1 skal lyde:

Patentstyret kan på skriftlig begjæring fra søkeren foreta nyhetsundersøkelse og avgi realitetsuttalelse i søknader uten prioritet som er avfattet på dansk, engelsk eller svensk, jf. PF § 4 og § 9. Slik uttalelse avgis på norsk.

På skriftlig begjæring fra søkeren skal Patentstyret gi en oversettelse av realitetsuttalelsen fra norsk til engelsk.

II

Endringen trer i kraft 24. februar 2003.

19. feb. Nr. 205 2003**Forskrift om endring i forskrift om statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v.**

Fastsatt av Arbeids- og administrasjonsdepartementet 19. februar 2003 med hjemmel i lov av 14. desember 1973 nr. 61 om statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v. § 2 og § 10 samt kgl.res. av 20. september 1985 nr. 1711. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I forskrift av 28. oktober 1998 nr. 999 om statsgaranti for lønnskrav ved konkurs m.v. gjøres følgende endring:

Alle forekomster av «skifterett» endres til «tingrett».

II

Endringen trer i kraft straks.

20. feb. Nr. 206 2003**Forskrift om endring i forskrifter om offentlige trafikkskilt, vegoppmerking, trafikkllyssignaler og anvisninger (skiltforskrifter).**

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 20. februar 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 5 og § 6. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I forskrifter av 10. oktober 1980 nr. 1 om offentlige trafikkskilt, vegoppmerking, trafikkllyssignaler og anvisninger (skiltforskrifter) gjøres følgende endringer:

I følgende bestemmelser skal begrepet «vegsjef» endres til «regionvegkontor» og begrepet «vegsjefen» endres til «regionvegkontoret»:

§ 26 nr. 1 annet, tredje og fjerde ledd, nr. 2 første og annet ledd, § 28 nr. 1 annet ledd, nr. 2 første ledd, nr. 3 annet og tredje ledd og nr. 4, § 29 nr. 1, § 30 første og annet ledd og § 34 nr. 1 første og annet ledd.

II

Endringene trer i kraft straks.

20. feb. Nr. 207 2003**Forskrift om endring i forskrift om periodisk kontroll og utekontroll av kjøretøy.**

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 20. februar 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 19 annet ledd og § 43. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I forskrift av 8. august 2002 nr. 875 om periodisk kontroll og utekontroll av kjøretøy gjøres følgende endringer:

I følgende bestemmelser skal begrepet «vegkontoret» endres til «regionvegkontoret»:

§ 3 siste ledd, § 4 første ledd nr. 2, § 4 annet og fjerde ledd, § 5 tredje og fjerde ledd, § 6 første, annet og tredje ledd, § 8 annet og tredje ledd og § 9 første, tredje og fjerde ledd.

I § 10 annet ledd skal begrepet «trafikkstasjoner/vegkontor» endres til «trafikkstasjoner/regionvegkontor».

I § 10 fjerde ledd skal begrepet «trafikkstasjon/vegkontor» endres til «trafikkstasjon/regionvegkontor».

II

Endringene trer i kraft straks.

20. feb. Nr. 208 2003

Forskrift om endring i forskrift om øvingskjøring med motorvogn og om trafikkopplæring m.v.

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 20. februar 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 26, § 27, § 28, § 42 og § 43 og kgl.res. av 17. mars 1967 nr. 3462. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I forskrift av 14. desember 1968 nr. 9352 om øvingskjøring med motorvogn og om trafikkopplæring m.v. gjøres følgende endringer:

I følgende bestemmelser skal begrepet «vegkontoret» endres til «regionvegkontoret»:

§ 2 nr. 4 og 5, § 4 nr. 1 første ledd, nr. 3 siste ledd og nr. 8, § 5 nr. 1 siste ledd, nr. 3 første, annet og tredje ledd, § 6 nr. 1, 2, 3 første og annet ledd og nr. 4, § 7 nr. 1, 2 annet ledd, 4 annet ledd og 6, § 8 nr. 1, 2, 3 annet ledd og nr. 4, § 9 første, annet, fjerde og sjette ledd, § 11 nr. 5, § 15 nr. 2 første ledd, § 18 nr. 1 og 3, § 20 første og annet ledd og § 22 annet ledd.

I § 20 første ledd skal begrepet «vegkontorets» endres til «regionvegkontorets».

II

Endringene trer i kraft straks.

20. feb. Nr. 209 2003

Forskrift om endring i forskrifter om førerkort og førerprøve m.v.

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 20. februar 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 24, § 25, § 29 og § 30. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I forskrifter av 23. februar 1979 nr. 4 om førerkort og førerprøve m.v. gjøres følgende endringer:

I følgende bestemmelser skal begrepet «vegkontoret» endres til «regionvegkontoret»:

I § 7 nr. 4, § 9 nr. 4 første ledd tredje og fjerde strekpunkt, § 10 nr. 1 og nr. 4, § 11 annet ledd første punktum, § 12 første, annet, tredje, fjerde og siste ledd, § 21 nr. 2 annet ledd, nr. 6, nr. 7 og nr. 8 annet, tredje og fjerde ledd, § 24 første og annet ledd, § 25 bokstav b og c, § 26 nr. 2 bokstav a siste strekpunkt, § 27 nr. 1 annet ledd og nr. 2 bokstav b siste strekpunkt, § 28 nr. 3, § 32 annet ledd, § 33a første ledd, § 34 nr. 1, § 34a nr. 2 sjuende ledd, § 35 nr. 2 tredje ledd, § 40 nr. 2 første og annet ledd, § 43 annet ledd og § 44 nr. 3, nr. 8 og nr. 12 tredje ledd.

I § 11 annet ledd annet punktum og § 35 nr. 2 annet ledd skal begrepet «vegkontorets» endres til «regionvegkontorets».

I § 25 bokstav c første ledd annet punktum skal begrepet «i biltilsynsdistrikter hvor biltilsynet» endres til «der regionvegkontoret».

I § 22 nr. 5 tredje ledd skal begrepet «biltilsynet» endres til «regionvegkontoret».

II

Endringene trer i kraft straks.

20. feb. Nr. 210 2003

Forskrift om endring i forskrift om opplæring og kompetansebevis for fører av utrykningskjøretøy.

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 20. februar 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 24, § 27, § 28, § 42 og § 43 og kgl.res. av 17. mars 1967 nr. 3462. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I forskrift av 9. oktober 2001 nr. 1152 om opplæring og kompetansebevis for fører av utrykningskjøretøy gjøres følgende endringer:

I følgende bestemmelser skal betegnelsen «vegkontoret» endres til «regionvegkontoret»:
§ 2, § 7 tredje og sjette ledd, § 10, § 11, § 12 og § 13 siste ledd.

II

Endringene trer i kraft straks.

20. feb. Nr. 211 2003**Forskrift om endring i forskrift om gjennomføring av Europeisk avtale om kjøre- og hviletid m.v. for mannskaper på kjøretøyer i internasjonal vegtransport (AETR).**

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 20. februar 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 13, § 20 og § 21. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I forskrift av 28. april 1987 nr. 337 om gjennomføring av europeisk avtale om kjøre- og hviletid m.v. for mannskaper på kjøretøyer i internasjonal vegtransport (AETR) gjøres følgende endring:

I § 5 skal begrepet «biltilsynet» endres til «regionvegkontoret».

II

Endringen trer i kraft straks.

20. feb. Nr. 212 2003**Forskrift om endring i forskrift om kjøre- og hviletid m.v. ved innenlandsk transport og transport innen EØS-området.**

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 20. februar 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 13, § 20 og § 21. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I forskrift av 28. september 1993 nr. 910 om kjøre- og hviletid m.v. ved innenlandsk transport og transport innen EØS-området gjøres følgende endringer:

I følgende bestemmelser skal betegnelsen «biltilsynet» endres til «regionvegkontoret»:
§ 3–1 nr. 2 første og annet ledd, § 3–3 nr. 1, 3, 5 og 8 og § 4–1 nr. 2.

II

Endringene trer i kraft straks.

20. feb. Nr. 213 2003**Forskrift om endring i forskrift om offentlig parkeringsregulering og parkeringsgebyr.**

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 20. februar 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 4, § 5, § 8, § 31, § 31a, § 37 og § 43. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I forskrift av 1. oktober 1993 nr. 921 om offentlig parkeringsregulering og parkeringsgebyr gjøres følgende endring:

I § 2 annet ledd skal betegnelsen «vegkontoret» endres til «regionvegkontoret».

II

Endringen trer i kraft straks.

20. feb. Nr. 214 2003**Forskrift om endring i forskrift om gebyr for bruk av piggdekk og tilleggsgebyr.**

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 20. februar 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 13, § 31 og § 31a. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I forskrift av 7. mai 1999 nr. 437 om gebyr for bruk av piggdekk og tilleggsgebyr gjøres følgende endringer:

I følgende bestemmelser skal begrepet «vegkontor» endres til «regionvegkontor»:

§ 8 siste ledd, § 10 første ledd, § 11 annet, tredje og fjerde ledd, § 12 og § 13 tredje ledd.

II

Endringene trer i kraft straks.

20. feb. Nr. 215 2003**Forskrift om endring i forskrift om bruk av utenlandsk motorvogn i riket og om særskilt registrering av motorvogn for midlertidig bruk.**

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 20. februar 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 20. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I forskrift av 28. mars 1967 nr. 9350 om bruk av utenlandsk motorvogn i riket og om særskilt registrering av motorvogn for midlertidig bruk gjøres følgende endringer:

I § 1 annet og tredje ledd og § 6 endres begrepet «Statens bilsakkyndige» til «regionvegkontoret».

II

Endringene trer i kraft straks.

20. feb. Nr. 216 2003**Forskrift om endring i forskrift om kompetanse etter vegtrafikkloven § 18.**

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 20. februar 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 18 og § 43. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I forskrift av 1. mars 1988 nr. 210 om kompetanse etter vegtrafikkloven § 18 gjøres følgende endring:

I pkt. 2 endres betegnelsen «vegsjef» til «regionvegkontor».

II

Endringen trer i kraft straks.

20. feb. Nr. 217 2003**Forskrift om endring i forskrift om vegtrafikkloven med forskrifters gyldighet på Svalbard.**

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 20. februar 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 1 fjerde ledd, jf. kgl.res. av 17. mars 1967 nr. 3462. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I forskrift av 10. november 1993 nr. 1018 om vegtrafikkloven med forskrifters gyldighet på Svalbard gjøres følgende endringer:

I kapittel I skal betegnelsen «biltilsynet i Tromsø» endres til «Statens vegvesen, Region nord».

I kapittel II skal betegnelsen «vegkontoret i Troms» endres til «Statens vegvesen, Region nord».

II

Endringene trer i kraft straks.

20. feb. Nr. 218 2003**Forskrift om endring i forskrifter for ambulansebil.**

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 20. februar 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 13 og § 14. Kunngjort 28. februar 2003.

I

I forskrifter av 14. februar 1970 nr. 1 for ambulansebil gjøres følgende endringer:

I § 7 annet ledd og § 9 nr. 2 skal betegnelsen «Statens bilsakkyndige» endres til «regionvegkontoret».

I § 7 tredje ledd skal betegnelsen «bilsakkyndige» endres til «regionvegkontoret».

II

Endringene trer i kraft straks.

26. feb. Nr. 219 2003**Ikrafttredelse av lov av 20. desember 2002 nr. 101 om endringer i legemiddeloven og apotekloven.**

Fastsatt av Helsedepartementet 26. februar 2003 med hjemmel i lov av 20. desember 2002 nr. 101 om endringer i legemiddeloven og apotekloven del III, jf. kgl.res. av 20. desember 2002 nr. 1733. Kunngjort 28. februar 2003.

Lov av 20. desember 2002 nr. 101 om endringer i legemiddeloven og apotekloven del I, legemiddeloven § 6 nytt annet ledd, trer i kraft 3. mars 2003.

28. feb. Nr. 220 2003**Instruks om Forsvarets bistand til politiet.**

Fastsatt ved kgl.res. 28. februar 2003 med hjemmel i Kongens instruksjonsmyndighet. Fremmet av Forsvarsdepartementet. Kunngjort 28. februar 2003.

*Kapittel 1. Generelle bestemmelser***§ 1. Formål**

Formålet med instruksen er å fastsette bestemmelser om Forsvarets bistand til politiet og gi aktuelle sjefer i Forsvaret og politiet generelle og praktiske retningslinjer for rask og sikker vurdering og handling.

§ 2. Virkeområde

Instruksen gjelder for Forsvarets bistand til politiet i fred, krise og krig, herunder Kystvaktens bistand til politiet etter lov av 13. juni 1997 nr. 42 om Kystvakten (kystvaktloven) § 17 første og tredje ledd og Heimevernets bistand til politiet (herunder i medhold av heimevernsloven § 13), med mindre annet følger av eller besluttes ved

- a) bestemmelser gitt i eller i medhold av lov, eller
- b) tiltak i medhold av beredskapsplanverket.

Instruksen gjelder ikke for:

1. Kystvaktens utøvelse av begrenset politimyndighet i medhold av kystvaktloven § 21 første ledd.
2. Virksomheten til Forsvarets narkotikagrupper, hvor særskilte prosedyrer gjelder.
3. Utøvelse av militær politimyndighet i medhold av lov av 20. mai 1988 nr. 33 om politimyndighet i det militære forsvar med utfyllende bestemmelser.
4. Etterretningstjenesten, jf. lov av 20. mars 1998 nr. 11 om Etterretningstjenesten med utfyllende instruks.
5. Den forebyggende sikkerhetstjeneste, jf. lov av 20. mars 1998 nr. 10 om forebyggende sikkerhetstjeneste (sikkerhetsloven) med utfyllende forskrifter.
6. Forsvarets deltakelse i den organiserte offentlige redningstjeneste, jf. kgl.res. av 4. juli 1980.
7. Det etablerte samarbeidet mellom politiet og den militære grensevaktens vedrørende forhold på landegrensen mellom Norge og Russland, hvor særskilte prosedyrer gjelder.

Bistand fra Forsvaret til politiet som ikke omfattes av denne instruks og som ikke er nevnt i annet ledd i paragrafen her, kan bare ytes etter beslutning av Forsvarsdepartementet eller den Forsvarsdepartementet bemyndiger. Ved innhenting av beslutning fra Forsvarsdepartementet gjelder beslutningsprosedyren i kapittel 4 om håndhevelsesbistand.

§ 3. Definisjoner

Med bistand menes enhver form for personell- og/eller materiellmessig støtte.

Med FOHK menes Forsvarets fellesoperative hovedkvarter.

Med LDKN menes Landsdelskommando Nord.

Med LDKS menes Landsdelskommando Sør.

§ 4. Forutsetninger for bistand

Forsvaret kan bistå politiet når det er forenlig med Forsvarets primære oppgaver og politiets egne personell- og/eller materiellressurser ikke strekker til.

Forsvaret kan som forutsetning for bistand sette vilkår vedrørende sikkerhetsmessige og kommandomessige forhold, begrensninger i politimesterens rett til å avbryte Forsvarets innsats, samt andre operative forhold.

§ 5. Ansvar og ledelse

Den politimester som mottar bistand fra Forsvaret, har den overordnede ledelse av operasjonen, og skal påse at midler som tas i bruk ikke overskrider de rettslige og andre grenser som er satt for politiets virksomhet.

Regelverk om utøvelse av politimyndighet, herunder politiets våpeninstruks, gjelder så langt de passer for militært personell som bistår politiet. Politimesteren gir nødvendige retningslinjer og meddeler begrenset politimyndighet når det er aktuelt.

Forsvarets bistand gjennomføres som en selvstendig bistandsoperasjon. Forsvaret utpeker sjef for den militære bistandsressurs (enhet). Ved deltakelse av flere enheter utpeker Forsvaret én sjef som koordinerer ledelsen av den militære innsats. Militær sjef viderefører politimesterens oppdrag gjennom ordre på militær side.

Politiets og militære enheter skal ikke inkorporeres i hverandre under politioperasjoner. Skal politienhet og militær enhet settes inn mot samme objekt, skal enhetene gis samordnede, men klart adskilte oppdrag og løse disse under sine sjefers direkte underlagt politiets operasjonsleder.

§ 6. Mediahåndtering

Politimesteren har ansvar for orientering til offentligheten og media om politiets operasjon og om Forsvarets bistand til denne, med mindre annet bestemmes i det enkelte tilfelle.

§ 7. Rapportering

Politimester og militær sjef skal etter gjeldende generelle retningslinjer holde sine overordnede ledd orientert om de tiltak som settes i verk og avgi rapport tjenestevei etter at operasjonen og bistanden er avsluttet.

§ 8. Planverk, opplæring og øvelser

Så langt mulig bør Forsvaret og politiet utvikle koordinerte planverk og prosedyrer for ulike bistandstyper som omfattes av denne instruks.

Politimesteren skal sørge for at personell med relevante funksjoner i politidistriktet får opplæring om innholdet i denne instruks. Forsvaret skal sørge for at operativt personell med relevante funksjoner har fått tilsvarende opplæring, herunder kjennskap til politiets metoder og legale rammeforutsetninger. Forsvaret og politiet skal på sentralt, regionalt og lokalt nivå tilstrebe gjensidig støtte for opplæringsformål.

Innen rammen av de bistandstyper som omfattes av denne instruks, eller beredskapsplanverk for krise og krig, kan sjef FOHK og vedkommende politimester gi samtykke til fellesøvelser mellom Forsvaret og politiet. Sjef FOHK kan delegere sin myndighet til å gi slikt samtykke til sjefene for landsdelskommandoene. Utlån av instruktører, etableringer og administrative tjenester til utdanning og trening kan avtales direkte mellom vedkommende politimester og driftsenhet (avdeling) i Forsvaret.

§ 9. Utfyllende bestemmelser

Forsvarsdepartementet kan i samråd med Justisdepartementet gi eller delegere myndighet til underlagte virksomheter å gi utfyllende bestemmelser til denne instruks, herunder nærmere retningslinjer for forhåndsplanlagt bistand som faller inn under instruksen.

Kapittel 2. Administrativ bistand**§ 10. Administrativ bistand**

Forsvaret kan bistå politiet med transport og annen administrativ støtte, herunder bistand i tilfeller der Forsvaret har en særskilt teknisk kapasitet eller kompetanse, som ikke direkte involverer den militære bistandsenhet i den politimessige, operative oppgaveløsning.

§ 11. Beslutningsprosedyre

Politimesteren skal rette sin anmodning om bistand til:

- a) I Sør-Norge: LDKS.
- b) I Nord-Norge: LDKN.

Politimesterens anmodning om bistand skal inneholde:

- a) Kort orientering om situasjonen og om den bistand som anses nødvendig.
- b) Når, hvor og hvor lenge bistanden skal ytes.
- c) Andre relevante opplysninger, bl.a. om sambands- og forbindelsesordninger.

Vedkommende landsdelskommando sørger for at det så raskt som mulig blir tatt stilling til politimesterens anmodning, i samsvar med de til enhver tid gjeldende retningslinjer.

Om saken haster, skal politiet så langt mulig forhåndsvarsle aktuell bistandsenhet. Politiet og Forsvaret kan umiddelbart påbegynne planlegging og forberedelse av aksjoner, herunder etablere et militært forbindelsesledd i politimesterens stab etter anmodning fra politimesteren, uten å avvente formell beslutning om at bistand skal ytes.

Dersom administrativ bistand etter denne paragraf medfører fare for Forsvarets personell eller reiser politiske eller prinsipielle problemstillinger, gjelder i stedet beslutningsprosedyren i kapittel 4 om håndhevelsesbistand.

Kapittel 3. Operativ bistand

§ 12. Bistand i forbindelse med ulykker, naturkatastrofer mv.

Ved ulykker (herunder søk etter personer som antas å være omkommet), naturkatastrofer og lignende situasjoner kan Forsvaret yte bistand til politioppgaver.

I situasjoner som nevnt i første ledd skal Forsvarets personell normalt ikke bli satt til vakt- og sikringsoppdrag som vil innebære kontakt med sivilbefolkningen.

§ 13. Bistand i forbindelse med uskadeliggjøring eller fjerning av eksplosiver mv.

Forsvaret kan yte bistand til politiet for uskadeliggjøring eller fjerning av eksplosiver.

§ 14. Beslutningsprosedyre

§ 11 første til fjerde ledd gjelder tilsvarende.

Hvis den bistand som ønskes reiser politiske eller prinsipielle problemstillinger, eller er av betydelig omfang (f.eks. ved større naturkatastrofer), gjelder i stedet beslutningsprosedyren i kapittel 4 om håndhevelsesbistand.

Kapittel 4. Håndhevelsesbistand

§ 15. Håndhevelsesbistand

Forsvaret kan bistå politiet:

- a) til ettersøking og pågripelse av farlige personer, når det er nødvendig for å avverge nærliggende fare for noens liv eller helse. Den militære innsats skal fortrinnsvis konsentreres om vakthold, sikring og dekning, mens politiet bør ta seg av den aktive pågripelse.
- b) ved fare for anslag av omfattende eller av annen årsak særlig skadevoldende karakter, rettet mot vesentlige samfunnsinteresser, og til forebyggelse og bekjempelse av slike. Herunder kan Forsvaret bistå politiet i forbindelse med vakthold og sikring av objekter og infrastruktur.

§ 16. Beslutningsprosedyre

Politimesteren retter sin anmodning om bistand gjennom Politidirektoratet til Justisdepartementet.

§ 11 annet og fjerde ledd gjelder tilsvarende. I tillegg skal politiet:

- a) Opplyse hvorvidt bevæpning av militært personell anses nødvendig.
- b) Forhåndsvarsle vedkommende landsdelskommando dersom saken haster.

Justisdepartementet vil etter vurdering i tilfelle anmode Forsvarsdepartementet om at Forsvaret yter nærmere angitt bistand til politiet.

Forsvarsdepartementet meddeler Justisdepartementet sin beslutning. Skal bistand ytes, gir Forsvarsdepartementet nødvendige retningslinjer til Justisdepartementet og Forsvaret om denne.

Kapittel 5. Ikrafttredelse. Opphevelse av andre bestemmelser

§ 17. Ikrafttredelse. Opphevelse av andre bestemmelser

Denne instruks trer i kraft straks.

Fra samme tidspunkt oppheves:

- a) Kgl.res. av 13. februar 1998 nr. 177 om instruks for Forsvarets bistand til politiet i fred.
- b) Regjeringens res. av 5. november 1999 nr. 1145 om Kystvakten (kystvaktinstruksen) § 9.

28. feb. Nr. 221 2003

Forskrift om pensjonspremien i Pensjonsordningen for apoteketaten.

Fastsatt ved kgl.res. 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 26. juni 1953 nr. 11 om pensjonsordning for apoteketaten § 29 nr. 2. Fremmet av Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Kunngjort 28. februar 2003.

§ 1. Fastsettelse av premienivået

Premiesatsen for Pensjonsordningen for apoteketaten fastsettes til 15 prosent av pensjonsgrunnlaget. Fordelingen av premien skal være 12 prosent for arbeidsgivere og 3 prosent for arbeidstakere.

§ 2. Ikraftsetting

Forskriften trer i kraft 1. april 2003.

30. jan. Nr. 222 2003**Forskrift om endring i forskrift om eksamener ved Høgskolen i Tromsø.**

Fastsatt av styret ved Høgskolen i Tromsø 30. januar 2003 med hjemmel i lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler § 50 nr. 6. Kunngjort 4. mars 2003.

I

I forskrift av 12. juni 1996 nr. 590 om eksamener ved Høgskolen i Tromsø er det foretatt en rekke endringer. Forskriften lyder i sin helhet etter dette:

*Kapittel 1. Innledende bestemmelser***§ 1. Forskriftens virkeområde**

Denne forskriften gjelder alle eksamener og prøver innenfor alle studier, emner eller kurs som inngår i godkjente studier ved Høgskolen i Tromsø.

For studier hvor det i medhold av lov om universiteter og høyskoler § 46 nr. 4 er fastsatt rammeplaner med bestemmelser om eksamener eller prøver som avviker fra denne forskriften, gjelder rammeplanens bestemmelser.

§ 2. Utfyllende regler

Høgskoledirektøren kan innenfor rammen av denne forskriften fastsette utfyllende regler som gjelder ved alle eksamener eller prøver ved Høgskolen i Tromsø.

Avdelingsstyret kan innenfor rammen av denne forskriften fastsette utfyllende regler som gjelder særegne forhold ved den enkelte eksamen eller prøve på vedkommende avdeling.

§ 3. Definisjoner

<i>Student</i>	Med student mener denne forskrift en person som er tatt opp til et studium eller et fag ved Høgskolen i Tromsø, jf. lov om universiteter og høyskoler § 37, § 38 og § 39.
<i>Privatist</i>	Med privatist mener denne forskrift en person som går opp til eksamen etter lov om universiteter og høyskoler § 40, og som ikke er opptatt ved faget eller studiet.
<i>Rammeplan</i>	En plan for et studium der departementet har fastsatt nasjonale rammer for innholdet i studiet.
<i>Fagplan</i>	En konkretisering av det faglige innholdet i studier som er regulert av rammeplan.
<i>Studieplan</i>	Plan for det faglige innholdet i studier som ikke er regulert av rammeplan.
<i>Eksamen</i>	Eksamen er betegnelse på en prøve eller vurdering når resultatet skal inngå på vitnemålet/innregnes i en karakter på vitnemålet eller karakterutskrift.
<i>Utsatt eksamen</i>	Utsatt eksamen er den prøve som arrangeres for studenter som har vært sykemeldt eller hatt annet gyldig fravær ved ordinær eksamen.
<i>Ny eksamen</i>	Ny eksamen er den prøve som arrangeres for studenter som ikke har bestått ordinær eksamen.
<i>Studiepoeng</i>	Mål på omfanget av et studium, der et fullt studieår er normert til 60 studiepoeng.
<i>Diploma supplement</i>	Vitnemålstillegg som informerer om og legger til rette for internasjonal forståelse av høgskolesystemet og den enkelte students utdanning. DS skal følge det originale vitnemålet og er bare gyldig sammen med dette.
<i>Sensorveiledning</i>	Skal som minimum inneholde en kvalitativ beskrivelse av anvendelsen av karakterskalaen i den enkelte eksamen/eksamenskomponenter.

*Kapittel 2. Hvilke eksamener og prøver som arrangeres***§ 4. Eksamen eller prøve**

Når det i denne forskriften brukes begrepet eksamen, omfatter dette alle former for eksamener og prøver som nevnt ovenfor med mindre noe annet går klart frem av språkbruken eller den sammenhengende begrepet er brukt i.

Eksamen eller prøve kan gjennomføres som:

- skriftlig og/eller muntlig prøve i et studium/emne i form av skoleeksamen/hjemmeeksamen som gjennomføres individuelt eller gruppevis,
- praktiske prøver,
- gjennomføring av obligatorisk praksis,
- fremsyninger og fremføringer,

- prøver i instrumentalutøving,
- utført laboratoriearbeid, prosjektarbeid, praksisrapport, seminararbeid, mappevurdering, rapporter eller annen dokumentasjon.

§ 5. *Utsatt og ny eksamen eller prøve*

For kandidater som helt eller delvis ikke fullfører ordinær eksamen eller prøve og som har gyldig fravær eller forfall, jf. § 21 og § 22, arrangeres det utsatt eksamen slik at normal studieprogresjon kan opprettholdes, og så snart som mulig og senest innen utgangen av påfølgende semester, se § 10, tredje ledd.

For kandidater som har strøket ved ordinær eksamen eller prøve og videre deltagelse i utdanningen er avhengig av at eksamen er bestått, arrangeres det ny eksamen slik at normal studieprogresjon kan opprettholdes. Ny eksamen kan arrangeres samtidig som utsatt eksamen.

Studenter som på grunn av studier i utlandet ikke har kunnet gå opp til ordinær eksamen, har rett til utsatt eksamen, se § 10, tredje ledd.

Kandidater som har gyldig fravær eller forfall eller som stryker ved utsatt og ny eksamen, og dermed kan få avbrudd i studieprogresjonen, kan likevel ikke kreve at det arrangeres en ytterligere utsatt eller ny eksamen.

Utsatt eksamen etter første ledd og ny eksamen etter andre ledd kan arrangeres samtidig.

Utsatt og ny eksamen arrangeres normalt en gang hvert semester dersom en eller flere kandidater som i henhold til første, annet eller tredje ledd har rett til å avlegge utsatt eller ny eksamen har meldt seg opp innen fastsatt frist. Avdelingene avgjør om slik eksamen kan arrangeres i andre tilfeller, eller om den også skal være åpen for andre studenter.

§ 6. *Adgang til å avlegge eksamen etter tidligere ordninger ved endringer i fag- og studieplanen eller når kurs opphører*

Ved vesentlige endringer i studieplan/fagplan skal det for et tidsrom på to år etter at ny plan trer i kraft:

1. være anledning til å avlegge eksamen eller prøve etter tidligere ordning. Gjelder endringen bare eksamensordningen, gis det bare anledning til å gå opp til eksamen eller prøve etter tidligere ordning dersom studiet var påbegynt før den nye studie-/fagplanen trådte i kraft.
2. tilrettelegges studiemuligheter etter tidligere ordning, hvis det med rimelighet kan antas at den nye ordningen vil forsinke studenter som har påbegynt studiet etter tidligere ordning. Slikt studietilbud trenger en likevel ikke å tilby hvis det bare er aktuelt for studenter som allerede har fulgt undervisningen i emnet men som ikke har bestått eksamen.

Eksamenskandidater som ikke er tatt opp som studenter ved Høgskolen i Tromsø, må gå opp til eksamen eller prøve etter den eksamensordningen som til enhver tid gjelder.

Kapittel 3. Oppmelding

§ 7. *Rett til å melde seg opp til eksamen eller prøve*

Studenter som er opptatt til et fag, emne eller studium ved Høgskolen i Tromsø kan melde seg opp til de eksamener og prøver som inngår i studiet eller faget så fremt de ellers fyller vilkårene i denne paragraf og § 9.

Andre som ikke er opptatt til vedkommende studium/emne ved Høgskolen i Tromsø, men som oppfyller de generelle og eventuelt spesielle opptakskrav og øvrige krav for å melde seg opp til eksamen i vedkommende emne eller studium, kan melde seg opp til eksamen etter nærmere regler fastsatt av styret. Opptaksorganet avgjør om vilkår for oppmelding er innfridd.

Avdelingsstyret kan bestemme at særskilte arbeidskrav må være oppfylte, at bestemte eksamener eller prøver må være fullførte eller at obligatorisk undervisning og praksisopplæring må være gjennomgått og godkjent før eksamen i de enkelte studium/emner kan avlegges. Opplysninger om dette tas inn i studie- og fagplan. Kandidater som ikke oppfyller vilkårene kan nektes adgang til eksamen, prøve eller til å fortsette et studium.

Semesteravgift til studentsamskipnaden må være betalt før kandidaten kan avlegge eksamen eller prøve. Avdelingsstyret/avdelingen kan bestemme at også særskilt fastsatt avgift for kopiering, papir og KOPINOR-avgift og eventuell studieavgift må være betalt før kandidaten kan avlegge eksamen eller prøve.

§ 8. *Kunngjøring og oppmelding til eksamen*

Eksamener og prøver avholdes i henhold til kunngjort fag- og studieplan innenfor de studium og emner som det tilbys undervisning i. Tid og sted for den enkelte eksamen fastsettes og kunngjøres av den enkelte avdeling.

Avdelingen fastsetter oppmeldingsfristene som gjelder for hver eksamen, og disse kunngjøres i veven, og i enten fag- og studieplanen, ved oppslag på avdelingen eller i Class Frontier. Det kan også fastsettes felles oppmeldingsfrist for alle eksamener i ett semester.

Avdelingen fastsetter om oppmelding til eksamen skal skje kollektivt, og for hvilket studium eller emner dette gjelder. Kollektiv oppmelding omfatter alle studenter som er registrerte og har betalt semesteravgift og eventuell materiell og/eller studieavgift innen de fastsatte frister, utenom de som har meldt fra skriftlig at de har sluttet.

I studium eller emner som ikke har kollektiv oppmelding, skal det være individuell, skriftlig oppmelding til hver enkelt eksamen eller prøve.

Den enkelte student er selv ansvarlig for å kontrollere at han/hun er oppmeldt til eksamen.

Ny og utsatt eksamen avholdes ved behov, jf. § 5. Tid og sted fastsettes av vedkommende avdeling og kunngjøres ved oppslag eller ved direkte meddelelse til dem det gjelder. Innlevering av obligatoriske rapporter, oppgaver, arbeidskrav e.l. fastsettes av faglærer og meddeles direkte til dem det gjelder.

Avdelingen kan etter søknad i særlige tilfeller gi dispensasjon fra oppmeldingsfristen. Avslag på søknad om dispensasjon kan påklages til styrets klagenemnd. Høgskoledirektøren kan i utfyllende regler fastsette nærmere kriterier for når dispensasjon bør gis.

Trekk fra eksamen må skje skriftlig senest 10 dager før eksamen begynner. Det er ikke anledning til å trekke seg fra obligatoriske praksisstudier, praksisperioder, praktiske arbeider, laboratorieforsøk eller lignende oppgaver eller prøver som varer sammenhengende lenger enn to uker. En kan normalt bare trekke seg fra eksamen to ganger i samme fag, kurs eller emne.

§ 9. Rett til å melde seg opp til eksamen flere ganger/tap av studierett

En student har ikke rett til å fremstille seg til samme eksamen ved Høgskolen i Tromsø mer enn tre ganger. Etter søknad kan avdelingsstyret i særlige tilfeller gi dispensasjon fra denne bestemmelsen. Avslag på søknad om dispensasjon kan påklages til styrets klagenemnd.

Ved ikke bestått praksisstudium/-periode ved utdanningene kan studenten ta praksisstudiet/-perioden opp igjen én gang. Dersom studenten da får ikke bestått, må vedkommende slutte på utdanningen. Dette skal studenten gjøres skriftlig særskilt oppmerksom på før andre praksisstudium/-periode påbegynnes. Dersom nasjonale rammeplaner gir anledning til flere praksisforsøk, gjelder rammeplanens bestemmelser. Søknad om et tredje praksisforsøk settes frem for avdelingsstyret selv. Bestemmelsene i dette ledd gjelder tilsvarende for laboratoriekurs.

Høgskoledirektøren kan i utfyllende regler fastsette nærmere kriterier for dispensasjon fra bestemmelsene i de to foregående ledd.

Når en student har avlagt eksamen eller prøve på nytt, gjelder den beste karakteren.

En student som etter tre forsøk ikke har bestått eksamen i et obligatorisk emne, eller som uten rimelig grunn avviker fra den fastsatte studieprogresjon slik at studietiden forlenges med minst 2 år, kan fratras ordinær studieplass. Vedtak om dette gjøres av avdelingsstyret selv, og studenten skal ha skriftlig varsel i rimelig tid før saken avgjøres. Klage på avdelingsstyrets vedtak avgjøres av styrets klagenemnd.

Kapittel 4. Eksamensavviklingen

§ 10. Avvikling av eksamener og prøver

Eksamen eller prøve skal normalt skje i form av individuell prøving slik at studentenes kunnskaper og ferdigheter blir prøvet og vurdert på en upartisk og faglig betryggende måte.

Når bedømmelsen av en gruppeeksamen eller -prøve inngår i sluttevalueringen for et studium eller emne, eller gir grunnlag for fastsettelse av selvstendig karakter på vitnemålet, skal slik eksamen eller prøve organiseres slik at hver enkelt deltakers kunnskaper og ferdigheter også kan vurderes på individuelt grunnlag.

Hvilken eksamens- eller prøveform som skal inngå i evalueringen og hvorledes oppgaver skal gjennomføres, bedømmes eller vurderes, tas inn i og skal gå frem av fag- og studieplanene for hvert studium eller emne. Ved privatisteksamener og ny og utsatt eksamen kan prøveformen være forskjellig fra ordinær eksamen.

Muntlig eksamen skal være offentlig, jf. lovens § 50 nr. 3. Det samme gjelder for kunstneriske/estetiske utøvinger.

Dersom hensynet til gjennomføring av en eksamen eller prøve tilsier det, kan avdelingsstyret/avdelingen bestemme at den i sin helhet skal være lukket for offentligheten.

Når tungtveiende hensyn taler for det, kan eksamen som nevnt i fjerde ledd i det enkelte tilfelle lukkes for offentligheten etter ønske fra vedkommende eksamenskandidat så fremt minst en av sensorene også går inn for det.

Avdelingene oppnevner eksamensansvarlig(e) faglærer(e) for avvikling av den enkelte eksamen. Hvem som er eksamensansvarlig faglærer kunngjøres samtidig med kunngjøring av eksamen, jf. § 8.

§ 11. Særordninger under eksamen

Kandidater som har behov for det kan etter søknad få spesiell tilrettelegging ved den praktiske gjennomføringen av eksamen eller prøve. Det kan også gis særordninger ved hjemmeeksamen. Skriftlig søknad om slik tilrettelegging må leveres innen de fristene som er fastsatt for oppmelding til eksamen og skal dokumenteres med attest fra sakkyndig instans. Attesten skal inneholde en vurdering av studentens nedsatte yteevne i eksamenssituasjonen. Ved kollektiv eksamensoppmelding fastsetter avdelingen en frist for søknad om særordninger. Hvis behovet for særordninger først melder seg etter at fristen er utløpt, kan det gis dispensasjon fra søknadsfristen.

Høgskoledirektøren kan gi utfyllende regler om hva som kan gi grunn til særordninger og hvilke særordninger som kan gis.

§ 12. Hjelpemidler ved eksamen

Hjelpemidler ved eksamen omfatter skrevne og trykte hjelpemidler, kalkulator og ev. tegneutstyr. Hvilke hjelpemidler som tillates brukt ved den enkelte eksamen skal være oppgitt på forhånd, enten i fag-/studieplanen eller i særskilt skriftlig orientering, og skal dessuten tydelig fremgå av eksamensoppgavene.

Avdelingsstyret gir utfyllende regler om hvilke hjelpemidler, blant annet hvilke kalkulator typer eller pc-er, som kan nyttes under eksamen.

Det er ikke tillatt å ha med seg eller bruke elektronisk utstyr under eksamen, herunder mobiltelefon. Overtredelse av bestemmelsene i denne paragrafen betraktes som fusk eller forsøk på fusk.

§ 13. *Fusk*

Dersom det under eksamen og sensur oppstår mistanke om fusk eller forsøk på fusk, skal studenten straks gjøres oppmerksom på at han/hun vil bli rapportert. Dette gjelder også for student som eventuelt yter hjelp. Studenten kan da velge om han/hun vil fortsette eller avbryte eksamen.

Fusk eller forsøk på fusk ved hjemmeeksamen kan være kopiering eller avskrivning uten henvisninger. Dette gjelder også dersom besvarelsen er preget av manglende selvstendighet i arbeidet, f.eks. fordi besvarelsen er svært lik en annen/andre besvarelse(r), eller fordi den åpenbart er utført av andre enn studenten.

Konsekvenser for studenten ved fusk/forsøk på fusk fremgår av § 42 og § 54 i lov om universiteter og høyskoler.

Kapittel 5. Karakterer, sensur m.m.

§ 14. *Vurdering – karaktersystem*

Ved bedømmelse av eksamen eller prøve skal det normalt benyttes karakterer etter en skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått, med A som beste karakter. Karakterbetegnelsen bestått/ikke bestått benyttes normalt ved vurdering av praksisstudier, laboratorierapporter, prosjektarbeider, seminararbeider, forprøver, obligatoriske øvinger e.l., men kan også benyttes ved skriftlige eller muntlige eksamener.

Dersom endelig karakter fastsettes på grunnlag av flere deleksamener, må disse ha samme vurderingsuttrykk. Når resultatet av flere eksamener inngår i en samlet karakter benyttes flg. skala for å beregne gjennomsnittet: A=5, B=4, C=3, D=2, E=1. Det benyttes vanlige forhøyningsregler. Tallverdiene brukes ved utregning når flere eksamensresultater skal inngå i samlet snittkarakter på vitnemålet, ved utregning av hovedkarakter og ved rangering av søkere til videreutdanninger og høyere grads studium.

Det kan bare gis samlet karakter/gjennomsnittkarakter/hovedkarakter, når karaktergrunnet kun er tall eller kun bokstaver.

Kandidater som leverer blank besvarelse, eller som trekker seg under eksamen eller prøve uten gyldig grunn, får henholdsvis karakteren F eller ikke bestått. Det samme gjelder for kandidater som uten gyldig grunn ikke leverer rapporter, arbeider, hjemmeoppgaver e.l. innen fastsatte frister.

Kandidater som ikke møter til eksamen eller prøve eller trekker seg etter fristens utløp uten gyldig grunn får registrert «Ikke møtt», som teller som ett eksamensforsøk.

§ 15. *Sensur*

Når resultatet fra eksamener, prøver, bedømmelser av oppgaver eller annen vurdering inngår på vitnemålet eller innregnes i karakteren for et studium eller emne, oppnevner avdelingen sensorer etter forslag fra fagmiljøene. Det skal utarbeides sensorveiledning for hver eksamen.

Det oppnevnes minimum to sensorer. Ekstern sensor skal anvendes på minimum en tredel av alle enkeltstudenters totale antall eksamener der karakteren inngår på vitnemål eller karakterutskrift eller inngår i beregningen av karakter for vitnemål eller endelig karakterutskrift. Vurdering av praksisopplæring o.l. er unntatt fra kravet om ekstern sensor.

Ekstern sensor skal anvendes minimum hver tredje gang en ordinær enkelteksamen avvikles og ekstern sensor skal som minimum uttale seg om evalueringsordningen synes hensiktsmessig.

Ved bedømmelse av kandidatens selvstendige arbeid i høyere grad (master) skal det være minst to sensorer, hvorav minst en ekstern.

Oppgavebesvarelser som tidligere har fått endelig sensur, kan ikke leveres til bedømmelse på nytt.

Sensuren skal foreligge innen tre uker hvis ikke særlige grunner gjør det nødvendig å bruke mer tid. Hvis det ved en enkelt eksamen ikke er mulig å skaffe det antall kvalifiserte sensorer som er nødvendig for å avvikle sensuren på tre uker, kan sensurfristen forlenges med inntil tre uker etter vedtak av styret. Slikt vedtak må være gjort før eksamen avvikles.

Adgangen til å forlenge sensurfristen etter foregående ledd gjelder foreløpig for fem år fra 1. mars 2001, jf. § 50 nr. 4 i lov om universiteter og høyskoler.

§ 16. *Begrunnelse for og klage over karakterfastsetting*

Kandidaten har rett til å få en begrunnelse for karakterfastsettingen av sine prestasjoner. Ved muntlig eksamen eller bedømmelse av praktiske ferdigheter må krav om begrunnelse fremsettes innen en time etter at karakteren er meddelt. Ved krav om begrunnelse eller klage over praktiske ferdigheter, må arbeidet leveres inn til avdelingen samtidig som krav fremsettes. Ved annen bedømmelse må krav om begrunnelse fremsettes innen én uke etter at kandidaten fikk kjennskap til karakteren, men aldri mer enn tre uker fra karakteren ble kunngjort. Begrunnelse gis muntlig eller skriftlig etter sensors valg.

En kandidat kan klage skriftlig over karakteren for sin prestasjon innen tre uker etter at eksamensresultatet er kunngjort. Dette gjelder både ved skriftlig individuell eksamen og ved skriftlig gruppeeksamen. Ny sensurering skal da foretas med nye sensorer, hvorav en ekstern og karakteren kan endres både til gunst og til ugunst for klager.

Klage på karakterfastsettelsen skal fremsettes etter at endelig eksamenskarakter er fastsatt, med mindre annet fremgår av studie/-fagplan, jf. universitets og høyskolelovens § 52 nr. 4.

Ved klage på karakter eller på formelle feil etter at kandidaten har mottatt vitnemål, må vitnemålet leveres inn samtidig for at klagen skal kunne behandles.

Hvis en karakter skal fastsettes på grunnlag av både skriftlig og muntlig prøve, og en student som har bestått den skriftlige delen klager på karakteren, må vedkommende likevel møte opp til den muntlige prøven for å få bestått eksamen. Fører klagebehandlingen til at karakteren på den skriftlige delen blir endret, må studenten gå opp til ny muntlig prøve.

Bedømmelse av muntlig prestasjon eller annen bedømmelse som på grunn av prøvens art ikke lar seg etterprøve, som f.eks. praksisevaluering, kan ikke påklages unntatt ved formelle feil.

Nærmere regler om frister og fremgangsmåte ved klagebehandlingen er gitt i universitets- og høyskolelovens § 52, i forvaltningsloven kapittel VI og i utfyllende regler til denne forskriften.

§ 17. Klage over formelle feil ved eksamen

Med hjemmel i forvaltningslovens kapittel VI og universitets- og høyskolelovens § 51 kan den som har vært oppe til eksamen eller prøve, klage over formelle feil. Slik klage må være fremsatt innen tre uker etter at kandidaten er eller burde vært kjent med det forhold som begrunner klagen. Styrets klagenemnd er klageinstans.

§ 18. Vitnemål

Studenter som har fullført og bestått grad, yrkesutdanning eller annet utdanningsprogram etter bestemmelsene i § 45 nr. 1 i universitets- og høyskoleloven får utstedt vitnemål. Engelskspråklig vitnemålstillegg (Diploma Supplement) utstedes til studenter som får utstedt vitnemål. Studenter som får karakterutskrift, kan be om at dette utstedes engelskspråklig.

Studenter som ikke har avsluttet slik utdanning, kan få karakterutskrift for de eksamener eller prøver de har avlagt og bestått.

Studenter som oppfyller vilkårene for bachelorgrad, men som ikke har fullført studieprogram som automatisk utløser graden, kan søke om graden.

Dersom en student har fått fritak for eksamen etter reglene i § 23, skal dette fremgå av vitnemålet.

Høgskolen tildeler autorisasjon for helsepersonell i forbindelse med utstedelse av vitnemål, når dette er fastsatt i forskrift i medhold av lov om helsepersonell av 2. juli 1999 nr. 64.

Kapittel 6. Oppmøte, forfall, fravær

§ 19. Oppmøte til eksamen

Kandidatene skal møte opp i eksamenslokalet minst 15 minutter før eksamen starter.

Kandidater som møter etter at eksamen har startet, får gjennomføre eksamen dersom ingen kandidater allerede har forlatt eksamenslokalet. Kandidater får forlate eksamenslokalet først 30 minutter etter at eksamen har startet.

Kandidater som møter opp til eksamen må kunne legitimere seg ved fremvisning av gyldig studiekort, og skal kvittere egenhendig ved tildeling av kandidatnummer. Ved innlevering av skriftlige eksamensbesvarelser skal normalt bare kandidatnummer være påført.

§ 20. Sykdom i forbindelse med eksamen eller prøve

Dersom en kandidat ikke kan møte til eksamen på grunn av sykdom som er oppstått etter at trekkfristen for eksamensoppmelding er utløpt, må legeattest sendes eller leveres avdelingen senest to døgn etter den første eksamen som attesten gjelder for.

En kandidat som blir syk under eksamen, må gi beskjed til hovedinspektør, straks oppsøke lege og levere legeattest senest to døgn etter den avbrutte eksamen.

En kandidat som ikke kan fremstille seg til en hjemmeeksamen på grunn av sykdom som er oppstått etter at trekkfristen for eksamensoppmelding er utløpt, eller som blir syk under hjemmeeksamen, må sende eller levere legeattest til studieadministrasjonen ved avdelingen senest to døgn etter at innleveringsfristen er utløpt. Det samme gjelder ved prosjektoppgaver, laboratorierapporter, praksisstudier samt andre skriftlige eller praktiske arbeider hvor det er fastsatt en bestemt frist for rapportens eller arbeidets avslutning/innlevering.

Legeattesten skal i alle tilfelle angi tidsrommet for sykemeldingen.

Dersom det ikke er mulig å fremskaffe legeattest innen fristen, må kandidaten gi beskjed til studieadministrasjonen ved avdelingen innen fristens utløp for avtale om ny og endelig frist.

Bekreftet sykdomsforfall gir rett til utsatt prøve etter § 5. Ved hjemmeeksamen eller tilsvarende prøve hvor fastsatt eksamenstid er mer enn to uker kan det alternativt gis utsatt innleveringsfrist med inntil 2 dager. Søknad om utsatt frist må være vedlagt legeattest og må leveres studieadministrasjonen ved avdelingen umiddelbart etter sykemeldingsperioden og senest 1 dag før innleveringsfristen.

§ 21. Andre særlige grunner for fravær

Dersom en kandidat av andre særlige grunner ikke kan møte til eksamen eller fullføre påbegynt eksamen, må kandidaten umiddelbart gi melding om dette til studieadministrasjon eller hovedinspektør.

Kandidaten skal innenfor de samme fristene som gjelder ved sykdom gi en skriftlig redegjørelse for og dokumentere hvilke særlige grunner som påberopes.

Avdelingen avgjør om kandidaten får godkjent gyldig forfall etter denne paragraf eller skal anses å ha strøket til eksamen, jf. § 14. Vedtaket kan påklages til styrets klagenemnd. Bestemmelsen om hjemmeeksamener i § 20 siste ledd gjelder tilsvarende så langt den passer.

Høgskoledirektøren kan gi utfyllende regler om hvilke særlige grunner som gir gyldig forfall.

§ 22. *Fravær/forfall ved gruppeeksamen*

En kandidat som deltar i gruppeeksamen og får fravær eller forfall i samsvar med bestemmelsene i § 20 og § 21, skal anses for ikke å ha deltatt under eksamen.

Dersom gruppa opprinnelig besto av inntil fire personer, skal det fastsettes ny innleveringsfrist eller nytt eksamenstidspunkt for de resterende gruppedlemmene.

Blir gruppearbeidet pga. forhold som nevnt i første ledd vesentlig annerledes enn forutsatt, kan enten faglæreren eller kandidatene på gruppa hver for seg kreve at det fastsettes en ny eksamensoppgave. Oppnås ikke enighet, avgjøres spørsmålet med endelig virkning av avdelingsstyret.

Dersom gruppa opprinnelig besto av fem eller flere personer, skal gruppeeksamen fullføres for de resterende etter de fastsatte bestemmelsene om omfang, innleveringsfrist og eksamenstidspunkt. Når særlige grunner tilsier det, kan likevel bestemmelsene i tredje ledd anvendes tilsvarende.

Dersom flere enn én kandidat på gruppa får fravær eller forfall, må det i hvert enkelt tilfelle vurderes om eksamen for de resterende skal fullføres. Det må da tas hensyn til de fraværendes bidrag eller forventede bidrag og de resterendes muligheter til å gjennomføre eksamen. Bestemmelsene i tredje ledd gjelder da tilsvarende.

§ 23. *Fritak for eksamen eller prøve*

En student skal få fritak for eksamen eller prøve når det godtgjøres at tilsvarende eksamen eller prøve er avlagt ved samme eller annen institusjon. Dokumentasjon av realkompetanse kan også gi grunnlag for fritak. Vedkommende avdelingsstyre, eventuelt dekan på avdelingsstyrets fullmakt, avgjør saker om fritak. Vedtak i slike saker kan påklages til styrets klagenemnd.

§ 24. *Ikrafttredelse*

Denne forskriften trer i kraft 1. august 1996. Samtidig oppheves alle forskrifter om eksamener og prøver ved Høgskolen i Tromsø som ble gitt forlenget virkning ved styrets vedtak i sak 124/95.

II

Endringene trer i kraft fra 1. august 2003.

13. feb. Nr. 223 2003

Forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for 2003 – 2004, kapittel I, III, IV, V og IX.

Fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet 13. februar 2003 med hjemmel i lov av 26. april 1985 nr. 21 om utdanningsstøtte til elever og studenter. Kunngjort 4. mars 2003.

Med hjemmel i lov av 26. april 1985 nr. 21 om utdanningsstøtte til elever og studenter har departementet den 13. februar 2003 fastsatt forskrifter for 2003 – 2004 om tildeling av lån og stipend når det gjelder kapittel I, III, IV, V og IX. Samme dag er fastsatt forskrift om tilskudd til dekning av skolepenger til elever ved utenlandske eller internasjonale videregående skoler i henhold til lov av 14. juni 1985 nr. 73 om tilskot til private grunnskular og private skular som gjev vidaregåande opplæring (privatskulelova) § 26, tilskotsregel nr. 10, bokstav b.

Forskriftene gjelder fra og med undervisningsåret 2003 – 2004 og en kan få dem ved å henvende seg til skolene eller til Statens lånekasse for utdanning. Forskriftene vil også være å finne på Lånekassens internettside: <http://www.lanekassen.no>.

13. feb. Nr. 224 2003

Forskrift om tilskudd til dekning av skolepenger til elever ved utenlandske eller internasjonale videregående skoler.

Fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet 13. februar 2003 med hjemmel i lov av 14. juni 1985 nr. 73 om tilskot til private grunnskular og private skular som gjev vidaregåande opplæring (privatskulelova) § 26 tilskotsregel nr. 10 bokstav b. Kunngjort 4. mars 2003.

Med hjemmel i lov av 14. juni 1985 nr. 73 om tilskot til private grunnskular og private skular som gjev vidaregåande opplæring (privatskulelova) § 26, tilskotsregel nr. 10, bokstav b har departementet den 13. februar 2003 fastsatt forskrift for 2003 – 2004 om tilskudd til dekning av skolepenger til elever ved utenlandske eller internasjonale videregående skoler.

Forskriften gjelder fra og med undervisningsåret 2003 – 2004 og en kan få den ved å henvende seg til skolene eller til Statens lånekasse for utdanning. Forskriften vil også være å finne på Lånekassens internettside: <http://www.lanekassen.no>.

17. feb. Nr. 225 2003**Forskrift om endring i forskrift om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek.**

Fastsatt av Helsedepartementet 17. februar 2003 med hjemmel i lov av 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddeloven) § 25b og lov av 2. juli 1999 nr. 64 om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven) § 11. Kunngjort 4. mars 2003.

I

I forskrift av 27. april 1998 nr. 455 om rekvirering og utlevering av legemidler fra apotek gjøres følgende endring:

Ny § 2–8 skal lyde:

§ 2–8. Tannpleieres rett til rekvirering

Tannpleier med norsk autorisasjon eller lisens har rett til å rekvirere følgende legemidler i den grad det er nødvendig for utøvelse av tannpleiervirksomheten:

- a) midler mot karies,
- b) overflateanestetika til odontologisk bruk,
- c) antiseptika til lokal behandling i munn.

Tannpleier med norsk autorisasjon eller lisens og godkjent utdanning i bruk av injiserbare lokalanestetika kan i tillegg rekvirere følgende legemidler i den grad det er nødvendig for utøvelse av tannpleiervirksomheten:

- a) midler til lokal infiltrasjonsanestesi til odontologisk bruk,
- b) adrenalinoppløsning i autoinjektor til bruk mot anafylaktisk sjokk.

Tannpleiere kan kun rekvirere legemidler til bruk i praksis.

II

Endringen trer i kraft 1. juli 2003.

19. feb. Nr. 226 2003**Forskrift om endring i forskrift om maskevidde, bifangst, fredningstid og minstemål m.v. ved fangst av fisk og sild.**

Fastsatt av Fiskeridirektoratet 19. februar 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 1, § 2, § 4 og § 11, lov av 17. desember 1976 nr. 91 om Norges økonomiske sone § 4, kgl.res. av 13. mai 1977 nr. 2 § 13 og delegeringsvedtak av 18. januar 2002 nr. 36. Kunngjort 4. mars 2003.

I

I forskrift av 10. oktober 1989 nr. 1095 om maskevidde, bifangst, fredningstid og minstemål m.v. ved fangst av fisk og sild gjøres følgende endring:

§ 25 skal lyde:

I Norges indre farvann, sjøterritorium og økonomiske sone er det forbudt å slippe fangst som er død eller døende og å foreta utkast av følgende fiskeslag:

- a) Torsk
- b) Hyse
- c) Sei
- d) Uer
- e) Makrell
- f) Norsk vårgytende sild
- g) Trondhjemsfjordsild
- h) Nordsjøsild
- i) Vassild
- j) Lodde
- k) Blåkveite
- l) Hvitting
- m) Kolmule
- n) Breiflabb.

II

Endringen trer i kraft straks.

19. feb. Nr. 227 2003**Forskrift om tildeling av utdanningsstøtte for 2003 – 2004, kapittel II.**

Fastsatt av Utdannings- og forskningsdepartementet 19. februar 2003 med hjemmel i lov av 26. april 1985 nr. 21 om utdanningsstøtte til elever og studenter. Kunngjort 4. mars 2003.

Med hjemmel i lov av 26. april 1985 nr. 21 om utdanningsstøtte til elever og studenter har departementet den 19. februar 2003 fastsatt forskrifter for 2003 – 2004 om tildeling av lån og stipend når det gjelder kapittel II.

Forskriftene gjelder fra og med undervisningsåret 2003 – 2004 og en kan få dem ved å henvende seg til skolene eller til Statens lånekasse for utdanning. Forskriftene vil også være å finne på Lånekassens internettside: <http://www.lanekassen.no>.

21. feb. Nr. 228 2003**Kunngjøring av normrente for inntektsåret 2002 til bruk ved anvendelse av forskrift av 18. august 1998 nr. 819 om skattemessig behandling av leie av flyttbar produksjonsinnretning på kontinentalsokkelen.**

Fastsatt av Finansdepartementet 21. februar 2003 med hjemmel i forskrift av 18. august 1998 nr. 819 om skattemessig behandling av leie av flyttbar produksjonsinnretning på kontinentalsokkelen § 5 annet ledd. Kunngjort 4. mars 2003.

For inntektsåret 2002 har Finansdepartementet beregnet normrentesatsen etter forskrift av 18. august 1998 nr. 819 om skattemessig behandling av leie av flyttbar produksjonsinnretning på kontinentalsokkelen § 5 annet ledd til 7,48 prosent.

24. feb. Nr. 229 2003**Forskrift om endring i forskrift om adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei for fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2003.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 24. februar 2003 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 4. mars 2003.

I

I forskrift av 1. november 2002 nr. 1227 om adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei for fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2003 gjøres følgende endring:

§ 3 skal lyde:

Fiskeridirektoratet kan dispensere fra vilkårene i § 2 annet ledd når aktivitet som beskrevet i nevnte bestemmelse ikke er oppfylt på grunn av at eier har hatt tillitsverv i fiskeriorganisasjon eller offentlig verv. Slik tillatelse kan bare gis til personer som kan vise til tidligere deltakelse med eget fartøy i fiske etter torsk, sei eller hyse med annet redskap enn trål eller not i området nevnt i § 1.

Fiskeridirektoratet kan dispensere fra vilkårene i § 2 annet ledd for eier som har solgt fartøy som fyller nevnte bestemmelser før 1. november 2002, og som har kjøpt eller kontrahert fartøy til erstatning for slikt fartøy før 1. november 2002.

Fiskeridirektoratet kan dispensere fra vilkårene i § 2 annet ledd for fartøy som er kjøpt eller kontrahert før 1. januar 2002 og overtatt etter 1. januar 2001 dersom det kan godtgjøres at fiske etter hyse eller sei var en vesentlig del av det planlagte driftsgrunnlaget. Det kan imidlertid ikke dispenseres etter dette leddet for personer som deltok i fisket etter torsk, hyse eller sei med eget fartøy før 1. januar 2002.

Søknad om dispensasjon etter denne paragraf må være Fiskeridirektoratet i hende innen 1. august 2003.

II

Endringen trer i kraft straks.

24. feb. Nr. 230 2003**Forskrift om endring i forskrift om autorisasjon og adgang til å utøve virksomhet som veterinær i Norge for statsborgere fra EØS som er utdannet i andre land innen EØS.**

Fastsatt av Landbruksdepartementet 24. februar 2003 med hjemmel i lov av 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 6. Jf. EØS-avtalen vedlegg VII nr. 12 (direktiv 78/1026/EØF endret ved direktiv 2001/19/EF) og nr. 13 (direktiv 78/1027/EØF endret ved direktiv 2001/19/EF). Kunngjort 4. mars 2003.

I

I forskrift av 17. desember 1993 nr. 1203 om autorisasjon og adgang til å utøve virksomhet som veterinær i Norge for statsborgere fra EØS som er utdannet i andre land innen EØS gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd skal lyde:

For å oppnå autorisasjon kreves at søkeren fremlegger eksamensbevis, sertifikat eller annet kvalifikasjonsbevis som veterinær i overensstemmelse med vedlegget til denne forskriften.

Nytt vedlegg til forskriften skal lyde:

Vedlegg. Tittel på eksamensbevis, sertifikater og andre kvalifikasjonsbevis for veterinærer

<i>Land</i>	<i>Tittel på kvalifikasjon</i>	<i>Institusjon som tildeler</i>	<i>Sertifikat som følger ved kvalifikasjonen</i>
Belgique/België/ Belgien	– Diploma van dierenarts – Diplôme de docteur en médecine vétérinaire	1. De universiteiten/les universités 2. De bevoegde Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap/le Jury compétent d'enseignement de la Communauté française	
Danmark	Bevis for bestået kandidateksamen i veterinærvidenskab	Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole	
Deutschland	Zeugnis über das Ergebnis des Dritten Abschnitts der Tierärztlichen Prüfung und das Gesamtergebnis der Tierärztlichen Prüfung	Der Vorsitzende des Prüfungsausschusses für die Tierärztliche Prüfung einer Universität oder Hochschule	
Ελλάς	Πτυχίο Κτηνιατρικής	Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και Θεσσαλίας	
España	Titulo de Licenciado en Veterinaria	Ministerio de Educación y Cultura/ El rector de una Universidad	
France Ireland	Diplôme d'Etat de docteur vétérinaire 1. Diploma of Bachelor in/of Veterinary Medicine (MVB) 2. Diploma of Membership of the Royal College of Veterinary Surgeons (MRCVS)		
Italia	Diploma di laurea in medicina veterinaria	Università	Diploma di abilitazione all'esercizio della medicina veterinaria
Luxembourg	Diplôme d'Etat de docteur en médecine vétérinaire	Jury d'examen d'Etat	
Nederland	Getuigschrift van met goed gevolg afgelegd diergeneeskundig/veeartsenijkundig examen		
Österreich	1. Diplom-Tierarzt 2. Magister medicinae veterinariae	Universität	1. Doktor der Veterinärmedizin 2. Doctor medicinae veterinariae 3. Fachtierarzt
Portugal	Carta de curso de licenciatura em medicina veterinaria	Universidade	
Suomi/Finland	Eläinlääketieteen lisensiaatin tutkinto/veterinärmedicinen licentiatexamen	Helsingin yliopisto/Helsingfors universitet	

<i>Land</i>	<i>Tittel på kvalifikasjon</i>	<i>Institusjon som tildeler</i>	<i>Sertifikat som følger ved kvalifikasjonen</i>
Sverige	Veterinärexamen	Sveriges Landbruksuniversitet	
United Kingdom	1. Bachelor of Veterinary Science (BVSc)	1. University of Bristol	
	2. Bachelor of Veterinary Science (BVSc)	2. University of Liverpool	
	3. Bachelor of Veterinary Medicine (BvetMB)	3. University of Cambridge	
	4. Bachelor of Veterinary Medicine and Surgery (BVM&S)	4. University of Edinburgh	
	5. Bachelor of Veterinary Medicine and Surgery (BVM&S)	5. University of Glasgow	
	6. Bachelor of Veterinary Medicine (BvetMed)	6. University of London'	

II

Endringene trer i kraft straks.

25. feb. Nr. 231 2003

Forskrift om endring i forskrift om avgifter vedrørende statens luftfartsanlegg og -tjenester (takstregulativet).

Fastsatt av Samferdselsdepartementet 25. februar 2003 med hjemmel i lov av 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 7–26, jf. § 15–4. Kunngjort 4. mars 2003.

I

I forskrift av 20. desember 2002 nr. 1824 om avgifter vedrørende statens luftfartsanlegg og -tjenester (takstregulativet) gjøres følgende endringer:

§ 1–1 nytt siste ledd skal lyde:

Med anlegg og lignende tilhørende staten er å forstå anlegg eid av eller tjenester utført av Avinor AS eller staten.

§ 4–2 skal lyde:

Underveisavgift oppkreves av EUROCONTROL på vegne av Norge etter de til enhver tid gjeldende vilkår for anvendelse av ordningen for underveisavgifter og betalingsvilkår innen EUROCONTROL, jf. § 4–3 til § 4–20. Avgiften pr. tjenesteenhet er NOK 516,10 fra 1. mars 2003. I tillegg innkrever EUROCONTROL et administrasjonsgebyr på EUR 0,25 pr. tjenesteenhet fra 1. mars 2003. Den grunnleggende valutakurs er 1 EUR = NOK 7,35297. Avgiftssatsen vil bli kursjustert hver måned ved å anvende gjennomsnittlig kurs mellom EUR og nasjonal valuta for måneden før den måned da flygingen finner sted. Med hensyn til beregningsformel og øvrige regler for øvrig vises til de nevnte vilkår.

II

Endringene trer i kraft fra 1. mars 2003.

25. feb. Nr. 232 2003

Forskrift om endring i forskrifter vedrørende indekssystemet for visse legemidler.

Fastsatt av Helsedepartementet 25. februar 2003 med hjemmel i lov av 4. desember 1992 nr. 132 om legemidler m.v. (legemiddeloven) § 6 første og tredje ledd og § 14 femte ledd, lov av 2. juni 2000 nr. 39 om apotek (apotekloven) § 5–5 tredje ledd og § 6–6 tredje ledd og lov av 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd (folketrygdloven) § 5–3 fjerde ledd. Kunngjort 4. mars 2003.

I

I forskrift av 22. desember 1999 nr. 1559 om legemidler (legemiddelforskriften) gjøres følgende endringer:

§ 12–12 tredje ledd skal lyde:

For reseptpliktige legemidler som det ikke er ført opp priser for i slike takstoversikter eller prislister som nevnt under denne paragraf, må apotekene ikke ta eller kreve høyere priser for enn dem som følger av reglene i § 12–1 til § 12–8. For legemidler som inngår i en indeksgruppe som nevnt i § 12–16 annet ledd kan apotek likevel kreve refundert fra folketrygden et beløp tilsvarende indekspris beregnet etter § 12–18.

Kapittel 12 ny del IV skal lyde:

IV. Indekspris for visse legemidler

§ 12–14. Indekspris

Indekspris er den pris som folketrygden maksimalt refunderer for legemidler som inngår i en indeksgruppe i § 12–16, med mindre unntaket i § 12–15 første ledd kommer til anvendelse.

§ 12–15. Særlige regler ved reservasjoner

Folketrygden refunderer inntil legemidlets faktiske utsalgspris dersom:

- a) rekvirenten har reservert seg mot bytte til annet merkenavn innen indeksgruppen, eller
- b) pasienten krever å få utlevert et merkenavn som har lavere utsalgspris enn indekspris.

Dersom pasienten krever å få utlevert et merkenavn som har høyere utsalgspris enn indekspris, beregnes pasientens egenandel¹ av indeksprisen. I tillegg kan apoteket kreve mellomlegget mellom indekspris og faktisk utsalgspris av pasienten. Dette mellomlegget skal ikke føres opp på pasientens egenandelskort.

Pasient som reserverer seg mot generisk bytte etter at legemidlet er utlevert, må selv dekke de kostnadene som er knyttet til ny reseptekspedering og utlevering, herunder forsendelse. Apoteket skal senest ved utleveringen eller forsendelsen av legemidlet informere pasienten om at bytte er foretatt og at det ekspederte legemidlet er likeverdig.

¹ Jf. forskrift av 18. april 1997 nr. 330 om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr (blåreseptforskriften) § 7 nr. 2 annet ledd.

§ 12–16. Indeksprissystemets virkestoffer, indeksgrupper og legemidler

Indeksprissystemet består av følgende virkestoffer:

- a) Omeprazol
- b) Enalapril
- c) Lisinopril
- d) Citalopram
- e) Cetirizin
- f) Loratadin.

Statens legemiddelverk fastsetter indeksgrupper og hvilke legemidler som skal inngå i de ulike indeksgruppene.

§ 12–17. Unntak fra gevinstdeling

Gevinstdeling som hjemlet i § 12–3 andre ledd kommer ikke til anvendelse på legemidler som omfattes av § 12–16.

§ 12–18. Beregning av indekspris

Statens legemiddelverk fastsetter indeksprisene i de enkelte indeksgruppene etter følgende regler:

- a) Indeksprisen oppdateres hver tredje måned og skal gjelde for alle legemidler i indeksgruppen. Beregningsperioden for fastsettelse av indekspris er de tre første av de fire foregående månedene.
- b) Indeksprisen fastsettes som et volumveid gjennomsnitt av grossistenes faktiske innkjøpspriser (netto GIP) for de legemidlene som inngår i indeksgruppen, med fradrag for rabatter knyttet til innkjøp av disse legemidlene som apotek har oppnådd fra andre enn grossist. Dette tillegges en beregningsteknisk grossistavanse på 10 pst. og maksimal apotekavanse.
- c) Legemidler som er utlevert i henhold til rekvirentens eller pasientens reservasjon, inngår ikke i beregning av neste periodes indekspris.
- d) Omsettes samme legemiddel mellom flere grossister slik at det foreligger flere priser, skal bare den netto GIP som innrapporteres av den første grossist i den norske omsetningsrekken inngå i beregningsgrunnlaget.

Dersom særlige grunner taler for det, kan Statens legemiddelverk ved beregning av indekspris ta hensyn til leveringsdyktighet for de enkelte preparater.

Dersom det ikke foreligger fullstendig informasjon for fastsettelse av indekspris, fastsetter Statens legemiddelverk indeksprisen utfra et skjønnsmessig fastsatt beregningsgrunnlag. Det samme gjelder dersom de innrapporterte opplysningene baserer seg på utilbørlig omgåelse av indeksprissystemet. Det skal tas hensyn til alle forhold som kan sannsynliggjøre korrekt beregningsgrunnlag, herunder apotekenes utsalgspris, kjente rabatter, tidligere innmeldt netto GIP og kjente avansepåslag.

§ 12–19. Apotekets plikt til å rapportere reservasjonstilfellene

I tilfeller der rekvirenten eller pasienten reserverer seg mot bytte til annet legemiddel innen indeksgruppen, skal apoteket rapportere om reservasjonen.

Rapporten skal blant annet inneholde opplysninger om det er rekvirent eller pasient som har reservert seg, den faktiske utsalgspris for det legemidlet som ble utlevert, legemidlets varenummer og salgsvolum.

Rapporten sendes til Nasjonalt folkehelseinstitutt, som gir nærmere bestemmelser om innrapporteringen.

§ 12–20. Apotekets plikt til å rapportere oppnådde rabatter

Alle apotek skal rapportere om oppnådde rabatter fra andre enn grossister knyttet til kjøp av legemidler. Rabattene skal knyttes til varenummer og volum.

Rapporten sendes samlet til Nasjonalt folkehelseinstitutt, som gir nærmere bestemmelser om innrapporteringen.

II

I forskrift av 21. desember 1993 nr. 1219 om grossistvirksomhet med legemidler gjøres følgende endringer:

§ 18 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Opplysningene skal legges til grunn ved beregning av indekspriis, jf. forskrift om legemidler § 12–18.

§ 24 skal lyde:

Opplysninger om omsetning av legemidler kan benyttes til forskning, statlig styring og planlegging, beregning av indekspriiser, samt fremstilling av offentlig statistikk over legemiddelforbruket i Norge.

III

I forskrift av 21. desember 2000 nr. 1385 om pasientjournal gjøres følgende endring:

§ 8 første ledd ny bokstav s skal lyde:

s) En faglig begrunnelse¹ i de tilfellene legen har reservert seg mot apotekets generiske bytterett.²

1 Forskrift av 18. april 1997 nr. 330 om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr § 7.

2 Lov av 2. juni 2000 nr. 39 om apotek (apotekloven) § 6–6 andre ledd.

IV

I forskrift av 18. april 1997 nr. 330 om stønad til dekning av utgifter til viktige legemidler og spesielt medisinsk utstyr gjøres følgende endringer:

§ 7 første ledd nr. 2 nytt annet ledd skal lyde:

Dersom pasienten krever å få utlevert et legemiddel som har høyere utsalgspris enn indekspriis,¹ og rekvirenten ikke har reservert seg mot generisk bytte, beregnes pasientens egenandel av indekspriisen. I tillegg kan apoteket kreve mellomlegget mellom indekspriis og faktisk utsalgspris av pasienten. Dette mellomlegget skal ikke føres opp på pasientens egenandelskort.

1 Se forskrift av 22. desember 1999 nr. 1559 om legemidler (legemiddelforskriften) § 12–14 flg.

§ 7 første ledd nr. 2 nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

V

Endringene trer i kraft 3. mars 2003.

26. feb. Nr. 233 2003**Forskrift om regulering av fisket etter dyphavsarter i ICES statistikkområder X, XII og XIV utenfor noen stats jurisdiksjon (internasjonalt område) i 2003.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 26. februar 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4. Kunngjort 4. mars 2003.

§ 1. Forbud

Det er forbudt å fiske og levere følgende arter med norske fartøy i ICES statistikkområder X, XII og XIV utenfor noen stats jurisdiksjon (internasjonalt område) i 2003:

1. Dolkfisk (*Aphanopus carbo*)
2. Island catshark (*Apristurus* spp.)
3. Vassild (*Argentina silus*)
4. Beryx (*Beryx* spp.)
5. Brosme (*Brosme brosme*)
6. Gulper shark (*Centrophorus granulosus*)
7. Brunhå (*Centrophorus squamosus*)
8. Islandshå (*Centroscyllium fabricii*)
9. Dypvannshå (*Centroscymnus coelolepis*)
10. Skolest (*Coryphaenoides rupestris*)
11. Kitefin shark (*Dalatias licha*)
12. Gråhå (*Deania calceus*)
13. Stor svarthå (*Etmopterus princeps*)
14. Svarthå (*Etmopterus spinax*)
15. Hågjel (*Galeus melastomus*)
16. Mouse catshark (*Galeus murinus*)
17. Orange roughy (*Hoplostethus atlanticus*)
18. Blålange (*Molva dypterigia*)
19. Lange (*Molva molva*)

20. Flekkpagell (*Pagellus bogaraveo*)
21. Forkbeards/Skjellbrosme (*Phycis spp.*)
22. Blåkveite (*Reinhardtius hippoglossoides*).

§ 2. *Antall fiskedøgn og fartøy*

Uten hensyn til forbudet i § 1 kan 17 norske fartøy fiske i totalt 675 fiskedøgn i ICES statistikkområder X, XII og XIV utenfor noen stats jurisdiksjon (internasjonalt område).

§ 3. *Utseiling*

Fartøy som vil delta i fisket etter artene nevnt i § 1, må melde fra til Fiskeridirektoratet tidligst 3 dager og senest 1 dag før utseiling til internasjonalt område.

Fartøy som ikke har meldt seg aktiv i internasjonalt område innen 7 dager etter melding om utseiling ble sendt Fiskeridirektoratet, mister sin adgang til å delta.

§ 4. *Stopp i fisket*

Fiskeridirektoratet kan stoppe fisket når det totalt er fisket i 675 fiskedøgn i ICES statistikkområde X, XII og XIV utenfor noen stats jurisdiksjon (internasjonalt område).

§ 5. *Straff*

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift, straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 6. *Ikrafttredelse*

Denne forskrift trer i kraft straks og gjelder til og med 31. desember 2003.

27. feb. Nr. 234 2003

Forskrift om endring i forskrift om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 27. februar 2003 med hjemmel i lov av 27. april 1990 nr. 9 om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer § 6, jf. kgl.res. av 22. mars 1991 nr. 157 § 4 andre ledd. Kunngjort 4. mars 2003.

I

I forskrift av 22. mars 1991 nr. 157 om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer gjøres følgende endring:

§ 4 første ledd punkt 2 bokstav b skal lyde:

Det skal svares en avgift på 7,5 promille av fob-verdien for laks og ørret og produkter av disse. Unntatt er oppdrettsproduktene fersk laks, fryst laks, fersk laksefilet og fryst laksefilet, som svarer en avgift på 2,7 prosent av fob-verdien, og produkter som nevnt i bokstav c og d.

II

Endringen trer i kraft 1. mars 2003.

27. feb. Nr. 235 2003

Forskrift om endring i forskrift om gjennomføring av forskrift om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 27. februar 2003 med hjemmel i lov av 27. april 1990 nr. 9 om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer § 6 og kgl.res. av 27. juni 1997 nr. 648 del V. Kunngjort 4. mars 2003.

I

I forskrift av 27. juni 1997 nr. 889 om gjennomføring av forskrift om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer gjøres følgende endring:

Forskriftens første ledd lyde:

Forskrift av 22. mars 1991 nr. 157 om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer § 4 første ledd punkt 2 bokstav b om økning i eksportavgiften fra 7,5 promille til 2,7 prosent av fob-verdien for eksport av fersk laks, fryst laks, fersk laksefilet og fryst laksefilet, skal gjelde for eksport til EU.

II

Endringen trer i kraft 1. mars 2003.

27. feb. Nr. 236 2003**Forskrift om endring i forskrift om samordnet innkreving av avgift på fiskeeksport til Eksportutvalget for fisk og til forskning og utvikling.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 27. februar 2003 med hjemmel i lov av 27. april 1990 nr. 9 om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer § 6, jf. forskrift av 22. mars 1991 nr. 157 om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer § 4 andre ledd, og lov av 7. juli 2000 nr. 68 om avgift til forskning og utvikling i fiskeri- og havbruksnæringen § 2. Kunngjort 4. mars 2003.

I

I forskrift av 13. desember 2000 nr. 1253 om samordnet innkreving av avgift på fiskeeksport til Eksportutvalget for fisk og til forskning og utvikling gjøres følgende endring:

§ 2 første ledd bokstav b skal lyde:

<i>Vareslag</i>	<i>Samlet avgift</i>
b Fersk laks, fryst laks, fersk laksefilet og fryst laksefilet til EU	3,0

II

Endringen trer i kraft 1. mars 2003.

27. feb. Nr. 237 2003**Ikrafttredelse av vedtak av 22. januar 2003 nr. 58 om delegering av kompetanse til å fatte vedtak om ervervstillatelse etter deltakerloven.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 27. februar 2003 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 4, § 6 tredje ledd første punktum, § 9, § 11, § 12 og § 18, jf. delegeringsvedtak av 22. januar 2003 nr. 58 del III. Kunngjort 4. mars 2003.

Vedtaket av 22. januar 2003 nr. 58 om delegering av kompetanse til å fatte vedtak om ervervstillatelse etter deltakerloven trer i kraft fra 1. mars 2003.

28. feb. Nr. 238 2003**Forskrift om endring i diverse forskrifter om vegtrafikk.**

Fastsatt ved kgl.res. 28. februar 2003 med hjemmel i vegtrafikklov av 18. juni 1965 nr. 4 § 2, § 4, § 6, § 7, § 11, § 31, § 31a, § 31b og § 36. Fremmet av Samferdselsdepartementet. Kunngjort 4. mars 2003.

I

I følgende bestemmelse skal begrepet «biltilsynets tjeneste» endres til begrepet «regionvegkontorets kontrolltjeneste»:

1. Forskrift av 21. mars 1986 nr. 747 om kjørende og gående trafikk (trafikkregler) § 2 nr. 4 første ledd bokstav c.

II

I følgende bestemmelse skal begrepet «biltilsynet» endres til «Statens vegvesen»:

1. Forskrift av 21. mars 1986 nr. 747 om kjørende og gående trafikk (trafikkregler) § 3 nr. 2.

III

I følgende bestemmelser skal begrepet «biltilsynet» endres til «regionvegkontoret»:

1. Forskrift av 17. desember 1971 nr. 1 om gebyr for overlasting § 5 første ledd.
2. Forskrift av 17. september 1993 nr. 855 om gebyr for visse overtredelser av vegtrafikklovgivningen § 1 og § 3 tredje ledd.

IV

I følgende bestemmelser skal begrepet «vegsjefen» endres til «regionvegkontoret»:

1. Forskrift av 17. desember 1971 nr. 1 om gebyr for overlasting § 5 annet ledd, § 7 første ledd, § 8 første og annet ledd, § 9 første ledd, § 10 første og annet ledd og § 11 første ledd.

V

I følgende bestemmelse skal begrepet «vegsjefens» endres til «regionvegkontorets»:

1. Forskrift av 17. desember 1971 nr. 1 om gebyr for overlasting § 9 annet ledd.

VI

I følgende bestemmelser skal begrepet «vegkontoret» endres til «regionvegkontoret»:

1. Forskrift av 17. september 1993 nr. 855 om gebyr for visse overtredelser av vegtrafikklovgivningen § 5 annet ledd, § 6, § 7 første ledd, § 8 første ledd og § 9 første og annet ledd.
2. Forskrift av 14. desember 2001 nr. 1411 om forbud mot bruk av beltemotorsykkel (snøscooter) på offentlig veg § 2 og § 5.

VII

Endringene trer i kraft straks.

28. feb. Nr. 239 2003**Oppheving av delegering av mynde til Samferdselsdepartementet til å tilsetje vegsjefar.**

Fastsett ved kgl.res. 28. februar 2003 med heimel i veglov av 21. juni 1963 nr. 23 § 10. Fremja av Samferdselsdepartementet. Kunngjort 4. mars 2003.

Vedtak av 28. august 1992 nr. 635 om delegering av mynde til Samferdselsdepartementet til å tilsetje vegsjefar opphevast.

28. feb. Nr. 240 2003**Ikrafttredelse av lov av 28. februar 2003 nr. 13 om endringer i lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø mv. (overtidsarbeid, stillingsvern for topledere).**

Fastsatt ved kgl.res. 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 28. februar 2003 nr. 13 om endringer i lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø mv. (overtidsarbeid, stillingsvern for topledere) del II. Fremmet av Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Kunngjort 4. mars 2003.

Lov av 28. februar 2003 nr. 13 om endringer i lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø mv. (overtidsarbeid, stillingsvern for topledere) trer i kraft straks.

28. feb. Nr. 241 2003**Ikrafttredelse av lov av 20. desember 2002 nr. 99 om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven).**

Fastsatt ved kgl.res. 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 20. desember 2002 nr. 99 om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) del VI femte ledd, jf. lov av 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 16–40. Fremmet av Finansdepartementet. Kunngjort 4. mars 2003.

Lov av 20. desember 2002 nr. 99 om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) del V trer i kraft straks med virkning fra og med inntektsåret 2003.

7. feb. Nr. 252 2003**Forskrift om lufttrafikkregler.**

Fastsatt av Luftfartstilsynet 7. februar 2003 med hjemmel i lov av 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart (luftfartsloven) § 9–1 og delegeringsvedtak av 10. desember 1999 nr. 1273. Kunngjort 7. mars 2003.

Vedlegg

I Signaler

II Klassifisering av ATS-luftrom i norske flygeinformasjonsregioner

III Tabeller over marsjhøyder

gjelder som forskrift.

*Kapittel I. Formål, virkeområde og definisjoner***§ 1–1. Formål**

Formålet med denne forskriften er å unngå luftfartsulykker.

§ 1–2. Virkeområde

Denne forskriften omhandler bestemmelser om lufttrafikkregler, herunder standarder for visuell flyging (VFR), instrumentflygeregler med mer. Forskriften gjelder innenfor norsk område. Forskriften gjelder også på norsk kontinentalsokkel og utenfor norsk område i den grad dette er i samsvar med luftfartsloven § 1–2.

§ 1–3. Definisjoner

I denne forskrift menes med:

ADS-avtale (ADS agreement): En ADS-rapporteringsplan som fastlegger betingelsene for ADS-datarapportering (dvs. de data som kreves av ATS-enheten samt rapporteringsfrekvens for ADS-rapportene), og som skal inngås før det ytes ADS-tjenester.

ADS-kontrakt (ADS contract): En metode der vilkårene i en ADS-avtale utveksles mellom bakkesystemet og luftfartøyet, og som spesifiserer under hvilke betingelser ADS-rapporter skal initieres og hvilke data som skal inngå i rapportene.

ADS-tjeneste (ADS service): En tjeneste som benytter informasjonen om et luftfartøy, mottatt ved hjelp av ADS.

AFIS-enhet (aerodrome flight information service unit): En enhet som yter flygeinformasjons- og alarmtjeneste til luftfartøy før avgang, på manøvreringsområdet på en ikke-kontrollert flyplass samt til luftfartøy innenfor en trafikkinformasjonsone og trafikkinformasjonsområde.

AIP (aeronautical information publication): Håndbok som inneholder opplysninger av varig art av betydning for gjennomføring av flyging, og som er utgitt av en stat eller etter fullmakt av en stat.

Akroflyging (aerobatic or acrobatic flight): Bevisst utførte manøvrer med et luftfartøy, som medfører en brå forandring av luftfartøyets stilling, en uvanlig stilling eller en uvanlig fartsendring.

Aksjonstid (fuel endurance): Et luftfartøys brennstoffbeholdning uttrykt i timer og minutter.

Alarmtjeneste (alerting service): En tjeneste med det formål å underrette redningstjenestens organisasjoner om luftfartøy som skal ettersøkes og som har behov for redningstjeneste, samt å bistå disse organisasjoner i den utstrekning det er påkrevd.

Alternativ flyplass (alternate aerodrome): En flyplass som er angitt i reiseplanen og som et luftfartøy kan fly til hvis landing på bestemmelsesstedet blir umulig eller utilrådelig. Alternative flyplasser innbefatter avgangsalternativ, underveisalternativ og destinasjonsalternativ.

Antatt innflygingstid (expected approach time): Den tid en flygekontrollenhet regner med at et ankomende luftfartøy, etter å ha ligget i et ventemønster, vil forlate venteposisjonen for å foreta innflyging med påfølgende landing.

ATS-luftrom (air traffic services airspace): Luftrom av bestemte dimensjoner, med bokstavbetegnelser, der IFR- og/eller VFR-flyging kan gjennomføres i henhold til fastsatte regler, og der det er spesifisert hvilke former for lufttrafikkjeneste som ytes.

ATS-rute (ATS route): En nærmere angitt rute etablert med sikte på å kanalisere lufttrafikken i den utstrekning det er påkrevd for utøvelse av lufttrafikkjeneste.

Automatisk posisjonsovervåking (ADS) (automatic dependent surveillance (ADS)): En overvåkingsteknikk hvor det fra et luftfartøy automatisk, via datalink, formidles opplysninger fremskaffet fra fartøyet systemer for navigasjon og posisjonsbestemmelse, herunder om luftfartøyet identifikasjon, dets firedimensjonale posisjon, og andre relevante data.

Avgangsalternativ (take-off alternate): En flyplass som et luftfartøy kan lande på såfremt dette blir nødvendig kort tid etter avgang, og det ikke er mulig å benytte avgangsplassen.

Bakkesikt (ground visibility): Sikten på en flyplass, angitt av en godkjent observatør.

Beregnet ankomsttid (estimated time of arrival): For IFR-flyginger, den tid det er beregnet at luftfartøyet vil ankomme over det punkt, definert med referanse til navigasjonshjelpemidler, hvorfra det er hensikten å påbegynne en instrumentinnflyging, eller, hvis det ikke er knyttet et navigasjonshjelpemiddel til flyplassen, den tid luftfartøyet vil ankomme over flyplassen. For VFR-flyginger, den tid det er beregnet at luftfartøyet vil ankomme over flyplassen.

Beregnet medgått totaltid (total estimated elapsed time): For IFR-flyginger, den beregnede tid som vil gå med fra avgang til ankomst over det punkt, definert med referanse til navigasjonshjelpemidler, hvorfra det er hensikten å påbegynne en instrumentinnflyging, eller hvis det ikke er knyttet et navigasjonshjelpemiddel til destinasjonsplassen, til ankomst over destinasjonsplassen. For VFR-flyginger, den beregnede tid som vil gå med fra avgang til ankomst over destinasjonsplassen.

Beregnet utkjøringstid (estimated off-block time): Den tid det er beregnet at luftfartøyet vil begynne å takse fra parkeringsplassen i forbindelse med den forestående flyging.

Destinasjonsalternativ (destination alternate): En flyplass som et luftfartøy kan flyge til såfremt landing på bestemmelsesstedet blir umulig eller utilrådelig.

Fareområde (danger area): Et luftrom av bestemte dimensjoner, der det i angitte tidsrom kan forekomme virksomhet som er farlig for luftfartøy under flyging.

Fartøysjef (pilot-in-command): Den flyger som av flyoperatør, eller eier ved allmenn flyging, er utpekt til å ha kommandoen og være ansvarlig for en sikker gjennomføring av flygingen.

Ferdelsesområde (movement area): Den del av en flyplass som omfatter manøvreringsområdet samt oppstillingsplattformer, og som benyttes av luftfartøy ved avgang, landing, og under taksing.

FIR: Betegnelse for flygeinformasjonsregion.

Fly (aeroplane): Et kraftdrevet luftfartøy som er tyngre enn luft og som under flyging hovedsakelig bæres oppe av aerodynamiske reaksjoner på bæreflater som er faste under gitte flygeforhold.

Flygebesetningsmedlem (flight crew member): Et besetningsmedlem med luftfartssertifikat som er pålagt tjeneste med vesentlig betydning for et luftfartøys føring under en flygetjenesteperiode.

Flygeinformasjonsregion (flight information region): Et luftrom av bestemte dimensjoner der det ytes flygeinformasjonstjeneste og alarmtjeneste.

Flygeinformasjonstjeneste (flight information service): En tjeneste med det formål å gi råd og opplysninger av betydning for sikker og effektiv gjennomføring av flyginger.

Flygekontrollenhet (air traffic control unit): Fellesbetegnelse for kontrollsentral, innflygingskontroll og kontrolltårn.

Flygekontrolltjeneste (air traffic control service): En tjeneste med det formål å:

- a) forebygge og avverge sammenstøt:
 - i) mellom luftfartøy og
 - ii) mellom luftfartøy og hindringer på manøvreringsområdet, samt å
- b) sørge for velordnet og rask trafikkavvikling.

Flygenivå (flight level): En nivåflate med konstant atmosfærisk trykk målt med utgangspunkt i trykkverdien 1013,2 hPa, og atskilt fra andre slike nivåflater ved nærmere angitte trykkintervaller.

Flygestatus (flight status): Indikasjon i reiseplan om hvorvidt et bestemt luftfartøy trenger spesiell behandling av lufttrafikktenestens enheter.

Flyplass (aerodrome): Et bestemt land- eller sjøområde (med bygninger, installasjoner og utstyr) som er beregnet til helt eller delvis å bli brukt for luftfartøys avgang, landing og manøvrering på bakken.

Flysikt (flight visibility): Sikten fremover fra førerrommet i et luftfartøy under flyging.

Forbudt område (prohibited area): Et luftrom av bestemte dimensjoner over en stats landområde eller territorialfarvann, der flyging med luftfartøy er forbudt.

Forslag til unnvikelsesmanøver (resolution advisory): En indikasjon til flygebesetningen som anbefaler;

- a) en manøver som har til hensikt å oppnå atskillelse fra ethvert annet luftfartøy som måtte utgjøre en trussel mot flygesikkerheten, eller
- b) en manøver som har til hensikt å opprettholde den atskillelse som eksisterer til andre luftfartøy.

Gjeldende reiseplan (current flight plan): Reiseplanen med eventuelle senere forandringer fremkommet ved mottatte klareringer.

Gjennomgangshøyde (transition altitude): Den øvre grense for det luftsjikt hvor et luftfartøys vertikale posisjon kontrolleres på grunnlag av høydemålerverdier uttrykt i høyde over havflaten.

HFIS-enhet (HFIS unit): En enhet som yter flygeinformasjons- og alarmtjeneste til helikoptre før avgang fra et helikopterdekk og til luftfartøy innenfor en eller flere beskyttelsessoner for helikoptre (HPZ).

Høyde (elevation/altitude/height): Høyde kan være:

- a) Den vertikale avstand fra havflaten til et punkt eller nivå på eller fast forbundet med jordoverflaten (elevation).
- b) Den vertikale avstand fra havflaten til et nivå, et punkt eller en gjenstand regnet som et punkt (altitude).
- c) Den vertikale avstand fra et nærmere angitt referansedatum til et nivå, et punkt eller en gjenstand regnet som et punkt (height).

IFR: Betegnelse for instrumentflygereglene.

IFR-flyging (IFR flight): Flyging utført i samsvar med instrumentflygereglene.

IFR-forhold (instrument meteorological conditions): Værforhold, uttrykt i sikt, avstand fra skyer, og skydekkehøyde, som er dårligere enn minstekravene til VFR-forhold.

IMC: Forkortelse som betegner IFR-forhold.

Innflygingskontroll (approach control office): En enhet som yter flygekontrolltjeneste til kontrollerte flyginger som ankommer til, eller går fra en eller flere flyplasser.

Innflygingskontrolltjeneste (approach control service): Flygekontrolltjeneste for ankommende og avgående kontrollerte flyginger.

Innhentende luftfartøy (overtaking aircraft): Et luftfartøy som nærmer seg et annet luftfartøy aktenfra på en linje som danner en vinkel på mindre enn 70 grader med sistnevnte luftfartøys symmetriplan.

Innlevert reiseplass (filed flight plan): Reiseplassen slik den blir levert til en enhet av lufttrafikk-tjenesten av en fartøysjef eller en person som representerer ham.

Instruksjon (air traffic control instruction): Direktiv gitt av flygekontrolltjenesten til et luftfartøy i den hensikt at flygeren skal foreta en bestemt handling.

Instrumentinnflyging (instrument approach procedure): En rekke foreskrevne manøvrer, utført ved hjelp av luftfartøyet instrumenter og som gir fastsatt minsteavstand til hindringer fra passering av det innledende innflygingsfiks (IAF) eller, om aktuelt, fra passering av det punkt hvor en definert innflygingsrute begynner og inntil et punkt hvor landing kan foretas og videre, hvis landing ikke blir utført, inntil en posisjon hvor kriterier for venting eller for hinderfrihet i underveisfasen gjelder.

Klarering (air traffic control clearance): Tillatelse til flyging i samsvar med angitte vilkår, gitt til et luftfartøy av en flygekontrollenhet.

Klareringsgrense (clearance limit): Det sted hvortil et luftfartøy har mottatt en ATS-klarering.

Kontrollert flyging (controlled flight): Enhver flyging som er gjenstand for klarering.

Kontrollert flyplass (controlled aerodrome): En flyplass der det ytes flygekontrolltjeneste for lokaltrafikk.

Kontrollert luftrom (controlled airspace): Et luftrom av nærmere angitte dimensjoner, hvor det ytes flygekontrolltjeneste i samsvar med klassifiseringen av luftrommet.

Kontrollområde (control area): Et kontrollert luftrom som strekker seg vertikalt oppover fra en nærmere angitt høyde over jordoverflaten.

Kontrollsentral (air traffic control centre): En enhet som yter flygekontrolltjeneste til kontrollerte flyginger i kontrollområder underlagt dens myndighet.

Kontrollsoner (control zone): Et kontrollert luftrom som strekker seg fra jordoverflaten opp til en nærmere angitt øvre grense.

Kontrolltårn (aerodrome control tower): En enhet som yter flygekontrolltjeneste for lokaltrafikk.

Kurs (heading): Den retning som et luftfartøys lengdeakse peker i, vanligvis uttrykt i grader fra (rettvise, magnetisk, kompass eller grid) nord.

Landingsområde (landing area): Den del av manøvreringsområdet som forutsettes brukt til utrulling under landing og til kjøring under avgang.

Lokaltrafikk (aerodrome traffic): All trafikk på manøvreringsområdet på en flyplass og alle luftfartøy under flyging i nærheten av en flyplass.

Luft-bakke radiokontrollstasjon (air-ground control radio station): En sambandsstasjon som har hovedansvaret for formidling av meldinger som angår drift og kontroll av luftfartøy i et angitt område.

Luftbåret system for kollisjonsvarsling (ACAS) (airborne collision avoidance system (ACAS)): Et system om bord i luftfartøy som virker uavhengig av bakkeutstyr, baserer seg på transpondersignaler fra sekundærovervåkingsradar (SSR), og som gir råd til flygeren om mulig konflikt med andre transponderutstyrte luftfartøy.

Luftfartøy (aircraft): Ethvert apparat som kan holdes oppe i atmosfæren ved reaksjoner fra luften, dog ikke ved reaksjoner av luft mot jordoverflaten.

Luftled (airway): Et kontrollområde eller del av et kontrollområde i form av en korridor og forsynt med radionavigasjonshjelpemidler.

Lufttrafikk (air traffic): Alle luftfartøy i luften og luftfartøy som manøvrerer på manøvreringsområdet på en flyplass.

Lufttrafikkjeneste (air traffic service): Fellesbetegnelse for flygeinformasjonstjeneste, alarmtjeneste og flygekontrolltjeneste.

Lufttrafikkjenesteenhet (air traffic services unit): Fellesbetegnelse for flygekontrollenhet, AFIS-enhet, HFIS-enhet eller meldekontor.

Manøvreringsområde (manoeuvring area): Den del av en flyplass, unntatt oppstillingsplattformer, som brukes av luftfartøy ved avgang, landing og under taksing.

Marsjhøyde (cruising level): En konstant høyde som holdes under en del av en flyging.

Marsjstigning (cruise climb): En stigningsteknikk som når den anvendes av et luftfartøy resulterer i en økning av høyden som følge av at luftfartøyets vekt reduseres ved forbruk av brennstoff.

Meldekontor (air traffic services reporting office): En enhet opprettet for mottagelse av rapporter om forhold vedrørende lufttrafikkjenesten og av reiseplaner innlevert før avgang.

Meldepunkt (reporting point): Et bestemt geografisk punkt som et fartøy kan melde sin posisjon i forhold til.

Natt (night): Det tidsrom solen står mer enn 6° under horisonten.

Områdekontrolltjeneste (area control service): Flygekontrolltjeneste for kontrollerte flyginger i kontrollområder.

Omstillingspunkt (change-over-point): Det punkt hvor det ventes at et luftfartøy som navigeres langs et ATS-rutesegment definert ved hjelp av VOR-stasjoner, endrer sin primære navigasjonsreferanse fra navigasjonshjelpemidlet bak luftfartøyet til det neste hjelpemiddel foran luftfartøyet.

Oppstillingsplattform (apron): Et nærmere bestemt område på en flyplass på land, avsatt til bruk for luftfartøy som tar om bord eller setter av passasjerer, laster eller losser, fyller brennstoff, er parkert eller som det foretas vedlikeholdsarbeider på.

Reiseplan (flight plan): Spesifiserte opplysninger til lufttrafikkjenesteenheter om en planlagt flyging eller del av flyging.

Restriksjonsområde (restricted area): Et luftrom av bestemte dimensjoner over en stats landområde eller territorialfarvann, der flyging med luftfartøy bare skal utføres i samsvar med særskilt fastsatte vilkår.

Rullebane (runway): Et avgrenset, rektangulært område på en flyplass på land innrettet for landing og avgang med luftfartøy.

Seilfly (glider): Et ikke-kraftdrevet luftfartøy som er tyngre enn luft, og som under flyging hovedsakelig bæres oppe av aerodynamiske reaksjoner på bæreflater som er faste under flyging. Jf. også motorseilfly (definert i BSL D).

Sikt (visibility): Sikt angir luftens gjennomskinnelighet og er den største av:

- den distanse et sort objekt av egnede dimensjoner, plassert nær bakken, kan ses og gjenkjennes mot en lys bakgrunn;
- den distanse et lys med rundt 1.000 candela lysstyrke kan ses og identifiseres mot en mørk bakgrunn.

Skydekkehøyde (ceiling): Den vertikale avstand fra bakken eller vannet til underkant av det laveste skylag under 6.000 m som dekker mer enn halve himmelen.

Spesiell VFR-flyging (special VFR-flight): En VFR-flyging som er klarert av flygekontrollenhet til å flyge i en kontrollsoner i værforhold som er dårligere enn de minstekrav som er angitt for VFR-forhold.

Standard reiseplan (RPL) (repetitive flight plan (RPL)): En reiseplan som gjelder en serie regelmessige, individuelle flyginger som gjentas hyppig, har identiske grunntrekk og som er innlevert av et luftfartsforetagende for oppbevaring og gjentatt bruk av lufttrafikkjenestens enheter.

Taksebane (taxiway): En avgrenset vei eller rute på en flyplass på land, opprettet til bruk for taksende luftfartøy i den hensikt å virke som en forbindelse mellom deler av flyplassen, herunder:

- de deler av en oppstillingsplattform som er fastsatt som taksebane utelukkende for å gi ankomst til luftfartøys parkeringsplasser (aircraft stand taxilane),
- de deler av et taksebanesystem på en oppstillingsplattform som gir luftfartøy en gjennomgående takserute over oppstillingsplattformen (apron taxiway),

- c) spesielt utformede taksebaner som er forbundet med en rullebane i en spiss vinkel for å gi landende luftfartøy avkjøringsmuligheter ved større hastigheter enn taksebaner for avkjøring normalt gjør, og for derved å begrense den tid fartøyet legger beslag på rullebanen (rapid exit taxiway).

Taksing (taxiing): Et luftfartøys bevegelse ved egen kraft på bakken på en flyplass, unntatt avgang og landing.

Terminalområde (terminal control area): Et kontrollområde, vanligvis etablert der flere ATS-ruter løper sammen i nærheten av en eller flere større flyplasser.

Trafikkinformasjon (traffic information): Opplysninger gitt av en lufttrafikkjenesteenhet for å henlede en flygers oppmerksomhet på annen kjent eller observert trafikk som kan være i nærheten av fartøyets posisjon eller planlagte rute, i den hensikt å hjelpe flygeren til å unngå en kollisjon.

Trafikkinformasjonsområde (traffic information area): Et ikke-kontrollert luftrom av bestemte dimensjoner som strekker seg oppover fra en angitt høyde over havflaten til et angitt flygenivå og hvor det ytes flygeinformasjons- og alarmtjeneste av en AFIS-enhet.

Trafikkinformasjonszone (traffic information zone): Et ikke-kontrollert luftrom av bestemte dimensjoner som vertikalt strekker seg fra jordoverflaten til en angitt høyde over havflaten og hvor det ytes flygeinformasjons- og alarmtjeneste av en AFIS-enhet.

Trafikkveiledning (traffic advisory): En indikasjon til flybesetningen fra kollisjonsvarslingssystem som angir omtrentlige posisjoner på visse andre luftfartøy.

Trekk (track): Prosjeksjonen på jordoverflaten av et luftfartøys bane og dennes retning, vanligvis uttrykt i grader fra (rettvisende, magnetisk eller grid) nord.

Trykkehøyde (pressure-altitude): Et atmosfærisk trykk, uttrykt som den høyde over havet som tilsvarer dette trykk i standardatmosfæren.

Tårnkontrolltjeneste (aerodrome control service): Flygekontrolltjeneste for lokaltrafikk.

Ubemannet friballoon (unmanned free balloon): Et ikke-kraftdrevet, ubemannet, frittflygende luftfartøy som er lettere enn luft.

Underveisalternativ (en-route alternate): En flyplass som et luftfartøy vil kunne lande på dersom det, i underveisfasen, inntreffer en unormal situasjon eller en nødsituasjon.

Vedkommende lufttrafikkjenestemyndighet (appropriate ATS authority): Myndighet ansvarlig for å ivareta lufttrafikkjenestefunksjoner i angjeldende luftrom.

Vedkommende myndighet (appropriate authority):

- a) For flyginger i områder som ikke er underlagt noen stats suverenitet: Angjeldende myndighet i den stat hvor luftfartøyet er registrert.
- b) For flyginger i områder andre steder enn nevnt under bokstav a: Angjeldende myndighet i den stat som har suverenitet over det territorium som blir overfløyet.

Venteoposisjon (runway-holding position): Et nærmere angitt sted, med hensikt å beskytte en rullebane, en hinderflate eller kritisk/følsomt område for ILS/MLS, hvor taksende luftfartøy og kjøretøy skal stoppe og vente dersom andre klareringer/instruksjoner ikke er gitt av kontrolltårnet.

VFR: Betegnelse for de visuelle flygeregler.

VFR-flyging (VFR flight): Flyging utført i samsvar med de visuelle flygeregler.

VFR-forhold (visual meteorological conditions): Værforhold uttrykt i sikt, avstand fra skyer, og skydekke høyde, som er lik eller bedre enn angitte minstekrav.

VMC: Forkortelse som betegner VFR-forhold.

Kapittel II. Alminnelige bestemmelser

§ 2–1. Anvendelse av flygeregler

- (1) For luftfartøy enten under flyging eller i bevegelse på ferdelsesområdet gjelder de alminnelige bestemmelser i denne forskrift.
- (2) Under flyging gjelder dessuten enten:
 - a) de visuelle flygeregler kapittel III, eller
 - b) instrumentflygereglene i kapittel IV.
- (3) Hvilke flygeregler som kan anvendes i ulike klasser luftrom fremgår av vedlegg II til denne forskrift.

(4) Opplysninger vedrørende tjenester som utøves til luftfartøy ved flyging i samsvar med de visuelle flygereglene eller instrumentflygereglene i de forskjellige klasser ATS-luftrom som er etablert i norske flygeinformasjonsregioner, finnes i vedlegg II til denne forskrift.

(5) En fartøysjef har under VFR-forhold rett til å flyge i samsvar med instrumentflygereglene.

§ 2-2. *Nattflyging*

(1) All nattflyging i kontrollert luftrom innenfor norsk område skal skje i samsvar med instrumentflygereglene. Luftfartstilsynet kan gjøre unntak herfra ved særregler eller for en serie flyginger, og flygekontrolltjenesten kan gjøre unntak for enkeltflyginger. Hver enkelt flyging som det er gjort unntak for, må utføres i samsvar med de vilkår som stilles av flygekontrolltjenesten.

(2) Dersom det før avgang er klart at deler av flygingen ønskes gjennomført med slikt unntak fra flygekontrolltjenesten som nevnt ovenfor, skal fartøysjefen ta kontakt med vedkommende flygekontrollenhet før avgang, såfremt dette er mulig.

(3) Med mindre annet er avtalt må det, etter at slik forhåndskontakt har funnet sted, likevel innhentes tillatelse fra flygekontrolltjenesten over radio før flygingen påbegynnes i samsvar med de visuelle flygereglene i det kontrollerte luftrom som er berørt.

§ 2-3. *Fartøysjefens plikter*

Fartøysjefen skal sørge for at luftfartøyet manøvreres i samsvar med denne forskrift, dog slik at han kan avvike fra disse regler når det er nødvendig av sikkerhetshensyn.

§ 2-4. *Forholdsregler før flyging*

Fartøysjefen skal før han begynner enhver flyging gjøre seg kjent med alle tilgjengelige opplysninger av betydning for den planlagte flyging. Før flyging som ikke skal foregå i nærheten av en flyplass, og før all IFR-flyging, skal han gjennomgå tilgjengelige, aktuelle værrapporter og værvarsler og ta hensyn til brennstoffbehov og alternative fremgangsmåter hvis flygingen ikke kan gjennomføres etter planen.

§ 2-5. *Fartøysjefens myndighet*

Fartøysjefen har den endelige avgjørelsesmyndighet med hensyn til den flygemessige disponeringen av luftfartøyet så lenge han er sjef ombord.

§ 2-6. *Uforsvarlig manøvrering*

Et luftfartøy skal ikke manøvreres på en skjodesløs eller hensynsløs måte, slik at det kan bringe andres liv eller eiendom i fare eller medføre ulempe for andre, herunder unødig støy.

§ 2-7. *Minstehøyder*

Med mindre det er påkrevd for avgang eller landing, eller det foreligger særskilt tillatelse fra Luftfartstilsynet, skal luftfartøy ikke flys over tettbebyggelse eller folkeansamling i friluft i mindre høyde enn at luftfartøyet kan lande uten unødig fare for person eller eiendom på bakken eller vannet.

§ 2-8. *Marsjhøyder*

De marsjhøyder som en flyging eller del av flyging utføres i, skal uttrykkes i form av:

- a) flygenivåer dersom flygingen finner sted i eller over laveste brukbare flygenivå eller over gjennomgangshøyden hvor en fastsatt gjennomgangshøyde kommer til anvendelse;
- b) høyder over havflaten dersom flygingen finner sted under laveste brukbare flygenivå eller i eller under gjennomgangshøyden hvor en fastsatt gjennomgangshøyde kommer til anvendelse.

§ 2-9. *Nedkasting av ting fra fly, og sprøyting fra fly*

Ting som kan forårsake skade eller ulempe skal ikke kastes, slippes eller sprøytes fra luftfartøy under flyging. Luftfartstilsynet kan gjøre unntak herfra ved særregler eller i det enkelte tilfelle. Nedkasting av proviant og utstyr til nødstedte, nedkasting av ballast i form av vann eller fin sand, av vann eller andre sløkkingsmidler til bekjempelse av branner og slipp av brennstoff av sikkerhetsgrunner omfattes ikke av forbudet i første setning.

§ 2-10. *Akroflyging*

(1) Akroflyging skal ikke utføres over eller i nærheten av tettbebyggelse eller folkeansamling i friluft og heller ikke over eller i nærheten av trafikkerte havner eller over sjøgående fartøyer.

(2) Akroflyging skal ikke utføres i kontrollert luftrom innenfor norsk område uten etter tillatelse fra vedkommende flygekontrollenhet.

(3) Akroflyging skal ikke utføres slik at den bringer annen lufttrafikk i fare.

(4) Akroflyging innenfor norsk område tillates utført bare når luftfartøyet flyger i samsvar med de visuelle flygereglene og skal utføres i en høyde av 600 m (2.000 fot) eller mer over det høyeste punkt innenfor 1,5 km horisontal avstand fra luftfartøyet. Luftfartstilsynet kan gjøre unntak for denne bestemmelse.

(5) Luftforsvaret gis myndighet til å gi dispensasjon fra ovennevnte for militære flyginger, slik at det kan autoriseres for akroflyging ned til minstehøyde 60 m (200 fot). For slike flyginger innenfor kontrollert luftrom må tillatelse fra vedkommende flygekontrollenhet innhentes.

§ 2–11. Formasjonsflyging

- (1) Luftfartøy skal ikke flys i formasjon uten etter forhåndsavtale mellom vedkommende fartøysjefer.
- (2) For formasjonsflyging som skal finne sted innenfor kontrollert luftrom gjelder dessuten følgende:
 1. formasjonen skal manøvrere og gi posisjonsmeldinger som om flygingen gjaldt et enkelt luftfartøy,
 2. formasjonslederen og fartøysjefene på de øvrige luftfartøy har ansvaret for at atskillelse er etablert mellom de enkelte fartøyer, både når det manøvreres for å danne formasjonen, under flyging i formasjonen og under oppsplitting av formasjonen,
 3. mellom formasjonslederens luftfartøy og de øvrige fartøyer i formasjonen, skal avstanden ikke overstige 1 km horisontalt i noen retning og ikke overstige 100 FT vertikalt,
 4. dersom operative forhold for en kontrollert flyging nødvendiggjør at den vertikale eller horisontale avstand mellom formasjonsleder og formasjonens øvrige luftfartøy må økes utover det som er angitt i nr. 3 ovenfor, skal opplysninger om hvilken vertikal og/eller horisontal avstand som ønskes meddeles vedkommende lufttrafikkjenesteenheter, og klarering i samsvar med disse opplysninger innhentes,
 5. eventuelle andre vilkår som Luftfartstilsynet måtte ha foreskrevet skal overholdes.
- (3) For luftfartøy med hyppig behov for avvik fra bestemmelsene under annet ledd nr. 3 ovenfor, kan Luftfartstilsynet i forståelse med vedkommende luftfartsforetagende fastsette fremgangsmåter som forenkler anvendelsen av bestemmelsene i annet ledd nr. 4.
- (4) Med mindre bestemmelsene i annet ledd nr. 4 ovenfor har fått anvendelse, vil det bli ansett at en formasjon forholder seg i samsvar med annet ledd nr. 3 ovenfor når det gjelder innbyrdes avstand mellom luftfartøy i formasjonen. Den vil da, i forhold til andre luftfartøy, bli håndtert som om formasjonen utgjør ett luftfartøy, også når det gjelder bestemmelsene om atskillelse av luftfartøy.
- (5) Dersom annet ledd nr. 4 ovenfor får anvendelse vil det bli anvendt atskillelsesformer som egner seg i slike tilfeller, foruten at det vil bli kompensert for forholdet ved øking av de normale atskillelsesminima.

§ 2–12. Flyging i nærheten av andre luftfartøy

Et luftfartøy skal ikke manøvreres så nær andre luftfartøy at det kan oppstå fare for sammenstøt.

§ 2–13. Vikeplikt

- (1) Luftfartøy som i henhold til gjeldende regler har vikeplikt for annet luftfartøy, skal unngå å passere over, under eller foran dette, med mindre det skjer på betryggende avstand og slik at virkningen av vingevirvler blir tatt i betraktning. Det luftfartøy som ikke har vikeplikt, skal holde sin kurs og fart. Intet i disse regler skal imidlertid frita fartøysjef for plikt til å ta alle forholdsregler for å forebygge sammenstøt, herunder foreta slik unnvikelsesmanøver som, basert på forslag til unnvikelsesmanøver fra et luftbåret system for kollisjonsvarsling (ACAS), vil være best egnet til å unngå kollisjon.
- (2) Når to luftfartøy møtes på motsatte eller tilnærmet motsatte kurser slik at det er fare for sammenstøt, skal begge forandre sin kurs til høyre.
- (3) Når to luftfartøy i omtrent samme høyde flyger kryssende kurser, skal det luftfartøy vike som har det annet på sin høyre side. Følgende unntak gjelder likevel fra denne regel:
 - a) kraftdrevne luftfartøy, tyngre enn luft, skal vike for luftskip, seilfly og ballonger,
 - b) luftskip skal vike for seilfly og ballonger,
 - c) seilfly skal vike for ballonger,
 - d) kraftdrevne luftfartøy skal vike for luftfartøy som utfører sleping.
- (4) Et innhentende luftfartøy har vikeplikt uten hensyn til om det stiger, flyger horisontalt eller går ned og skal ved å forandre sin kurs til høyre holde klar av det luftfartøy som innhentes. Ingen senere forandring i de to luftfartøys stilling i forhold til hverandre skal frita det innhentende luftfartøy for denne vikeplikt før det har passert og er fullstendig klar av det annet luftfartøy.
- (5) Et luftfartøy under flyging eller et luftfartøy som manøvrerer på bakken eller vannet, har vikeplikt for luftfartøy som er i ferd med å lande eller som foretar den siste del av innflygingen for landing.
- (6) Når to luftfartøy som er tyngre enn luft nærmer seg en flyplass for å lande, har det luftfartøy som flyger lavest rett til å lande først. Denne regel gir dog ikke sistnevnte luftfartøy rett til å skjære inn foran eller innhente et annet luftfartøy som går ned på rett kurs for å lande. Kraftdrevne luftfartøy tyngre enn luft skal i alle tilfelle vike for seilfly.
- (7) Et luftfartøy har vikeplikt for et annet luftfartøy når det er åpenbart at sistnevnte luftfartøy på grunn av omstendighetene er nødt til å lande snarest.
- (8) Et luftfartøy skal ikke ta av før fartøysjefen har forvisset seg om at det ikke synes å foreligge noen fare for sammenstøt med andre luftfartøy eller hindringer.
- (9) Et luftfartøy som takser på manøvreringsområdet på en flyplass har vikeplikt for luftfartøy som tar av eller er i ferd med å ta av, og skal stoppe og vente ved alle venteposisjoner, med mindre andre instruksjoner er mottatt fra kontrolltårnet.
- (10) Et luftfartøy som takser på manøvreringsområdet skal stoppe og vente ved alle lysende stopplysrekker, og kan fortsette når lysene slås av.
- (11) Dersom det oppstår fare for sammenstøt mellom to luftfartøy som takser på ferdelsesområdet på en flyplass, gjelder følgende:

- a) når to luftfartøy møtes på motsatte eller tilnærmet motsatte kurser, skal begge stoppe eller såfremt det er mulig svinge til høyre, slik at passering kan skje på betryggende avstand,
- b) når to luftfartøy er på kryssende kurser, skal det luftfartøy vike som har det annet på sin høyre side,
- c) et luftfartøy som innhenter et annet luftfartøy har vikeplikt og skal holde godt klar av det luftfartøy som innhentes.

§ 2–14. Lanterneføring for luftfartøy i luften og på land eller islagt vann

(1) Med de unntak som fremgår av femte og sjette ledd skal luftfartøy under flyging i tiden mellom solnedgang og soloppgang føre følgende lanterner:

- a) antikollisjonslanterner, i den hensikt å tiltrekke seg oppmerksomhet når luftfartøyet er utstyrt med slike lanterner, og
- b) navigasjonslanterner, i den hensikt å indikere luftfartøyet flygebane i forhold til en iakttaker som ikke oppholder seg ombord i luftfartøyet. Andre lys som kan forveksles med lyset fra navigasjonslanternene skal ikke vises.

(2) Med de unntak som fremgår av femte og sjette ledd skal luftfartøy i tiden mellom solnedgang og soloppgang vise lys i samsvar med følgende:

- a) alle luftfartøy i bevegelse på ferdelsesområdet på en flyplass skal føre navigasjonslanterner i den hensikt å indikere fartøyet bevegelsesretning i forhold til en iakttaker utenfor luftfartøyet. Andre lys som kan forveksles med lyset fra navigasjonslanternene skal ikke vises.
- b) alle luftfartøy på ferdelsesområdet på en flyplass skal føre lanterner i den hensikt å indikere fartøyet strukturelle utstrekning med mindre luftfartøyet er stillestående og på annen måte tilstrekkelig opplyst eller belyst, eller området det befinner seg på er merket med hinderlys. Når luftfartøyet ikke er utstyrt med slike særskilte lanterner som er nevnt, føres i stedet navigasjonslanterner.
- c) alle luftfartøy i bevegelse på ferdelsesområdet på en flyplass skal føre lanterner i den hensikt å tiltrekke seg oppmerksomhet når luftfartøyet er utstyrt med slike lanterner. Når luftfartøyet ikke er utstyrt med særskilte lanterner for formålet, føres i stedet antikollisjonslanterner når slike finnes.
- d) alle luftfartøy i bevegelse på ferdelsesområdet på en flyplass med motor(er) i gang skal vise dette ved å føre lanterner når fartøyet er utstyrt med lanterner for dette formål. Når luftfartøyet ikke er utstyrt med særskilte lanterner for formålet, føres i stedet antikollisjonslanterner når slike finnes.

(3) Med unntak av femte ledd skal alle luftfartøy under flyging og som er utstyrt med antikollisjonslanterner, også vise disse lys i tiden mellom soloppgang og solnedgang.

(4) Med unntak av femte ledd skal alle luftfartøy:

- a) som beveger seg på ferdelsesområdet på en flyplass og som er utstyrt med antikollisjonslanterner, eller
- b) som befinner seg på ferdelsesområdet på en flyplass og som er utstyrt med særskilte lanterner for å vise at motoren(e) er i gang, også vise lys fra disse lanterner i tiden mellom soloppgang og solnedgang.

(5) En fartøysjef kan slå av eller redusere intensiteten på hvilke som helst av de blinkende lanterner som luftfartøyet fører for å oppfylle kravene i denne paragrafen, såfremt det er klart eller sannsynlig at lyset fra lanternene:

- a) i alvorlig grad influerer på tilfredsstillende utførelse av fartøysjefens plikter, eller
- b) fører til at iakttakere utenfor luftfartøyet blir utsatt for skadelig blanding.

(6) Bestemmelsene i første og annet ledd får ikke anvendelse for seilfly og bemannede friballonger som i tiden mellom solnedgang og soloppgang skal føre lanterner spesifisert i forskrift om bruk av seilfly og forskrift om luftfar med friballong i BSL D.

§ 2–15. Lanterneføring for luftfartøy på vann

Luftfartøy på vann skal i tiden mellom solnedgang og soloppgang følge bestemmelsene om lanterneføring til sjøs fastsatt i forskrift av 1. desember 1975 nr. 5 til forebygging av sammenstøt på sjøen (sjøveisreglene).

§ 2–16. Fingert instrumentflyging

Det er forbudt å foreta instrumentflyging med et luftfartøy når førerens sikt med hensikt er redusert, med mindre:

- a) luftfartøyet er utstyrt slik at det kan manøvreres fra to fører seter, og
- b) en dertil skikket flyger gjør tjeneste som kontrollflyger. Kontrollflygeren skal fra luftfartøyet ha tilstrekkelig utsyn forover og til begge sider eller stå i samband med en skikket observatør hvis synsfelt kompletterer kontrollflygerens i tilstrekkelig grad.

§ 2–17. Manøvrering på og nær en flyplass

Enhver som manøvrerer luftfartøy på eller i nærheten av en flyplass skal

- a) iaktta annen lokaltrafikk for å forebygge sammenstøt,
- b) følge med eller holde helt klar av trafikken i landingsrunden,
- c) utføre alle svinger i forbindelse med avgang og landing til venstre, hvis ikke andre særlige regler er gitt av Luftfartstilsynet eller andre instruksjoner er mottatt av flygekontrolltjenesten; eller når fartøysjefen under flyging på AFIS-betjent flyplass ønsker å nytte høyresving og dette kan skje uten fare for den øvrige trafikk og AFIS-enheten er behørig informert,

- d) lande og ta av mot vinden hvis ikke sikkerhetshensyn, rullebanesystemets utforming eller trafikkhensyn tilsier at en annen retning bør velges.

§ 2–18. *Manøvrering på og nær vannet*

Luftfartøy som

- a) manøvrerer på vann, skal følge bestemmelsene i forskrift av 1. desember 1975 nr. 5 til forebygging av sammenstøt på sjøen (sjøveisreglene), med mindre annet er bestemt.
- b) flyger nær vannflaten, skal holde klar av alle fartøyer og unngå å vanskeliggjøre manøvreringen for disse.

§ 2–19. *Innlevering av reiseplan*

(1) Opplysninger om planlagt flyging eller del av flyging som leveres til en enhet av lufttrafikkjenesten, skal være i form av en reiseplan.

(2) Det skal leveres reiseplan før det foretas:

- a) flyging, eller del av flyging, som skal utføres som kontrollert flyging,
- b) flyging innenfor eller inn i særskilte områder og langs særskilte ruter angitt av Luftfartstilsynet,
- c) flyging som det ønskes alarm- og redningstjeneste for,
- d) flyging som vil passere grensen for norsk territorium.

(3) En reiseplan skal innleveres til meldekontor før avgang eller, under flyging sendes til vedkommende enhet av lufttrafikkjenesten eller luft-bakke radiokontrollstasjon, med mindre det gjøres bruk av et system med innlevering av standard reiseplaner (RPL).

(4) For alle flyginger til eller over norsk territorium skal reiseplan innleveres og sendes til vedkommende norske kontrollsentraler.

(5) For ikke regelbundet flyging og privat flyging hvor luftfartøyet vil passere grensen for norsk territorium skal reiseplanen være vedkommende kontrollsentral i hende senest 60 minutter før grensepasseringen.

(6) Med mindre Luftfartstilsynet har foreskrevet noe annet, skal reiseplan for en flyging som aktes utført som kontrollert flyging være innlevert minst 30 minutter før avgang, eller – hvis innlevering finner sted under flyging – slik at mottakelse ved angjeldende enhet av lufttrafikkjenesten skjer minst 10 minutter før luftfartøyet er ventet å ankomme over det sted hvor innflyging i kontrollert luftrom beregnes foretatt. Unntatt fra nevnte tidsfrister er VFR-flyging som skal utføres i ATS-luftrom klasse C eller D, og der det er tale om innlevering av begrensede opplysninger for å oppnå klarering. I slike tilfeller skal opplysningene gis i god tid før flyging i angjeldende luftrom ønskes påbegynt.

§ 2–20. *Reiseplanens innhold*

En fullstendig reiseplan skal inneholde følgende opplysninger:

1. Luftfartøyets kjennesignal,
2. Flygereglene og flygingens art,
3. Antall og type(r) av luftfartøy samt vingevirvelkategori,
4. Utstyr,
5. Avgangsplass,
6. Beregnet utkjøringstid,
7. Marsjhastighet(er),
8. Marsjhøyde(r),
9. Flygerute,
10. Destinasjonsplass og beregnet medgått totaltid,
11. Alternativ(e) flyplass(er),
12. Aksjonstid,
13. Antall personer om bord,
14. Nød- og redningsutstyr,
15. Andre opplysninger.

§ 2–21. *Utfylling av reiseplan og levering av avgangsmelding*

(1) En reiseplan skal i alle tilfelle være fullstendig etter § 2–20 nr. 1 – 11 for hele ruten eller for den del av ruten som det leveres reiseplan for. For VFR-flyginger er det likevel ikke påkrevet å ta med opplysninger om alternativ flyplass, med mindre reiseplanen innleveres for å oppnå alarm- og redningstjeneste, og der reiseplanen skal være fullstendig, jf. BSL D og denne paragrafs annet ledd.

(2) Når en reiseplan leveres

- a) for å oppnå og lette alarm- og redningstjeneste, hvis det skulle oppstå behov for slik tjeneste, eller
- b) før avgang for en IFR-flyging,

skal den, med mindre Luftfartstilsynet har foreskrevet noe annet, også inneholde opplysninger vedrørende § 2–20 nr. 12 – 15.

(3) Når det er levert reiseplan og avgangen foretas fra flyplass hvor det ikke utøves lufttrafikkjeneste, skal avgangsmelding snarest mulig og på mest hensiktsmessig måte sendes den lufttrafikkjenesteenhets som reiseplanen ble levert til, eventuelt til nærmeste lufttrafikkjenesteenhets. Avgangsmeldingen skal omfatte:

- a) luftfartøyets kjennesignal,
- b) avgangsplass,
- c) avgangstid,
- d) destinasjonsplass.

(4) Avgangsmeldingen kan eventuelt gis pr. telefon av en person på bakken etter nærmere avtale med fartøysjefen.

(5) Avgangsmelding anses å være sendt dersom fartøysjefen ved levering av reiseplanen presiserer at angitt beregnet utkjøringstid skal betraktes som avgangstid eller fartøysjefen umiddelbart før fartøyet takser ut for avgang gir avgangstid pr. telefon til lufttrafikkjenesten.

§ 2-22. *Avvikelse fra og endring i reiseplan*

Unntatt når bestemmelsene i § 2-29 får anvendelse, skal enhver avvikelse fra og endring i en reiseplan levert for en IFR-flyging eller for en VFR-flyging som utføres som en kontrollert flyging, meddeles vedkommende lufttrafikkjeneste så snart råd er. For andre VFR-flyginger skal enhver vesentlig avvikelse fra reiseplanen meddeles vedkommende lufttrafikkjeneste snarest mulig.

§ 2-23. *Ankomstmelding og melding om at flyging i samsvar med levert reiseplan er avsluttet*

(1) Snarest mulig etter ankomst skal det gis ankomstmelding til vedkommende lufttrafikkjeneste for flyging som det er levert reiseplan for, når reiseplanen omfatter hele ruten eller en del av ruten, som inkluderer destinasjonsplassen. Meldingen skal normalt gis over radio, pr. telefon eller ved personlig fremmøte. Fartøysjef som på kontrollert flyplass har mottatt landingsklarering over radio eller ved bruk av fastsatt optisk signal samt fartøysjef som ved flyging på AFIS-betjent flyplass har mottatt opplysning om at rullebanen er klar for landing, er fritatt fra plikten til å levere ankomstmelding, med mindre spesiell anmodning om å avgi slik melding foreligger.

(2) Når det er levert reiseplan bare for en del av en flyging og denne delen ikke omfatter bestemmelsesstedet, skal fartøysjefen, når han er anmodet om det, rapportere til vedkommende lufttrafikkjeneste når flyging i samsvar med den leverte reiseplan er avsluttet.

(3) Hvis det ikke er opprettet lufttrafikkjeneste på ankomstplassen, skal fartøysjefen sende ankomstmelding på hurtigste måte til nærmeste lufttrafikkjeneste. Hvis ankomstmelding ikke ventes å være vedkommende lufttrafikkjeneste i hende senest 30 minutter etter beregnet ankomsttid, skal reiseplanen oppgi den tid ankomstmelding senest kan ventes.

(4) Hvis det er grunn til å anta at sambandsmidlene på ankomstplassen er utilstrekkelige og det ikke finnes andre muligheter for befordring av ankomstmeldinger der, skal fartøysjefen, når det er mulig, sende ankomstmelding over radio umiddelbart før landing. Meldingen sendes vanligvis til kontrollsentralen i den flygeinformasjonsregion luftfartøyet befinner seg i eller, dersom luftfartøyet befinner seg i luftrom hvor tjenesten utøves av annen lufttrafikkjeneste, til vedkommende lufttrafikkjeneste.

(5) En slik ankomstmelding skal inneholde følgende opplysninger:

- a) luftfartøyets radiokallsignal,
- b) avgangsplass,
- c) destinasjonsplass (bare hvis landing er blitt foretatt andre steder enn på destinasjonsplassen i reiseplanen),
- d) ankomstplass,
- e) ankomsttid.

§ 2-24. *Signaler*

(1) Når besetningsmedlem i luftfartøy ser eller mottar noen av de signaler som er angitt i vedlegg I til denne forskrift, skal besetningsmedlemmet forholde seg i samsvar med vedkommende signals betydning.

(2) Signalene i vedlegg I skal bare brukes i den betydning som er angitt der, og det skal ikke nyttes signaler som kan forveksles med disse. Intet i angjeldende vedlegg skal imidlertid avholde et luftfartøy som er i nød fra å nytte ethvert middel for å påkalle oppmerksomhet, tilkjennegi sin posisjon og oppnå hjelp.

§ 2-25. *Tid*

(1) Ved alle tidsangivelser skal det benyttes koordinert universaltid (UTC). Tiden skal angis i timer og minutter over en 24 timers periode som påbegynnes ved midnatt.

(2) Før det påbegynnes en kontrollert flyging og når det ellers under flyging måtte være nødvendig, skal opplysninger om korrekt tid innhentes.

§ 2-26. *Klareringer*

(1) Det skal innhentes klarering fra en flygekontrollenhet, basert på levert reiseplan, før det foretas flyging som aktes utført som kontrollert flyging, eller som etter reglene kreves utført som kontrollert flyging. Plikten til å innhente klarering gjelder også klarering for taksing, avgang og landing for ethvert luftfartøy som beveger seg på manøvreringsområdet eller i nærheten av en flyplass i den tid det ytes tårnkontrolltjeneste der.

(2) Finner en fartøysjef at en mottatt klarering ikke er tilfredsstillende kan han anmode om endret klarering. Slik endret klarering skal utstedes når det er mulig.

(3) Anmoder en fartøysjef om en klarering som innebærer fortrinnsrett fremfor annet luftfartøy, skal han gi melding om nødvendigheten av slik fortrinnsrett hvis vedkommende flygekontrollenhet ber om det.

§ 2–27. Opplysninger om mulig endring av bestemmelsessted underveis

Dersom det før avgang antas at en avgjørelse kan bli tatt senere om å fortsette flygingen til en endret destinasjonsplass, forutsatt at brennstoffbeholdningen tillater det og reklarerer blir gitt, skal vedkommende flygekontrollenheter gjøres kjent med dette ved innføring av opplysninger i reiseplanen om endret rute (hvis denne er kjent) og om hvilket bestemmelsessted som kan bli aktuelt.

§ 2–28. Overholdelse av klarering og reiseplan

(1) Fartøysjef som utfører kontrollert flyging, skal sørge for at alle mottatte klareringer fra flygekontrolltjenesten blir etterkommet og at gjeldende reiseplan, eller den del av gjeldende reiseplan som kommer til anvendelse, blir overholdt. Det skal ikke foretas avvikelser fra gjeldende reiseplan med mindre det er sendt anmodning om endring i reiseplanen og innhentet klarering fra vedkommende flygekontrollenhet, eller med mindre det er tvingende nødvendig på grunn av en nødsituasjon. Snarest mulig etter at det er foretatt slik avvikelse som er nevnt i siste setning, skal vedkommende flygekontrollenhet underrettes om avvikelsen og om at den skyldes en nødsituasjon.

(2) Med mindre vedkommende flygekontrollenhet tillater at andre fremgangsmåter nyttes eller gir andre instruksjoner, skal kontrollerte flyginger i den grad det er mulig:

- a) følge den definerte senterlinje for ruten når den flyges langs en etablert ATS-rute, eller
- b) når det flys langs en hvilken som helst annen rute, følge det direkte trekk mellom de navigasjonshjelpemidler og/eller punkter som definerer angjeldende rute.

(3) Når det er forenlig med hovedregelen i annet ledd, skal et luftfartøy som flyger langs et ATS-rutesegment som er definert ved hjelp av VOR-stasjoner, endre sin primære navigasjonsreferanse fra navigasjonshjelpemidlet bak luftfartøyet til hjelpemidlet foran fartøyet ved passering over, eller så nært som mulig over, det omstillingspunkt som måtte være fastsatt.

(4) Avvikelser fra kravene i annet ledd skal meddeles vedkommende enhet av lufttrafikkjenesten.

§ 2–29. Ufrivillige avvikelser

(1) Hvis fartøysjef som utfører kontrollert flyging ufrivillig har avveket fra gjeldende reiseplan, skal han ta følgende forholdsregler:

- a) Hvis luftfartøyet har avveket fra trekk, skal det omgående foretas kursendring for å bringe luftfartøyet tilbake på trekk så snart råd er.
- b) Fartøysjefen skal underrette vedkommende flygekontrollenhet om forholdet hvis sann lufthastighet i marsjhøyden mellom meldepunkter avviker eller antas å ville avvike med 5% eller mer fra den sanne lufthastighet som er angitt i reiseplanen.
- c) Hvis beregnet tid for passering av neste fastlagte meldepunkt, FIR-grense eller ankomst over destinasjonsplassen – hva som måtte komme først – antas å ville avvike med 3 minutter eller mer fra den tid som tidligere er meddelt lufttrafikkjenesten, skal fartøysjefen så snart råd er meddele revidert beregnet tid til angjeldende lufttrafikkjenesteenheter.

(2) Dersom en ADS-avtale er på plass, skal vedkommende flygekontrollenhet underrettes automatisk via datalink dersom det oppstår en endring utover grenseverdiene som beskrevet i etablert ADS-kontrakt.

§ 2–30. Anmodning om endring av reiseplan

Anmodning om endring av reiseplan skal inneholde de opplysninger som er anført nedenfor:

- a) Endring av marsjhøyde:
 1. Luftfartøyets radiokallesignal,
 2. den nye marsjhøyde det anmodes om og marsjhastighet i denne høyde,
 3. reviderte beregnede tider over de påfølgende FIR-grenser (om nødvendig).
- b) Endring av rute når bestemmelsesstedet er uforandret:
 1. Luftfartøyets radiokallesignal,
 2. flygeregler,
 3. beskrivelse av den nye flygerute med nødvendige reiseplandata fra og med den posisjon hvor ruteendring ønskes påbegynt,
 4. reviderte beregnede tider,
 5. andre opplysninger av betydning.
- c) Endring av rute når bestemmelsesstedet er forandret:
 1. luftfartøyets radiokallesignal,
 2. flygeregler,
 3. beskrivelse av den reviderte flygerute til revidert destinasjonsplass med nødvendige reiseplandata fra og med den posisjon hvor ruteendringen ønskes påbegynt,
 4. reviderte beregnede tider,
 5. alternativ(e) flyplass(er),
 6. andre opplysninger av betydning.

§ 2–31. Fremgangsmåte når værforandring umuliggjør fortsatt flyging i VFR-forhold (VMC)

Når fartøysjef under VFR-flyging som utføres som kontrollert flyging oppdager at flygingen på grunn av værforholdene ikke lenger kan gjennomføres i samsvar med gjeldende reiseplan, skal han:

- a) anmode om revidert klarering som gjør det mulig å fortsette flygingen i VFR-forhold til bestemmelsesstedet eller til en alternativ flyplass hvis planlagt, eller forlate det luftrom der klarering for flyging er påkrevd, eller
- b) hvis klarering i samsvar med bokstav a ikke oppnås, fortsette flygingen i VFR-forhold og underrette vedkommende flygekontrollenhet hva han akter å gjøre, enten forlate angjeldende luftrom eller lande på den nærmest egnede flyplass, eller
- c) hvis luftfartøyet befinner seg i kontrollsonen, anmode om klarering for spesiell VFR-flyging, eller
- d) anmode om klarering for IFR-flyging (dersom fartøysjefen er behørig sertifisert og luftfartøyet behørig utstyrt).

§ 2–32. Posisjonsmeldinger

(1) En kontrollert flyging skal snarest mulig meldes over radio til angjeldende flygekontrollenhet tid og høyde – samt andre opplysninger som forlanges – ved passering av fastlagte meldepunkter eller slike ytterligere meldepunkter som angis av enheten i det enkelte tilfelle.

(2) Under flyging hvor meldepunkter ikke er spesifisert som angitt ovenfor, skal posisjonsmeldinger gis med tidsintervaller som fastsatt av vedkommende flygekontrollenhet eller som foreskrevet på annen måte. Posisjonsmeldinger kan sløyfes ved flyging i luftrom hvor Luftfartstilsynet ved særregler har bestemt at slike meldinger ikke behøver å gis, eller når vedkommende flygekontrollenhet i samsvar med vilkår fastsatt av Luftfartstilsynet har underrettet luftfartøyet om at posisjonsmeldinger kan sløyfes.

§ 2–33. Opphør av kontrollert flyging

Unntatt ved landing på kontrollert flyplass, skal fartøysjefen på en kontrollert flyging underrette vedkommende flygekontrollenhet når flygingen ikke lenger er gjenstand for flygekontrolltjeneste.

§ 2–34. Samband

(1) Fartøysjef har ansvar for at all radiokommunikasjon under gjennomgangshøyden skal foregå med bruk av hodetelefon med bøylemikrofon eller med hodetelefon med strupetelefon.

(2) Under kontrollert flyging skal det holdes kontinuerlig lyttevakt på forskrevet radiofrekvens for samband med vedkommende flygekontrollenhet, og det skal kunne opprettes to-veis samband med denne enhet etter behov. Flygekontrolltjenesten kan gjøre unntak fra denne bestemmelsen for:

- a) lokaltrafikk ved kontrollerte flyplasser, og
- b) for enkeltflyginger inn eller ut av en kontrollsonen, med mindre Luftfartstilsynet har bestemt annet.

(3) Hvis det inntreffer sambandssvikt som medfører at luftfartøy ikke kan følge bestemmelsene i første og annet ledd, skal det gås frem etter bestemmelsene om svikt i sambandet fastsatt i forskrift om flytelefoniprosedyrer og i samsvar med de av reglene i fjerde og femte ledd som kommer til anvendelse. Luftfartøy som utgjør lokaltrafikk ved kontrollert flyplass skal dessuten holde utkikk etter anvisninger gitt ved optiske signaler.

(4) Når luftfartøyet er i VFR-forhold, skal

- a) SSR-transponderen settes til kode 7600,
- b) flygingen fortsette i VFR-forhold,
- c) luftfartøyet lande på den flyplass som egner seg best, og
- d) ankomstmelding leveres vedkommende flygekontrollenhet på hurtigst mulig måte.

(5) Når luftfartøyet er i IFR-forhold eller hvis værforholdene er slik at det ikke er sannsynlig at flygingen kan gjennomføres i VFR-forhold, skal

- a) SSR-transponderen settes til kode 7600,
- b) såfremt ikke annet er beskrevet på bakgrunn av regionale overenskomster, fartøyet fortsette i den sist tildelte hastighet og høyde (eller angitt minsthøyde hvis denne høyere) i en periode av 7 minutter. I de tilfeller luftfartøyet opererer på en rute uten obligatoriske rapporteringspunkt eller har mottatt instruksjoner om å utelate rapportering, regnes de 7 minuttene fra det seneste av (1) det tidspunkt luftfartøyet når den sist tildelte høyden eller angitte minsthøyde, eller (2) det tidspunktet transponderen settes til kode 7600. I de tilfeller luftfartøyet opererer på en rute med obligatoriske rapporteringspunkt og ikke har mottatt instruksjoner om å utelate rapportering, regnes de 7 minuttene fra det seneste av (1) det tidspunkt luftfartøyet når den sist tildelte høyden eller angitte minsthøyde, eller (2) det tidspunkt flygeren har rapportert at han beregner å passere det obligatoriske rapporteringspunkt, eller (3) det tidspunktet flygeren unnlater å rapportere over et obligatorisk meldepunkt.
- c) deretter skal hastighet og høyde tilpasses i samsvar med den innleverte reiseplan,
- d) dersom luftfartøyet radarledes, eller navigerer offset i forbindelse med RNAV uten en fastsatt grense, skal det følge det mest direkte trekk til den ATS-rute som er angitt i den gjeldende reiseplanen og gjenoppta denne innen passering av neste spesielle punkt, hensyn tatt til angitt minsthøyde,
- e) flygingen fortsettes i samsvar med gjeldende reiseplanrute til det navigasjonshjelpemiddel som er fastsatt for destinasjonsplassen til bruk under innflyging ved radiosvikt. Hvis nødvendig (se bokstav f nedenfor), skal luftfartøyet vente over hjelpemidlet før nedstigning påbegynnes,

- f) nedstigningen begynnes over navigasjonshjelpemiddel som er spesifisert i bokstav e så nøyaktig som mulig på den antatte innflygingstid som sist er mottatt og kvittert for, eller, hvis det ikke er mottatt og kvittert for en antatt innflygingstid, så nøyaktig som mulig på den beregnede ankomsttid som fremkommer i henhold til gjeldende reiseplan,
- g) en normal instrumentinnflyging, som foreskrevet for angjeldende navigasjonshjelpemiddel, fullføres, og
- h) landing foretas, så vidt mulig i løpet av 30 minutter etter den seneste av følgende to tider:
 - 1. beregnet ankomsttid spesifisert i bokstav f,
 - 2. siste antatte innflygingstid som luftfartøyet har kvittert for.

§ 2–35. Anslag mot flysikkerheten (f.eks. flykapringer, flykapringsforsøk, bombeattentater, bombetrusler, sabotasjehandlinger o.l.)

Et luftfartøy som er utsatt for et anslag mot dets sikkerhet skal søke å underrette vedkommende lufttrafikkjenesteenhet om forholdet og gi enheten alle opplysninger av betydning, herunder enhver avvikelse fra gjeldende reiseplan som omstendighetene har nødvendiggjort, slik at luftfartøyet kan gis prioritet og faren for konflikt med andre luftfartøy reduseres.

§ 2–36. Hastighetsbegrensning

(1) Med mindre det foreligger særskilt tillatelse fra Luftfartstilsynet, eller en kontrollert flyging i terminalområdet/kontrollsonen unntaksvis har mottatt andre instruksjoner fra flygekontrolltjenesten, skal flyginger i ATS-luftrom klasse C, D, E og G, og VFR-flyginger i ATS-luftrom klasse C, D, E og G, ikke holde høyere hastighet enn 250 KT IAS når høyden er lavere enn FL 100.

(2) Instruksjoner fra flygekontrolltjenesten om at høyere hastighet enn 250 KT IAS skal holdes i angjeldende tidsrom, skal bare skje når tungtveiende trafikkreguleringsmessige grunner tilsier det, og informasjon om forholdet skal da gis til annen berørt trafikk.

§ 2–37. Minstekrav til flysikt og avstand til skyer for VMC

(1) I ATS-luftrom klasse A, C, D og E skal flysikten være 8 km i eller over FL 100 og 5 km under FL 100. Avstand til skyer skal være 1,5 km horisontalt og 300 m vertikalt. Det samme gjelder i ATS-luftrom klasse G når flygehøyden er større enn 300 m over bakken eller vannet.

(2) Når flygehøyden i ATS-luftrom klasse G er mindre enn 300 m over bakken eller vannet skal flysikten være 5 km og man skal være klar av skyer med sikt til bakken eller vannet. Når hastigheten ikke overstiger 140 KT IAS, kan flyging finne sted med en flysikt lik eller større enn 3 km, eventuelt lik eller større enn 1,5 km i en landingsrunde og med flyplassen i sikte. For helikoptre kan flyging finne sted med flysikt lik eller større enn 800 m, forutsatt at hastigheten er avpasset slik at fartøysjefen har tilstrekkelig mulighet til å oppdage andre luftfartøy eller hindringer tidnok til å unngå sammenstøt.

Kapittel III. Visuelle flygeregler (VFR)

§ 3–1. Hovedregel

Unntatt når flygingen gjennomføres som spesiell VFR-flyging eller det gjelder flyging som angitt i § 3–2, skal VFR-flygingen utføres slik at flysikt og avstand fra skyer tilfredsstiller de minstekrav som er angitt i § 2–37.

§ 3–2. Unntak

(1) Ved ambulansflyging og flyging i redningsoppdrag kan minstekravene til flysikt og avstand fra skyer fravikes såfremt dette er absolutt påkrevet for å utføre oppdraget og fartøysjefen mener at flygingen kan gjennomføres på en sikker og forsvarlig måte uten fare for annen lufttrafikk.

(2) Dersom minstekravene til værforhold er blitt fraveket for flyginger nevnt i første ledd, plikter fartøysjefen å rapportere dette til Luftfartstilsynet etter forskrift av 31. august 2001 nr. 1008 om varslings- og rapporteringsplikt, BSL A 1–3.

§ 3–3. Værminima for VFR-flyging i kontrollsoner og for spesiell VFR-flyging

(1) Med mindre det foreligger klarering for spesiell VFR-flyging eller det gjelder flyging som nevnt i § 3–2, skal VFR-flyging ikke finne sted i en kontrollsoner når bakkesikten på angjeldende flyplass er mindre enn 5 km og/eller skydekkeshøyden er mindre enn 450 m.

(2) Er bakkesikten eller flysikten mindre enn 3 km, skal spesiell VFR-flyging ikke finne sted unntatt i følgende tilfeller:

- a) Fly som ønsker å gjennomføre flygingen i sin helhet innenfor en kontrollsoner eller flyge inn i en kontrollsoner for å lande i sonen, kan tillates å utføre spesiell VFR-flyging når bakkesikten er lik eller bedre enn 1,5 km. Flysikten må samtidig ikke være mindre enn 1,5 km og flyets hastighet ikke overstige 140 KT IAS.
- b) Helikoptre kan tillates å utføre spesiell VFR-flyging når bakkesikten er lik eller bedre enn 800 m. Flysikten må samtidig ikke være mindre enn 800 m og helikopterets hastighet avpasses i forhold til den aktuelle flysikt slik at fartøysjefen har tilstrekkelig mulighet til å oppdage hindringer og unngå sammenstøt.
- c) Ved ambulansflyging og flyging i redningsoppdrag kan kravet til flysikt samt eventuelt den angitte hastighetsbegrensning for spesiell VFR-flyging fravikes under forutsetninger som angitt i § 3–2 for slike flyginger.

§ 3-4. Begrensninger av VFR-flyging over flygenivå 195 samt i transoniske og supersoniske hastigheter

- (1) VFR-flyging skal ikke finne sted over flygenivå 195 eller i transoniske eller supersoniske hastigheter.
- (2) Dersom det skal gis dispensasjon for VFR-flyging over flygenivå 195, vil dette bare kunne gis ved at angjeldende del av luftrommet ikke gjøres tilgjengelig for andre flyginger.

§ 3-5. Minstehøyder

- (1) Luftfartøy under VFR-flyging skal ikke flyges lavere enn 300 m over den høyeste hindring innen en radius av 600 m fra luftfartøyet over tettbebyggelse eller folkeansamling i friluft eller lavere enn 150 m over bakken eller vannet andre steder.
- (2) Minstehøyden kan fravikes når det er påkrevd for avgang, landing eller når flygingen utføres med helikopter og skjer i samsvar med driftsfrskrifter for ervervsmessig luftfart med helikopter eller det foreligger særskilt tillatelse fra Luftfartstilsynet.
- (3) Minstehøyden kan fravikes når det er påkrevd for innflyging for treningsformål såfremt innflygingen ikke foretas over tettbebyggelse eller folkeansamling i friluft.
- (4) Seilfly som utfører «hangflyging» kan flyge ned til en minstehøyde av 50 m over bakken eller vannet, såfremt de samtidig kan overholde regelen i § 2-6.

§ 3-6. Marsjhøyder

- (1) Unntatt når det fremgår av en klarering eller luftfartøyet stiger eller går ned, skal VFR-flyging i høyder over 900 m over bakken eller vannet foregå i marsjhøyde avhengig av luftfartøyet magnetiske trekk.
- (2) Marsjhøydene fremgår av tabellene i vedlegg III til denne forskrift.

§ 3-7. Flygekontrolltjeneste til VFR-flyginger, hovedregel

Reglene for flygekontrolltjeneste i § 2-26 til § 2-34 skal følges for VFR-flyginger når luftfartøyet:

- a) flyger i ATS-luftrom klasse C,
- b) flyger i ATS-luftrom klasse D med de unntak og tillegg som følger av § 3-8 til § 3-10,
- c) utgjør lokaltrafikk ved kontrollert flyplass, dvs. beveger seg på flyplassens manøvreringsområde eller flyger i nærheten av flyplassen med unntak som følger av § 3-9, eller
- d) er klarert for spesiell VFR-flyging.

§ 3-8. Flygekontrolltjeneste for flyging i ATS-luftrom klasse D etablert som terminalområde utenfor kunngjort åpningstid

- (1) Når flyging ønskes utført i ATS-luftrom klasse D, etablert som terminalområde, men utenom kunngjort åpningstid for den flygekontrollenhet som normalt betjener luftrommet, kan vedkommende kontrollsentral gi tillatelse til flygingen, om nødvendig med slikt unntak fra bestemmelsene i § 2-26 til § 2-34 som forholdet tilsier.
- (2) Kontrollsentralen kan i slike tilfeller sette de vilkår som måtte være nødvendige for at flygingen skal kunne gjennomføres på en trygghende måte i forhold til eventuell annen lufttrafikk i området, herunder gi pålegg om etablering og opprettholdelse av to-veis radiosamband med kontrollsentralen eller med annen enhet som bestemt av kontrollsentralen.

§ 3-9. Flygekontrolltjeneste for flyging i ATS-luftrom klasse D etablert som kontrollsoner utenfor kunngjort åpningstid

- (1) VFR-flyging i klasse D luftrom, etablert som kontrollsoner, men utenom kunngjort åpningstid for vedkommende enhet av flygekontrolltjenesten, er unntatt fra å følge bestemmelsene i § 2-26 til § 2-34; dette som følge av at flygingen er avskåret fra å innhente slik klarering fra vedkommende flygekontrollenhet som bestemmelsene foreskriver.
- (2) Under slik flyging, herunder ved bruk av flyplassens manøvreringsområde, skal luftfartøyet likevel lytte på kunngjort frekvens for vedkommende kontrollenhet og, dersom det av eventuell radiokorrespondanse fremgår at kontrollenheten er i funksjon, får reglene i § 2-26 til § 2-34 anvendelse.
- (3) Flyging etter denne paragraf vil bare kunne skje i dagslyspeperioden, og det kan ikke gis tillatelse til spesiell VFR-flyging.

§ 3-10. Flygekontrolltjeneste for flyging i ATS-luftrom klasse D etablert som kontrollsoner/terminalområde med kunngjorte AIP-fremgangsmåter for mindre luftfartøy/helikoptre

- (1) I ATS-luftrom klasse D, etablert som kontrollsoner/terminalområder, der det i AIP Norge eller AIP SUP er kunngjort fremgangsmåter for mindre luftfartøy (VFR Routes Light Aircraft) eller fremgangsmåter spesielt for helikoptre (VFR Routes Helicopter), skal disse fremgangsmåter legges til grunn ved planlegging av inn- og utflyging til angjeldende flyplass og, når det er hensiktsmessig, ved gjennomflyging av luftrommet. Angivelse av ønsket rute skal inngå i de opplysninger som meddeles vedkommende flygekontrollenhet for å oppnå klarering.
- (2) Klarering utstedt for nevnte luftfartøy vil normalt begrense seg til en angivelse av meldepunkt(er) langs ruten. Flygingen skal imidlertid også gjennomføres i samsvar med øvrige deler av de kunngjorte fremgangsmåter, og de angitte høydebegrensninger skal overholdes, jf. § 2-28.
- (3) Med «mindre luftfartøy» forstås luftfartøy som har en tillatt startvekt på høyst 3.000 kg.

§ 3–11. VFR-flyging i særskilt angitte områder og langs særskilt angitte ruter

En VFR-flyging innenfor særskilt angitte områder eller langs særskilt angitte ruter, jf. § 2–19 annet ledd bokstav b, skal – når det er bestemt – holde kontinuerlig lyttevakt på foreskrevet radiofrekvens for samband med den lufttrafikkjenesteenhet som yter flygeinformasjonstjeneste i angjeldende luftrom, og gi posisjonsmeldinger til denne enhet.

§ 3–12. Overgang fra VFR-flyging til IFR-flyging

(1) Fartøysjef som utfører VFR-flyging og ønsker å gå over til IFR-flyging, skal meddele lufttrafikkjenesten nødvendige endringer i gjeldene reiseplan. Dersom det ikke er levert reiseplan skal han levere reiseplan til vedkommende lufttrafikkjenesteenhet, når det kreves etter § 2–19 annet ledd.

(2) I tillegg skal han innhente klarering i samsvar med § 2–26 første ledd før han går over til IFR-flyging i kontrollert luftrom.

Kapittel IV. Instrumentflygeregler (IFR)**§ 4–1. Regler som gjelder for all IFR-flyging**

(1) Luftfartøy skal være utstyrt med hensiktsmessige instrumenter og navigasjonsutstyr avpasset etter ruten som skal flyges.

(2) Med mindre det er påkrevd for avgang, landing eller innflyging for treningsformål, eller det foreligger særskilt tillatelse fra Luftfartstilsynet, skal et luftfartøy under IFR-flyging:

a) ikke flyges lavere enn de minsthøyder som er angitt i AIP Norge, eller

b) når minsthøyder som nevnt i bokstav a ikke er angitt, skal luftfartøyet:

1. ikke flyges lavere enn 300 m over det høyeste hinder innen en radius av 10 NM fra luftfartøyet antatte posisjon når hinderets høyde ikke overstiger 1.850 m over havet (MSL);

2. ikke flyges lavere enn 600 m over det høyeste hinder innen en radius av 10 NM fra luftfartøyet antatte posisjon når hinderets høyde overstiger 1.850 m over havet (MSL).

(3) Fartøysjef som har levert reiseplan og som akter å gå over fra IFR-flyging til VFR-flyging, skal meddele vedkommende lufttrafikkjenesteenhet at IFR-flygingen er annullert og skal videre meddele de endringer som skal gjøres i gjeldende reiseplan.

(4) Fartøysjef som utfører IFR-flyging og som flyger i eller kommer inn i VFR-forhold, skal fortsatt flyge i samsvar med instrumentflygereglene, med mindre han akter å fortsette flygingen gjennom et lengre tidsrom i samsvar med de visuelle flygeregler.

§ 4–2. Regler som gjelder for IFR-flyging innenfor kontrollert luftrom

(1) All IFR-flyging innenfor kontrollert luftrom skal følge reglene om flygekontrolltjeneste i § 2–26 til § 2–34.

(2) Med mindre det i AIP Norge er foreskrevet bruk av marsjhøyder som avviker fra den overensstemmelse mellom trekk og marsjhøyde som fremgår av tabellen i vedlegg III til denne forskrift, eller flygekontrolltjenesten har utstedt klarering som medfører avvikelse, skal:

a) en IFR-flyging i kontrollert luftrom flyges i marsjhøyder valgt fra den av tabellene i vedlegg III som gjelder i vedkommende luftrom,

b) en IFR-flyging i kontrollert luftrom som har fått tillatelse til å utføre marsjstigning, flyges innenfor høydebegrensninger valgt fra den av tabellene i vedlegg III som gjelder i vedkommende luftrom.

§ 4–3. Regler som gjelder for IFR-flyging utenfor kontrollert luftrom

(1) En IFR-flyging utenfor kontrollert luftrom skal, med mindre luftfartøyet stiger eller går ned, flyges i marsjhøyde avhengig av fartøyet trekk, valgt fra den av tabellene i vedlegg III til denne forskrift som gjelder i vedkommende luftrom.

(2) En IFR-flyging utenfor kontrollert luftrom, men innenfor særskilt angitte områder eller langs særskilt angitte ruter, jf. § 2–19 annet ledd bokstav b skal – når Luftfartstilsynet har bestemt det – holde kontinuerlig lyttevakt på foreskrevet radiofrekvens for samband med den lufttrafikkjenesteenhet som yter flygeinformasjonstjeneste og skal kunne opprette to-veis forbindelse med denne enhet etter behov.

(3) Når reiseplan skal innleveres i samsvar med § 2–19 andre ledd og sambandskravene skal overholdes etter denne paragrafs andre ledd, skal en slik flyging også sende posisjonsmeldinger i samsvar med hva som i § 2–32 er foreskrevet for kontrollerte flyginger.

Kapittel V. Radiosamband med den lokale flygeinformasjonstjeneste (AFIS) innenfor norske trafikkinformasjonssoner og -områder**§ 5–1. Radiosamband**

(1) Luftfartøy som skal fly innenfor trafikkinformasjonssoner og trafikkinformasjonsområder skal i AFIS-enhetens tjenestetid etablere og opprettholde to-veis radiosamband med vedkommende AFIS-enhet.

(2) Dette gjelder ikke dersom AFIS-enheten i særlige tilfeller bestemmer noe annet.

(3) Radiosambandet skal etableres i så god tid at eventuelle trafikkinformasjoner og andre opplysninger av interesse kan gis av angjeldende AFIS-enhet før flyging i sonen/området finner sted. Fartøysjefen skal ved første kontakt oppgi luftfartøyet posisjon, høyde og planlagte rute.

§ 5–2. Svikt i sambandet

- (1) Hvis det under flyging oppstår svikt i radiosambandet, skal fartøysjefen snarest mulig underrette AFIS-enheten om den flyging som har funnet sted.
- (2) Ved flyging under slike omstendigheter skal det utvises særskilt aktsomhet.

Kapittel VI. Avskjæring av sivile luftfartøy**§ 6–1. Avskjæring av sivile luftfartøy**

- (1) Et luftfartøy som blir utsatt for avskjæring av et annet luftfartøy skal omgående:
 - a) følge de visuelle signalene som gis av det luftfartøy som foretar avskjæringen,
 - b) hvis mulig, underrette vedkommende enhet av lufttrafikkjenesten,
 - c) forsøke å opprette radiosamband med det luftfartøy som foretar avskjæringen eller med vedkommende enhet som kontrollerer avskjæringen, ved å sende et generelt anrop på nødfrekvensen 121.5 MHz med opplysninger om identitet og flygingens art, og dersom samband ikke opprettes og når det er mulig, gjenta dette anrop på nødfrekvensen 243 MHz,
 - d) følge de instruksjoner som eventuelt mottas over radio fra luftfartøyet som foretar avskjæringen,
 - e) hvis luftfartøyet er utstyrt med SSR-transponder, velge mode A, Kode 7700, med mindre det foreligger andre instruksjoner fra vedkommende lufttrafikkjeneste.
- (2) Hvis luftfartøyet som blir avskåret mottar over radio, fra hvilken som helst kilde, instruksjoner som avviker fra betydningen av de visuelle signaler som gis av det luftfartøy som foretar avskjæringen skal luftfartøyet som blir avskåret anmode om en øyeblikkelig avklaring, mens det fortsetter å følge de visuelle instruksjoner som gis av det avskjærende luftfartøy.
- (3) Hvis luftfartøyet som blir avskåret mottar over radio, fra hvilken som helst kilde, instruksjoner som avviker fra de som gis over radio av det luftfartøy som foretar avskjæringen skal luftfartøyet som blir avskåret anmode om en øyeblikkelig avklaring, mens det fortsetter å følge de instruksjoner som det avskjærende luftfartøy gir over radio.
- (4) Ovennevnte bestemmelse gjelder ikke ved avskjæring og eskortetjeneste som ytes på anmodning fra et luftfartøy som befinner seg i en nødsituasjon.

Kapittel VII. Seilflyging innenfor kontrollert luftrom, ved AFIS-betjente flyplasser og om avmelding av seilflyging**§ 7–1. Seilflyging innenfor kontrollert luftrom**

- (1) Seilflyging innenfor kontrollert luftrom skal utføres i samsvar med de visuelle flygereglene i kapittel III. Vedkommende enhet av flygekontrolltjenesten kan dispensere fra denne bestemmelsen for enkeltflyginger. Flygekontrolltjenesten kan sette vilkår for slike dispensasjoner.
- (2) Når hensynet til flysikkerheten gjør det nødvendig, kan flygekontrolltjenesten stoppe all seilflyging som utføres som kontrollert flyging.
- (3) Seilflyging innenfor kontrollsonen, klasse D luftrom, skal ikke finne sted med mindre vedkommende flygekontrollenhet har godkjent dette på forhånd. Vedkommende flygekontrollenhet kan sette vilkår for slik godkjenning.
- (4) Seilflyging innenfor klasse C og D luftrom, unntatt kontrollsoner, skal ikke finne sted med mindre Luftfartstilsynet har opprettet særskilt avgrensede områder for slik flyging. Vedkommende enhet av flygekontrolltjenesten kan dispensere fra denne bestemmelsen for enkeltflyginger. Flygekontrolltjenesten kan sette vilkår for slike dispensasjoner.
- (5) Seilflyging innenfor luftleder, klasse E luftrom, skal ikke finne sted med mindre Luftfartstilsynet har opprettet særskilt avgrensede områder for slik flyging. Vedkommende enhet av flygekontrolltjenesten kan dispensere fra denne bestemmelsen for enkeltflyginger. Flygekontrolltjenesten kan sette vilkår for slike dispensasjoner.
- (6) Søknad om opprettelse av særskilte områder for seilflyging (jf. fjerde og femte ledd) skal sendes Luftfartstilsynet i god tid før bruk av områdene er ønskelig. Forslaget skal inneholde alle opplysninger som er av betydning for behandling av spørsmålet, herunder angivelse av koordinatene for områdets horisontale begrensninger samt opplysninger om vertikal utstrekning.
- (7) Melding om at særskilte områder for seilflyging skal tas i bruk sendes vedkommende lufttrafikkjeneste senest 14 dager før aktiviteten påbegynnes. Meldingen skal inneholde følgende opplysninger:
 - a) Hvilket område det gjelder,
 - b) Hvilket tidsrom flygingen skal pågå (dato og klokkeslett),
 - c) Hvorvidt vinsj vil bli benyttet til opptrekk,
 - d) Eventuelle andre opplysninger som måtte være av betydning.

§ 7–2. Seilflyging ved AFIS-betjente flyplasser

- (1) Seilflyging som skal finne sted nærmere AFIS-betjent landingsplass enn 10 km eller innenfor en trafikkinformasjonsone eller trafikkinformasjonsområde hvor slik sone/område er opprettet, skal foregå i samsvar med de visuelle flygereglene.
- (2) Flyging i områder som nevnt i første ledd skal ikke finne sted med mindre vedkommende AFIS-enhet har godkjent dette på forhånd. Vedkommende AFIS-enhet kan sette vilkår for slik godkjenning.

§ 7-3. Melding om seilflyging utenfor særskilte områder

- (1) Melding om konsentrert og/eller regelmessig seilflyging utenfor særskilte område (jf. § 7-1 fjerde og femte ledd) skal sendes vedkommende lufttrafikkjenesteenheter som angitt i § 7-1 sjuende ledd.
- (2) Melding i henhold til § 7-3 første ledd skal inneholde følgende opplysninger:
 - a) koordinatene på områdets horisontale utstrekning, eventuelt angitt radius om en bestemt posisjon,
 - b) vertikale begrensninger på det luftrom som vil bli berørt,
 - c) navn på flyplass eller sted hvor landing/avgang vil bli foretatt,
 - d) hvilket tidsrom flygingen vil pågå (dato og klokkeslett),
 - e) hvorvidt flygingen vil bli utført under IFR-forhold,
 - f) hvorvidt vinsj vil bli benyttet til opptrekk,
 - g) eventuelle andre opplysninger som måtte være av betydning.

§ 7-4. Melding om endring av planlagt flyging

Dersom det er sendt melding om seilflyging i henhold til denne bestemmelsen og flygingen senere blir avlyst i sin helhet eller tidsrommet den skulle vært utført i blir vesentlig forkortet, skal meldingen om dette sendes vedkommende flygekontrollenhet snarest mulig.

Kapittel VIII. Ubemannede friballonger**§ 8-1. Registrering og merking**

- (1) Et eget register for registreringspliktige friballonger føres av Luftfartstilsynet.
- (2) Ubemannede friballonger, unntatt meteorologiske pilot- og radiosondeballonger av konvensjonell type og ubemannede friballonger uten lasteinnetning, skal ved flyging være registrert.
- (3) Registreringspliktige friballonger skal ved flyging være merket i henhold til bestemmelsene i BSL B.

§ 8-2. Klassifikasjon av ubemannede friballonger

Ubemannede friballonger klassifiseres på følgende måte:

- a) Lett: En ubemannet friballong som medbringer en nyttelast på 1 eller flere pakker med en samlet masse på mindre enn 4 kg, såfremt den ikke kvalifiserer for klassifiseringen tung i henhold til bokstav c nr. 2-4 nedenfor, eller
- b) Middels tung: En ubemannet friballong som medbringer en nyttelast på 2 eller flere pakker med en samlet masse på 4 kg eller mer, men mindre enn 6 KG, såfremt den ikke kvalifiserer for klassifiseringen tung i henhold til bokstav c nr. 2 - 4 nedenfor, eller
- c) Tung: En ubemannet friballong som medbringer en nyttelast som:
 1. har en samlet masse på 6 kg eller mer, eller
 2. inkluderer en pakke på 3 kg eller mer, eller
 3. inkluderer en pakke på 2 kg eller mer med en flatetetthet på mer enn 13 g/cm², eller
 4. for opphenging av nyttelasten benytter et tau eller annen innretning hvor det er påkrevet med en kraft på 230 newton eller mer for å skille den opphengte nyttelast fra ballongen.

§ 8-3. Generelle operative bestemmelser

- (1) Oppsending av ubemannet friballong fra norsk område skal ikke finne sted med mindre Luftfartstilsynet har gitt tillatelse til dette. Luftfartstilsynet kan sette vilkår for slik tillatelse. Det kreves ikke Luftfartstilsynets tillatelse for oppsending av lette friballonger som utelukkende benyttes for meteorologiske formål.
- (2) Oppsending av ubemannet friballong utenfor norsk område hvor det kan forventes at ballongen vil komme inn i norsk luftrom skal ikke finne sted med mindre Luftfartstilsynet har gitt tillatelse til dette. Luftfartstilsynet kan sette vilkår for slik tillatelse. Det kreves ikke Luftfartstilsynets tillatelse for oppsending av lette friballonger som utelukkende benyttes for meteorologiske formål.
- (3) Flyging med ubemannet friballong skal ikke finne sted på en slik måte at ballongen eller deler av den, herunder nyttelasten, utsetter personer eller eiendom som ikke har tilknytning til oppsendingen for fare ved sammenstøt med jordoverflaten.
- (4) En ballongflyging skal om mulig bringes til opphør;
 - a) når det blir kjent at værforholdene ikke tilfredsstillende de krav som er foreskrevet for flygingen,
 - b) når feil ved utstyret eller andre årsaker innebærer at videre flyging vil utgjøre en fare for lufttrafikken eller for personer eller eiendom på bakken eller vannet, eller
 - c) før ballongen kommer inn i luftrommet over et annet lands territorium dersom det ikke foreligger tillatelse fra vedkommende land.

§ 8-4. Operative begrensninger og krav til utstyr

- (1) Flyging med tung ubemannet friballong skal ikke finne sted i eller gjennom noen høyde lavere enn 18.000 m (60.000 FT) trykkehøyde hvor:
 - a) det er skyer eller annet som dekker mer enn halve himmelen, eller
 - b) den horisontale sikt er mindre enn 8 km.

(2) Slipp av en tung eller middels tung ubemannet friballong skal ikke finne sted på en måte som fører til flyging lavere enn 300 m (1.000 FT) over tettbebyggelse eller folkeansamling i friluft som ikke er knyttet til oppsendingen.

(3) Flyging med tung ubemannet friballong skal ikke finne sted med mindre:

- a) den er utstyrt med minst 2 innretninger eller systemer som uavhengig av hverandre enten automatisk eller ved fjernstyrte radiosignaler kan bringe flygingen til opphør.
- b) det for null-trykk ballonger av polyetylen anvendes minst 2 metoder, systemer eller innretninger, eller kombinasjoner av slike, som uavhengig av hverandre kan bringe flygingen til opphør.
- c) ballonghylsteret enten er utstyrt med radarreflekterende innretninger eller med radarreflekterende materiale som vil gi ekko på bakkeradarutstyr i frekvensbåndet 200 MHz til 2.700 MHz, og/eller ballongen er utstyrt med slike andre innretninger som setter foretaket i stand til å følge ballongen kontinuerlig utenfor vanlig rekkevidde av radarutstyr på bakken.

(4) Flyging med tung ubemannet friballong skal ikke finne sted i områder hvor sekundærovervåkingsradar (SSR) på bakken er i bruk, med mindre ballongen er utstyrt med transponder som er i stand til å foreta høyderapportering (Mode C). Transponderen skal fungere kontinuerlig på en tildelt kode, eller den skal kunne slås på om nødvendig av den stasjon som følger flygingen.

(5) Flyging med ubemannet friballong som er utstyrt med slepeantenner hvor det kreves en kraft på mer enn 230 newton for å brette antennen på en hvilket som helst punkt, skal ikke finne sted med mindre det på antennen er festet fargede vimpler eller lignende i en avstand fra hverandre som ikke overstiger 15 m.

(6) Flyging med tung ubemannet friballong skal ikke finne sted i lavere høyde enn 18.000 m (60.000 FT) trykkehøyde mellom solnedgang og soloppgang eller innenfor annen periode mellom solnedgang og soloppgang (korrigert i henhold til ballongens høyde) som bestemt av Luftfartstilsynet, med mindre ballongen med tilbehør samt nyttelast er utstyrt med lys. Lysarrangementet skal virke selv om ballongen med tilbehør og nyttelasten blir atskilt under flygingen.

(7) Flyging med tung ubemannet friballong som er utstyrt med en opphengsinnretning hvis lengde er mer enn 15 m (og unntatt når opphengsinnretningen er en fallskjerm i sterke kontrastfarger), skal ikke finne sted mellom soloppgang og solnedgang i lavere høyde enn 18.000 m (60.000 FT) trykkehøyde, med mindre opphengsinnretningen er farget i kontrastrike farger og delt opp i felter som vekselvis skifter eller det er festet fargede vimpler til den.

§ 8-5. Underretning om ballongflyging

(1) Underretning om planlagt flyging med tung eller middels tung ubemannet friballong skal gis til vedkommende lufttrafikkjenesteenhet senest 7 dager før oppsending er planlagt å finne sted.

(2) Underretning om den planlagte flyging skal omfatte følgende opplysninger:

- a) ballongflygingens identifikasjon eller prosjektets kodenavn,
- b) ballongens klassifikasjon og beskrivelse,
- c) SSR-kode eller NDB-frekvens (avhengig av medbrakt utstyr),
- d) navn og telefonnummer på den som er ansvarlig for oppsending av ballongen,
- e) slippsted,
- f) beregnet slippetid (eller tid for første og siste slipp, hvis flere oppsendinger),
- g) antall ballonger som skal slippes og planlagt tidsintervall mellom slippene (hvis flere oppsendinger),
- h) antatt oppstigningsretning,
- i) marsjhøyde(r) (angitt som trykkehøyde),
- j) beregnet flygetid til passering av 18.000 m (60.000 FT) trykkehøyde eller til å nå marsjhøyden hvis denne er 18.000 m (60.000 FT) eller lavere, samt ballongens beregnede geografiske posisjon. Dersom det gjelder fortløpende oppsendinger angis tiden når første og siste ballong i serien vil passere/nå angjeldende høyde,
- k) beregnet dato og klokkeslett for opphør av flygingen og nedslagsfeltets planlagte beliggenhet. Når det foretas ballongflyginger av lang varighet og ovennevnte opplysninger som følge herav ikke kan gis med nøyaktighet, skal uttrykket «lang varighet» («long duration») benyttes. Hvis det er aktuelt med mer enn ett nedslagsområde, oppgis hvert enkelt sammen med den beregnede tid for nedslaget. Dersom det gjelder en serie fortløpende nedslag, angis den beregnede tid for det første og siste i serien.

(3) Enhver endring av de forhåndsopplysninger som er gitt i samsvar med annet ledd ovenfor, skal meddeles vedkommende lufttrafikkjenesteenhet ikke senere enn 6 timer før beregnet slippetid, eller hvis det gjelder slipp i forbindelse med undersøkelser av sol- eller kosmiske forstyrrelser og hvor tidsfaktoren er kritisk, ikke senere enn 30 minutter før den beregnede tid for påbegynnelse av oppsendingen.

(4) Så snart det er kjent at en planlagt flyging med tung eller middels tung ubemannet friballong som det i samsvar med første til tredje ledd er gitt underretning om, er annullert, skal melding om dette gis til vedkommende lufttrafikkjenesteenhet.

(5) Vedkommende lufttrafikkjenesteenhet skal underrettes umiddelbart etter at en tung eller middels tung ubemannet friballong er sluppet.

§ 8-6. Registrering og rapportering av posisjonsopplysninger

(1) Flygebanen til en tung ubemannet friballong i eller lavere enn 18.000 m (60.000 FT) trykkehøyde skal følges av ballongens avsender og det skal gis posisjonsopplysninger til vedkommende lufttrafikkjenesteenhet.

Posisjonsopplysningene skal gis hver annen time med mindre lufttrafikkjenesten bestemmer noe annet.

(2) Bevegelsene til en tung ubemannet friballong over 18.000 m (60.000 FT) trykkehøyde skal følges av ballongens avsender og det skal gis posisjonsopplysninger til vedkommende lufttrafikkjenesteenhet. Posisjonsopplysninger skal gis hver 24. time med mindre lufttrafikkjenesten bestemmer noe annet.

(3) Hvis en posisjonsopplysning ikke lar seg registrere i samsvar med første og annet ledd skal vedkommende lufttrafikkjenesteenhet underrettes om dette umiddelbart. Underretningen skal omfatte den sist registrerte posisjon. Vedkommende lufttrafikkjenesteenhet skal underrettes med en gang det er mulig å registrere posisjonsopplysninger igjen.

(4) Når planlagt nedstigning skal finne sted med en tung ubemannet friballong, skal vedkommende lufttrafikkjenesteenhet gis følgende opplysninger 1 time før nedstigningen påbegynnes:

- a) den aktuelle geografiske posisjon,
- b) den aktuelle høyde (angitt som trykkehøyde),
- c) antatt tid for passering av 18.000 m (60.000 FT) trykkehøyde, hvis relevant,
- d) antatt tid og nedslagsted.

(5) Når flyging med tung eller middels tung ubemannet friballong er opphørt, skal vedkommende lufttrafikkjenesteenhet underrettes.

Kapittel IX. Forankrede ballonger

§ 9–1. *Kapitlets virkeområde*

Dette kapittel gjelder forankrede ballonger når de på grunn av størrelse, brennbarhet, høyde over bakken mv. kan medføre fare eller ulempe for luftfarten.

§ 9–2. *Krav i forbindelse med oppsending av forankrede ballonger*

(1) Forankrede ballonger må bare sendes opp, og holdes oppe, når bakkesikten er minst 8 km. De tillates heller ikke holdt oppe når de er nærmere skyer enn 300 m vertikalt og/eller 1.500 m horisontalt.

(2) Oppsending av forankrede ballonger i kontrollert luftrom krever tillatelse fra Luftfartstilsynet. Søknad om tillatelse må være Luftfartstilsynet i hende minst 14 dager før oppsendingen skal finne sted.

(3) Utenfor kontrollert luftrom gjelder bestemmelsen i annet ledd tilsvarende når oppsendingen skjer nærmere en flyplass enn 10 km eller skjer innenfor et av Luftforsvarets lavflygingsområder.

(4) Hvis avstanden fra en flyplass er 10 km eller mer, kan oppsendingen til høyder over 45 m bare finne sted såfremt melding er gitt minst 14 dager forut til nærmeste enhet av lufttrafikkjenesten eller til NOTAM-kontoret.

(5) Melding etter fjerde ledd skal inneholde:

- a) navn, adresse og eventuelt telefonnummer til den som har ansvaret for oppsendingen,
- b) sted/posisjon for forankringen,
- c) ballongens maksimale høyde,
- d) dato, tid og varighet for oppsendingen,
- e) opplysninger om hvordan ballongen med forankringsutstyr er varselmerket.

(6) Forankrede ballonger skal være utstyrt med en anordning for punktering av ballongen. Anordningen må kunne utløses automatisk dersom ballongen kommer i drift. Hvis eier eller bruker av en forankret ballong blir kjent med at ballongen er kommet i drift uten at punktering har skjedd, plikter han straks å underrette nærmeste enhet av lufttrafikkjenesten eller NOTAM-kontoret.

Kapittel X. Administrative bestemmelser

§ 10–1. *Dispensasjon*

Luftfartstilsynet kan, når særlige grunner tilsier det, dispensere fra bestemmelsene i denne forskrift.

Kapittel XI. Ikrafttredelse

§ 11–1. *Ikrafttredelse*

(1) Denne forskrift gjelder fra 1. juni 2003.

(2) Fra samme tidspunkt oppheves følgende forskrifter:

- forskrift av 25. august 1976 nr. 3085 om lufttrafikkregler (tidligere BSL F 1)
- forskrift av 30. oktober 1980 om radiosamband for luftfart innenfor norske trafikkinformasjonssoner og trafikkinformasjonsområder (tidligere BSL F 2–2)
- forskrift av 23. desember 1981 nr. 9922 om avskjæring av sivile luftfartøy (tidligere BSL F 2–3)
- forskrift av 26. januar 1978 nr. 3011 om seilflyging innenfor kontrollert luftrom, ved AFIS-betjente flyplasser og om avmelding av seilflyging (tidligere BSL F 2–4)
- forskrift av 23. desember 1981 nr. 3432 om ubemannede friballonger av (tidligere BSL F 2–5)
- forskrift av 22. oktober 1969 om oppsendelse av forankrede ballonger (tidligere BSL D 5–3).

Vedlegg I. Signaler

Dette vedlegg I er en del av forskrift 7. februar 2003 nr. 252 om lufttrafikkregler. For dette vedlegg vises for øvrig til nevnte forskrift § 2–24.

1 Nød- og ilsignaler

1.1 Nødsignal

Følgende signaler, sammen eller hver for seg, betyr at alvorlig og overhengende fare truer og at øyeblikkelig hjelp påkalles:

- Gruppen SOS (. . . — — — . . .) gitt med radiotelegrafi eller et hvilket som helst annet signalmiddel.
- Ordet «Mayday» sendt på radiotelefoeni.
- Raketter eller granater som viser rødt lys, avfyrt en etter en med korte mellomrom.
- Et rødt fallskjermlys.

1.2 Ilsignaler

1.2.1 Følgende signaler, sammen eller hver for seg, betyr at et luftfartøy vil gi til kjenne at det er i vanskeligheter som tvinger det til å lande, men at det ikke trenger øyeblikkelig hjelp:

- Gjentatt blinking med landingslysene.
- Gjentatt blinking med lanternene på en slik måte at det ikke kan forveksles med vanlige, blinkende lanterner.

1.2.2 Følgende signaler, sammen eller hver for seg, betyr at det fra luftfartøy ønskes sendt en viktig melding om sikkerhet for eget eller annet luftfartøy, skip eller annet fremkomstmiddel, ombordværende personer eller personer innen synsvidde:

- Gruppen «XXX» gitt med radiotelegrafi eller et hvilket som helst annet signalmiddel.
- Uttrykket «PAN, PAN» sendt på telefoni.

2 Varselsignal for restriksjonsområde, forbudt område eller fareområde

En serie prosjektiler avfyrt fra bakken med ca. 10 sekunders mellomrom, og som hver for seg når de eksploderer viser røde og grønne lys eller stjerner, tilkjennegir overfor et luftfartøy at det flyger i nærheten av et restriksjonsområde, forbudt område eller fareområde og at det snarest må fjerne seg fra vedkommende område.

3 Signaler for regulering av lokaltrafikk

3.1 Lyssignaler

3.1.1 Signaler fra kontrolltårn til luftfartøy

De i følgende tabell angitte lyssignaler fra kontrolltårn til luftfartøy i lokaltrafikk (fig. 1) betyr:

	<i>Lyssignal</i>	<i>Til luftfartøy under flyging</i>	<i>Til luftfartøy på bakken</i>
Innsiktet mot luftfartøy	Fast grønt – . .	«Klarert landing»	«Klarert avgang»
Innsiktet mot luftfartøy	Fast rødt – . .	«Vik unna for annet luftfartøy og fortsett landingsrunden»	«Stopp»
Innsiktet mot luftfartøy	En serie grønne blink	«Returner for landing»	«Taks til venteposisjon/parkeringsplass»
Innsiktet mot luftfartøy	En serie røde blink	«Flyplassen ubrukbar. Landing forbudt»	«Forlat landingsområdet»
Innsiktet mot luftfartøy	En serie hvite blink	«Land her, og parker på parkeringsplassen»	«Returner til utgangspunktet»
	Rødt pyroteknisk lys	«Landing forbudt inntil videre»	

3.1.2 Kvittering for mottatt signal

Luftfartøy kvitterer for mottatt signal på følgende måter:

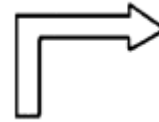
- Når det er i luften:
 - om dagen: ved å vagge med vingene.
Luftfartøy i landingsrunden behøver ikke avgi slik kvittering etter avsluttet medvindslegg.
 - om natten: ved å slå landingslysene på og av to ganger. Luftfartøy som ikke har landingslys slår i stedet lanternene av og på to ganger.
- Når det er på bakken:
 - om dagen: ved å bevege balanseror og sideror.
 - om natten: ved å slå landingslysene på og av to ganger. Luftfartøy som ikke har landingslys slår i stedet lanternene av og på to ganger.

3.2 *Bakkesignaler*3.2.1 *Ubrukbar del av manøvreringsområdet*

Ensfargede kors av iøynefallende farge, fortrinnsvis gul, rød eller hvit (se fig.) utlagt horisontalt på manøvreringsområdet angir grensene på et område som er ubrukbart for manøvrering av luftfartøyer. På rullebane eller taksebane skal korsene plasseres i hver ende av den ubrukbare del.

3.2.2 *Høyretrafikk*

En pil av iøynefallende farge brukket til høyre (se fig.) og plassert horisontalt ved enden av rullebane i bruk, angir at svinger før landing og etter avgang skal foregå til høyre.

3.2.3 *Meldekontor*

Bokstaven «C» i sort på gul bunn (se fig.) viser beliggenheten av et meldekontor.

4 *Rangeringssignaler*4.1 *Fra signalmann til luftfartøy*

Signalenes betydning er den samme uavhengig av om signalmannen benytter stavlykter, lysende staver eller racketformede, ikke lysende staver.

4.1.1 «Fortsett under signalmannens ledelse»

4.1.2 «Bruk denne parkeringsplass»

Armene holdes rett oppstrakt over hodet med håndflatene vendt inn mot hverandre.

4.1.3 «Fortsett til neste signalmann»

Høyre eller venstre arm holdes ned langs siden. Den andre armen føres vannrett over midjen i retning av og peker på neste signalmann.

4.1.4 «Rett frem»

Armene holdes fremover, litt ut til siden med håndflatene vendt oppover, og beveges gjentatte ganger oppover/bakover fra skulderhøyde.

4.1.5 «Sving til venstre»

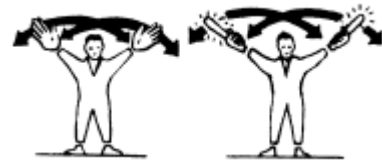
Høyre arm holdes nedover, venstre arm beveges gjentatte ganger oppover/bakover. Svingens krapphet angis ved armbevegelsens hurtighet.

- 4.1.6 «Sving til høyre»
Venstre arm holdes nedover, høyre arm beveges gjentatte ganger oppover/bakover. Svingens krapphet angis ved armbevegelsens hurtighet.

- 4.1.7 «Stopp»
Armene beveges gjentatte ganger i kryss over hodet. Farten av armbevegelsene angir hvor hurtig det er nødvendig å stoppe.

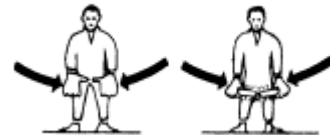
- 4.1.8 «Sett på brems»
Underarm og utstrakt hånd heves horisontalt foran kroppen, hvorefter hånden knyttes.

- 4.1.9 «Slå av brems»
Underarm og knyttet hånd heves horisontalt foran kroppen, hvorefter hånden rettes helt ut.

- 4.1.10 «Bremsesko på plass»
Armene holdes ned og litt skrått ut fra kroppen med håndflatene vendt bakover og beveges utenfra og innover.

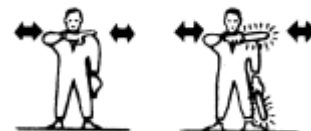
- 4.1.11 «Bremsesko fjernet»
Armene holdes ned foran kroppen med håndflatene vendt fremover og beveges skrått ut til siden.

- 4.1.12 «Start motor(ene)»
Venstre hånd holdes rett oppad med et antall utstrakte fingre som tilsvarer nummeret på den motor som skal startes. Samtidig utføres sirkelbevegelse med høyre hånd i hodehøyde.

- 4.1.13 «Stopp motorene»
En arm holdes i skulderhøyde, med hånden tvers over strupen og håndflaten vendt nedover. Hånden beveges frem og tilbake sideveis, mens armen fortsatt holdes bøyd.

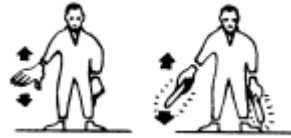

- 4.1.14 «Reduser farten»
Armene holdes ned og litt ut til siden med håndflatene mot bakken og beveges opp og ned gjentatte ganger.

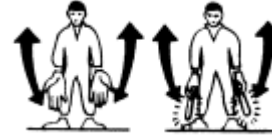
4.1.15 «Reduser motorkraft på høyre/venstre side»

Armene holdes ned med håndflatene vendt mot bakken. Høyre eller venstre hånd beveges gjentatte ganger opp og ned og angir at motorkraften på henholdsvis venstre eller høyre side skal reduseres.

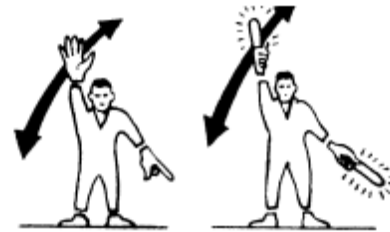
4.1.16 «Rett bakover»

Armene holdes langs siden med håndflatene vendt fremover og beveges gjentatte ganger fremover/oppover til skulderhøyde.

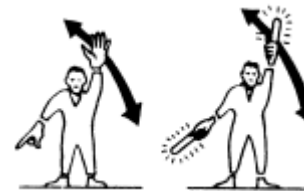
4.1.17 «Taks bakover og sving halen til styrbord»

Venstre arm peker ned og litt ut til siden. Høyre arm føres gjentatte ganger fra loddrett stilling over hodet frem og ned til vannrett stilling.

4.1.18 «Taks bakover og sving halen til babord»

Høyre arm peker ned og litt ut til siden. Venstre arm føres gjentatte ganger fra loddrett stilling over hodet frem og ned til vannrett stilling.

4.1.19 «Alt klart»

Høyre underarm oppstrakt med håndflaten vendt fremover og tommelfingeren opp.

4.2 *Fra signalmann til helikopter*

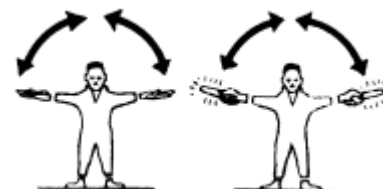
4.2.1 «Hold høyde og posisjon»

Armene holdes utstrakt rett ut til siden.

4.2.2 «Stig»

Armene holdes utstrakte med håndflatene oppover og beveges oppover til vertikal stilling. Signalet kan gjentas. Stigehastigheten angis ved armbevegelsens hurtighet.

4.2.3 «Gå ned»

Armene holdes utstrakte med håndflatene nedover og beveges nedover til vertikal stilling. Signalet kan gjentas. Gjennomsynkningshastigheten angis ved armbevegelsens hurtighet.

4.2.4 «Flytt deg til venstre»

Høyre arm holdes utstrakt til siden i bevegelsesretningen. Venstre arm beveges gjentatte ganger horisontalt fra utstrakt stilling frem foran kroppen i bevegelsesretningen.

4.2.5 «Flytt deg til høyre»

Venstre arm holdes utstrakt til siden i bevegelsesretningen. Høyre arm beveges gjentatte ganger horisontalt fra utstrakt stilling frem foran kroppen i bevegelsesretningen.

4.2.6 «Land»

Armene holdes nedover og korslagte foran kroppen.

4.3 *Fra fartøysjef til signalmann*

4.3.1 Ved signalering fra førerrommet i luftfartøy skal fartøysjefens hender være klart synlige for signalmannen og, om nødvendig, være belyst.

Luftfartøyets motorer er nummerert fra høyre mot venstre i forhold til en signalmann som står vendt mot fartøyet (dvs. at motor I er luftfartøyets ytre venstre motor).

4.3.2 *Bremses*

Det øyeblikk hånden knyttes eller rettes ut indikerer henholdsvis det øyeblikk bremsene settes på eller slippes opp.

4.3.2.1 «Bremses på»

Arm og utstrakt hånd holdes horisontalt foran ansiktet, hvorefter hånden knyttes.

4.3.2.2 «Bremses av»

Arm og knyttet hånd holdes horisontalt foran ansiktet, hvorefter hånden rettes helt ut.

4.3.3 *Bremsesko*

4.3.3.1 «Sett på bremsesko»

Armene holdes utstrakt rett ut til siden og med håndflatene vendt fremover. Hendene føres innover og korslegges foran ansiktet.

4.3.3.2 «Ta vekk bremsesko»

Hendene holdes korslagt foran ansiktet, med håndflatene vendt fremover. Armene føres deretter rett ut til siden.

4.3.4 «Parat til å starte motor(er)»

En hånd heves med det antall utstrakte fingre som svarer til nummeret på den motor som skal startes.

Vedlegg II. Klassifisering av ATS-luftrom

Dette vedlegg II er en del av forskrift om lufttrafikkregler av 7. februar 2003 nr. 252. For dette vedlegg vises for øvrig til nevnte forskrift § 2-1.

Klasse	Anvendbare flygeregler	Atskillelse etableres mellom	Form for tjeneste	Hastighetsbegrensning	Krav til radiosamband	Gjenstand for klarering
A	Kun IFR	Alle luftfartøyer	Flygekontrolltjeneste	Ikke relevant	To-veis, hele tiden	Ja
C	IFR	IFR/IFR	Flygekontrolltjeneste	250 KT IAS under FL 100	To-veis, hele tiden	Ja
	VFR	VFR/IFR	1) Flygekontrolltjeneste for atskillelse fra IFR-trafikk 2) Trafikkinformasjon for VFR/VFR	250 KT IAS under FL 100	To-veis, hele tiden	Ja

Klasse	Anvendbare flygeregler	Atskillelse etableres mellom	Form for tjeneste	Hastighetsbegrensning	Krav til radiosamband	Gjenstand for klarering
D	IFR	IFR/IFR	Flygekontrolltjeneste samt trafikkinformasjon om VFR-trafikk	250 KT IAS under FL 100	To-veis, hele tiden	Ja
	VFR	Ingen	Flygekontrolltjeneste samt trafikkinformasjon om IFR- og VFR-trafikk	250 KT IAS under FL 100	To-veis, hele tiden	Ja
E	IFR	IFR/IFR	Flygekontrolltjeneste og trafikkinformasjon om VFR-trafikk så langt det er praktisk mulig	250 KT IAS under FL 100	To-veis, hele tiden	Ja
	VFR	Ingen	Trafikkinformasjon så langt det er praktisk mulig	250 KT IAS under FL 100	Nei	Nei
G	IFR	Ingen	Flygeinformasjonstjeneste	250 KT IAS under FL 100	Nei/Ja	Nei
	VFR	Ingen	Flygeinformasjonstjeneste	250 KT IAS under FL 100	Nei/Ja	Nei

Vedlegg III. Til F 1–1

Dette vedlegg III er en del av forskrift om lufttrafikkregler av 7. februar 2003 nr. 252. For dette vedlegg vises for øvrig til nevnte forskrift § 3–6, § 4–2 og § 4–3.

Tabeller over marsjhøyder

I luftrom hvor det er besluttet at det skal anvendes 1.000 FT som minste vertikale atskilleelsesminimum mellom FL 290 og FL 410, inklusive, gjelder følgende tabell:

MAGNETISK TREKK											
Fra 000 ⁰ til og med 179 ⁰					Fra 180 ⁰ til og med 359 ⁰						
IFR-FLYGING			VFR-FLYGING			IFR-FLYGING			VFR-FLYGING		
Flygenivå (FL)	Tilsvarende indikasjon på en høydemåler kalibrert i:		Flygenivå (FL)	Tilsvarende indikasjon på en høydemåler kalibrert i:		Flygenivå (FL)	Tilsvarende indikasjon på en høydemåler kalibrert i:		Flygenivå (FL)	Tilsvarende indikasjon på en høydemåler kalibrert i:	
	FOT	METER		FOT	METER		FOT	METER		FOT	METER
-90						0					
10	1 000	300				20	2 000	600			
30	3 000	900	35	3 500	1 050	40	4 000	1 200	45	4 500	1 350
50	5 000	1 500	55	5 500	1 700	60	6 000	1 850	65	6 500	2 000
70	7 000	2 150	75	7 500	2 300	80	8 000	2 450	85	8 500	2 600
90	9 000	2 750	95	9 500	2 900	100	10 000	3 050	105	10 500	3 200
110	11 000	3 350	115	11 500	3 500	120	12 000	3 650	125	12 500	3 800
130	13 000	3 950	135	13 500	4 100	140	14 000	4 250	145	14 500	4 400
150	15 000	4 550	155	15 500	4 700	160	16 000	4 900	165	16 500	5 050
170	17 000	5 200	175	17 500	5 350	180	18 000	5 500	185	18 500	5 650
190	19 000	5 800	195	19 500	5 950	200	20 000	6 100	205	20 500	6 250
210	21 000	6 400	215	21 500	6 550	220	22 000	6 700	225	22 500	6 850
230	23 000	7 000	235	23 500	7 150	240	24 000	7 300	245	24 500	7 450
250	25 000	7 600	255	25 500	7 750	260	26 000	7 900	265	26 500	8 100
270	27 000	8 250	275	27 500	8 400	280	28 000	8 550	285	28 500	8 700
290	29 000	8 850				300	30 000	9 150			
310	31 000	9 450				320	32 000	9 750			
330	33 000	10 050				340	34 000	10 350			
350	35 000	10 650				360	36 000	10 950			
370	37 000	11 300				380	38 000	11 600			
390	39 000	11 900				400	40 000	12 200			
410	41 000	12 500				430	43 000	13 100			
450	45 000	13 700				470	47 000	14 350			
490	49 000	14 950				510	51 000	15 550			
etc.	etc.	etc.				etc.	etc.	etc.			

I andre luftrom gjelder følgende tabell:

MAGNETISK TREKK									
Fra 000 ⁰ til og med 179 ⁰					Fra 180 ⁰ til og med 359 ⁰				
IFR-FLYGING		VFR-FLYGING		IFR-FLYGING		VFR-FLYGING			
Flygenivå (FL)	Tilsvarende indikasjon på en høydemåler kalibrert i:	Flygenivå (FL)	Tilsvarende indikasjon på en høydemåler kalibrert i:	Flygenivå (FL)	Tilsvarende indikasjon på en høydemåler kalibrert i:	Flygenivå (FL)	Tilsvarende indikasjon på en høydemåler kalibrert i:	Flygenivå (FL)	Tilsvarende indikasjon på en høydemåler kalibrert i:
	FOT	METER	FOT	METER	FOT	METER	FOT	METER	METER
-90						0			
10	1 000	300				20	2 000	600	
30	3 000	900	35	3 500	1 050	40	4 000	1 200	45
50	5 000	1 500	55	5 500	1 700	60	6 000	1 850	65
70	7 000	2 150	75	7 500	2 300	80	8 000	2 450	85
90	9 000	2 750	95	9 500	2 900	100	10 000	3 050	105
110	11 000	3 350	115	11 500	3 500	120	12 000	3 650	125
130	13 000	3 950	135	13 500	4 100	140	14 000	4 250	145
150	15 000	4 550	155	15 500	4 700	160	16 000	4 900	165
170	17 000	5 200	175	17 500	5 350	180	18 000	5 500	185
190	19 000	5 800	195	19 500	5 950	200	20 000	6 100	205
210	21 000	6 400	215	21 500	6 550	220	22 000	6 700	225
230	23 000	7 000	235	23 500	7 150	240	24 000	7 300	245
250	25 000	7 600	255	25 500	7 750	260	26 000	7 900	265
270	27 000	8 250	275	27 500	8 400	280	28 000	8 550	285
290	29 000	8 850	300	30 000	9 150	310	31 000	9 450	320
330	33 000	10 050	340	34 000	10 350	350	35 000	10 650	360
370	37 000	11 300	380	38 000	11 600	390	39 000	11 900	400
410	41 000	12 500	420	42 000	12 800	430	43 000	13 100	440
450	45 000	13 700	460	46 000	14 000	470	47 000	14 350	480
490	49 000	14 950	500	50 000	15 250	510	51 000	15 550	520
etc.	etc.	etc.	etc.	etc.	etc.	etc.	etc.	etc.	etc.

14. feb. Nr. 253 2003

Instruks om grensekontrollstasjoner mv.

Fastsatt av Helsedepartementet, Landbruksdepartementet og Fiskeridepartementet 14. februar 2003 med hjemmel i departementenes instruksjonsmyndighet. Jf. EØS-avtalen vedlegg I kap. I del 1.1 nr. 4 (direktiv 97/78/EF), del 1.2 nr. 21 (vedtak 93/352/EØF) og del 1.2 nr. 111 (vedtak 2001/812/EF). Kunngjort 7. mars 2003.

Kapittel I. Etablering og drift av grensekontrollstasjoner

1. Statens næringsmiddeltilsyn, Fiskeridirektoratet og Statens dyrehelsetilsyn skal påse at grensekontrollstasjoner for kontroll av animalske næringsmidler og produkter av animalsk opprinnelse i henhold til forskrift av 18. oktober 1999 nr. 1163 om tilsyn og kontroll ved import og transitt mv. av animalske næringsmidler og produkter av animalsk opprinnelse mv. fra tredjeland er opprettet, og drives i samsvar med denne instruks.

Grensekontrollstasjoner skal være lokalisert i umiddelbar nærhet til ankomstpunkt til Norge, og på et område utpekt i samråd med tollmyndighetene.

Dersom geografiske forhold eller størrelsen på grensepasseringsstedet krever det, eller for å oppnå effektiv forvaltning av grensekontrollen, kan det i tilknytning til en grensekontrollstasjon, opprettes ett eller flere tilhørende kontrollsentre i henhold til bestemmelsene i denne instruks, for å utføre nødvendige kontroller av de produktkategorier som grensekontrollstasjonen er godkjent for. Varene som mottas for kontroll ved kontrollsentret må være innenfor den produktkategori som grensekontrollstasjonen er godkjent for å kontrollere.

2. Opprettelse og drift av grensekontrollstasjoner med eventuelle tilknyttede kontrollsentre skal være underlagt ett av direktoratene. Aktuelt direktorat skal påse og synliggjøre at grensekontrollstasjoner under deres ansvar tilfredsstiller gjeldende krav i henhold til de produktkategorier de er godkjent for, og forberede henvendelser til EFTAs overvåkningsorgan i forbindelse med listeføring og godkjenning av grensekontrollstasjoner. Det skal meldes fra til EFTAs overvåkningsorgan om endringer ved en grensekontrollstasjon eller kontrollsentre som får betydning for listeføring. Aktuelt direktorat skal forberede eventuelle forslag overfor EFTAs overvåkningsorgan vedrørende godkjenning og listeføring for utvidet produktkategori for vedkommende grensekontrollstasjon, samt listeføring av et nytt kontrollsentre underlagt en allerede godkjent grensekontrollstasjon, dersom direktoratet finner at gjeldende krav er tilfredsstilt. Direktoratene skal bistå EFTAs overvåkningsorgan under inspeksjoner av grensekontrollstasjoner og kontrollsentre. Grensekontrollstasjoner og kontrollsentre skal tilfredsstille kravene i denne instruks.

En grensekontrollstasjon som er godkjent kun for begrensede produktkategorier skal bare tilfredsstille kravene som stilles for å kunne utføre kontroll av varepartier innenfor de aktuelle produktkategorier. Dypfryst sæd og embryo tillates likevel kontrollert ved grensekontrollstasjon listeført for kontroll av varepartier ikke ment for human konsum og uten temperaturkrav, dersom varene transporteres i forseglede beholdere med eget system for temperaturregulering.

3. Grensekontrollstasjoner skal være underlagt ansvar og effektiv kontroll av en offentlig veterinær. Denne skal være til stede på grensekontrollstasjon og kontrollsentre ved veterinærkontroll av produkter. For grensekontrollstasjoner der det kun utføres kontroll av fisk og fiskevarer gjelder ikke kravet om at den

ansvarlige for grensekontrollen må være veterinær. Fiskeridirektoratet skal for disse grensekontrollstasjoner utpeke en offentlig representant med egnet utdanning.

Kapittel II. Generelle krav for grensekontrollstasjoner og kontrollsentre

1. Lokalene som utgjør grensekontrollstasjonen skal være reservert for kontrolloppgaver i henhold til ovennevnte forskrift, være lokalisert slik at de samlet utgjør en fullstendig arbeidsenhet og være tilgjengelig for kontrollpersonell når dette måtte være nødvendig. Der grensekontrollstasjonen består av mer enn ett sett av lokaler, men samtlige lokaler ligger innenfor samme geografiske område, skal gruppen samlet utgjøre grensekontrollstasjonen som skal ha ett enkelt navn. En grensekontrollstasjon må som et minimum ha følgende enheter som ligger så nær hverandre at arbeidet kan foregå effektivt:
 - a) kontor med følgende utstyr: telefon, telefaks, dataterminal (inkludert Animo-system), kopimaskin, all nødvendig dokumentasjon for å utføre veterinær grensekontroll og tilstrekkelig arkiveringskapasitet for lagring av dokumenter som gjelder kontroll av produkter fra tredjeland,
 - b) garderobe, toalett og håndvask, reservert for kontrollpersonell,
 - c) område for lossing av varer som enten er innelukket eller dekket av tak. Kravet om tak gjelder ikke for:
 - ull som ikke fraktes i container,
 - bulkfraktet, bearbeidet animalsk protein ikke ment til humant konsum,
 - løs gjødsel eller guano eller
 - bulkfraktet flytende olje eller fett,og som ankommer med båt.Varepartier bestående av næringsmidler som er under temperaturregulering skal, med unntak av emballert fisk og fiskevarer, være beskyttet eller isolert fra det utendørs miljø ved flytting fra transportmiddelet til avlastningsområde. Emballert fisk og fiskevarer skal ved lossing håndteres i samsvar med krav i kvalitetsforskrift av 14. juni 1996 nr. 667 for fisk og fiskevarer.
 - d) inspeksjonsrom der varene skal kontrolleres og prøver for analyse tas ut,
 - e) passende lagerlokaler eller lagerområder for oppbevaring av varepartier som ikke er klarert for import i påvente av resultater fra laboratorieundersøkelser eller andre undersøkelser. Slike lagerlokaler eller lagerområder skal kunne oppbevare varepartier innenfor hver temperaturkategori, og skal stå under tilsyn av den offentlige veterinær, eller for fisk og fiskevarer den av Fiskeridirektoratet utpekte representant.
2. Grensekontrollstasjoner må til enhver tid ha lager av tilstrekkelig størrelse til lagring av den mengde varer som kan ankomme for veterinær grensekontroll innenfor hver temperaturkategori.

Lagerrom i kommersielle virksomheter i nærheten av grensekontrollstasjonen og innenfor samme tolldistrikt, kan benyttes under forutsetning av at varer som ikke er klarert for import lagres i egne, låsbare rom eller i låsbart område av lagerrom. Varene som ikke er klarert for import skal være inngjerdet eller på annen måte tydelig adskilt fra andre produkter. Lagerrom eller lagringsområde må være underlagt kontroll av den offentlige veterinær, eller for fisk og fiskevarer, den av Fiskeridirektoratet utpekte offentlige representant.

Separate containere som er permanent plassert ved avlastningsområdet, kan benyttes som lager under forutsetning av at containeren er knyttet til avlastningsområdet på en slik måte at lossing kan foregå skjermet fra været.

På grensekontrollstasjoner i havn, ved jernbane eller veg kan kontrollpersonell unntaksvis godta lagring av varer om bord i transportmiddelet varene ankom i.

3. Varepartier bestående av næringsmidler og varepartier bestående av produkter ikke ment til humant konsum må håndteres i adskilte avlastningsområder, inspeksjonsrom og lagerrom. Unntak kan gjøres for avlastningsområdet ved grensekontrollstasjoner godkjent kun for emballerte varer, under forutsetning av adskilt håndtering av produktene for å unngå krysskontaminasjon.

Unntak fra kravet i første ledd kan gjøres gjeldende for grensekontrollstasjoner som mottar færre enn 500 varepartier i året. Samme avlastningsområde, inspeksjonsrom og lager kan benyttes for de ulike kategorier under forutsetning av at håndtering av de ulike kategorier av varer skjer adskilt i tid, og at det foretas tilstrekkelig vask og desinfeksjon før lokalene kan benyttes til å ta imot et vareparti av ulik kategori.

Kapittel III. Krav til kontrollsentre

1. Lokalene som skal benyttes som kontrollsentre skal stå i samsvar med den type produkt og produktmengde som skal kunne tas i mot ved kontrollsenteret.

Kontrollsentre underlagt en grensekontrollstasjon skal være lokalisert innenfor samme tolldistrikt som grensekontrollstasjonen og skal av hensyn til arbeidet ligge innenfor rimelig avstand fra det sentrale kontor ved grensekontrollstasjonen. Det skal synliggjøres at kontrollsenteret er underlagt kontroll av den offentlige veterinær, eller for fisk og fiskevarer, den av Fiskeridirektoratet utpekte offentlige representant.
2. Kontrollsenteret skal ha eget registreringssystem for varepartier kontrollert ved senteret. Kontrollsenteret skal ha tilstrekkelig dokumentasjon ved senteret til å utføre den kontroll som skal utføres på det aktuelle kontrollsenteret.

Arkiveringssystem, dataterminal med Animo-system og kopimaskin er ikke påkrevd utstyr for et kontrollsenter.

Kapittel IV. Krav til lokaler og personell

1. Grensekontrollstasjoner og kontrollsentre skal være bygget, utrustet, vedlikeholdt og drevet i samsvar med krav til hygiene i relevante særforskrifter, og for å unngå krysskontaminasjon. I rom der produkter losses, kontrolleres eller lagres skal grensekontrollstasjoner og kontrollsentre ha:
 - a) vegger som har glatt, vaskbar overflate,
 - b) gulv og vegger skal være slik at de lett kan rengjøres og desinfiseres, samt ha hensiktsmessig drenering,
 - c) tak som er rent og som lett kan rengjøres,
 - d) hensiktsmessig naturlig og kunstig belysning,
 - e) innlagt varmt og kaldt vann med tilstrekkelig kapasitet i alle inspeksjonsrom.
2. Direktoratene skal påse at grensekontrollstasjoner og kontrollsentre har:
 - 2.1 *bemanning*:
 - a) tilstrekkelig personale for å utføre påkrevde kontroller av produktene. Ansvarlig ved grensekontrollstasjonen kan la seg assistere av spesialtrente assistenter underlagt vedkommendes myndighet, til å utføre dokumentkontroll, identitetskontroll og fysisk kontroll, til å ta ut prøver, analysere prøver og til å utføre administrative plikter og prosedyrer. Ansvarlig ved grensekontrollstasjonen skal stå ansvarlig for endelig vedtak,
 - b) dokumentasjon som viser den opplæring i veterinær grensekontroll kontrollpersonalet ved grensekontrollstasjonen er gitt,
 - 2.2 *utstyr*:

grensekontrollstasjoner og kontrollsentre skal som et minimum til enhver tid ha tilgjengelig følgende utstyr:

 - a) det utstyr som er nevnt under bokstav b og c som er nødvendig for å utføre kontroller på de produktkategorier grensekontrollstasjonen og kontrollsenteret er godkjent for,
 - b) veieutstyr, eller adgang til veieutstyr, som er tilpasset varepartier som skal kontrolleres, utstyr for å åpne varepartiet, utstyr for å undersøke varepartiet, utstyr til å opprettholde passende temperaturnivåer i rom under temperaturkontroll og utstyr for rengjøring og desinfisering av lokalene, ev. et effektivt og dokumentert system for rengjøring og desinfisering utført av andre enn kontrollpersonell,
 - c) inspeksjonsrom med:
 1. varmt og kaldt vann,
 2. arbeidsbord med glatt, lett vaskbar og desinfiserbar overflate,
 3. utstyr for prøvetaking – sag, kniv, boksåpner, verktøy for å ta ut prøver av varepartiene og prøvebeholdere,
 4. forseglingsstape og nummererte forseglinger eller merkelapper, som sikrer sporbarhet,
 5. termometer for måling både av overflate- og kjernetemperaturer,
 6. vekt,
 7. for ferske produkter: ph-meter,
 8. tineutstyr eller mikrobølgeovn,
 9. kjøle/fryseskap.
3. Alle identitetskontroller, fysiske undersøkelser og prøveuttak utføres slik at enhver forurensning av produktene unngås, og at det tas nødvendig hensyn til de kontrollerte temperaturer produktene har vært transportert under. Fysisk kontroll og identitetskontroll, unntatt kontroll av forsegling, skal skje i inspeksjonslokalene.
4. Hygienen til tilsynspersonalet, lokalene og utstyret skal være slik at det ikke kan påvirke resultatene av undersøkelser utført på grensekontrollstasjonen.
5. Den offentlige veterinær, eller for fisk og fiskevarer, den av Fiskeridirektoratet utpekte offentlige representant, skal ha tilstrekkelig kunnskap om den ordning som eksisterer vedrørende avfallshåndtering av produkter av animalsk opprinnelse losset fra transportmidler innen området for grensekontrollstasjonen. For det tilfellet at avfallshåndtering er underlagt vedkommendes ansvarsområde skal det ved grensekontrollstasjonen føres liste over de kontroller som er utført og hvilke avvik som er funnet. Dersom ansvaret er underlagt en annen etat skal ansvarlig på grensekontrollstasjonen sørge for god kontakt med vedkommende etat og ha tilgjengelig all nødvendig, relevant informasjon vedrørende avfallshåndteringen.
6. Den offentlige veterinær, eller for fisk og fiskevarer den av Fiskeridirektoratet utpekte offentlige representant, skal ha tilstrekkelig kunnskap om eventuelle frisoner og tollagre (inkludert «skipshandlere») innen, eller som har tett tilknytning til, området for grensekontrollstasjonen. De aktuelle lagre skal gjøres til gjenstand for regelmessige kontroller og en liste med oversikt over utførte kontroller skal finnes på grensekontrollstasjonen.
7. Det skal sikres nært samarbeid mellom de ulike myndigheter som er involvert ved kontroll av produkter fra tredjeland.

Kapittel V. Krav til dokumentasjon og registre

1. Direktoratene skal påse at den offentlige veterinær, eller for fisk og fiskevarer den av Fiskeridirektoratet utpekte offentlige representant, i påvente av iverksettelse av SHIFT-systemet, har følgende dokumentasjon og registre tilgjengelig ved grensekontrollstasjonens sentrale kontor:

- a) en oppdatert liste over tredjeland eller deler av tredjeland det er tillatt å importere fra til EØS, eller eventuelt til særskilt EØS-land,
 - b) det til enhver tid gjeldende regelverk som forbyr eller regulerer import av produkter til EØS,
 - c) regelverket som nærmere beskriver veterinære sertifikater eller ethvert annet dokument som skal følge med produkter fra tredjeland til EØS, eller eventuelt til særskilt EØS-land,
 - d) oppdatert liste over grensekontrollstasjoner for innførsel av produkter fra tredjeland, med alle detaljer om disse, spesielt deres kommunikasjonsfasiliteter,
 - e) oppdatert liste over virksomheter i tredjeland som er godkjent for eksport til EØS,
 - f) oppdatert informasjon over varepartier som er blitt nektet import til EØS, og som er returnert,
 - g) liste som oppsummerer de feil som er funnet ved undersøkelser utført på importerte varepartier fra tredjeland,
 - h) liste over varepartier som er returnert, destruert eller eventuelt godkjent av ansvarlig ved grensekontrollstasjonen for bruk til annet enn folkemat,
 - i) liste over alle prøver som er tatt for laboratorieundersøkelser, og resultatene fra disse undersøkelsene,
 - j) gjeldende liste over frisoner og tollagre godkjent i medhold av art. 12 nr. 4 og operatører gitt autorisasjon i medhold av art. 13 i direktiv 97/78/EF,
 - k) gjeldende nasjonalt regelverk vedrørende importkontroll fra tredjeland,
 - l) databasert registre i henhold til vedtak 97/394/EF og vedtak 97/152/EF,
 - m) liste som kreves i henhold til vedtak 94/360/EF (on the reduced frequency of physical checks).
2. Direktoratene er ansvarlig for at all informasjon vedrørende videresendte/returnerte varepartier formidles til øvrige EØS-land, samt til hver grensekontrollstasjon nasjonalt.

Kapittel VI. Suspensjon av godkjenning mv.

1. Direktoratene kan i alvorlige tilfelle, særlig ved fare for folke- eller dyrehelsen, midlertidig suspendere grensekontrollstasjoner og kontrollsentre. Ansvarlig departement skal i slike tilfeller umiddelbart informeres om suspensjonen og årsaken til dette.
2. Frist for å sørge for å få rettet opp feil påpekt i inspeksjonsrapporter der uoverensstemmelse med regelverket er påvist og for å unngå tilbaketrekking av godkjenning er som følger:
 - a) bygningsmessige eller bemanningsmessige avvik: seks måneder, for det tilfellet at ny bygning er under oppføring kan frist for ferdigstilling fastsettes ved avtale mellom EFTAs overvåkningsorgan og vedkommende direktorat,
 - b) andre avvik: tre måneder.

Ved fare for folke- eller dyrehelsen kan fristene gjøres kortere.
Fristen regnes fra dato for mottagelse av endelig rapport fra EFTAs overvåkningsorgan.

Kapittel VII. Rapportering

1. Direktoratene skal påse at ansvarlig ved grensekontrollstasjonen varsler aktuelt direktorat dersom grensekontrollen avdekker en alvorlig overtredelse eller gjentatte overtredelser av gjeldende regelverk. Direktoratene skal deretter påse at:
 - a) EFTAs overvåkningsorgan varsles om de aktuelle produktene og varepartiene for videre underrettelse til samtlige grensekontrollstasjoner,
 - b) det iverksettes strengere kontroll av varepartier med produkter av samme opprinnelse. For disse skal forskrift av 18. oktober 1999 nr. 1163 om tilsyn og kontroll ved import og transitt mv. av animalske næringsmidler og produkter av animalsk opprinnelse mv. fra tredjeland § 19, og eventuelt § 17 første ledd nr. 1 eller 2 få anvendelse,
 - c) EFTAs overvåkningsorgan varsles om resultatene av de nye kontrollene.

Direktoratene skal påse at tiltakene nevnt i bokstav b ovenfor iverksettes dersom grensekontrollen avdekker overskridelse av grenseverdiene for reststoffer.

Kapittel VIII. Grensekontrollstasjoner lagt til private virksomheter

1. Dersom grensekontrollstasjonen eller kontrollsenteret er lokalisert til en privat virksomhet, reguleres forholdet mellom myndighetene og den private part i forskrift eller avtale.
Direktoratene skal påse at lokaliseringen ikke er til hinder for at de til enhver tid gjeldende krav er oppfylt, eller at godkjenningen kan suspenderes, eller stasjonen eller senteret trekkes fra listen over godkjente grensekontrollstasjoner, dersom manglende oppfyllelse av kravene gjør dette nødvendig i henhold til Norges forpliktelser i henhold til EØS-avtalen.

Kapittel IX. Ikrafttredelse

1. Denne instruks trer i kraft straks.
Fra samme tidspunkt oppheves instruks av 13. september 2001 nr. 1135 om grensekontrollstasjoner mv.

20. feb. Nr. 254 2003**Forskrift om fremskyndet innføring av krav om dobbeltskrogsdesign eller tilsvarende design for oljetankskip med enkeltskrog.**

Fastsatt av Sjøfartsdirektoratet 20. februar 2003 med hjemmel i lov av 9. juni 1903 nr. 7 om Statskontrol med Skibes Sjødygtighed § 1, § 114, § 117, § 118 og § 119, jf. kgl.res. av 12. oktober 1979 nr. 1 og delegeringsvedtak av 8. januar 1980 nr. 1. Jf. EØS-avtalen vedlegg XIII nr. 56m (forordning (EF) nr. 417/2002). Kunngjort 7. mars 2003.

§ 1. Innfasing av krav om dobbeltskrogsdesign eller tilsvarende design

Forordning (EF) nr. 417/2002 om fremskyndet innføring av krav om dobbeltskrogs- eller tilsvarende design for oljetankskip med enkeltskrog og oppheving av forordning (EF) nr. 2978/94 gjelder som forskrift.

Denne forskrift gjelder for norske oljetankskip og alle oljetankskip som anløper norsk havn, slik disse er definert i artikkel 3 i forordningen.

§ 2. Rederens og førerens plikter

Reder og fører skal sørge for at bestemmelsene i denne forskrift blir fulgt.

§ 3. Tilsynsmyndighet

Sjøfartsdirektoratet eller den det bemyndiger skal føre tilsyn med at denne forskrift følges.

§ 4. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks.

Vedlegg

*EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EF) nr. 417/2002
av 18. februar 2002*

om framskunda innføring av krav om dobbelt skrog eller tilsvarende konstruksjon for oljetankskip med enkelt skrog og om oppheving av rådsforordning (EF) nr. 2978/94

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNIONEN HAR –

med tilvising til traktaten om skipinga av Det europeiske fellesskapet, særleg artikkel 80 nr. 2,

med tilvising til framlegget frå Kommissjonen,¹

med tilvising til fråsegna frå Økonomi- og sosialutvalet,²

med tilvising til fråsegna frå Regionutvalet,³

etter den framgangsmåten som er fastsett i artikkel 251 i traktaten,⁴ og

ut frå desse synsmåtene:

- 1) Innanfor ramma av den felles transportpolitikken må det vedtakast ytterlegare tiltak for å auke tryggleiken og hindre ureininga innan sjøtransport.
- 2) Fellesskapet er veldig uroa over skipsulukkeane der oljetankskip er innblanda og den påfølgjande ureininga av kystlinja til Fellesskapet og skadane på dyrelivet, plantelivet og andre ressursar i sjøen.
- 3) I meldinga «ein felles politikk for tryggleik til sjøs» la Kommissjonen vekt på oppmodinga frå det ekstraordinære møtet til Rådet om miljø og transport 25. januar 1993 om å støtte innsatsen til Den internasjonale sjøfartsorganisasjonen (IMO) for å redusere skilnaden mellom nye og eksisterande skip med omsyn til tryggleik, ved å oppgradere og/eller fase ut dei eksisterande skipa.
- 4) I resolusjonen om ein felles politikk for tryggleik til sjøs⁵ helsa Europaparlamentet kommisjonsmeldinga velkomme og oppmoda særleg til innsats for å betre tryggleiksstandarden med omsyn til tankskip.
- 5) Rådet har ved resolusjonen av 8. juni 1993 om ein felles politikk for tryggleik til sjøs⁶ gjeve full støtte til måla i kommisjonsmeldinga.
- 6) I resolusjonen som vart vedteken 20. januar 2000 om oljeureininga utanfor den franske kysten, helsa Europaparlamentet velkomme all innsats frå Kommissjonen for å framskunde datoen for innføring av dobbelt skrog på oljetankskip.
- 7) Den internasjonale sjøfartsorganisasjonen (IMO) har i Den internasjonale konvensjonen om hindring av ureining frå skip av 1973 og den tilhøyrande protokollen av 1978 (MARPOL 73/78) fastsett internasjonalt godkjende reglar for hindring av ureining som omfattar konstruksjon og drift av oljetankskip. Medlemsstatane er partar i MARPOL 73/78.
- 8) I samsvar med artikkel 3 nr. 3 i MARPOL 73/78 gjeld denne konvensjonen ikkje for krigsskip, hjelpeskip for marinen eller andre skip som høyrer til eller vert drive av ein stat, og som berre vert nytta i offentleg, ikkje-kommersiell teneste.
- 9) Ved ei samanlikning av ulukkes- og aldersstatistikkane for tankskip går det fram at eldre skip oftare har ulukker. Det er internasjonal semje om at endringane som vart gjorde i 1992 til MARPOL 73/78, der det vart fastsett krav om bruk av dobbelt skrog eller tilsvarende konstruksjon for eksisterande oljetankskip med enkelt skrog når dei når ein viss alder, sikrar eit høgare nivå med omsyn til vern mot utilsikta oljeureining ved kollisjon eller grunnstøyting.
- 10) Det er i Fellesskapet si interesse å vedta tiltak for å sikre at dei oljetankskipa som legg til ved dei hamnene eller terminalane til sjøs som er under jurisdiksjonen til ein medlemsstat, og dei oljetankskipa som seglar under

flagget til medlemsstatar, stettar regel 13G i vedlegg I til Marpol 73/78, revidert i 2001 ved resolusjon MEPC 95(46), for å redusere risikoene for utilsikta oljeureining i europeiske farvatn.

- 11) Endringane til MARPOL 73/78-konvensjonen som IMO vedtok 6. mars 1992, tok til å gjelde 6. juli 1993. I desse tiltaka er det fastsett krav om dobbelt skrog eller tilsvarende konstruksjon for oljetankskip som vert leverte 6. juli 1996 eller seinare, med sikte på å hindre utilsikta oljeureining ved kollisjon eller grunnstøyting. Desse endringane omfatta òg ei ordning som tok til å gjelde 6. juli 1995, for gradvis innføring av dobbelt skrog eller tilsvarende konstruksjon for oljetankskip med enkelt skrog som vart leverte før den dato. Oljetankskip som er leverte før 1. juni 1982, skal stette krava om dobbelt skrog eller tilsvarende konstruksjon seinast 25 år og i visse høve 30 år etter leveringsdatoen. Slike eksisterande oljetankskip med enkelt skrog vil ikkje lenger kunne nyttast etter 2007 og i visse høve 2012 med mindre dei stettar krava om dobbelt skrog eller tilsvarende konstruksjon som er fastsette i regel 13F i vedlegg I i MARPOL 73/78. Denne fristen utløper seinast 2026 for eksisterande oljetankskip med enkelt skrog som er leverte før 1. juni 1982, eller dei som er leverte før denne dato og som er ombygdde for å stette krava i MARPOL 73/78 om åtskilde ballasttankar og trygg plassering av desse.
- 12) I resolusjonen MEPC 95(46) vedtok IMO sitt utval for vern av havmiljøet på det 46. møtet sitt 27. april 2001, nye vesentlege endringar til regel 13G i vedlegg I til MARPOL 73/78. Ved denne resolusjonen, som tek til å gjelde 1. september 2002, vert det innført ei ny ordning for framskunda utfasing av oljetankskip med enkelt skrog. Dei nye fristane for når oljetankskipa må stette regel 13F i vedlegg I til MARPOL 73/78 kjem an på storleiken og alderen til skipet. Oljetankskipa er difor i denne ordninga delte inn i tre kategoriar etter tonnasje, konstruksjon og alder. Alle desse kategoriane, medrekna den minste (3), er viktige i handelen innanfor Fellesskapet.
- 13) Den siste fristen for når eit oljetankskip må fasast ut er årsdagen for leveringsdatoen til skipet i følgje ein tidsplan som løper frå 2003 til 2007 for oljetankskip i kategori 1, og til 2015 for oljetankskip i kategori 2 og 3.
- 14) I den reviderte regel 13G i MARPOL 73/78 vert krava for oljetankskip i kategori 1 haldne ved lag med omsyn til å ha vingtankar og dobbeltbotnrom på stader som er sikra og som ikkje vert nytta til transport av olje, og å nytte berre hydrostatisk balansert lasting.
- 15) Med den same regelen vert det innført eit krav om at oljetankskip i kategori 1 eller 2 ikkje kan drivast etter årsdagen for leveringsdatoen deira i høvesvis 2005 og 2010 med mindre dei stettar tilstandsvurderingsordninga (Condition Assessment Scheme (CAS)) som vart vedteken av IMO 27. april 2001 i resolusjonen MEPC 94(46). CAS-ordninga krev at flaggstatsstyresmakta utferdar ei samsvarsfråsegn og at han tek del i framgangsmåtane for inspeksjon under CAS.
- 16) I medhald av nr. 5 i den nemnde regelen kan oljetankskip i kategori 2 og 3 unntaksvis og i visse høve drivast etter fristen for når dei skal fasast ut. Nr. 8 bokstav b) i den nemnde regelen gjev partane i MARPOL 73/78-konvensjonen rett til å nekte oljetankskip som vert drive i medhald av dette unntaket, å leggje til ved dei hamnene eller terminalane til sjøs som er under jurisdiksjonen deira. Medlemsstatane har gjort det klart at dei aktar å nytte denne retten. Avgjerda om å nytte denne regelen må sendast til IMO.
- 17) Det er viktig å sikre at føresegnene i denne forordninga ikkje set i fare tryggleiken til mannskap og oljetankskip som søker naudhamn eller ly.
- 18) For at skipsverft i medlemsstatane skal kunne tillatast å reparere oljetankskip med enkelt skrog kan medlemsstatane unntaksvis gje slike skip tilgang til hamnene sine dersom dei ikkje har noko last.
- 19) Det bør vere mogleg å endre visse føresegner i denne forordninga slik at dei vert i samsvar med dei internasjonale instrumenta som er vedtekne, endra eller har teke til å gjelde etter at denne forordninga tok til å gjelde, utan at verkeområdet til forordninga vert utvida. Desse endringane bør vedtakast i samsvar med rådsbeslutning 1999/468/EF av 28. juni 1999 om fastsettelse av nærmere regler for utøvelsen av den gjennomføringsmyndighet som er tillagt Kommisjonen.⁷
- 20) Med tanke på at fristen nærmar seg for oljetankskip med enkelt skrog som ikkje er i samsvar med krava i MARPOL 73/78 om åtskilde ballasttankar og trygg plassering av desse, og at dette er særleg viktig for oljetankskip i kategori 1, er det ikkje nokon grunn til å halde ved lag avgiftsordninga i forordning (EF) nr. 2978/94,⁸ som skil mellom slike oljetankskip og oljetankskip som stettar dei nemnde krava etter 2007; forordning (EF) nr. 2978/94 bør difor opphevast –

1 TEF C 212 E av 25.7.2000, s. 121 og TEF C 154 E av 29.5.2001, s. 41.

2 TEF C 14 av 16.1.2001, s. 22.

3 TEF C 22 av 24.1.2001, s. 19.

4 Europaparlamentsfråsegn av 30. november 2000 (TEF C 228 av 13.8.2001, s. 140), felles haldning frå Rådet av 7. august 2001 (TEF C 307 av 31.10.2001, s. 41) og europaparlamentsavgjerd av 13. desember 2001.

5 TEF C 91 av 28.3.1994, s. 301.

6 TEF C 271 av 7.10.1993, s. 1.

7 TEF L 184 av 17.7.1999, s. 23.

8 Rådsforordning (EF) nr. 2978/94 av 21. november 1994 om gjennomføring av IMO-resolusjon A.747(18) om måling av ballastrom i oljetankskip med atskilte ballasttanker (TEF L 319 av 12.12.1994, s. 1).

VEDTEKE DENNE FORORDNINGA:*Artikkel 1***Mål**

Målet med denne forordninga er å fastsetje ei ordning for framskunda innføring av krav om dobbelt skrog eller tilsvarande konstruksjon i MARPOL 73/78-konvensjonen for oljetankskip med enkelt skrog.

*Artikkel 2***Verkeområde**

1. Denne forordninga skal nyttast på oljetankskip på 5.000 tonn daudvekt eller meir, som
 - legg til ved hamner eller terminalar til sjøs som er under jurisdiksjonen til ein medlemsstat, uansett kva flagg dei seglar under, eller som
 - seglar under flagget til ein medlemsstat.
2. Denne forordninga skal ikkje nyttast på krigsskip, hjelpeskip for marinen eller andre skip som høyrer til eller vert drive av ein stat og som inntil vidare berre vert nytta i offentleg, ikkje-kommersiell teneste. Medlemsstatane skal så langt det er rimeleg og mogleg stette denne forordninga med omsyn til skip som er nemnde i dette nummeret.

*Artikkel 3***Definisjonar**

I denne forordninga tyder

- 1) «MARPOL 73/78» Den internasjonale konvensjonen om hindring av ureining frå skip av 1973, som endra ved den tilhøyrande protokollen av 1978, samt dei endringane av denne som tok til å gjelde 18. februar 2002,
- 2) «revidert regel 13G i vedlegg 1 til MARPOL 73/78» dei endringane som er gjorde til regel 13G i vedlegg 1 til MARPOL 73/78 og til supplementet til det internasjonale sertifikatet for hindring av oljeureining, som vart vedtekne ved resolusjon MEPC 94(46) av 27. april 2001, som tek til å gjelde 1. september 2002.
- 3) «oljetankskip» eit oljetankskip som definert i regel 1 nr. 4 i vedlegg I til MARPOL 73/78,
- 4) «daudvekt» daudvekt som definert i regel 1 nr. 22 i vedlegg 1 til MARPOL 73/78,
- 5) «nytt oljetankskip» nytt oljetankskip som definert i regel 1 nr. 26 i vedlegg I til MARPOL 73/78,
- 6) «oljetankskip i kategori 1» oljetankskip med ei daudvekt på 20.000 tonn eller meir, som fraktar råolje, brennolje, tung dieselolje eller smøreolje, og oljetankskip med ei daudvekt på 30.000 tonn eller meir, som fraktar anna olje enn det som er nemnd ovanfor, som ikkje stettar krava for nye oljetankskip, som definert i regel 1 nr. 26 i vedlegg I til MARPOL 73/78,
- 7) «oljetankskip i kategori 2» oljetankskip med ei daudvekt på 20.000 tonn eller meir, som fraktar råolje, brennolje, tung dieselolje eller smøreolje, og oljetankskip med ei daudvekt på 30.000 tonn eller meir, som fraktar anna olje enn det som er nemnd ovanfor, som stettar krava for nye oljetankskip, som definert i regel 1 nr. 26 i vedlegg I til MARPOL 73/78,
- 8) «oljetankskip i kategori 3» eit oljetankskip med ei daudvekt på 5.000 tonn eller meir, men mindre enn det som er spesifisert i definisjon 6 og 7,
- 9) «oljetankskip med enkelt skrog» eit oljetankskip som ikkje er i samsvar med krava med omsyn til dobbelt skrog eller tilsvarande konstruksjon i regel 13F nr. 3 i vedlegg I til MARPOL 73/78,
- 10) «oljetankskip med enkelt skrog» eit oljetankskip som er i samsvar med krava med omsyn til dobbelt skrog eller tilsvarande konstruksjon i regel 13F nr. 3 i vedlegg I til MARPOL 73/78,
- 11) «alder» alderen til skipet uttrykt i kor mange år som er gått etter leveringsdatoen,
- 12) «tung dieselolje» dieselolje som definert i revidert regel 13G i vedlegg I til MARPOL 73/78,
- 13) «brennolje» tunge destillater eller rester av råolje eller ei blanding av desse produkta som definert i regel 13G i vedlegg I til MARPOL 73/78.

*Artikkel 4***Stetting av krava om dobbelt skrog eller tilsvarande konstruksjon med omsyn til oljetankskip med enkelt skrog**

1. Det er ikkje tillate for oljetankskip å segle under flagget til ein medlemsstat eller for oljetankskip uansett flagg å leggje til ved dei hamnene eller terminalane til sjøs som er under jurisdiksjonen til ein medlemsstat, etter årsdagen for leveringsdatoen til skipet i det året som er spesifisert nedanfor, med mindre skipet er eit oljetankskip med dobbelt skrog:

- a) for oljetankskip i kategori 1:
 - 2003 for skip som er leverte i 1973 eller tidlegare,
 - 2004 for skip som er leverte i 1974 og 1975,
 - 2005 for skip som er leverte i 1976 og 1977,
 - 2006 for skip som er leverte i 1978, 1979 og 1980,
 - 2007 for skip som er leverte i 1981 eller seinare,

- b) for oljetankskip i kategori 2:
- 2003 for skip som er leverte i 1973 eller tidlegare,
 - 2004 for skip som er leverte i 1974 og 1975,
 - 2005 for skip som er leverte i 1976 og 1977,
 - 2006 for skip som er leverte i 1978 og 1979,
 - 2007 for skip som er leverte i 1980 og 1981,
 - 2008 for skip som er leverte i 1982,
 - 2009 for skip som er leverte i 1983,
 - 2010 for skip som er leverte i 1984,
 - 2011 for skip som er leverte i 1985,
 - 2012 for skip som er leverte i 1986,
 - 2013 for skip som er leverte i 1987,
 - 2014 for skip som er leverte i 1988,
 - 2015 for skip som er leverte i 1989 eller seinare.
- c) for oljetankskip i kategori 3:
- 2003 for skip som er leverte i 1973 eller tidlegare,
 - 2004 for skip som er leverte i 1974 og 1975,
 - 2005 for skip som er leverte i 1976 og 1977,
 - 2006 for skip som er leverte i 1978 og 1979,
 - 2007 for skip som er leverte i 1980 og 1981,
 - 2008 for skip som er leverte i 1982,
 - 2009 for skip som er leverte i 1983,
 - 2010 for skip som er leverte i 1984,
 - 2011 for skip som er leverte i 1985,
 - 2012 for skip som er leverte i 1986,
 - 2013 for skip som er leverte i 1987,
 - 2014 for skip som er leverte i 1988,
 - 2015 for skip som er leverte i 1989 eller seinare.
2. Eit oljetankskip i kategori 1 som er 25 år gammalt eller eldre, rekna etter leveringsdatoen, skal stette ei av dei to følgjande føresegnene:
- a) det skal ha vingtankar eller dobbeltbotnrom som ikkje vert nytta til frakt av olje, og som stettar krava med omsyn til breidd og høgd i regel 13E nr. 4 i vedlegg 1 til MARPOL 73/78, og dekke minst 30% av L_t i heile djupet til skipet på kvar side eller minst 30% av det projiserte botnarealet innanfor lengda av L_t , når L_t er som definert i nr. 2 i regel 13F i vedlegg II til MARPOL 73/78, eller
- b) det skal nytte hydrostatisk balansert lasting i samsvar med retningslinjene som er utarbeidde av IMO ved resolusjon MEPC 64(36).

Artikkel 5

Stetting av tilstandsvurderingsordninga med omsyn til oljetankskip i kategori 1 og 2

1. Eit oljetankskip skal ikkje tillatast å leggje til ved dei hamnene eller terminalane til sjøs som er under jurisdiksjonen til ein medlemsstat, etter årsdagen for leveringsdatoen til skipet i 2005 for oljetankskip i kategori 1, og i 2010 for skip i kategori 2, med mindre skipet stettar tilstandsvurderingsordninga som er nemnd i artikkel 6.

2. Dei rette styresmaktene i ein medlemsstat kan tillate eit oljetankskip som seglar under flagget til den medlemsstaten, å vere i drift etter årsdagen for leveringsdatoen til skipet i 2005 for oljetankskip i kategori 1, og i 2010 for skip i kategori 2, dersom skipet stettar tilstandsvurderingsordninga som er nemnd i artikkel 6.

Artikkel 6

Tilstandsvurderingsordning

I medhald av artikkel 5 skal tilstandsvurderingsordninga som er vedteken ved resolusjon MEPC 94(96) av 27. april 2001, nyttast.

Artikkel 7

Frist

Etter årsdagen for leveringa av skipet i 2015 er det ikkje lenger tillate for:

- oljetankskip i kategori 2 og 3 som seglar under flagget til ein medlemsstat, å vere i drift, i samsvar med nr. 5 i den reviderte regel 13G i vedlegg I til Marpol 73/78, og
- andre oljetankskip i kategori 2 og 3 å leggje til ved dei hamnene eller terminalane til sjøs som er under jurisdiksjonen til ein medlemsstat, sjølv om dei framleis seglar under flagget til ein tredjestat i samsvar med nr. 5 i den reviderte regel 13G i vedlegg I til Marpol 73/78.

*Artikkel 8***Unntak for skip som er i vanskar eller for skip som skal reparerast**

1. Som eit unntak frå artikkel 4, 5 og 7 kan den rette styresmakta i medlemsstaten, med atterhald for nasjonale føresegner, i særskilte høve tillate eit skip å leggje til ved dei hamnene eller terminalane til sjøs som er under jurisdiksjonen til denne medlemsstaten, når

- eit oljetankskip er i vanskar eller søker ly,
- eit oljetankskip utan last er på veg til ei hamn for å verte reparert.

2. Medlemsstatane skal i god tid, men før 1. september 2002, melde frå til Kommissjonen om dei internrettslege føresegnene som dei vil nytte i dei høva som er nemnde i nr. 1. Kommissjonen skal melde frå til dei andre medlemsstatane om dette.

*Artikkel 9***Melding til IMO**

1. Formannskapet i Rådet, som handlar på vegner av medlemsstatane, og Kommissjonen skal saman informere IMO om vedtakinga av denne forordninga og samstundes vise til artikkel 211 nr. 3 i havrettskonvensjonen til Dei sameinte nasjonane.

2. Kvar medlemsstat skal informere IMO om avgjerda si om å nekte oljetankskip som vert drive i samsvar med føresegnene i nr. 5 i den revidert regel 13G i vedlegg I til MARPOL 73/78, å leggje til ved dei hamnene eller terminalane til sjøs som er under jurisdiksjonen til medlemsstaten, på grunnlag av nr. 8 bokstav b) i den revidert regel 13G i vedlegg I til MARPOL 73/78.

3. Kvar medlemsstat skal melde frå til IMO om han tillèt, kallar attende, opphevar eller nektar drift av oljetankskip i kategori 1 eller 2 som har rett til å segle under flagget til medlemsstaten i samsvar med artikkel 5, på grunnlag av nr. 8 bokstav a) i den reviderte regel 13G i vedlegg I til MARPOL 73/78.

*Artikkel 10***Utvalsframgangsmåte**

1. Kommissjonen skal få hjelp av eit utval som er oppnemnd i medhald av artikkel 12 nr. 1 i rådsdirektiv 93/75/EØF,¹ heretter kalla «utvalet».

2. Når det vert vist til dette nummeret skal artikkel 5 og 7 i avgjerd 1999/468/EF nyttast med tilvising til artikkel 8 i denne forordninga.

Det tidsrommet som er fastsett i artikkel 5 nr. 6 i avgjerd 1999/468/EF, skal vere tre månader.

3. Utvalet fastset møteføresegnene sine.

¹ Rådsforordning (EF) nr. 2978/94 av 21. november 1994 om gjennomføring av IMO-resolusjon A.747(18) om måling av ballastrom i oljetankskip med atskilte ballasttanker (TEF L 319 av 12.12.1994, s. 1).

*Artikkel 11***Framgangsmåte for endring**

Tilvisingane i artiklane i denne forordninga til reglane i vedlegg I til MARPOL 73/78 og til resolusjon MEPC 94(46) og 95(46) skal eventuelt endrast i samsvar med framgangsmåten i artikkel 10 nr. 2 for å tilpasse dei til endringar av desse reglane og resolusjonane som er vedtekne av IMO, så lenge slike endringar ikkje utvidar verkeområdet til denne forordninga.

*Artikkel 12***Oppheving**

Forordning (EF) nr. 2978/94/EF vert oppheva frå 31. desember 2007.

*Artikkel 13***Iverksetjing**

Denne forordninga tek til å gjelde 20. dagen etter at ho er kunngjort i *Tidend for Dei europeiske fellesskapa*.

Ho skal nyttast frå 1. september 2002.

Denne forordninga er bindande i alle delar og gjeld direkte i alle medlemsstatane.

Utfërda i Brussel, 18. februar 2002.

For Europaparlamentet

P. COX

President

For Rådet

J. PICQUÉ I CAMPS

Formann

24. feb. Nr. 255 2003**Forskrift om regulering av fisket etter bunnfisk i grønlandsk fiskeriterritorium i 2003.**

Fastsatt av Fiskeridirektoratet 24. februar 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5 og § 9 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 20 og § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99 og delegeringsvedtak av 16. oktober 2000 nr. 1670. Kunngjort 7. mars 2003.

§ 1. Forbud

Det er forbudt for norske fartøy å drive fiske i grønlandsk fiskeriterritorium (ICES-område Va, XII og XIV og NAFO-underområde 1) i 2003.

§ 2. Kvote

Uten hensyn til forbudet i § 1 kan norske fartøy fiske inntil 1.400 tonn blåkveite, 200 tonn kveite og 315 tonn skolest/isgalt ved Vest-Grønland, 1.325 tonn blåkveite, 593 tonn kveite, 3.975 tonn uer og 285 tonn skolest/isgalt ved Øst-Grønland, samt 600 tonn torsk ved Øst- og Vest-Grønland.

§ 3. Gruppekvoter

1. Trålfartøy kan fiske inntil 1.370 tonn blåkveite ved Vest-Grønland og 692,5 tonn blåkveite ved Øst-Grønland.
2. Fartøy som fisker med konvensjonelle redskap kan fiske inntil 30 tonn blåkveite ved Vest-Grønland og 632,5 tonn blåkveite ved Øst-Grønland. Av dette kvantum avsettes 153 tonn til bifangst.
3. Fartøy som fisker med konvensjonelle redskap kan fiske inntil 200 tonn kveite ved Vest-Grønland og 593 tonn kveite ved Øst-Grønland.
4. Trålfartøy som er gitt tillatelse til å delta i fisket etter blåkveite i henhold til § 4 og § 5, kan fiske inntil 100 tonn uer ved Øst-Grønland.

§ 4. Påmelding og tillatelse

Fartøy som ønsker å delta i fisket må ha sendt skriftlig melding til Fiskeridirektoratet innen 12. februar.

Dersom det er påmeldt flere fartøy enn det antall lisenser gir rom for, vil deltakelsen bli begrenset ved loddtrekning.

Ingen fartøy må delta i fisket uten tillatelse fra Fiskeridirektoratet.

§ 5. Fisket etter blåkveite

Fartøy som har adgang til å delta, tildeles fartøykvoter. Kvoteutdelingen foretas av Fiskeridirektoratet.

Fartøy som fisker med konvensjonelle redskap kan ha inntil 30% blåkveite som bifangst ved fiske etter kveite ved Øst-Grønland.

§ 6. Fisket etter kveite

Fartøy som fisker med konvensjonelle redskap kan fiske fritt innenfor kvotene nevnt i § 3 nr. 3.

§ 7. Rapporteringsplikt

Det skal sendes kopi til Fiskeridirektoratet av følgende av de meldinger som fartøyene etter grønlandske bestemmelser er pålagt å sende grønlandske myndigheter:

- a) aktivmelding,
- b) melding om fangst pr. uke,
- c) passivmelding.

§ 8. Utseilingsfrist

Frist for utseiling til fisket etter blåkveite ved Øst-Grønland for fartøy som fisker med konvensjonelle redskap er 15. juni.

Frist for utseiling til fisket etter kveite ved Øst-Grønland for fartøy som fisker med konvensjonelle redskap er 15. juli.

Frist for utseiling for fartøy som fisker med trål er 15. september.

§ 9. Refordeling

Fiskeridirektoratet kan etter 1. august fordele kvotene ved Øst-Grønland.

§ 10. Stopp i fisket

Fisket vil bli stoppet når totalkvoten er beregnet oppfisket.

§ 11. Straff

Forsettlig eller uaktsom overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av denne forskrift, straffes i henhold til lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 53 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst § 29. På samme måte straffes medvirkning og forsøk.

§ 12. Ikrafttredelse

Denne forskrift trer i kraft straks og gjelder til og med 31. desember 2003.

25. feb. Nr. 256 2003**Forskrift om oppgaveplikt og om redskaper som er tillatt benyttet ved fiske etter anadrome laksefisk.**

Fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning 25. februar 2003 med hjemmel i lov av 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v. § 33, § 43 og § 44, jf. kgl.res. av 27. november 1992 nr. 877 § 5. Kunngjort 7. mars 2003.

*Kapittel 1. Oppgaveplikt***§ 1. Oppgaveplikt ved fangst av anadrome laksefisk**

Den som har fisket anadrome laksefisk skal hvert år levere oppgave over fangsten til bruk for den offentlige statistikk. For fiske i sjøen påligger plikten fiskeren. For fiske i vassdrag påligger plikten rettighetshaver. Den som leier fiske i vassdrag eller kjøper fiskekort plikter å gi opplysninger om fangsten til rettighetshaver.

Oppgave over fangst i sjøen i ordinær fiskesesong og over fangst i sjøen i utvidet fiskesesong skal sendes Statistisk sentralbyrå innen to uker etter fiskesesongenes avslutning.

Oppgave over fangst i vassdrag skal sendes vedkommende fylkesmann innen fire uker etter fiskesesongenes avslutning. Fylkesmannen skal sende samlet oppgave til Statistisk sentralbyrå innen 1. november.

Oppgaven skal gis på fastsatt skjema og skal inneholde fiskerens, eventuelt rettighetshavers navn og adresse, kommunens og vassdragets navn, typer og antall redskaper, fangstens fordeling på redskaper, fangstens vekt og antall fisk, og eventuelt andre opplysninger som fylkesmannen krever.

*Kapittel 2. Definisjon av tillatte redskaper***§ 2. Stang og håndsnøre**

Som agn er det bare tillatt å bruke mark, sluk, spinner, wobblers og flue. I sjøen kan det i tillegg benyttes annet organisk agn. Fylkesmannen kan tillate andre typer agn i vassdrag.

Ved fiske fra land er det tillatt å benytte en stang eller ett håndsnøre pr. person. Det er tillatt med inntil to agn pr. stang eller håndsnøre.

Ved fiske fra båt er det tillatt å benytte to redskaper (stang eller håndsnøre) pr. båt. Det er kun tillatt med ett agn pr. stang eller håndsnøre.

Det er forbudt å bruke stang eller håndsnøre på en slik måte at fisken sannsynligvis vil krøkes. Avstanden mellom krokstammen og krokspissen skal ikke være større enn 13 mm, for enkeltkrok ikke større enn 15 mm. Stang og håndsnøre skal ikke forlates under fiske.

§ 3. Oter

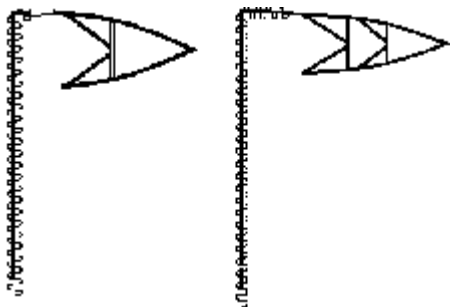
Oter består av et snøre som er utstyrt med flere oppheng. Under fisket holdes snøret utspent ved hjelp av en oterfjøl. Det er tillatt med inntil 8 oppheng. Det er kun tillatt med en flue pr. oppheng. Bruk av søkke er forbudt.

§ 4. Kilenot

Kilenot skal være sammensatt av ett eller to ledegarn og en fangst del av bundet materiale. Kilenota er flytende og fanger etter ruseprinsippet. Ingen del av redskapet er beregnet på å maske fisken.

Fangst delen skal ha sidevegger og bunn, og en eller flere kiler som danner en spalteformet inngang til fangstkammeret. Fangst delen skal holdes utspent av en eller flere stenger og iler med blåser, og skal være plassert i tilnærmet rett vinkel på ledegarnet eller i forlengelsen av ledegarnet.

Enkel kilenot har inngang for fisken bare på den ene siden av ledegarnet og har ett eller to fangstkammer (figur 1 og 2).

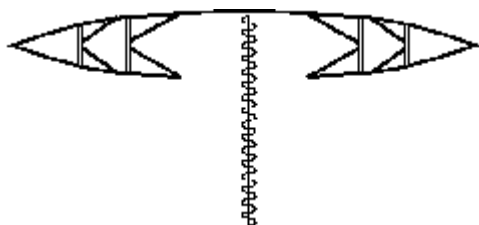

Figur 1. Enroms og toroms kilenot

Figur 2. Enkel kilenot satt i forlengelsen av landgarnet

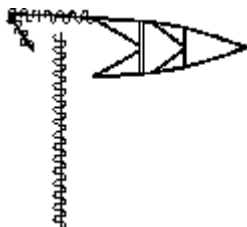
Dobbel kilenot har inngang for fisken på begge sider av ledegarnet og har ett til fire fangstkammer (figur 3 og 4). Kilenot med to ledegarn regnes som dobbelnot (figur 5 og 6).

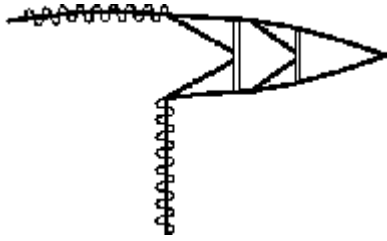
Figur 3. Dobbel kilenot

Figur 4. Dobbel kilenot satt i forlengelsen av landgarnet

Figur 5. Dobbel kilenot

Figur 6. Dobbelt kilenot (Altanot)

§ 5. Lakseverp

Lakseverp (sitjenot, flakenot, giljenot, rykkenot) fanger etter ruseprinsippet, og ingen del av redskapet er beregnet på å maske fisken. Redskapet består av et fangstkammer av fast form som kan stenges, og av en eller flere ledende enheter som fører inn mot fangstkammeret.

Fangstkammeret og de ledende enhetene skal bare bestå av notlin eller spiler. For notlin gjelder de samme regler for maskevidde og trådykkelse som for kilenot. Der spiler inngår, skal lysåpningen mellom spilene ikke være mindre enn 58 mm.

Det er forbudt å endre den naturlige land- eller bunnformasjon på en måte som kan lede fisken inn mot fangstkammeret. Lakseverp skal være betjent under fisket.

§ 6. Krogarn

Krogarn skal være sammensatt av et ledegarn og et fangstgarn. Krogarnet skal være forankret i fast stilling. Patentnot er en enkel kilenot kombinert med et enkelt krogarn. Fiske med patentnot følger de fisketidsbestemmelser som gjelder for krogarn.

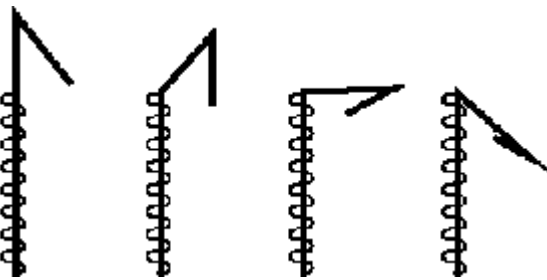
Fangstgarnet i enkelt krogarn skal bare ha en vinkel (figur 7). Fangstgarnet i dobbelt krogarn kan ha tre vinkler, hvorav minst to skal være spisse (figur 8). Patentnot kan ha en spiss vinkel (figur 9). Lengden av den minste vinkelarmen skal for alle typer være minst 1/3 av den største.

I enkelt krogarn skal fangstgarnet settes i tilknytning til ledegarnet, med unntak for patentnot. Fangstgarnets samlede lengde skal ikke være mer enn 40 m for enkelt krogarn eller 80 m for dobbelt krogarn (40 m på hver side av ledegarnet).

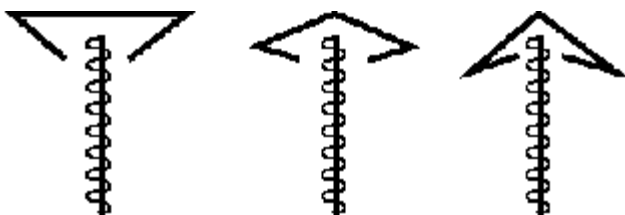
Fangst delen kan ha bunn. Materialet i bunnen skal være av samme type som i ledegarnet eller fangstgarnet.

Krogarn som har inngang til fangst delen bare på en side av ledegarnet regnes som enkelt krogarn. Krogarn som har inngang til fangst delen på begge sider av ledegarnet regnes som dobbelt krogarn.

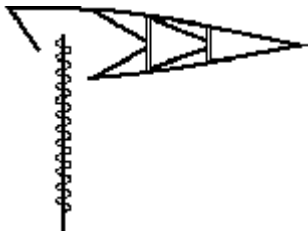
Figurene viser prinsippene for lovlig setting av enkle og doble krogarn:

Figur 7. Enkle krogarn. Garnene kan eventuelt settes med vinkel mot venstre

Figur 8. Doble krogarn

Figur 9. Patentnot

§ 7. Maskevidde og trådtyper

I fangstdel og ledegarn er det kun tillatt å benytte maskevidde som er minst 58 mm målt fra knutes til knutes midtpunkt i våt tilstand.

I fangstdel til kilenot og lakseverp er det kun tillatt å benytte tråd av spunnen nylon (tråd med tynnere enkeltfilamenter enn 10 denier) som er minst 0,95 mm (210/7x3, norsk tråd nr. 7) tykk.

I fangstdel til krokgarn er det tillatt å benytte tråd av spunnen nylon og multimono som er minst 0,70 mm (210/4x3, norsk tråd nr. 4, multimono 1,5x10) tykk.

I ledegarn er det kun tillatt å benytte tråd av spunnen nylon (tråd med tynnere enkeltfilamenter enn 10 denier). I ledegarnet til kilenot og krokgarn, samt i ledeenheten til lakseverp, er det kun tillatt å bruke tråd som er minst 1,1 mm (210/8x3, norsk tråd nr. 8) tykk.

§ 8. Ledegarn til kilenot og krokgarn

Ledegarn til kilenot og krokgarn skal ha en ledende funksjon og skal ikke fange fisk. Ledegarnet kan ha varierende lengde, men skal for krokgarn ikke være kortere enn 20 m. Det er forbudt å bruke annet enn garn som ledegarn. Den innerste forankringen av ledegarnet kan være fri fra land, men garnet skal likevel settes i nær tilknytning til land, skjær eller landnær båe.

§ 9. Antall fangstenheter

Det er forbudt å ha mer enn to fangstenheter på hvert ledegarn. Med en fangstenhet menes en enkel kilenot eller et enkelt krokgarn. Dobbel kilenot, dobbelt krokgarn og patentnot regnes som to fangstenheter.

Kapittel 3. Registrering av redskap

§ 10. Registreringsplikt for faststående redskaper

Enhver som skal fiske anadrome laksefisk med faststående redskap i sjøen skal hvert år senest en måned før fisket åpnes sende melding om dette til fylkesmannen. Fylkesmannen kan fastsette annen dato for registreringsplikten.

Meldingen skal inneholde fiskerens navn og adresse, antall og type redskap og stedet fisket skal skje.

Kapittel 4. Plassering av redskap

§ 11. Avstand til land

I fjord eller sund er det forbudt å sette faststående redskap lenger ut fra land enn en fjerdedel av fjordens eller sundets bredde ved vanlig fjære sjø midtsommers.

§ 12. Avstand til vassdrag og annen faststående redskap

Det er forbudt å sette noen del av faststående redskap nærmere enn 100 m fra munningen av vassdrag som fører anadrome laksefisk. Fylkesmannen kan fastsette større avstand.

Det er forbudt å plassere noen del av faststående redskap til fangst av anadrome laksefisk nærmere enn 100 m fra annen faststående redskap til fangst av de samme arter.

§ 13. Utsetting og opptak av fortøyninger o.l.

Fortøyninger, flottører og lignende for kilenot, krokgarn eller lakseverp kan tidligst settes ut tre uker før fiskesesongens begynnelse. De må være tatt opp senest tre uker etter at fiskesesongen er avsluttet.

Kapittel 5. Merking av redskaper

§ 14. Merkeplikt for faststående redskaper

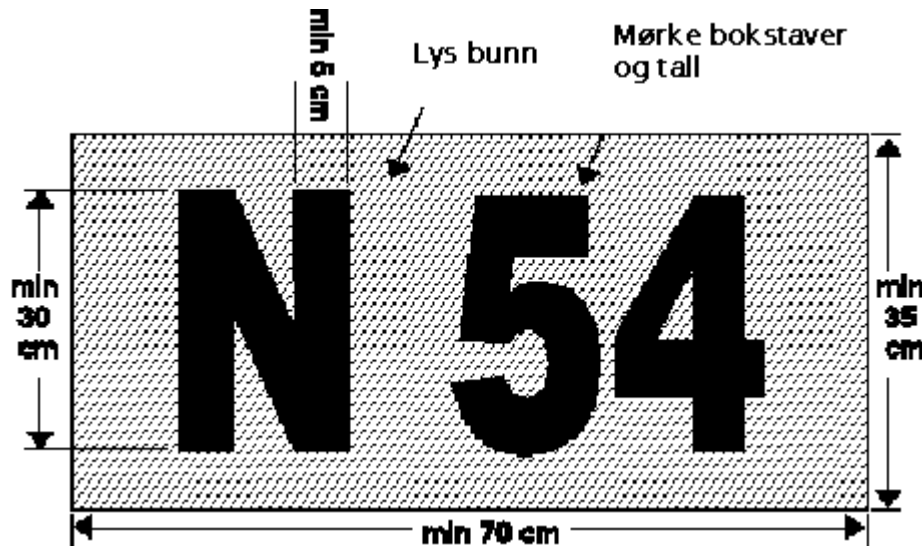
Alle faststående redskap som benyttes til fangst av anadrome laksefisk skal være merket når redskapet står til fangst. Det samme gjelder redskap til fangst av innlandsfisk i vassdrag hvor det går anadrome laksefisk. Alle merker skal holdes i så god stand at de er lette å lese.

I vassdrag skal redskapet være merket med navn og adresse til eieren.

I sjøen skal redskapet være merket med et nummer tildelt av vedkommende fylkesmann. På statens grunn i Finnmark skal lakseplassnummeret benyttes. Leieren plikter å vedlikeholde merket med tildelt nummer.

Kjenningsbokstav og nummer skal være tydelige og i avvikende farger på flottører og med så store bokstaver som mulig. Enkeltnoter, dobbeltnoter og enkle og doble krok-garn skal merkes på krok- eller snytflottør. Lakseverp skal merkes på ytterste flottør.

I tillegg skal det ved innerste enden av alle faststående bundne redskaper festes et horisontalt kjennemerke som skal være lett synlig fra fly. Kjennemerket skal være festet slik at det alltid ligger over vannet, og slik at en tydelig kan se hvilket redskap det hører til. Kjennemerket skal være minst 70 x 35 cm og på begge sider ha mørke kjenningsbokstaver og tall på lys bunn. Tall og bokstaver skal være minst 30 cm høye og ha en fargebredde på minst 5 cm. Når forholdene gjør det mulig, kan merket plasseres på land rett inn for redskapet og så nær dette som mulig.

Figur 10. Merke for faststående redskaper i sjøen

Kapittel 6. Stenging av redskaper

§ 15. Krav om stenging av faststående redskaper

Alle redskaper som ikke er stengt på en måte som er nevnt i dette kapittel skal tas på land i ukefredningen. Det er forbudt å stenge redskap på annen måte enn det som er nevnt nedenfor.

For krok-garn skal fangstgarnet og for lakseverp selve nota tas på land.

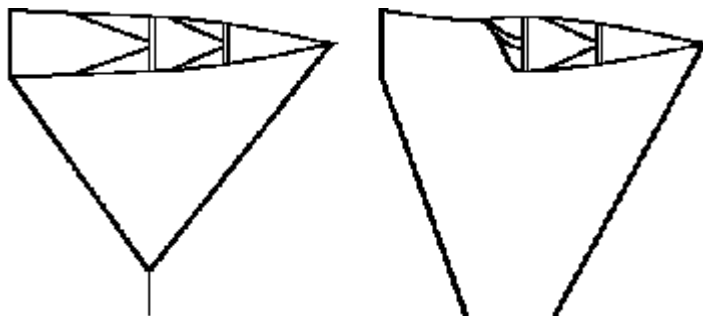
§ 16. Enkel kilenot

Enkle kilenoter skal stenges på en av de måter som er nevnt i punktene 1 til 3 nedenfor.

1. Ledegarnet bindes fra eller deles, og enden føres til notspissen og bindes fast der. For at garnet ikke skal bli liggende inn på nota, kan det hales stramt med et tau som blir festet omtrent midt på garnet. Dersom ledegarnet blir delt, skal den delen som står igjen ikke i noe tilfelle nå nærmere noen del av nota enn største bredden av nota.

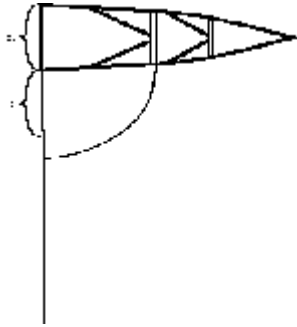
Dersom ledegarnet er over fire ganger så langt som nota, skal også tunga bindes kloss til den motsatte side av nota.

Ikke noen del av ledegarnet, som blir ført til nota, skal være grunnere enn halve dybden av nota der den er dypest. Det er forbudt å ta bort søkkene på noen del av ledegarnet som blir ført til nota. Det er likeledes forbudt å ha så mye søkke på at ikke hele garnet kavlflyter (flåa er synlig over sjøen).

Figur 11. Stengingsmåte nr. 1 for enkel kilenot

2. Dersom ledegarnet blir delt, kan enden bindes fast til en av stengene i stedet for til snyta. Ytre del av ledegarnet skal da legges over inngangen og kloss til nota. Den delen av ledegarnet som står igjen skal ikke i noe tilfelle være nærmere nota enn største bredde av nota, jf. punkt 1.

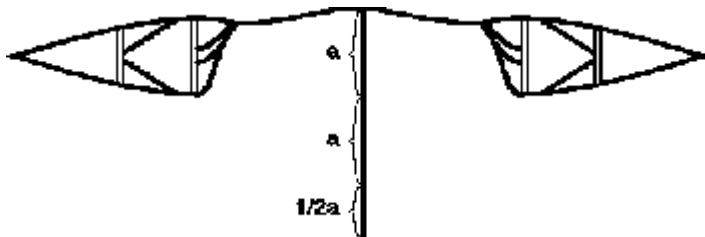
Figur 12. Stengingsmåte nr. 2 for enkel kilenot

3. Hele ledegarnet eller minst så stor del som det dobbelte av notas største bredde regnet fra fjordveggen, tas opp av sjøen. Tunga bindes kloss til motsatte side av nota.

§ 17. Dobbelt kilenot

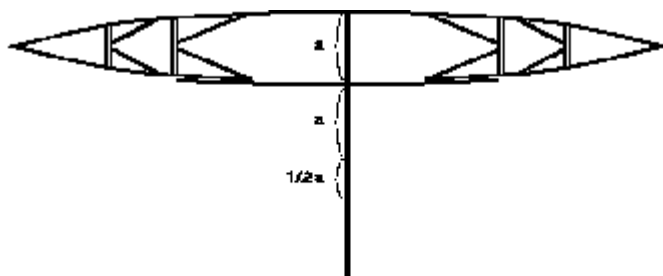
Doble kilenøter skal stenges på en av de måter som er nevnt i punktene 1 til 4 nedenfor.

1. Hele ledegarnet, eller så mye av dette, regnet fra fjordveggen, som to og en halv ganger største bredden av nota tas opp av sjøen. Begge tungene, og likedan mulige forlengelser på disse, bindes kloss til fjordveggen.

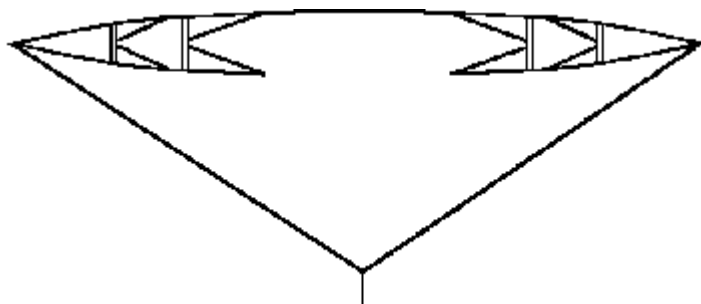
Figur 13. Stengingsmåte nr. 1 for dobbel kilenot

2. I stedet for å binde tungene til fjordveggen, kan inngangen til nota sperres med et sperregarn som bindes fast til storstengene eller småstengene. Dette garnet skal overalt være minst like dyp som nota. Som sperregarn kan benyttes ytterste del av ledegarnet dersom dette blir delt. Stenges nota med sperregarn, må avstanden mellom noen del av ledegarnet eller nota ikke være mindre enn en og en halv ganger største bredden av nota.

Figur 14. Stengingsmåte nr. 2 for dobbel kilenot

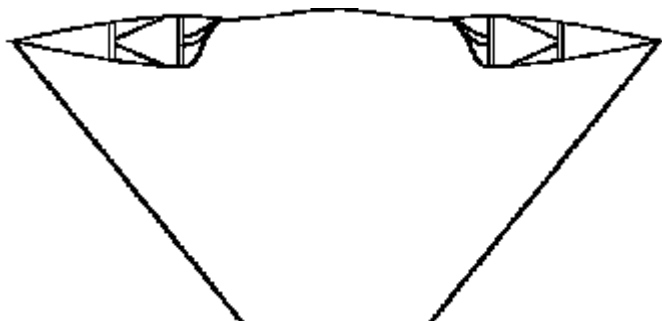
3. Ledegarnet løses fra land og endene bindes kloss til begge spissene på nota. For at garnet ikke skal bli liggende inn på nota, kan det hales stramt ved hjelp av tau som blir festet omtrent midt på garnet.

Figur 15. Stengingsmåte nr. 3 for dobbel kilenot

4. Dersom garnet er over dobbelt så langt som nota, skal i tillegg til det som er fastsatt i punkt 3 tungene bindes kloss til fjordveggen.

Ikke noe av ledegarnet som blir ført til nota, skal være grunnere enn halve dybden av nota der den er dypest. Det er forbudt å ta bort søkkene på noen del av ledegarnet som blir ført til nota. Det er likeledes forbudt å ha så mye søkke på at ikke hele garnet kavlflyter (flåa er synlig over sjøen).

Figur 16. Stengingsmåte nr. 4 for dobbel kilenot

§ 18. Dobbeltvirkende not

Hele ledegarnet eller minst så mye av dette, regnet fra stanga, som det dobbelte av største bredden på nota tas opp av sjøen. Tungene bindes kloss sammen.

Figur 17. Stenging av dobbeltvirkende not

§ 19. Patentnot og enkeltnot med krokgarn

Krokgarnet tas opp av sjøen og nota stenges i henhold til bestemmelsene i § 15. Tunga bindes i alle tilfelle kloss til fjordveggen.

§ 20. Unntak fra krav om stenging

Dersom storm, sjøgang, strøm, flom og lignende naturhindringer gjør at det er farlig å følge stengingsreglene fullt ut, skal det arbeidet som ikke ble utført ved ukefredningens start utføres så snart forholdene tillater det. Slikt arbeid kreves ikke utført på søndag kl. 0600 – kl. 1300. Melding om unnlatt stenging skal straks gis til oppsynet og til nærmeste politidistrikt.

Kapittel 7. Avsluttende regler**§ 21. Straff**

Overtrjedelse av bestemmelsene i denne forskrift er straffbart, jf. lov av 15. mai 1992 nr. 47 om laksefisk og innlandsfisk m.v. § 49.

§ 22. Ikrafttreden

Forskriften trer i kraft 1. mars 2003. Samtidig oppheves forskrift av 15. februar 1993 nr. 111 om bruk og merking av faststående redskap til fangst av anadrome laksefisk, forskrift av 30. desember 1992 nr. 1231 om oppgaveplikt og registrering av redskap og forskrift av 15. februar 1993 nr. 112 om definisjon, utforming og bruk av redskap til fangst av anadrome laksefisk.

28. feb. Nr. 257 2003**Forskrift om endring i forskrift om vernetiltak ved import av produkter av animalsk opprinnelse fra Folkerepublikken Kina.**

Fastsatt av Statens næringsmiddeltilsyn, Fiskeridepartementet og Statens landbruksstilsyn 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 19. mai 1933 nr. 3 om tilsyn med næringsmidler m.v. § 6 første ledd, jf. § 4 åttende ledd, jf. kgl.res. av 29. april 1988 nr. 312, lov av 10. januar 1997 nr. 9 om kjøttproduksjon § 16 andre ledd, jf. § 20, jf. delegeringsvedtak av 8. juli 1999 nr. 866, lov av 28. mai 1959 nr. 12 om kvalitetskontroll med fisk og fiskevarer o.a. § 2 nr. 9, jf. kgl.res. av 8. april 1960 nr. 9602 og lov av 23. mars 1973 nr. 18 om tilsyn med forvarer § 3. Jf. EØS-avtalen vedlegg I kap. I (vedtak 2003/72/EF). Kunngjort 7. mars 2003.

I

I forskrift av 6. januar 2003 nr. 2 om vernetiltak ved import av produkter av animalsk opprinnelse fra Folkerepublikken Kina gjøres følgende endring:

Vedlegg del I skal lyde:

- Fisk og fiskeprodukter, unntatt:
 - fisk og fiskeprodukter som er fremkommet ved oppdrett annet enn laksefileter av arten *Salmo salar*
 - ål
 - reker, unntatt reker fanget i Atlanterhavet som referert til nedenfor.
- Laksefileter av arten *Salmo salar*
- Hele reker fanget i Atlanterhavet som ikke har undergått annen behandling enn frysing og pakking i sin endelige forpakning i åpen sjø og som er landet direkte i EØS-området.
- Gelatin.

II

Endringen trer i kraft straks.

28. feb. Nr. 258 2003**Delegering av kompetanse til Fiskeridirektoratets regionkontor etter lov om saltvannsfiske m.v. § 2 og § 11.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 2 og § 11. Kunngjort 7. mars 2003.

I

Følgende vedtakskompetanse som etter lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. er tillagt Fiskeridirektoratet, delegeres som følger:

- a) Kompetanse etter § 2 fjerde ledd til å fatte vedtak om tildeling av den enkelte skoles undervisningskvote for ett år, når vilkårene som er fastsatt i eller i medhold av loven er oppfylt, delegeres til Fiskeridirektoratets regionkontor. Fiskeridirektoratet er klageinstans.
- b) Kompetanse etter § 11 til å fatte vedtak om inndragning, når vilkårene som er fastsatt i eller i medhold av loven er oppfylt, delegeres til Fiskeridirektoratets regionkontor. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

II

Vedtaket trer i kraft 1. mars 2003.

28. feb. Nr. 259 2003**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter reker i Nordsjøen og Skagerrak i 2003.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 7. mars 2003.

I

I forskrift av 21. desember 2002 nr. 1810 om regulering av fisket etter reker i Nordsjøen og Skagerrak i 2003 gjøres følgende endringer:

§ 5 annet ledd skal lyde:

Ved utskiftning av slikt fartøy kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi eier tillatelse til å delta i fiske med et erstatningsfartøy. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 5 sjettede ledd skal lyde:

Søknad om deltakeradgang etter annet ledd sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 6 annet ledd skal lyde:

Ved salg av slikt fartøy kan Fiskeridirektoratets regionkontor likevel gi ny eier tillatelse til å delta dersom vilkårene i § 4 er oppfylt. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 6 fjerde ledd skal lyde:

Søknad om deltakeradgang etter annet ledd sendes Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 7 fjerde ledd skal lyde:

Søknad om deltakeradgang etter annet og tredje ledd sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor som avgjør saken. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

II

Endringene trer i kraft 1. mars 2003.

28. feb. Nr. 260 2003**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter makrell i 2003.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5, § 9 og § 11 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 7. mars 2003.

I

I forskrift av 21. desember 2002 nr. 1806 om regulering av fisket etter makrell i 2003 gjøres følgende endringer:

§ 9 tredje ledd skal lyde:

Søknad om deltakeradgang etter første ledd sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor som avgjør saken. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 10 første ledd skal lyde:

Ved salg av fartøy som har deltatt i fisket i medhold av § 4 bokstav b eller c kan Fiskeridirektoratets regionkontor etter søknad gi ny eier adgang til å delta. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 10 tredje ledd skal lyde:

Søknad om deltakeradgang etter første ledd sendes Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 15 annet ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan kreve at fartøy som meldes som partrållag fremstiller seg for godkjenning. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 20 tredje ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra kravet om at utskiftningen eller ombyggingen må være innført i merkeregisteret eller at godkjent målebrev er datert skjæringsdatoen jf. første og annet ledd, dersom manglende registrering skyldes forhold på myndighetenes hånd. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 23 annet ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd, dispensere fra forbudet i § 22 første ledd og § 23 første ledd første punktum. Fiskeridirektoratets regionkontor kan fastsette nærmere vilkår for slik tillatelse, herunder at høvedsmann samt hele eller deler av mannskapet skal delta i fisket med leiefartøyet. Det må nyttes leiefartøy fra samme fartøygruppe. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 26 tredje ledd skal lyde:

Er makrell forsettlig eller uaktsomt dumpet eller er det på andre måter forårsaket neddreping av makrell, kan Fiskeridirektoratets regionkontor fatte vedtak om en forholdsmessig avkortning av kvoten. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 26 fjerde ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan gjøre unntak fra forbudet i første ledd, eller påby opptak av fangst. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

II

Endringene trer i kraft 1. mars 2003.

28. feb. Nr. 261 2003

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen, innenfor grunnlinjene på kyststrekningen Stad – Lindesnes og i Skagerrak i 2003.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5, § 9 og § 11 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 7. mars 2003.

I

I forskrift av 21. desember 2002 nr. 1819 om regulering av fisket etter sild i Nordsjøen, innenfor grunnlinjene på kyststrekningen Stad – Lindesnes og i Skagerrak i 2003 gjøres følgende endringer:

§ 8 annet ledd skal lyde:

Søknad om adgang til å delta i fisket etter denne paragraf sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor som avgjør saken. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 9 tredje ledd skal lyde:

Søknad om adgang til å delta i fisket etter denne paragraf sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor som avgjør saken. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 13 tredje ledd skal lyde:

Skal sild leveres til konsum må fartøyet godkjennes for konsumfiske av Fiskeridirektoratets regionkontor. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 15 annet ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan kreve at fartøy som meldes som partrållag fremstiller seg for godkjenning. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 20 annet ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra kravet om at utskiftningen eller ombyggingen må være innført i merkeregisteret senest 31. desember 2002 eller at godkjent målebrev er datert senest samme dato dersom manglende registrering skyldes forhold på myndighetenes hånd. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 21 tredje ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan i særlige tilfeller dispensere fra konsumpåbudet, herunder når hele eller deler av fangsten av kvalitetsmessige grunner ikke kan anvendes til konsum eller agn. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 23 annet ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd, dispensere fra forbudet i § 22 første ledd og § 23 første ledd første punktum. Fiskeridirektoratets regionkontor kan fastsette nærmere vilkår for slik tillatelse, herunder at høvedsmann samt hele eller deler av mannskapet skal delta i fisket med leiefartøyet. Det må nyttes leiefartøy fra samme fartøygruppe. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 26 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Er sild forsettlig eller uaktsomt dumpet eller er det på andre måter forårsaket neddreping av sild, kan Fiskeridirektoratets regionkontor fatte vedtak om en forholdsmessig avkortning av kvoten. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan gjøre unntak fra forbudet i første ledd, eller påby opptak av fangst. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 28 annet ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan etter søknad gi tillatelse til oppmaling av hele eller deler av fangsten dersom sild av kvalitetsmessige årsaker ikke kan anvendes til konsum. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

II

Endringene trer i kraft 1. mars 2003.

28. feb. Nr. 262 2003**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2003.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5, § 9 og § 11 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 7. mars 2003.

I

I forskrift av 20. desember 2002 nr. 1795 om regulering av fisket etter norsk vårgytende sild i 2003 gjøres følgende endringer:

§ 8 sjettede ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan kreve at fartøy som meldes som partrållag fremstiller seg for godkjenning. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 14 nytt sjettede ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratet er klageinstans for vedtak truffet av Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 16 fjerde ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd, dispensere fra forbudet i § 16. Fiskeridirektoratets regionkontor kan fastsette nærmere vilkår for slik tillatelse, herunder at høvedsmann samt hele eller deler av mannskapet skal delta i fisket med leiefartøyet. Det må nyttes leiefartøy fra samme fartøygruppe. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 17 nytt tredje ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratet er klageinstans for vedtak truffet av Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 20 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Er sild forsettlig eller uaktsomt dumpet eller er det på andre måter forårsaket neddreping av sild, kan Fiskeridirektoratets regionkontor fatte vedtak om en forholdsmessig avkortning av kvoten. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan gjøre unntak fra forbudet i første ledd, eller påby opptak av fangst. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 25 nytt sjettede ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratet er klageinstans for vedtak truffet av Fiskeridirektoratets regionkontor.

II

Endringene trer i kraft 1. mars 2003.

28. feb. Nr. 263 2003**Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter sei nord for 62° N i 2003.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4 og § 5 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 7. mars 2003.

I

I forskrift av 18. desember 2002 nr. 1687 om regulering av fisket etter sei nord for 62° N i 2003 gjøres følgende endringer:

§ 8 annet ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra kravet om at utskiftningen eller forlengelsen må være innført i merkeregisteret innen skjæringsdatoen dersom manglende registrering skyldes forhold på myndighetenes hånd. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 14 skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra vilkårene i § 13 første ledd bokstav c når eier av fartøy har hatt offentlige verv eller verv i fiskeriorganisasjon, og disse vervene medførte at eier ikke ble tildelt deltakeradgang da ordningen ble innført i 1999. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 16 første ledd skal lyde:

Eier og fartøy som fisker med not må ha særskilt godkjenning fra Fiskeridirektoratets regionkontor som viser at vilkårene i § 13 er oppfylt. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 18 annet ledd skal lyde:

Ved salg av slikt fartøy kan Fiskeridirektoratets regionkontor likevel gi ny eier tillatelse til å delta i seinotfisket dersom vilkårene i § 13 er oppfylt. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 18 fjerde ledd skal lyde:

Søknad om deltakeradgang etter annet ledd sendes Fiskeridirektoratets regionkontor på fastsatt skjema.

§ 19 annet ledd skal lyde:

Ved utskiftning av fartøy som har adgang til å delta i seinotfisket kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi eier tillatelse til å delta i seinotfisket med et erstatningsfartøy. Fiskeridirektoratet er klageinstans. Deltakeradgang i seinotfisket med utskiftningsfartøyet bortfaller når slik tillatelse gis for erstatningsfartøyet.

§ 19 tredje ledd skal lyde:

Søknad om deltakeradgang etter annet ledd sendes Fiskeridirektoratets regionkontor på fastsatt skjema.

§ 20 fjerde ledd skal lyde:

Søknad om slik tillatelse sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor som avgjør saken. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 25 fjerde ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd, dispensere fra forbudet i annet ledd første punktum. Fiskeridirektoratets regionkontor kan fastsette nærmere vilkår for slik tillatelse, herunder at høvedsmann samt hele eller deler av mannskapet skal delta i fisket med leiefartøyet. Det må nyttes leiefartøy fra samme fartøygruppe. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

II

Endringene trer i kraft 1. mars 2003.

28. feb. Nr. 264 2003

Forskrift om endring i forskrift om regulering av fisket etter hyse med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2003.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4 og § 5 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 7. mars 2003.

I

I forskrift av 18. desember 2002 nr. 1688 om regulering av fisket etter hyse med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2003 gjøres følgende endring:

§ 11 annet ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra kravet om at utskiftningen eller forlengelsen må være innført i merkeregisteret innen skjæringsdatoen dersom manglende registrering skyldes forhold på myndighetenes hånd. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

II

Endringen trer i kraft 1. mars 2003.

28. feb. Nr. 265 2003

Forskrift om endring av forskrift om regulering av fisket etter torsk med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2003.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4 og § 5 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 7. mars 2003.

I

I forskrift av 18. desember 2002 nr. 1683 om regulering av fisket etter torsk med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2003 gjøres følgende endring:

§ 10 annet ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra kravet om at utskiftningen eller forlengelsen må være innført i merkeregisteret innen skjæringsdatoen dersom manglende registrering skyldes forhold på myndighetenes hånd. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

II

Endringen trer i kraft 1. mars 2003.

28. feb. Nr. 266 2003

Forskrift om endring i forskrift om regulering av trålfiske etter torsk og hyse nord for 62° N i 2003.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4 og § 5. Kunngjort 7. mars 2003.

I

I forskrift av 18. desember 2002 nr. 1684 om regulering av trålfiske etter torsk og hyse nord for 62° N gjøres følgende endring:

§ 11 skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd, tillate bruk av leiefartøy. Fiskeridirektoratets regionkontor kan fastsette nærmere vilkår for slik tillatelse, herunder at hovedsmann samt hele eller deler av mannskapet skal delta i fisket med leiefartøyet. Det må nyttes leiefartøy fra samme fartøygruppe. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

II

Endringen trer i kraft 1. mars 2003.

28. feb. Nr. 267 2003

Forskrift om endring i forskrift om regulering av vinterloddefisket i Barentshavet i 2003.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 3. juni 1983 nr. 40 om saltvannsfiske m.v. § 4, § 5, § 9 og § 11 og lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 7. mars 2003.

I

I forskrift av 13. desember 2002 nr. 1597 om regulering av vinterloddefisket i Barentshavet i 2003 gjøres følgende endringer:

§ 18 skal lyde:

Etter godkjenning fra Fiskeridirektoratets regionkontor kan fiskefartøy nyttes som føringsfartøy. Fartøyets kvote skal være fisket og levert. Det kan settes vilkår ved bruk av fartøy som føringsfartøy. Fiskeridirektoratet er klageinstans for vedtak truffet av Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 19 tredje ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd, dispensere fra kravet om siste startdato. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 22 tredje og fjerde ledd skal lyde:

Er lodde forsettlig eller uaktsomt dumpet eller er det på andre måter forårsaket neddreping av lodde, kan Fiskeridirektoratets regionkontor fatte vedtak om en forholdsmessig avkortning av kvoten. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan gjøre unntak fra forbudet i første ledd, eller påby opptak av fangst. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

II

Endringene trer i kraft 1. mars 2003.

28. feb. Nr. 268 2003

Forskrift om endring i forskrift om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske etter nordsjøild sør for 62° N i 2003.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 7. mars 2003.

I

I forskrift av 11. desember 2002 nr. 1483 om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske etter nordsjøsild sør for 62° N i 2003 gjøres følgende endringer:

§ 3 første ledd skal lyde:

Eier og fartøy som skal delta i fisket med not må ha særskilt godkjenning for 2003 fra Fiskeridirektoratets regionkontor, som viser at vilkårene for deltakelse er oppfylt. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 5 annet ledd skal lyde:

Ved utskifting av fartøy som har adgang til å delta i gruppe I kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi eier tillatelse til å delta i fisket i gruppe I med erstatningsfartøy. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 5 fjerde ledd skal lyde:

Søknad om deltakeradgang etter annet ledd sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 6 annet ledd skal lyde:

Ved salg av fartøy som har adgang til å delta i gruppe I kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi ny eier adgang til å delta i gruppe I dersom de øvrige vilkår for deltakelse er oppfylt. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 6 fjerde ledd skal lyde:

Søknad om slik tillatelse sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 7 fjerde ledd skal lyde:

Søknad om deltakeradgang etter annet og tredje ledd sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor som avgjør saken. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 8 skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd, dispensere fra forbudet i § 1 siste ledd. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan fastsette nærmere vilkår for slik tillatelse, herunder at høvedsmann samt hele eller deler av mannskapet skal delta i fisket med leiefartøyet.

Det kan ikke gi tillatelse til å nytte leiefartøy over 21,35 meter største lengde.

II

Endringene trer i kraft 1. mars 2003.

28. feb. Nr. 269 2003**Forskrift om endring i forskrift om adgang til å delta i fisket etter sei med not for fartøy under 27,5 meter største lengde sør for 62° N i 2003.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 7. mars 2003.

I

I forskrift av 12. desember 2002 nr. 1488 om adgang til å delta i fisket etter sei med not for fartøy under 27,5 meter største lengde sør for 62° N i 2003 gjøres følgende endringer:

§ 4 annet ledd skal lyde:

Ved utskifting av fartøy som har adgang til å delta i seinotfisket kan Fiskeridirektoratets regionkontor likevel gi eier tillatelse til å delta i seinotfisket med et erstatningsfartøy. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 4 fjerde ledd skal lyde:

Søknad om slik tillatelse sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 5 annet ledd skal lyde:

Ved salg av slikt fartøy kan Fiskeridirektoratets regionkontor likevel gi ny eier tillatelse til å delta i seinotfisket dersom vilkårene i § 2 er oppfylt. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 5 fjerde ledd skal lyde:

Søknad om slik tillatelse sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 6 skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd, dispensere fra forbudet i § 2 siste ledd for fartøy som fyller vilkårene for å delta i seinotfisket. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan fastsette nærmere vilkår for slik tillatelse, herunder at høvedsmann samt hele eller deler av mannskapet skal delta i fisket med leiefartøyet.

Det kan ikke gis tillatelse til å benytte leiefartøy som har en største lengde på 27,5 meter eller mer.

§ 7 tredje ledd skal lyde:

Deltakeradgang etter denne paragraf kan gis av Fiskeridirektoratets regionkontor etter søknad. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

II

Endringene trer i kraft 1. mars 2003.

28. feb. Nr. 270 2003

Forskrift om endring i forskrift om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske etter makrell i 2003.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 7. mars 2003.

I

I forskrift av 11. desember 2002 nr. 1592 om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske etter makrell i 2003 gjøres følgende endringer:

§ 2 annet ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra vilkåret i § 1 bokstav d dersom aktivitet som beskrevet i bestemmelsen ikke er oppfylt på grunn av at eier har hatt tillitsverv i fiskeriorganisasjon eller offentlig verv i referanseperioden. Slik tillatelse kan bare gis til personer som kan vise til tidligere deltakelse med eget fartøy i fiske etter makrell. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 2 fjerde ledd oppheves.

§ 5 første ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra vilkåret i § 4 bokstav d dersom eier av fartøy fra og med 13 til og med 21,35 meter største lengde har hatt tillitsverv i fiskeriorganisasjon eller offentlig verv, og vervet medførte at eier ikke ble tildelt deltakeradgang da ordningen ble innført i 1997. Slik tillatelse kan bare gis til personer som kan vise til tidligere deltakelse med eget fartøy i fiske etter makrell. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 6 første ledd skal lyde:

Eier og fartøy må ha en særskilt godkjenning for 2003 fra Fiskeridirektoratets regionkontor, som viser at vilkårene for deltakelse er oppfylt. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 7 annet ledd skal lyde:

Ved utskiftning av fartøy som har adgang til å delta i fisket, kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi eier tillatelse til å delta i fisket i samme gruppe med erstatningsfartøy. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 7 sjettede ledd skal lyde:

Søknad om deltakeradgang etter annet ledd sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 8 annet ledd skal lyde:

Ved salg av slikt fartøy kan Fiskeridirektoratets regionkontor likevel gi ny eier adgang til å delta i fisket dersom de øvrige vilkår for deltakelse er oppfylt. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 8 fjerde ledd skal lyde:

Søknad om deltakeradgang etter annet ledd sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 9 fjerde ledd skal lyde:

Søknad om deltakeradgang etter annet og tredje ledd sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor som avgjør saken. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 10 skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd, dispensere fra forbudet i § 1 siste ledd og § 4 siste ledd. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan fastsette nærmere vilkår for slik tillatelse, herunder at høvedsmann samt hele eller deler av mannskapet skal delta i fisket med leiefartøyet.

For fartøy under 13 meter største lengde kan det ikke gis tillatelse til å benytte leiefartøy som har en største lengde på 13 meter eller mer. For fartøy fra og med 13 til og med 21,35 meter største lengde kan det ikke gis tillatelse til å benytte leiefartøy som har en største lengde over 21,35 meter.

II

Endringene trer i kraft 1. mars 2003.

28. feb. Nr. 271 2003

Forskrift om endring i forskrift om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske etter norsk vårgytende sild i 2003.

Fastsatt av Fiskeridepartementet 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 7. mars 2003.

I

I forskrift av 11. desember 2002 nr. 1482 om adgang til å delta i kystfartøygruppens fiske etter norsk vårgytende sild i 2003 gjøres følgende endringer:

§ 2 annet ledd skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra vilkårene i § 1 annet ledd når aktivitet som beskrevet i nevnte bestemmelse ikke er oppfylt på grunn av at eier har hatt tillitsverv i fiskeriorganisasjon eller offentlig verv i referanseperioden. Slik tillatelse kan bare gis til personer som kan vise til tidligere deltakelse med eget fartøy i fiske etter norsk vårgytende sild. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 2 fjerde ledd oppheves.

§ 3 første ledd skal lyde:

Eier og fartøy må ha en særskilt godkjenning for 2003 fra et av Fiskeridirektoratets regionkontor, som viser at vilkårene for deltakelse er oppfylt. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 4 annet ledd skal lyde:

Ved utskiftning av fartøy som har adgang til å delta i fisket kan Fiskeridirektoratets regionkontor gi eier tillatelse til å delta i fisket i samme gruppe med erstatningsfartøy. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 4 femte ledd skal lyde:

Søknad om deltakeradgang etter annet ledd sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 5 annet ledd skal lyde:

Ved salg av slikt fartøy kan Fiskeridirektoratets regionkontor likevel gi ny eier adgang til å delta i fisket dersom de øvrige vilkår for deltakelse er oppfylt. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 5 fjerde ledd skal lyde:

Søknad om deltakeradgang etter annet ledd sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor.

§ 6 skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd, dispensere fra forbudet i § 1 sjetted ledd. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan fastsette nærmere vilkår for slik tillatelse, herunder at høvedsmann samt hele eller deler av mannskapet skal delta i fisket med leiefartøyet.

Det kan ikke gis tillatelse til å nytte leiefartøy som har største lengde på 27,50 meter eller mer.

§ 7 fjerde ledd skal lyde:

Søknad om deltakeradgang etter annet og tredje ledd sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor som avgjør saken. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

II

Endringene trer i kraft 1. mars 2003.

28. feb. Nr. 272 2003**Forskrift om endring i forskrift om adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei mv. for fartøy på eller over 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap i 2003.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 7. mars 2003.

I

I forskrift av 26. november 2002 nr. 1335 om adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei mv. for fartøy på eller over 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap i 2003 gjøres følgende endring:

§ 6 skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd, dispensere fra forbudet i § 2 siste ledd. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan fastsette nærmere vilkår for slik tillatelse, herunder at høvedsmann samt hele eller deler av mannskapet skal delta i fisket med leiefartøyet.

II

Endringen trer i kraft 1. mars 2003.

28. feb. Nr. 273 2003**Forskrift om endring i forskrift om adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei for fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2003.**

Fastsatt av Fiskeridepartementet 28. februar 2003 med hjemmel i lov av 26. mars 1999 nr. 15 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven) § 21, jf. kgl.res. av 11. februar 2000 nr. 99. Kunngjort 7. mars 2003.

I

I forskrift av 1. november 2002 nr. 1227 om adgang til å delta i fisket etter torsk, hyse og sei for fartøy under 28 meter største lengde som fisker med konvensjonelle redskap nord for 62° N i 2003 gjøres følgende endringer:

§ 4 skal lyde:

Salg av fartøy som har adgang til å delta i gruppe I medfører ikke adgang til å delta i gruppe I for ny eier.

Ved salg av slikt fartøy kan Fiskeridirektoratets regionkontor likevel gi ny eier adgang til å delta i gruppe I, når følgende vilkår er oppfylt:

a) kjøper må være ført på blad B i fiskermanntallet

b) både kjøper og selger må være ført i fiskermanntallet i samme fylke i minst 12 måneder før kjøpet finner sted.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan dispensere fra bestemmelsen i annet ledd bokstav b:

a) når fartøyet kjøpes fra annet fylke til Nord-Troms eller Finnmark, eller

b) ved salg mellom nabofylker når det er naturlig å se kjøpers og selgers distrikt som ett område i kvotesammenheng. Fylkene Østfold, Akershus, Oslo, Buskerud, Vestfold, Telemark, Aust-Agder og Vest-Agder anses som ett område i kvotesammenheng.

Adgang til å delta i gruppe I for ny eier i medhold av annet ledd, medfører at selgers adgang til å delta med et erstatningsfartøy bortfaller. Dette gjelder samtlige fiskerier nevnt i § 1.

Søknad om deltakeradgang etter annet ledd sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor som avgjør saken. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 5 annet ledd skal lyde:

Ved utskiftning av fartøy som har adgang til å delta i gruppe I kan Fiskeridirektoratets regionkontor likevel gi eier tillatelse til å delta i gruppe I med et erstatningsfartøy.

§ 5 femte ledd skal lyde:

Søknad om deltakeradgang etter annet ledd sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor som avgjør saken. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 6 skal lyde:

Fiskeridirektoratets regionkontor kan ved forlis og havari som medfører vesentlig driftsavbrudd, dispensere fra forbudet i § 2 siste ledd. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

Fiskeridirektoratets regionkontor kan fastsette nærmere vilkår for slik tillatelse, herunder at høvedsmann samt hele eller deler av mannskapet skal delta i fisket med leiefartøyet.

Det kan ikke gis tillatelse til å nytte leiefartøy som har en største lengde på 28 meter eller mer.

§ 7 tredje ledd skal lyde:

Søknad om deltakeradgang etter denne paragraf sendes på fastsatt skjema til Fiskeridirektoratets regionkontor som avgjør saken. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 10 første ledd skal lyde:

Eier og fartøy som deltar i gruppe II må ha særskilt godkjenning fra Fiskeridirektoratets regionkontor som viser at vilkårene i § 8 første ledd er oppfylt. Fiskeridirektoratet er klageinstans.

§ 11 oppheves.

Nåværende § 12, § 13 og § 14 blir § 11, § 12 og § 13.

II

Endringene trer i kraft 1. mars 2003.

Rettelser.

Det som er rettet er satt i kursiv.

Nr. 14/2002 s. 1678 – 1735 (i forskrift av 16. juli 2002 nr. 1139 om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier).

§ 30 første ledd første punktum skal lyde:

Vedtak truffet i medhold av denne forskriften av *Direktoratet for brann- og elsikkerhet*, Direktoratet for arbeidstilsynet og Oljedirektoratet kan påklages til Arbeids- og administrasjonsdepartementet.

I vedlegg I punkt 2.7.1 annet ledd skal formelen lyde:

$$A_1 F_1 \dots + A_i F_i + \dots A_n F_n + B_1 I_1 + \dots B_i I_i + \dots B_p I_p$$

I vedlegg I skal punkt 2.8 første ledd overskrift R18 lyde:

R18 Ved bruk kan brennbare damper/eksplosive damp-luftblandinger dannes

I vedlegg I punkt 3.5.1 underoverskrift *Øyeskader*, R36, første strekpunkt tredje ledd skal første punktum lyde:

Øyeskader er også betydelige, hvis testene som det er referert til i pkt. 1 er utført med bruk av tre forsøksdyr, og skadene på minst to dyr er tilsvarende de ovenfor nevnte verdier, unntatt irisskader.

I vedlegg I punkt 3.5.2.2 underoverskrift *Irriterende med R36 Irriterer øynene* skal forklaringen til $L_{Xi,R36}$ lyde:

$L_{Xi,R36}$ er klassifiseringsgrensen for klassifisering av etsende stoffer (R35 eller R34) eller irriterende stoffer (R41 eller R36) som irriterende med R36, spesifisert for hvert enkelt stoff i stoffblandingen.

I vedlegg I punkt 3.8.2.2 underoverskrift *Mut2* annet ledd bokstav b skal siste punktum lyde:

Positive resultater i disse testene vil vanligvis bli underbygget av positive resultater fra *in vivo* mutasjonstester med kroppsceller i pattedyr eller mennesker, (se under Mut3, fortrinnsvis metoder som nevnt i bokstav a).

I vedlegg I punkt 3.10.2.1 tabell 11 skal første kolonneoverskrift lyde:

Konsentrasjon (vol%) av stoffet i stoffblandingen

I vedlegg I punkt 3.11.1 skal fotnoteteksten lyde:

- 1 Merking med R67 kan utelates hvis stoffet eller stoffblandingen allerede er merket med R20 på grunn av YL-merking.

I vedlegg I punkt 4.1.3 tabell 17 skal tabelloverskriften lyde:

Fareklasse

Kons. som skal taes med i beregningen

Gassformige blandinger, vol% Andre stoffblandinger, vekt%

I vedlegg III underoverskriften *Kommentarer til enkelte punkter i vedlegget*, Til I skal annet ledd siste punktum lyde:

Farekoden inngår ikke i merkingen, men er den koden for symbolet som bl.a. er benyttet i liste over farlige stoffer (Stofflisten) (vedlegg VI).

I vedlegg V tabell 1 skal tredje kolonneoverskrift lyde:

EC-nr.

Nr. 19/2002 s. 2457 (i forskrift av 20. desember 2002 nr. 1724 om fastsettelse av tariffer mv. for bestemte innretninger).

Ved en inkurie ble feil figur kunngjort i § 4. Korrekt figur skal være:

$$t = \left(K + \frac{I}{Q} + U \right) \cdot E + \frac{O}{Q}$$

Oversikt over rettelser som er inntatt i 2003-årgangen

År	Feil i hefte nr.	Side	Gjelder	Se rettelse i nr.
1998	12	899	Forskrift nr. 620	2
2002	14	1678-1735	Forskrift nr. 1139	3
2002	17	2244	Vedtak nr. 1385	1
2002	19	2453-2454	Forskrift nr. 1719	2
2002	19	2457	Forskrift nr. 1724	3
2002	19	2459	Forskrift nr. 1724	2

B-blad

Returadresse:

Lovdata
Postboks 41 Sentrum
N-0101 Oslo

NORSK LOVTIDEND

Avd. I Lover og sentrale forskrifter
Avd. II Regionale og lokale forskrifter

Utgiver: Justis- og politidepartementet
Redaksjon: Stiftelsen Lovdata

Manuskripter for kunngjøring

Manuskripter sendes i ett eksemplar med kunngjørings skjema til Lovdata:

Med E-post: ltavd1@lovdata.no for avdeling I
ltavd2@lovdata.no for avdeling II

Elektronisk: Se Lovdatas nettsted (www.lovdata.no).

Med post: Norsk Lovtidend
Postboks 41, Sentrum
0101 Oslo

Bestilling av abonnement

Med post: Samme adresse som over.

Elektronisk: Se Lovdatas nettsted.

		Norge	Norden	Verden
Abonnement koster for	Avd. I	kr 970	kr 1500	kr 2130
	Avd. I og II	kr 1220	kr 2210	kr 3170

Innholdet i heftene vil bli kunngjort fortløpende på Lovdatas nettsted – www.lovdata.no
- også en versjon av den trykte utgaven av heftet i PDF-format vil være tilgjengelig.
På samme sted finnes ajourførte versjoner av lovene og sentrale og lokale forskrifter.

Samlemapper: Det vil bli sendt ut etiketter for bruk på ringpermer.

Alle andre henvendelser om Norsk Lovtidend kan rettes til:

Lovdata
Postboks 41, Sentrum
0101 Oslo

Tlf. 23 35 60 00
Faks 23 35 60 01
E-post: lovtid@lovdata.no